

**TC.
NECMEDDİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI**

ANAMUR ve ÇEVRESİNDEKİ KONUT MİMARİSİ

Seda GÜLMEZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
DOÇ. DR.ERKAN AYGÖR**

KONYA-2021

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Seda GÜLMEZ		
	Numarası	17811801019		
	Ana Bilim / Bilim Dalı			
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	ANAMUR VE ÇEVRESİNDEKİ KONUT MİMARİSİ (House Architecture İn Anamur District And Its Enviromount)			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı
İmzası

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Seda GÜLMEZ		
	Numarası	17811801019		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI / SANAT TARİHİ BİLİM DALI		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	DOÇ. DR.ERKAN AYGÖR		
Tezin Adı	ANAMUR ve ÇEVRESİNDEKİ KONUT MİMARİSİ			

Yapmış olduğumuz çalışmamızda, Mersin iline bağlı Anamur ilçesinin Yörük aşiretlerinin yaşam tarzları ve kültürlerinin etkisi ile şekillenen geleneksel konut tipolojisi incelenmiştir.

Özellikle 19. Yüzyıl sonunda ortaya çıkan kentleşme ile birlikte geleneksel yaşam biçimi de büyük oranda değişime uğramıştır. Bu değişimin sonucu olarak; konutlara yapılan yeni ilaveler ve kullanılan modern inşaat malzemeleri ile geleneksel anlayıştan uzaklaşıldığı görülmektedir.

Bazı konutlarda terk sonucunda oluşan tahribat, ekonomik sebeplere dayalı bakımsızlık ve yıkım gözlemlenmektedir. Bunun yanı sıra, İlçede nüfusun ve seracılık faaliyetlerinin artması, hayvancılığın kısıtlı olarak yapılabiliyor olması ve turizm kaynaklı mevsimsel göç sonucunda pek çok geleneksel konut yıkılarak, yerlerine modern binalar yapıldığı tespit edilmiştir. Günümüzde Anamur geleneksel sivil mimarisi yok olma ile karşı karşıyadır.

Bu bilgiler ışığında yapmış olduğumuz incelemeler; arşiv ve arazi çalışmalarına dayanmaktadır. Tescilli, tescilsiz geleneksel konutlar incelenerek, konutların plan özellikleri, kullanılan malzeme, yapım teknikleri ve çevre düzenleri tespit edilmiştir.

İlçede doğup, büyümüş kaynak kişilerle görüşmeler yapılarak ilçenin ve köylerinin sosyal, kültürel, yapısı hakkında bilgi edinilmiş ve bu durumun konut tipi ile ilişkisi açıklanmıştır. Haritalar, rölöveler, plan, kesit, görünüş, tablolar, şekiller ve fotoğraflarda çalışmamızda kullanılan önemli materyallerdir.

Ayrıca çalışma kapsamında; Geleneksel Anamur konutları ile gelişim ve değişim gösteren cadde, sokak, mahallelerin genel özellikleri ortaya konulmuştur. Böylece ilçede yer alan geleneksel konutların bölgesel ve Anadolu ölçeğinde değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu çalışmanın amacı; Anamur ilçe merkezi ve köylerinde yer alan mimari mirasımız açısından önemli olan, fakat bir bölümü zamanla yok olmuş, günümüze ulaşanların da hızla yok olmaya devam eden geleneksel yapıları bilimsel verilere dayanarak kayıt altına almaktır.

Yapıldıkları dönemin ve coğrafyanın kültürel yapısını, yaşam tarzını, ekonomik durumunu ve mimari karakterini yansıtan bu yapıların korunması ve gelecek nesillere aktarılması sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler; Anamur, Mersin/Anamur, Kırsal Mimari, Geleneksel Konut, Yörük Yerleşimleri, Toroslar.

	<p>T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	
--	--	--

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Seda GÜLMEZ		
	Student Number	17811801019		
	Department	SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI / SANAT TARİHİ BİLİM DALI		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	DOÇ. DR.ERKAN AYGÖR		
Title of the Thesis/Dissertation	House Architecture In Anamur District And Its Enviromount			

In our study, the traditional housing typology which was structured with the impact of the life style and culture of Yörük tribes in Anamur district of Mersin has been examined. Traditional life style significantly changed following the urbanization in the end of 19th century. As a result of this change, it's seen that traditional approach was abandoned with the additions to the buildings and modern building materials.

In some buildings, the existence of devastation, disrepair because of economic conditions and destruction can be observed. In addition to that, it's been found out that modern buildings have been constructed after the demolition of many traditional buildings due to the increase in population and greenhouse activities, seasonal migration depending on tourism and limited opportunities in animal husbandry. Today, Anamur's traditional civil architecture is facing the danger of extinction. Our examinations in the light of this information base upon archive researches and field surveys. Proprietary or non-proprietary traditional houses have been examined and their plan properties, materials used, building techniques and landscape planning have been identified. The referred people who were born and grown up in the district have been interviewed and some information has been gathered about the social and cultural structure of the district and its villages and the relation of this situation with the building types has been explained.

Maps, construction surveying's, plans, sections, sight, tables, shapes and photographs are significant materials used in our study. Additionally, within the study, the general

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

characteristics of avenues, streets and neighborhoods displaying changes have been exhibited. Thereby, the traditional buildings existing in the district have been evaluated in regional and Anatolian scale. The aim of this study is to note down the traditional buildings in Anamur district and in its villages, which are significant for our architectural inheritance, some of whom destroyed in time while the others reaching the present time are rapidly keeping up getting destroyed on the basis of scientific data.

The protection of these buildings which reflect the cultural structure, life style, economical condition and architectural characteristics of the era when they were built up and transmitting them to the future generations should be provided.

Key Words: Anamur, Mersin/Anamur, Rural Architecture, Traditional Housing, Yörük Settlements, Taurus Mountains

ÖNSÖZ

Bu çalışmada ilk kez değerlendirilen geleneksel Anamur konutları ve bölgede ilgi çeken özelliklere sahip olan geleneksel konaklar incelenmiştir. Anamur evlerinin yalın, sade ama dikkat çekici özelliklerinin Türk ev geleneği içindeki yeri ve önemi anlatılmaya çalışılmıştır.

Tezimizin hazırlanma sürecinde danışmanlığımı üstlenen, desteğini ve yardımlarını esirgemeyen, birçok kez tenkitleri ve anlayışı ile önümü açıp, devam etmemi sağlayan saygıdeğer hocam Doç. Dr. Erkan Aygör'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca tezimi okuyarak katkılarda bulunan Necmeddin Erbakan üniversitesi Sanat Tarihi bölümü öğretim elemanlarına teşekkür ederim.

Anamur Belediyesi, Anamur Müze Müdürlüğü, Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü yönetici ve çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım. Çizimlerini benimle paylaşan ve tezimde kullanmam için izin veren Volkan Aslan, fotoğrafları ve yardımları için Ali Özcan Kocabaş ve mimarlık şirketine, arazi çalışmalarında tüm özverisi ile yardımcı olan Başak Başbay'a ve çeviri konusunda desteğini esirgemeyen Serdar Kaya'ya teşekkür ederim.

Ayrıca bölgede çalışma ve incelemelerimiz sırasında yardımları ve vermiş oldukları bilgiler için başta Servet Doğan olmak üzere, Mehmet Doğan, Emin Gökmar, Medine Kılınc ve bize kapılarını açan, ikramları, sohbetleri ve yardımları ile destek olan tüm Anamur halkına teşekkürü bir borç bilirim.

Tüm hayatım boyunca olduğu gibi, bu çalışmamda da yanımda olan, bana maddi, manevi destek veren, her zaman elimden tutan sevgili annem Neriman Gülmez'e, ölçüm ve röleve çıkarmada en büyük yardımcım olan, benimle birlikte yorulmadan Toroslari dolaşan sevgili babam Ümit Gülmez'e ve her türlü işime canla başla koşuşturan sevgili kardeşim Uğur Gülmez'e tüm kalbimle şükranlarımı sunarım.

Seda GÜLMEZ / Konya-2021

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e. : Adı geçen eser

a.g.m. : Adı geçen makale

bkz. : Bakınız

C. : Cilt

cm: Santimetre

Ens. = Enstitü

int. : İnternet

kay. : Kaynak

m. : Metre

Mah. : Mahalle

No : Numara

s. : Sayfa

S. : Sayı

Sok. : Sokak

Üni. : Üniversite

Yay. : Yayınları

İçindekiler

ÖNSÖZ..... i

KISALTMALAR LİSTESİii

ÖZETvii

ABSTRACTviii

1. GİRİŞ..... 1

Bu araştırmanın amacı Anamur da bulunan geleneksel konutların detaylı olarak incelenmesi ve tanımlanarak belgelenmesini sağlamaktır. Çalışma yöntemi olarak; kaynak taraması, ilçenin yerel sakinleri ile sözlü görüşmeler yapılması, alan çalışması, evlerin fotoğraflarının çekilmesi, ölçümlerinin yapılarak rölevelerinin çıkarılması, elde edilen verilerin yazıya aktarılması, evlerin plan ve kesitlerinin çizilmesi, yapıların bölgede bulunan benzer konutlarla karşılaştırma yaparak değerlendirilmesi tercih edilmiştir..... 3

Karpuz, H., 2002, ‘Konya’da Halk Mimarisi’ adlı makalesinde; halk mimarisini oluşturan etkenleri dört başlıkta incelemiş, halk mimarisi yapı türlerini avlu, ev, cami, okul, köy odaları, su yapıları ve değirmenler olarak ayırmıştır. 6

Rudofsky, B., ‘Architecture Without Architect – Mimarısız Mimarlık’ (1964), adlı kitabında ve Rapoport, A., ‘House Form and Culture’(1969), isimli kitap çalışmasında mimarinin nasıl oluştuğuna ve ev formunun oluşmasında rolü olan kavramları incelemiş, önemine dikkat çekmiştir. 6

1.5. Anamur’un Tarihi:..... 7

1.6. Anamurun Coğrafi Özellikleri:..... 11

2- ANADOLU’DA KONUT MİMARİSİ 16

3-KATOLOG 28

3.1. Kırsal Evler 28

3.1.1: NAZMİ KUMCU EVİ 28

3.1.2: HASAN ŞAHİNCİLER EVİ..... 31

3.1.3: NASUH DURMAZ EVİ..... 33

3.1.4: HAVVA ÇELİK EVİ 36

3.1.5: ÇAMLIPINAR 12 NUMARALI EV 39

3.1.6: ÖMER YAYLA EVİ..... 41

3.1.7: SAKİNE MECİD EVİ..... 43

3.1.8: HALİS GÜZEL EVİ	46
3.1.9:EMİN GÖKNAR EVİ	48
3.1.10: ŞAFİ DEDE EVİ	50
3.1.11: KORUCUK SAHİPSİZ EV	52
3.1.12:İNCE AĞA (TUNCER İNCE) EVİ	54
3.2. GELENEKSEL KONUTLAR- KONAKLAR	56
3.2.1: MERKEZ 23 NUMARALI EV	56
3.2.2: MERKEZ 13 NUMARALI EV	59
4.2.3: SİNANOĞLULARI EVİ	61
3.2.4:RUM EVİ	63
3.2.5: DAVUT ATEŞ EVİ	66
3.2.6: DR. HAYRETTİN (NASİHOĞLU) EVİ	68
3.2.7:HACI ALİ BEY EVİ	72
3.2.8: HACI MOLLA EVİ	77
3.2.9: HAKKI EFENDİ KONAĞI	80
3.2.10:HÜSEYİN ÖZALTUN EVİ	83
3.2.11:İBRAHİM BEY KONAĞI	86
3.2.12:KARAMANOĞLU KONAĞI (GÖKTAŞ OTELİ)	89
3.2.13: KISAKAHYAOĞLU KONAĞI	92
3.2.14:NAZİFOĞLU KONAĞI	96
3.2.15:ŞAVKI EFENDİ KONAĞI	99
3.2.16:ŞEVKET ERDEM KONAĞI	102
3.2.17:VELİ ARİF KONAĞI	104
4-ANAMUR EVLERİNİN DEĞERLENDİRMESİ	107
4.1. ANAMUR EVLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ:	107
4.2.1. YAPIM MALZEMESİ:	121
4.2.2. YAPIM TEKNİKLERİ	125
4.2.3. PLAN TİPLERİ:	128
4.2.4. PLAN ELEMANLARI:	129
4.2.6. YAPI ELEMANLARI VE İÇ SÜSLEME:	139
4.2.7.CEPHELER	144
4.2.8. KAPILAR:	148
4.2.9. PENCERELER:	150
4.2.10. SÜSLEME:	152

5.TARİHLENDİRME	156
6. KARŞILAŞTIRMA	156
6.1. Plan Özellikleri:	156
6. 2. Yapı Elemanları Ve İç Süsleme:	161
6.3. Cephe Elemanları:	165
7.SONUÇ:	167
YEREL SÖZLÜK	170
KAYNAKÇA	173
Sinanoğulları Evi	179
SOFASIZ	182
İÇ SOFALI	182
ORTA SOFALI	182
Nazmi Kumcu Evi	182
Hacı Molla Evi	182
Havva Çelik Evi	182
Saray Mahallesi 13 Numaralı Ev	182
İnce Ağa Evi	182
Davud Ateş Evi	182
Sinanoğlu Evi	182
Emin Göknaç Evi	182
Dr. Hayrettin Evi	182
Halis Güzel Evi	182
Hasan Şahinciler Evi	182
İbrahim Bey Evi	182

Korucuk Sahipsiz Ev	182
Nazifoğlu Konağı	182
Ömer Yayla Evi	182
Şafi Dede Evi	182
Veli Arif Evi	182
Çizimler Listesi	183
RESİMLER LİSTESİ	229

ÖZET

Yapmış olduğumuz çalışmamızda, Mersin iline bağlı Anamur ilçesinin Yörük aşiretlerinin yaşam tarzları ve kültürlerinin etkisi ile şekillenen geleneksel konut tipolojisi incelenmiştir.

Özellikle 19. Yüzyıl sonunda ortaya çıkan kentleşme ile birlikte geleneksel yaşam biçimi de büyük oranda değişime uğramıştır. Bu değişimin sonucu olarak; konutlara yapılan yeni ilaveler ve kullanılan modern inşaat malzemeleri ile geleneksel anlayıştan uzaklaşıldığı görülmektedir.

Bazı konutlarda terk sonucunda oluşan tahribat, ekonomik sebeplere dayalı bakımsızlık ve yıkım gözlemlenmektedir. Bunun yanı sıra, İlçede nüfusun ve seracılık faaliyetlerinin artması, hayvancılığın kısıtlı olarak yapılabilmesi ve turizm kaynaklı mevsimsel göç sonucunda pek çok geleneksel konut yıkılarak, yerlerine modern binalar yapıldığı tespit edilmiştir. Günümüzde Anamur geleneksel sivil mimarisi yok olma ile karşı karşıyadır.

Bu bilgiler ışığında yapmış olduğumuz incelemeler; arşiv ve arazi çalışmalarına dayanmaktadır. Tescilli, tescilsiz geleneksel konutlar incelenerek, konutların plan özellikleri, kullanılan malzeme, yapım teknikleri ve çevre düzenleri tespit edilmiştir.

İlçede doğup, büyümüş kaynak kişilerle görüşmeler yapılarak ilçenin ve köylerinin sosyal, kültürel, yapısı hakkında bilgi edinilmiş ve bu durumun konut tipi ile ilişkisi açıklanmıştır.

Haritalar, rölöveler, plan, kesit, görünüş, tablolar, şekiller ve fotoğraflarda çalışmamızda kullanılan önemli materyallerdir.

Ayrıca çalışma kapsamında; Geleneksel Anamur konutları ile gelişim ve değişim gösteren cadde, sokak, mahallelerin genel özellikleri ortaya konulmuştur. Böylece ilçede yer alan geleneksel konutların bölgesel ve Anadolu ölçeğinde değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu çalışmanın amacı; Anamur ilçe merkezi ve köylerinde yer alan mimari mirasımız açısından önemli olan, fakat bir bölümü zamanla yok olmuş, günümüze ulaşanların da hızla yok olmaya devam eden geleneksel yapıları bilimsel verilere dayanarak kayıt altına almaktır.

Yapıldıkları dönemin ve coğrafyanın kültürel yapısını, yaşam tarzını, ekonomik durumunu ve mimari karakterini yansıtan bu yapıların korunması ve gelecek nesillere aktarılması sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler; Anamur, Mersin/Anamur, Kırsal Mimari, Geleneksel Konut, Yörük Yerleşimleri, Toroslar.

ABSTRACT

In our study, the traditional housing typology which was structured with the impact of the life style and culture of Yörük tribes in Anamur district of Mersin has been examined. Traditional life style significantly changed following the urbanization in the end of 19th century. As a result of this change, it's seen that traditional approach was abandoned with the additions to the buildings and modern building materials.

In some buildings, the existence of devastation, disrepair because of economic conditions and destruction can be observed. In addition to that, it's been found out that modern buildings have been constructed after the demolition of many traditional buildings due to the increase in population and greenhouse activities, seasonal migration depending on tourism and limited opportunities in animal husbandry. Today, Anamur's traditional civil architecture is facing the danger of extinction. Our examinations in the light of this information base upon archive researches and field surveys. Proprietary or non-proprietary traditional houses have been examined and their plan properties, materials used, building techniques and landscape planning have been identified. The referred people who were born and grown up in the district have been interviewed and some information has been gathered about the social and cultural structure of the district and its villages and the relation of this situation with the building types has been explained.

Maps, construction surveying's, plans, sections, sight, tables, shapes and photographs are significant materials used in our study. Additionally, within the study, the general characteristics of avenues, streets and neighborhoods displaying changes have been exhibited. Thereby, the traditional buildings existing in the district have been evaluated in regional and Anatolian scale. The aim of this study is to note down the traditional buildings in Anamur district and in its villages, which are significant for our architectural inheritance, some of whom destroyed in time while the others reaching the present time are rapidly keeping up getting destroyed on the basis of scientific data.

The protection of these buildings which reflect the cultural structure, life style, economical condition and architectural characteristics of the era when they were built up and transmitting them to the future generations should be provided.

Key Words: Anamur, Mersin/Anamur, Rural Architecture, Traditional Housing, Yörük Settlements, Taurus Mountains

1. GİRİŞ

1.1. Konunun Tanımı:

Araştırma konumuz, Türkiye'nin en güney ucu olan ve coğrafi şartlar sebebiyle ulaşımın günümüzde bile oldukça zor olduğu Anamur ve köylerinde yer alan geleneksel konutlardır.

Ülkemizin çeşitli bölgelerinde, farklı yapım teknikleri kullanılarak inşa edilmiş pek çok sivil mimari örnekleri bulunmaktadır. Yöreye özgü malzemelerle yapılmış bu geleneksel yapılar, kültür mirasımız açısından son derece önemlidir. Ailenin ihtiyaçları doğrultusunda şekillenen bu evlerin planları ve tasarımları zaman içinde değişime uğramıştır. Özellikle geleneksel konutlarda görülen değişim 20. yy da; şehirleşme, göç, teknoloji, ulaşım ve konutların terk edilmesi gibi sebeplerle kendini daha çok göstermektedir.

Araştırmamız kapsamında; Anamur ve köylerinde bulunan geleneksel konutları Sanat Tarihi açısından kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde incelemeye çalıştık.

Çalışma sahası olarak belirlediğimiz Anamur çok fazla göç almamış, dışarıya da çok fazla göç vermemiş olsa da Yörük kültürü ve yaşayışına göre şekillenen ilçe zaman içinde geleneksel kimliğinden uzaklaşmaya başlamıştır. Bu durum en çok geleneksel konutların plan ve malzemelerinde izlenmektedir.

Anamur evleri denilince akla ilk gelen içinde bulunduğu coğrafya ile özdeşleşen taş evlerdir. Bölgede bulunan dağlardan elde edilen farklı boyutlardaki, yontulmamış moloz taşlar ve ahşap hatıllar kullanılarak yapılan bu taş evleri bilimsel açıdan incelemek ve kayıt altına alabilmek için kapsamlı bir çalışma yapılmıştır. Çalışmamızda incelenen örnekler, bölgedeki geleneksel konutları temsil eden tipik Anamur evleridir.

Anamur evlerinin mimari ve geleneksel unsurları incelenirken evler; çeşitli başlıklar altında ele alınmıştır. Her başlıkta farklı sayıda sivil mimari örneği bulunur. Konargöçer olarak yaşam süren Yörüklerin kullandığı yayla evleri ve Anamur evlerinin genel özellikleri hakkında bilgi verilerek konuya giriş yapılmıştır.

Katalog bölümünde ilk olarak dağ köylerinde bulunan ve hayvancılık ile uğraşan halkın, sahil kesimi ve ilçe merkezinde yaşayan esnaf, ticaret ve tarım ile uğraşan kesimin kullandığı tek katlı ve iki katlı olarak yapılan konutlar incelenmiştir.

İkinci kısımda varlıklı ailelerin, arazi zengini olan tüccarların, aşiret reislerinin kullandığı iki veya üç katlı köşkler yer almaktadır.

Yok, olma sürecine giren bu kırsal yerleşmedeki konutların yapım tekniklerinin ve mimari detaylarının belgelenmesi kırsal mimarinin korunması açısından önem arz etmektedir.

Coğrafi koşullar bakımından dağlık ve engebeli olan bölgede, geleneksel konutların bir kısmı kullanılmaya devam etmektedir. Ancak köy evlerinin büyük kısmı ulaşım sorunu, göçebeliğin ve hayvancılığın yok olmaya başlaması sonucunda terk edilmiş, yıkılmaya başlamıştır. Bazı köyler ise yakın zamanda baraj altında kalmıştır.

Merkezde bulunan konutlar şehirleşme ve tescillenmemiş olmalarından dolayı yıkılmakta, yerlerine yeni ve çok katlı binalar yapılmaktadır. Tescil edilmiş tarihi konakların çoğunda mirasçısının bulunmaması ya da ihmali sonucunda büyük çaplı hasarlar oluşmuştur. Günümüzde tescil edilen yapı sayısı beş adettir. Konutların tescilsiz olması ve bakımsızlık bölgenin geleneksel konutlarını yok olma tehlikesi ile karşı karşıya getirmiştir. Bu bölgede yer alan konutlar üzerine çalışmamızın en önemli sebeplerinden biri yok olma tehlikesidir.

Konutların bir kısmı plan ve malzeme açısından değişikliğe uğramıştır. Özellikle bahçe kısmında yer alan banyo, mutfak ve tuvalet bölümleri modern malzeme kullanılarak evin planına dâhil edilmiştir. Bazı yapılarda ise kullanılan malzeme ve teknik aynı kalırken kat sayıları ve mekân genişliklerinde değişiklik gözlemlenmiştir. Bu sebeple planda değişiklik yapılan konutlar yapı izlerinden ve konut sahibinin beyanından yola çıkılarak özgün durumları üzerinden değerlendirilmiştir. Geleneksel yapım sistemleri kullanılarak inşa edilmiş ve orijinal olarak günümüze kadar ulaşmış yapı örnekleri de bulunmaktadır. Fakat günümüzde çoğu terk edilmiş olan bu yapıların yapım yıllarına, yapı ustalarına ve bu yapılarda kimlerin yaşadığına dair bilgiler oldukça sınırlıdır.

Özgün malzemenin çağdaş malzemeye değiştirildiği veya yeni bölümlerin eklendiği durumlarda ise moloz taş yerine tuğla ve briket kullanımı etkili olmuştur. Özgün plandan ayrılan bu bölümler konu dışı bırakılmış, değerlendirme özgün malzeme ve plan üzerinden yapılmıştır. Yapılarda ahşap malzeme genel olarak iç kısımlarda ve pencere-kapı sistemlerinde kullanılmıştır.

Konutlarda iklim şartları ve ekonomik sebepler ile genel olarak süsleme bulunmaz. Süsleme unsurlarına sahip evler zengin tüccarlara ait olanlardır.

Konutların büyük bölümünün terk edilmiş durumda olması ve ahşap malzemenin bozulması, konutların içine girememe, arazi şartları gibi farklı sebeplerle bazı konutların tek katları ya da sadece cephe düzenlemeleri ile yetinilmek zorunda kalmıştır.

1.2. Amaç ve Kapsam:

Anamur kent merkezinde ve köylerinde bulunan, yerel sivil mimari örneklerinden olan, tamamı ya da bir kısmı sağlam kalmış geleneksel evlerin, mimari anlamda incelenmesi ve plan tipolojilerinin çıkarılması, bu sayede geleneksel konutların özgün yönlerinin tespit edilmesi çalışmamızın amacını oluşturmaktadır. Ayrıca, günümüze kadar mimari alanda yeterince çalışma yapılmamış olan Anamur için bilimsel bir çalışma ortaya çıkarmak ve koruma altında olmayan yapıların koruma altına alınmasını sağlamak da hedeflenmiştir.

Araştırmanın genel alanı Anamur ile Anamur'a bağlı köyleri kapsamaktadır. Anamur'a bağlı köylerin büyük kısmı Toros dağlarında yer almaktadır. Bunun sonucu olarak ortaya çıkan ulaşım sorunu ve arazi koşullarına bağlı olarak terk edilen ya da harap durumda olan konutlar oldukça fazladır. Bu evler günümüzde belgelenmeden yok olma sürecine girmiştir.

Çalışmada; "Geleneksel Anamur Evi" denildiği zaman neyi anlayacağız? Anamur evlerinin bölgede bulunan evlerden farkları nelerdir? Gelişen ve değişen Anamur evleri gelenekselle hangi yönde ayrışıyor ya da benzeşiyorlar? , sorularına cevap aranmıştır. Bunu yaparken ilk önce Anamur'un geleneksel ev mimarisinden yola çıkılmıştır.

Bu yapılar plan, malzeme, yapım tekniği, süsleme ve kronoloji bakımından değerlendirilecektir. Ayrıca konutların plan bakımından tipolojileri çıkarılarak listeleme yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda Anamur evlerinin geleneksel özellikleri belirlenmiş olacaktır.

Anamur hakkında pek çok çalışma bulunmasına karşın konut mimarisi hakkında detaylı bir çalışma mevcut değildir. Bu tezde yapılacak olan çalışma ile konutlar detaylı olarak incelenecek ve tipolojileri belirlenmiş olacaktır. Yapacağımız çalışma aynı zamanda araştırmacılar içinde düzenli ve toplu bir kaynak olacaktır.

1.3.Yöntem:

Bu araştırmanın amacı Anamur da bulunan geleneksel konutların detaylı olarak incelenmesi ve tanımlanarak belgelenmesini sağlamaktır. Çalışma yöntemi olarak; kaynak taraması, ilçenin yerel sakinleri ile sözlü görüşmeler yapılması, alan çalışması, evlerin fotoğraflarının çekilmesi, ölçümlerinin yapılarak rölevelerinin çıkarılması, elde edilen verilerin yazıya aktarılması, evlerin plan ve kesitlerinin çizilmesi, yapıların bölgede bulunan benzer konutlarla karşılaştırma yaparak değerlendirilmesi tercih edilmiştir.

Bu çalışmalar sırasında Anamur'un tarihi, coğrafi yapısı, ekonomisi, sosyal -kültürel yapısı incelenmiş geleneksel konut yapısının şekilleniş biçimi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Araştırmamız kapsamında İlk olarak Anamur ile ilgili ulaşılabilen sözlü ya da yazılı kaynakların taraması yapılmış, Anamur hakkında yazılan tezler, makaleler, araştırma yazıları, kitaplar ve sosyal medya haberleri incelenerek kaynak taraması yapılmıştır. Bu kapsamda Anadolu'nun geleneksel konut mimarisi ile ilgili çalışmalarda incelenerek bilgi fişleri hazırlanmış, benzer ve farklı yönler tespit edilmiştir.

İkinci aşamada saha çalışması yapılarak arazi taranmış, sınırları ve araştırma yapılacak bölgeler tespit edilmiştir. Bu doğrultuda ilçe sakinleri ile görüşülerek; ilçenin kültürel alt yapısı ve yaşam tarzı incelenmiş, geleneksel konut anlayışına etkileri tespit edilmiştir.

Saha çalışması; Anamur ilçe merkezi, ve Alataş, Anıtlı, Aşağı Kükür, Bağarası, Başseki, Belensazak, Bucak, Bozdoğan, Boğuntu, Çatak, Çarıklar, Çaltıbükü, Çamlıbel, Çamlıpınar, Çamlıpınar alanı, Çataloluk, Çeltikçi, Çukur Abanoz, Çukuraltı, Çöğür, Demirören, Dibek, Duraliler, Efeler, Emirşah, Enisbükü, Evciler, Gerce Bahşiş, Güleç, Güney Bahşiş, Güngören, Göz, Hekimler, Hocantı, İbişler, Kaledran, Karaağa, Karaçukur, Karadere, Karalar Bahşiş, Kaşdişen, Kılıç, Kızılağaç, Kızılaliler, Kızılkaya, Korucuk, Köprübaşı, Malaklar, Maşat, Nasrettin, Nusdamı, Ortaköy, Ovabaşı, Ören, Pamucak, Pınarlar, Sarıdana, Sazak, Sugözü, Sorgun, Tenzile, Uçarı, Yukarı Kükür, köylerine gitmek suretiyle gerçekleştirilmiştir.

Üçüncü aşamada, çalışmamız için seçilen yapıların içinden ve dışından şerit metre ve lazer metre kullanılarak ölçümlenmeleri yapılmıştır. Bu sayede evlerin plan tipolojileri belirlenmiştir. Ayrıca evlerin detaylarını görebilmek için fotoğraf çekilmiş, elde edilen bilgiler ile oluşturulan metin bölümleri bu görsel verilerle desteklenmiştir.

Dördüncü olarak Belediyenin imar işleri ile görüşülerek tescilli yapılar tespit edilmiş, tescilli yapılara ait tescil fişleri, restorasyon projesi onaylanmış yada tamamlanmış olanların röleve çizimleri temin edilmiştir.

Beşinci kısımda katalog çalışması yapılarak, tarihi belli olan yapılardan başlanarak kronolojik sıraya göre listeleme yapılmıştır. Tarihi belli olmayan yapılar Anadolu'da bulunan benzer özellikteki yapılar ile karşılaştırılarak bir tarihlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Konutlar plan, malzeme, süsleme, yapı elemanları gibi başlıklar altında ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Bu bilgiler ve rölevaler bilgisayar ortamına aktarılmış yapıların kesit ve plan çizimleri hazırlanmıştır.

Son olarak çalışmamız içinde yer alan evler yakın çevredeki evlerle karşılaştırmalı olarak değerlendirme yapılarak, Anamur Evlerinin genel özellikleri tespit edilmeye çalışılmış, Anamur evlerinin Türk evi içindeki yerine ve korunarak gelecek kuşaklara aktarılması gerektiğine değinilmiştir.

Tez, toplam altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, çalışmanın amacı ve kapsamı ile kullanılan yöntem ve kaynakların belirtildiği, Anamur ilçesinin kısa tarihinin, kültür alt yapısının ve coğrafi konumunun anlatıldığı giriş bölümüdür.

İkinci kısımda Anadolu ev mimarisi ve bölgede görülen geleneksel mimari anlayış hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Üçüncü kısım katalog kısmıdır. Katalogda evlerin isimleri alfabetik sıralama ile verilmiş, konutlar; cephe düzenlemesi, plan, malzeme, yapı elemanları ve süsleme açısından incelenmiştir. Dördüncü kısımda Anamur evlerinin genel özellikleri başlıklar altında incelenmiş, zaman içinde ortaya çıkan değişimden detaylı olarak bahsedilmiştir.

Beşinci kısımda Anamur evlerinin tespit edilen karakteristik özelliklerinden bahsedilmektedir. İlk ev örnekleri olan evciklerden başlayarak yayla evlerinden konaklara kadar bölgede görülen konutlar hakkında mimari bilgi verilmektedir.

Altıncı ve son bölümünde, genel anlamda Anamur Geleneksel Kent Dokusu üzerine değerlendirmelerde bulunulmuş, tespit edilen özellikler ve zaman içinde ortaya çıkan değişim bölgede bulunan diğer evler ile karşılaştırma – örnekleme yapılarak aktarılmıştır.

Çalışmamızda yazılı kısımlara ek olarak konutların fotoğrafları ve çizimleri de yer almaktadır.

1.4. Yapılan Çalışmalar:

Farklı disiplinler tarafından Anadolu'nun bir çok bölgesinde kırsal ve geleneksel konutları farklı yönleri ile ele alan birçok çalışma yapılmıştır. Geleneksel kırsal konutları mimari özellikleri veya sanat tarihine yapmış oldukları katkılar açısından inceleyen çalışmalarda mevcuttur. Çalışmamızda geleneksel konut mimarisini inceleyen kaynaklar araştırmamıza ışık tutmuştur.

Küçükerman, Ö., ‘‘Anadolu’daki Geleneksel Türk Evinde Mekân Organizasyonu Açısından Odalar’(1973), isimli çalışmada Geleneksel Türk Evinin kökenlerinden başlayarak, sofa ve oda mekanlarından özele inerek odaları ve içindeki elemanları mekan organizasyonu açısından irdelemiştir

Kuban, D., ‘Türk Hayatlı Evi’(1995), adlı kitabında Türk Evinin kökenlerinden başlayarak, Anadolu konut geleneği ve değişimini ele almıştır.

Karpuz, H., 2002, ‘Konya’da Halk Mimarisi’ adlı makalesinde; halk mimarisini oluşturan etkenleri dört başlıkta incelemiş, halk mimarisi yapı türlerini avlu, ev, cami, okul, köy odaları, su yapıları ve değirmenler olarak ayırmıştır.

Rudofsky, B., ‘Architecture Without Architect – Mimarsız Mimarlık’ (1964), adlı kitabında ve Rapoport, A., ‘House Form and Culture’(1969), isimli kitap çalışmasında mimarinin nasıl oluştuğuna ve ev formunun oluşmasında rolü olan kavramları incelemiş, önemine dikkat çekmiştir.

Genel kaynakların dışında Anamur ve bölge mimarisi hakkında çalışmalar yok denecek kadar azdır. İlçe ulaşım sorunları nedeniyle sivil mimari alanında yeterli ilgiyi görememiştir. İlçenin geleneksel konut dokusu üzerine yapılmış çalışmalar sadece iki adet ile sınırlıdır. Bu konu hakkında yapılan çalışmalardan ilki yerel gazeteci olan Kutlay ALAN tarafından hazırlanan kısa bilgilendirmedir. Anamur müzesi yıllığında yer alan yazı 1990 tarihlidir. Anamur merkezde yer alan konakların plan tipleri ile Anamur da görülen konut plan tipleri hakkında kısa bir bilgilendirme metni niteliği taşımaktadır. Anamur konulu çalışmaların çoğunda tek kaynak olarak bu metin kullanılmıştır.

Osman Kunduracı’nın 1995 yılında hazırlamış olduğu ‘Batı Toroslarda Bulunana Konutlar¹’ isimli doktora tezinde, bölgede bulunan konut kültürü üzerine detaylı bilgilendirme yapılmıştır. Tezde Anamur Ortaköy de yer alan Hikmet Mutluay evi hakkında bilgi bulunmaktadır.

Konuyla ilgili yapılan ilk ve doğrudan çalışma ise ‘Anamur’da Korunması Gerekli Geleneksel Kent Dokusu Üzerine Bir Araştırma ve Hacı Ali Bey Konağı²’ başlığı altında Mimar Volkan ASLAN tarafından 2007 yılında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Volkan Aslan çalışmasında, Anamur da yer alan bey konakları hakkında mimari açıdan kısa bir bilgilendirmede bulunmuştur. Hacı Ali Bey konağını detaylı olarak incelemiş, konak hakkında koruma amaçlı restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlanmıştır.

¹ Kunduracı, O., Batı Toroslarda Bulunan Geleneksel Konutlar, Selçuk Ün. Sosyal Bilimler Ens. Arkeoloji Ve Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, Sanat Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya,1995

² ASLAN, V., Anamur’da Korunması Gerekli Geleneksel Kent Dokusu Üzerine Bir Araştırma Ve Hacı Ali Bey Konağı , Yıldız Teknik Üniversitesi F.B.E Mimarlık Bölümü Rölöve-Restorasyon Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,İstanbul,2007

2020 yılında -Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmaları- dergisinin 29. Sayısında yer alan, Erkan Aygör ve Seyit Ahmet Biçer 'in beraber yayınladıkları “Anamur Kısakahyaoglu Konağı ve Orta Sofanın Tekamülü Sorunu”³ isimli makale konuyla ilgili yapılan son çalışmadır.

Bu çalışmalar haricinde yerel yayınlarda yer alan kısa bilgilerin dışında sivil mimari hakkında bilimsel bir çalışma yapılmamıştır.

Bölgenin mimarisini inceleyen çalışmaların dışında Anamurium antik kentinde 2019 yılından bu yana Mehmet Tekocak tarafından kazı ve inceleme çalışmalarına devam edilmektedir.

1.5. Anamur'un Tarihi:

Tarih sahnesinde önemli bir liman görevini üstlenmiş olan Anamur; Türkiye'nin güneyinin en uç noktası olan Kargagedik Dağı'nın güney ve doğu yamacının denizle birleştiği yere kurulmuş bir kenttir. Tarihi geçmişi antik çağlara uzanan Anamur da; Luviler, Arzavalar, Kliyalılar, Kueler, Selefkozlar, Kızuvatnalılar, Hititler, Asurlular, Persler, Romalılar, Bizanslılar, Araplar ve Türkler uzun süre varlıklarını sürdürmüşlerdir. İçlerinde en uzun süre bölgeye hâkim olan Türklerdir. Halen Türk topraklarının bir parçası olarak varlığını devam ettirmektedir.

Anamur, ilk kez M.Ö. 333 yılında Büyük İskender'in doğuya yaptığı sefer sırasında hâkimiyet altına alınarak Makedon Krallığına bağlanmıştır. Bu dönemde ANEMURİUM⁴ adıyla anılan kentin çevresi, iç içe iki dizi surla çevrilmiştir. Kentin çevresinde yer alan ve kente kale görünümünü veren surlara, farklı zamanlarda onarımlar yapılarak günümüze ulaşmıştır. Bu dönemde Soloi'den Aspendos'a uzanan kıyı yolu ANEMURİUM'dan geçmekteydi⁵. Büyük İskender'in M.Ö. 323'te ölümünden sonra kurulan devletlerden Selefkoz'ların eline geçen yerleşim merkezi M.Ö. I. yüzyılda Roma egemenliğine girdi.

Roma İmparatoru Caligula doğu Akdeniz kıyısındaki kimi kıyı kentleriyle birlikte bölgeyi Kommagene krallığına verdi. Kentin tarihindeki bu dönemden sonra kentin adı "ANEMURİUM" olarak ortaya çıkmaktadır. Anamurlum kelimesi Latin dilinde "Anem burun; Ourium, rüzgar"⁶ anlamına gelmektedir.

³ Aygör, E., Biçer, S., “Anamur Kısakahyaoglu Konağı ve Orta Sofanın Tekamülü Sorunu”, Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi , C:15,S. 29, Konya,2020

⁴ Salname-i Vilayet-i Adana, Matbaa-i Vilayet-i Adana, 1312(1894), s. 64

⁵ Mustafa E., Osmanlı Belgelerinde İçel Sancağı Anamur Kazası, İstanbul 2012, s.49

⁶ Bilge U., Türkiye'deki Tarihsel Yer Adları, İstanbul, 1993, s. 72

Bu iki Latince kelimenin anlamı tek kelime halinde birleştirildiği zaman “RÜZGARLI BURUN” anlamına gelmektedir. Yaz sıcaklığında bile rüzgârın hiç kesilmediği kente bu tarihten sonra “Rüzgârlı Burun” denilmiştir.

ANAMURİUM Hitit döneminden önce Kizuvatna krallığının etkisi altındaydı. Kizuvatna krallığı bir dönem Hititlere bağlı kalmıştır. Kentin Hititlere geçmesinin ardından Hitit kralı 4. Tuthalia M.Ö. 12.Yüzyılda kenti Mattuvata isimli kişiye armağan etmiştir⁷. Kentin sahibi olan Mattuvata, Hititlerin zayıflamasından yararlanarak Afyon'a kadar uzanan bir prenslik kurmuş ve ANEMURİUM bu prensliğin başkenti olmuştur.

Bir müddet sonra kent Finikelilerin eline geçmiş⁸, İsaia, Selefkozlar, Romalılar ve Bizanslıların egemenliği ile devam etmiştir. Kentin en eski sahiplerinin ise Finikeliler olduğu bugün için bilinmektedir.

İsa'nın doğumundan önce 1. yüzyılda Roma'nın hâkimiyetinde bulunan şehir⁹, Kıbrıs adasına yakın oluşundan bir ara istasyon konumunda olan ve ticaretin gelişmesinde önemli rol üstlenen Anamurlum, aynı dönemde kara yoluyla, Toros dağlarındaki en önemli Roma kentlerinden biri olan Germanikopolis¹⁰ ile bağlantılarını sürdürmüştür.

Bölgedeki doğal kaynakların ihraç edildiği önemli bir ticaret liman kenti olmuştur. Daha sonra ise Bizans egemenliğine giren Anamur, Bizanslılar tarafından yıllar içinde yeniden imar edilmiştir¹¹. Roma İmparatoru Calicula tarafından tüm Kilikya kıyıları Komegene kralı Antiochos'a (M.S. 38-72, bazı kaynaklarda M.S. 37-41) verilmiştir. Kral Antiochos kenti idaresinde tutmuştur.

Milattan sonra 1. yüzyılda kentin çevresine korunma amaçlı kalenin ilk surları bu dönemde yapılmıştır. Kral Titus'tan Valerius'a kadar süren döneme ait sikkeler antik kentte yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkmıştır. Yapılan kazılar sırasında bulunan en önemli bulgulardan birisi de “barış simgesi mozaiği” olarak bilinen parçadır. Şu anda Anamur müzesinde sergilenen parçanın bir örneği de İtalya'da bulunmaktadır.

⁷ Ekrem A., Anadolu Kültür Tarihi, Tübitak Yayınları, Ankara 2005, s.105

⁸ Klikia bölgesi özellikle M.Ö. 2. binyıldan itibaren çeşitli isimlerle anılmıştır. Bölgenin bilinen en eski ismi Kizzuwatna"dır.(Bu konuda bkz. Ahmet Ünal, “Hitit İmparatorluğu'nun Yıkılışından Bizans Dönemi'nin Sonuna Kadar Adana ve Çukurova Tarihi”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, XV/3, (Arkeoloji Özel Sayısı), Adana, 2006, ss. 67-102.)

⁹ Mustafa E., Osmanlı Belgelerinde İçel sancağı Anamur Kazası, Hemen Kitap Yayınları, İstanbul, 2014, s.49

¹⁰ Germanikopolis, Çimdiki ilçe merkezi Ermenek (Ermenek) olan yerdir. Buradaki kent, M.S I. Yüzyıl ortalarında kurulmuştur. Kenti kuran, Kommagene devletinin son kralı IV. Antiochos idi ve bu kral, M.S 38 yılında Kommagene devletini diriltten, üstelik ülkesine Dağlık Kilikia ve Isauria yöresinden yeni parçalar ekleyen, krallığına da kendisini getiren Roma imparatoru Caesar, Germanicus'un (Caligula'nın) adını yaşatmak için, kurduğu kenti Germanikopolis diye adlandırmıştır. (Bilge Umar, Türkiye'de ki Tarihsel Adlar, inkılap Yayınları, İstanbul 1993, s.281.)

¹¹ Erim, age., s.51

Resim 1 Issah Adına Düzenlenmiş Mozaik¹²

Roma İmparatorluğunun iki imparatorluk halinde ikiye bölünmesiyle Anamur ve yöresi Bizans İmparatorluğuna geçti. (M.S. 395)

ANEMURİUM antik şehri zamana meydan okuyan, hala ayakta duran kalıntıları ile Anadolu'muzun güneyindeki en uç noktası olan Anamur burnunda Kargagedik dağının doğuya bakan yamaçlarında, yer alır.

Yapılan kazılarda bir takım sikke ve eşyalara ulaşılmış olmasına karşı, bu şehrin ne zaman kurulduğu ile ilgili net bir bilgiye ulaşılamamıştır. ANEMURİUM kent adı o devire ait bir liman listesinde geçtiği için şehrin Milattan önce 4. Yüzyılda var olduğu bilinmektedir.

ANEMURİUM Milattan Sonra 260'da Sasaniler tarafından ele geçirilmiş, 4. ve 5. yüzyıllarda Toroslardan ve Akdeniz'den gelen korsanların saldırıları sonucu kent sık sık tahribata uğramıştır.

650 yılında Arap akınlara uğrayan kent bu tarihten sonra uzun bir süre terk edilmiştir. Bizans döneminde Anadolu'ya yönelen Arap akınları Abbasi halifelerinden Mansur zamanında başladı. (M.S. 8. y.y.) Bu tarihten sonra Anadolu'nun güneyindeki birçok yöre gibi Anamur da Arap devletleri ve Bizans imparatorluğu arasında bir kaç kez el değiştirdi. İslam ordusu ise ilk defa kente halife Hz. Ömer zamanında gelmiş ve kentin fethini gerçekleştirmiştir.

Türkler ise kente 11. ve 12. asırlarda gelmiştir. 12. yüzyılda kent Türk egemenliğine geçmiştir¹³. Anamur'a yerleşen Türk boyları Oğuzların Yiva (Yuva) boyuna mensuptur¹⁴. Anamur'a gelen ilk Türk boylarının Orta Asya üzerinden İç Anadolu Bölgesi'ne, daha sonra da Gülnar ilçesi üzerinden Anamur'a geldikleri araştırmalarla ortaya çıkmıştır. Geline yollar ve yerleşim alanlarının adı Taşeli bölgesidir.

¹² Anamur müzesinde sergilenen ve Ören antik kentinden taşınmış olan barışçı kral olarak bilinen Issah adına düzenlenmiş mozaikte palmiyenin iki yanında yer almış leopar ve oğlak desenleri. Mozaik Necropol'daki (mezarlık) kilisenin tabanında bulunmuştur.

¹³ Subaşı, B., "Anemurium", ARO Dergi, Sayı 1, Temmuz-Eylül, 2010,ss:60-61

¹⁴ Erim, M., Osmanlı Belgelerinde İçel Sancağı Anamur Kazası, İstanbul, 2012, s.47

Selçuklu hükümdarı Alâeddin Keykubat'ın, Ertokuş Bey'i Akdeniz kıyısındaki şehirleri alıp Selçukluya bağlaması için görevlendirmesi ile Anamur Kalesi 1228'de fetih edilmiştir. Kalenin alınması ve yeniden mamur hale getirilmesi ile birlikte kıyı şeridi, 1228'den itibaren Selçukluların hâkimiyetinde kalmıştır¹⁵.

Selçuklu Türkleri Anamur kalesini(Mamure) ele geçirdikten sonra yöre Türk egemenliğine girmiştir. Kıyı şeridinde yaşayan halk da Selçuklu güvenliğinde yaşamaları karşılığı olarak vergiye bağlanmıştır.

Selçuklunun güç kaybettiği dönemde ise kent Karamanoğullarının yönetimine girmiştir¹⁶.Karamanoğulları beyliği Koca çay (Dragonda) çayı üzerinde, yaylaları ve Karamanoğlu kenti Ermenek'i Anamur'a bağlayan yol üzerindeki Alaköprü'yü¹⁷ yaptırmış ve bir rivayete göre de 1230 yıllarında sahile doğru ilerleyerek Anemurium antik kentini ele geçirmiştir.

Anamur, Karamanoğulları beyliğinden sonra 15. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı İmparatorluğunun idaresine geçmiştir. Fakat bu kez de yöreye yine Mısır'daki Memlûk sultanı adına Ramazanoğulları Beyliği el koymuştur. Onların yönetimi 1515 yılına kadar sürmüştü ve Yavuz Sultan Selim Han zamanında tekrar Osmanlı topraklarına katılmıştır¹⁸.

1517'ye kadar da Anamur'da istikrarlı bir yönetim olmamıştır. Bu nedenle bölgenin kesin olarak Osmanlı toprağı olduğu 1517'den sonra da uzunca bir süre yörede göçebe Türkmen törelerinden başka düzen kurulamamıştır¹⁹.

1804 Yılına kadar beyliklerle idare edilen Anamur, Osmanlı idaresinde bu tarihlerde vilayetlerin kurulması ile Mut, Glindire(Aydıncık) ve Ermenek'ten meydana gelen sancağa dâhil edildi. Bu sancağın bağlı olduğu merkez Konya , sancak idare merkezi ise Ermenek(Elmanak) idi. 1811 yılında sancak Konya'dan alınarak merkezi Silifke olan sancağa bağlanmıştır²⁰. 1869 yılında bugünkü adını almış, kesin olarak ilçe ve kaymakamlık olmuştur.

¹⁵ Coşkun A., "Türkiye Selçukluları", Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, C.VIII. Esra Yayınları, Konya 1994, s.285-286.

¹⁶ İbrahim E. , XIX. Asır Sonlarında İçel Sancağı Anamur Kazası, Pamukkale Üniversitesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Denizli 1998, s. 5

¹⁷ Anamur Ermenek karayolunun 16. Km "sinde Dragon çayı üzerinde yer alan ve üzerinde kitabesi olmayan köprü 14. yüzyılda Karamanoğulları tarafından yapılmıştır.

¹⁸ İlber O., Türk Teşkilat ve İdare Tarihi, Cedit Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 2008,s.432

¹⁹ Erim,age.,s.57

²⁰ Gazel, Ahmet Ali, "Sicil-i ahval Defterlerine göre Osmanlı Döneminde görev yapan Anamur'lu Memurlar", A.Ü.Türkiyat Araştırmalar Dergisi, sayı 32,Erzurum,2007,ss.203-213

1869 yılında Kaymakamlık olduğunda ilçenin merkezi, bugünkü Nasrettin köyünde bulunmaktaydı²¹. Ancak zamanın beyleri yönetimin kendilerine karışmaması için ilçe merkezini Çorak²² denilen bölgeye taşıttırmışlardır.

Anamur bugün için Mersin ilinin en batısında yer alan, Karaman ve Antalya illeri ile komşu olan, merkez nüfusu 49.948, köyleri ile birlikte nüfusu 83.864 olan, modern bir sahil yerleşimi olarak varlığını ve gelişmesini sürdürmektedir²³.

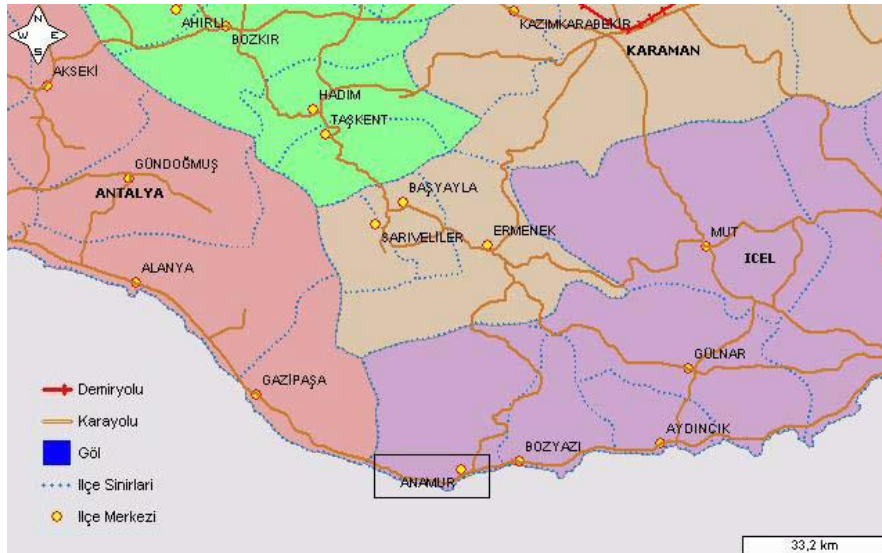
1.6. Anamur'un Coğrafi Özellikleri:

İlçe, Antalya'yı Mersin'e bağlayan karayolu üzerinde yer alır. Mersin ilinin en uzak ve en batıda yer alan ilçesidir. İlçenin batısında, Antalya'ya bağlı Gazipaşa, kuzeyinde Karaman'a bağlı Ermenek ve doğusunda da Bozyazı ile Aydınçık ilçeleri bulunur. Güneyde Akdeniz ile çevrili olup, İlçe merkezinin denize uzaklığı 4 kilometredir.

Anamur uzunluğu 175 kilometre, eni 90 kilometre olan bir arazi üzerinde kurulmuştur. İlçe 1241 km² yüzölçümüne sahiptir.

En yakın il merkezlerinden olan Antalya'ya 260 km, Mersin il merkezine ve Karaman'a 230 km mesafededir. Deniz yolu ile Kıbrıs'a olan mesafe 40 mildir (76 km). İlçe sınırları içerisindeki Anamur Burnu, Kıbrıs'a en yakın noktayı oluşturur. Anadolu'nun Akdeniz'deki en güney noktası olan "Anamur Burnu" ilçenin 7 Km. batısındadır.

Resim 2 Anamur'un Coğrafi Konumunu Gösteren Harita²⁴

²¹ <http://www.anamur.gov.tr>

²² Deniz ile kent arasında kalan düz araziye "**Çorak Ovası**" denilmektedir. Bu ova, batıda Sultan Suyu, doğuda Koca çayın (Dragon) taşıdığı alüvyonlardan oluşmaktadır ve oldukça verimli bir yapıya sahiptir.

²³ www.harita.org/Türkiye-Fiziki-haritasi, (erişim tarihi, 4.06.2020)

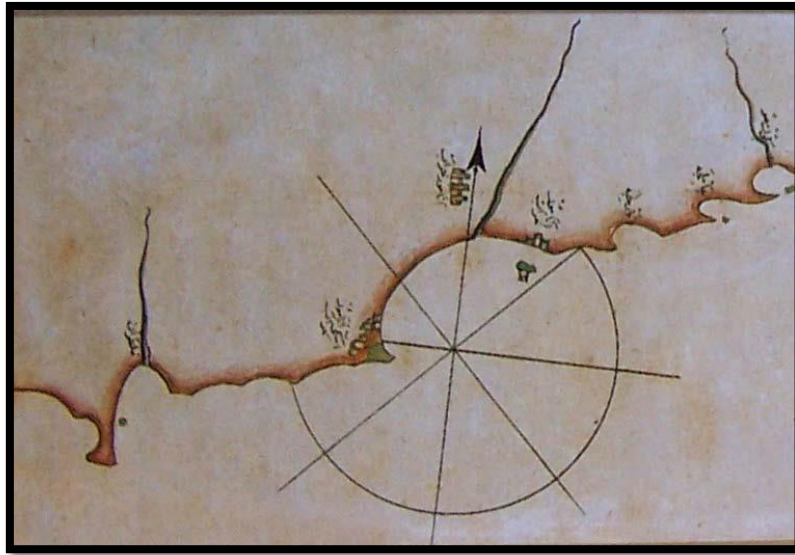
Anamur ‘un doğu, batı ve kuzeyi dağlarla çevrilidir. Kıyıda, kıyıdan birkaç km. içerlerde 750-1000 metreye kadar yükselen dağlar vardır. Batısında Yalçındağ’ı ve Kara geyik Dağı, Doğusunda Azı tepe Dağı, kuzeyinde ise Haydar Dağı yer alır. Kara geyik Dağı’nın uzantısı Anamur Burnunu oluşturur.

Orta Toroslar Anamur’un kuzeyinden geçer ve i bölgelerle kıyı şeridini birbirinden ayırır. Dağlarının birçok kolu Akdeniz’e dikine iner ve irili ufaklı kk koylar meydana getirirken, bazen tam denizin kenarından dik bir yamaç teşkil ederek kıyıya paralel uzanır.

İlçe merkezi; kuzeyinde doğu-batı doğrultusunda uzanan Toroslar sıra dağları ile batısında Sultan Suyu ayı, doğusunda Dragon ayı ve güneyinde Akdeniz ile çevrelenmiştir. Bu nedenle, denizden kent merkezine doğru (güneyden kuzeye) uzaklaştıa arazi engebeli hale gelmektedir.

Ortalama rakım 15 metredir. Kumsalları, nesli tükenmek üzere olan deniz kaplumbağalarının (Caretta caretta) yumurtlama alanıdır. Ayrıca deniz kıyısının ıssız ve kayalık olan kesimlerinde Akdeniz fokları yaşamaktadır. Piri Reis, ” Kitab-ı Bahariye” isimli eserinde Anamur ve kıyılarından da bahseder. Eski Anamur’un; denize uzanmış bir burnun üzerinde kurulduğunu ve bu burnun bir dağ olduğunu anlatır²⁵.

Resim 3 Piri Reis’in Anamur Haritası

²⁴ Kaynak: www.hgk.mil.tr (erişim 17/08/2020)

²⁵ Piri Reis, Kitab-ı Bahariye, T.C. Başbakanlık Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara,2002, s. 566.

1243 km²'lik yüzölçümüne sahip olan ilçenin yaklaşık %60'ı iğne yapraklı çam ve sedir ormanları ile kaplıdır²⁶. Anamur ormanlarında ayrıca; meşe, kavak, çınar, maun gibi ağaçlar ile defne, keçiboynuzu (harnup), mersin (murt), zakkum ağacı ve maki grubu bitkiler yer alır.

İlçe iklimi karakteristik Akdeniz iklimidir. Yazlar sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer. Yıllık yağış miktarı 1032 M3'dür. Yıllık ortalama yağışlı gün sayısı ise 75 gündür. Anamur'a yağışlar genelde yağmur olarak düşer. Denizden dolayı her mevsim yüksek bir nem oranı mevcuttur. Yıllık sıcaklık ortalaması ise 20 ile 24 derece arasında değişmektedir.

Ova Kuzeyden dağlarla çevrili olması ve Güneyden de Akdeniz ile çevrilmiş bulunmasından dolayı mikro klima özelliğine sahiptir. Kentin doğu ve Kuzey kısımları yüksek dağlarla çevrili olduğundan kuzeyin sert esen rüzgârlarını hiç görmez. Bu hava da tarım için elverişli özellikle seracılık için uygun ortamı sağlar.

İlçede sulu ve kuru tarım yapılmaktadır. Uygun iklimi ve sulama koşulları nedeniyle tarım ürünü potansiyeli açısından zengin bir ilçedir. En önemli tarım ürünü, Türkiye pazarında da önemli bir paya sahip olan, muzdur. Anamur'da Akdeniz iklimi hüküm sürdüğünden bu iklimin bitkilerinin hemen hepsi yetişmektedir. Tarım ürünü çeşitliliği açısından narenciye (portakal, mandalina, limon, greyfurt), nar, yer fıstığı, tropikal ürünlerden avokado, kivi, papaya, ejder meyvesi ve sera sistemiyle de domates, biber, patlıcan, salatalık ile çilek önemli miktarda yetiştirilmektedir.

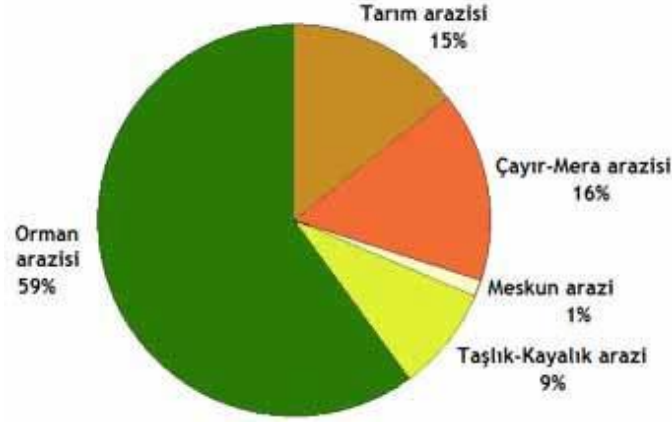
Bölgenin engebeli bir yapıya sahip olmasından dolayı büyük baş ve koyun yetiştiriciliğine pek rastlanmaz. Bölgede daha çok kümes hayvanları ve keçi yetiştiriciliği yaygındır. Son yıllarda çıkan orman koruma yasaları ve tedbirleri kapsamında pek çok üretici elinde bulunan keçilerini satmak zorunda kalmıştır.

Anamur dağlarında bitki örtüsünün zenginliğinden dolayı arıcılık da yaygın olarak yapılmaktadır. Arıcılıkta kara kovan olarak tabir edilen geleneksel yöntemler kullanılmaktadır.

Anamur, doğal güzelliklerle dolu, yaylalar, ormanlar, mağaralar ve su kaynakları açısından zengin bir ilçedir. Torosların Zirvelerinde yaz aylarında İlçe insanlarının yazlık olarak ikamet ettikleri irili ufaklı güzelliklerle dolu, yaylalar yer alır. En önemli yaylalar Kaş, Abanoz, Halkalı ve Akpınar yaylalarıdır. Yaylalar ormanlar, mağaralar ve su kaynakları ile kaplıdır, sebze ve meyve yetiştiriciliğine de uygundur.

²⁶ Anamur Orman İşletme Şefliğinden bilgi alınmıştır.

Resim 4 Anamur Arazi Kullanımını Gösteren Çizelge²⁷

Anamur ovasında ve ilçenin köylerinde Akdeniz ve tropikal bitki ve meyveler yetiştirilebilmektedir. Ovanın sulanması, Anamur çayı üzerinde Gercebahiş köyünde kurulmuş olan Anamur Regülatörü (su bendi) ile sağlanır. Bent ile kanallara alınan su geçtiği yerlerdeki köy arazilerinin yanı sıra Anamur ovasının sulanmasında kullanılır.

Ovada seraların yanlarında sulama ve soğuktan korunma amacı ile kullanılacak suyun temini için kuyularda açılmış bulunmaktadır.

Sultan suyu ve Dragon (Koca çay) ilçenin iki önemli akarsuyudur. Anamur topraklarını batıda tam ortadan Sultan suyu, doğusunda Dragon çayı denize doğru akarak keser. Sultan suyunda yazın neredeyse su kalmaz. Sultan suyu çayı Kara çukur köyü ile Sarıdana köyünün arasında kalan Kara çukur deresi ile Korucuk köyü deresi, Köşekbükü deresi, Değirmen deresi, Kumlu Geçit deresi ve Çiçek deresi gibi bir çok derenin sularını kış aylarında denize aktaran çayın adıdır.

Dragon çayı da irili ufaklı birçok derenin suyunu alır ve Akdeniz'e döker. Dragon çayının En önemli kolu ise Alaköprü'de kendisine katılan Gökçesu çayıdır.

Anamur'da önemli bir göl yoktur. 50 yıl öncesinde Sultan suyu ağzında Balık Lavı gölü ve Yarlaşan gölü olduğu bilinmektedir. Anamur çayının doğu kısmında Kıbrıslı gölü, bugünkü iskele mahallesinin yer aldığı bölümde ise İskele gölü de denilen Kara göl yer alırdı. Ovanın ve çayların ıslahı sonucunda artık göl bulunmamaktadır. Kış mevsiminde Abanoz yaylasında suların birikmesi ile yapay bir göl oluşursa da bu yeraltı düdenlerinin akmaya başlamasıyla kısa sürede ortadan kalkar.

Yaz aylarında Anamur insanı Toroslar üzerinde, Taşeli platosu üzerinde bulunan çeşitli yaylalara göç etmektedir.

²⁷ Kaynak: www.anamur.bel.tr (erişim: 11/08/2021)

Bu yaylaları²⁸ şu şekilde sıralayabiliriz; Abanoz yaylası, Akpınar yaylası, Beş kuyu yaylası, Çamurlu yaylası, Çelik alan yaylası, Çıldır yaylası, Çukur pınar yaylası, Dikencik yaylası, Demir oluk yaylası, Düğün alanı yaylası, Gözlü boğaz yaylası, Halkalı yaylası, Kaş yaylası, Kozağacı yaylası, Sarı kuyu yaylası. Yayla yollarının birçoğunda asfalt yapılmıştır.

Bu yaylalardan Abanoz, Akpınar, Beşoluk, Halkalı, Kaş, Kozağacı yaylaları yaz mevsiminde ilçenin sıcakından kaçmak isteyen halkın sayfiye yeri olarak tercih ettiği yaylalardır. Modern binalar ve villalar yer alır. Yaz mevsiminde kır kahveleri, berber, kalaycı, bakkal, kasap ve fırını ile yayla halkına hizmet veren işyerleri açılır. Barınma için yazlık motel bulunur.

Beşkuyu yaylası, Çukurpınar yaylası, Düğün alanı yaylası, Gözlü boğaz yaylası ve Sarıkuyu yaylası ise hayvancılıkla uğraşan Yörüklerin tercih ettikleri alanlardır. Bu yaylalarda yerleşim yeri iki kesimden oluşmaktadır. Şehir ve köy kesimi. Şehir kesimi yaylanın güneye bakan yamacı üzerinde modern binalarda oturmaktadır.

Köy kesimi de yaylanın giriş kesiminde yer yer modern binalarla birlikte pür evlerin(evcikler) ve sayvanların yer aldığı bölümdür. Bu kısımda hayvanı olan köy halkı yaylalamaktadır. En çok göç alan yaylaların başında Abanoz Yaylası yer almaktadır. Karşılıklı iki dağın ortada boşluk vermesi giriş ve çıkışta birbirine yaklaşması ile oluşmuş oval bir yayladır. Orta kesiminde düzlükler yer alır.

Bu düzlükler kışın Abanoz düden gölü olarak adlandırılan suyla kaplanmaktadır. Suyu bol bir yayladır. Yayla Abanoz ve Küçük Abanoz adlı iki bölümden oluşur.

İkinci sırada Anamur Kaş Yaylası yer almaktadır. Anamur'un en büyük yaylalarındandır. Anamur Akpınar Yaylası ise en eski yaylalardan birdir. Anamur'un eski idarecileri ve ağaları zamanında bu yaylaya çıkarılmış. Günümüzde de oldukça rağbet görmektedir.

²⁸ Yerli halkın yaz mevsimi boyunca oturduğu, Haziran, Temmuz, Ağustos sıcaklarını geçirdiği 1000 ile 1800 metre yüksekliğe kadar olan yazlık yerleşim yerlerine **yayla** denilmektedir.

2- ANADOLU'DA KONUT MİMARİSİ

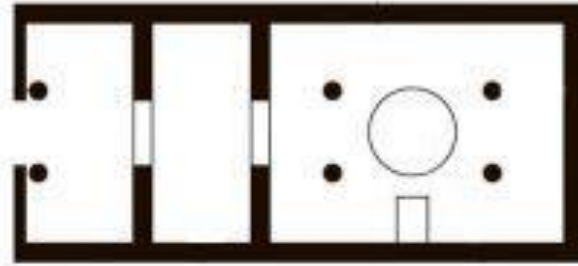
Ev; insanın fiziksel, sosyal, estetik ve ekonomik gereksinimlerini karşıladığı bir yapıdır. İnsanoğlu yüzyıllardan beri devamlı olarak yaşadığı çevreyi değiştirmekte, evini de sahip olduğu çevre ve kültür ortamına göre oluşturmaktadır. Toplumun kültür ve gelenekleri ile yaşanan yerin iklim özellikleri evin biçimlenmesinde önemli rol oynamaktadır²⁹. Evler seçilen çevrenin olanakları ve elde olan malzemelerle, çoğunlukla konut sahibi ya da yerel yapı ustaları tarafından geleneksel tekniklerle inşa edilmiştir.

Anadolu topraklarında Neolitik dönemin başlangıcından itibaren farklı tipolojilerde, sürekli kendisini geliştiren bir konut mimarisi gözlenmiştir. İlk yerleşmeler su kaynaklarına yakın, konaklamaya uygun, alçak tepelere kurulmuştur. Bu yerleşmelerin ilk örneklerinden olan Çayönü, Anadolu'da halk mimarisinin de ilk öncülerinden sayılır³⁰. Dönemin en büyük yerleşmesi olan Çatalhöyük ise, daha gelişmiş bir yerleşme örneğidir. Mersin Yümektepe'de aynı döneme ait taş temel üzerine yapılmış, kerpiçten evler bulunmaktadır.

Yümektepe'de yapılan konutlara ek olarak; Burdur yöresi Hacılar evleri, Yozgat Alışar evleri, Alacahöyük, Çanakkale Trioya ve Denizli Beycesultan'da kerpiç evler bulunmuştur³¹.

Beycesultan'da ilk kez karşılaşılan ve Megaron olarak adlandırılan yapı tipi, tek mekân ve mekânın önünde yer alan avludan oluşmaktadır³².

Çizim 1 Megaron tipi plan

Anadolu'da özellikle köylerde ve bağlarda sık rastlanan bu konutlara; ocaklı oda, sabit ev veya selamlık, önündeki yarı açık mekâna ise taraça, çardak, sergah, hanay, eyvan, aşhane, taşlık, sofa ve hayat gibi isimler verilmiştir³³.

Megaron yapıların merkezinde ocak yer almaktadır. Geleneksel Türk Evinde de ocak, mekânın içinde odak noktası olacak şekilde konumlandırılmıştır.

²⁹ Karpuz, H., Türk İslam Mesken Mimarisinde; Erzurum Evleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1984,s:13.

³⁰ Sözen, M., Anadolu'da Kırsal Mimarlık, Çekül Vakfı, İstanbul, 2012, s.8.

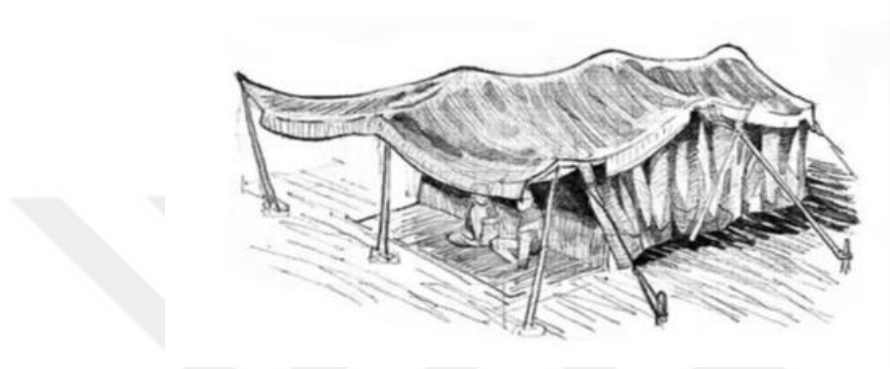
³¹ Sözen, M., a.g.e., s:9.

³² Ersoy A., Gürler B., Antik Çağ Batı Anadolu'sunda Konut, Ege Üniversitesi Mimarlık Dergisi, 1994,Cilt: 2, s:36.

³³ Öz, Ali K., Antik Megaron Modelinin Kırsal Mimarideki İzleri, Ege Mimarlık Dergisi, Ocak, 2016,s: 26

Küçükerman; Türk evinin plan ve yaşamsal faaliyetlerinin oluşumunda kültürün önemli öge olduğunu vurgulamış ve Türk evinin kaynağını göçebe hayat tarzının ürünü olan Türk çadırından aldığını söylemiştir³⁴. İklim şartları, coğrafi konum, yeryüzü şekilleri, gelenek ve görenekler, toplum yaşamı, üretim ve tüketim biçimleri ve inançlar yapıların biçimlenmesi sürecini belirler.

Çizim 2: Üç Direkli Yörük Çadırı (Osman Kademoğlu)³⁵

Anadolu kültüründe en yaygın görülen konut tipi ise iki oda ve önündeki hayat kısmından oluşan plana sahip olanlardır. Megarondan gelişen bu konut, kendi içinde işlevlere ve ihtiyaçlara göre farklılaşmıştır³⁶. Bu modelin ortaya çıkışında göçerlerin yerleşik hayata geçmesi etkindir. Yerleşik yaşama geçişle birlikte, hem tek odalı hem de çift odalı konut tipleri kullanılmaya başlanmıştır. Zaman içinde konutların boyutları ve oda sayıları toplumsal statüyü belirleyen bir unsur haline almıştır.

Hititler 'in yerleşim yerlerinde yapılan çalışmalarda; avlulu, dikdörtgen planlı, bir kaç mekândan oluşan, taş temel üzerine yapılmış, kerpiçten basit konutlarla karşılaşılmıştır. Evler iki katlıdır ve alt katlar ambar ve ya ahır olarak kullanılmıştır. Üst katlarda ise yaşam alanları bulunmaktadır³⁷. Hititler 'de hilani yapı tipi, Delos'ta pastaslı ev olarak adlandırılan bu yapı türü, günümüzde bile Anadolu'nun birçok yerinde en çok kullanılan ve en basit konut modellerinden biridir. Bu tip evler Kademoğlu tarafından Açık Sofalı Ev olarak tanımlanmıştır³⁸.

³⁴ Küçükerman, Ö., Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1991, İstanbul, s:59

³⁵ Kademoğlu, O., "Yörüklerde Üç Direkli Kara Çadır", Mimarlık Dergisi, 1974, sayı:174, s: 27.

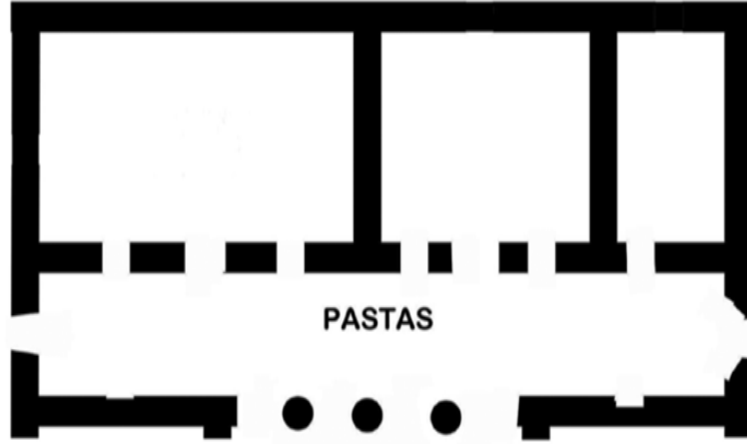
³⁶ Kademoğlu, O., a.g.e., s:29

³⁷ NEVEP, Hitit Krallığının Başkenti Hattuşaş' da Konut, 1996, s: 99.

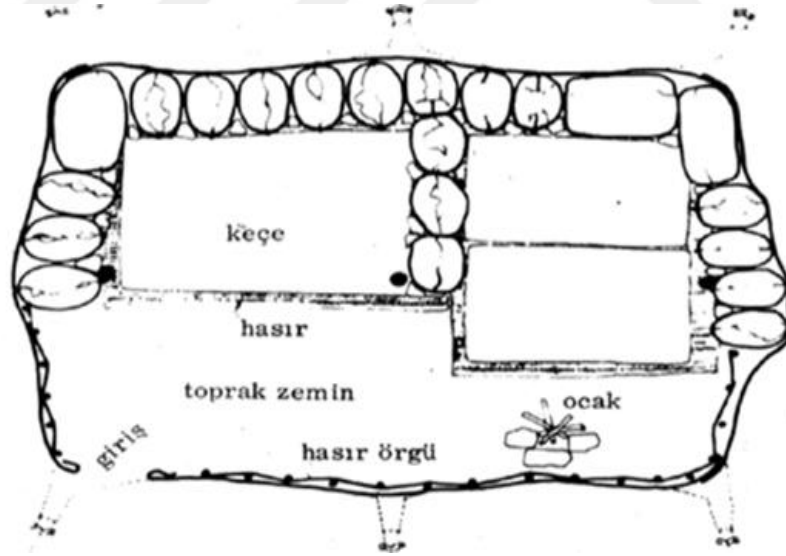
³⁸ Kademoğlu, O., "Güneybatı Anadolu'da Açık Sofalı Evler", Mimarlık, sayı:127, 1974, s:30

Geçmişte oldukça yaygın olarak görülen bu konutları günümüzde kırsal bölgelerde, özellikle de bağ evlerinde ve bunların yanı sıra tatil köylerinde görmekteyiz³⁹. Bu evler doğal çevreleriyle bir uyum içindedir ve çevreye olumsuz bir etkileri hemen hemen yoktur.

Çizim 3: Delos Evinin Pastas Bölümü⁴⁰ (Dinsmoor, William B.)

Çizim 4: Anamas Dağında Bir Kara Çadır⁴¹ (O. Kademoğlu)

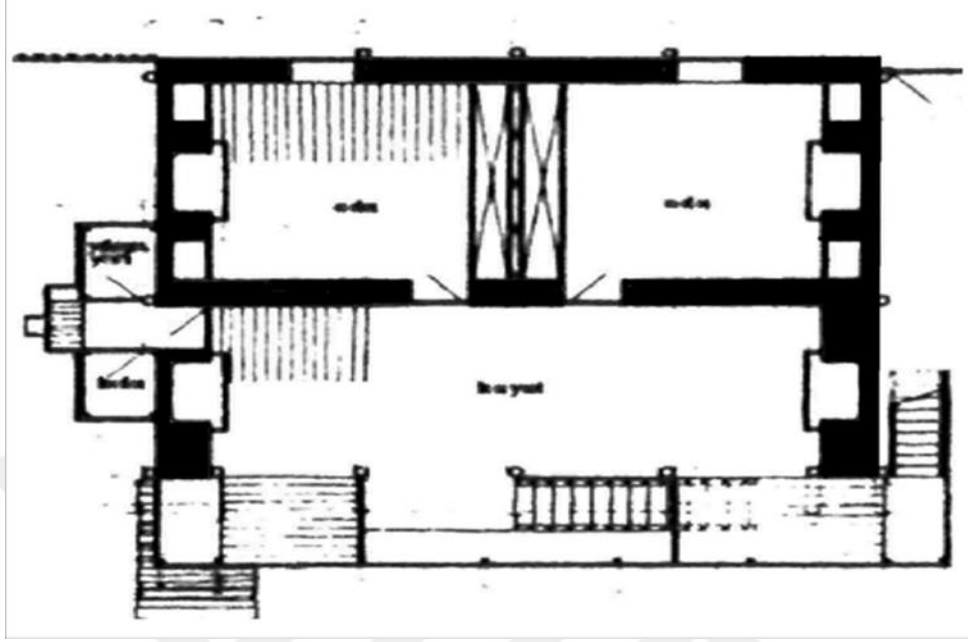

³⁹ Erdim, Murat, "İzmir – Alaşehir Çevresinde Bağ Evleri", Eski İzmir I: Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı, TTK Basımevi, Ankara, 1997, s:115

⁴⁰ <http://egemimarlik.org/92/6.pdf>

⁴¹ Kademoğlu, O. , "Yörüklerde Üç Direkli Kara Çadır", Mimarlık, Sayı:127, 1974, s:29.

Çizim 5: Dirmil Köyü Açık Sofalı Ev⁴² (O. Kademoğlu)

Türk konut mimarisi ile ilgili ilk sistemli çalışmaya imza atmış olan S.H. Eldem, Türk evini plan özelliklerine göre başlıca dört gruba ayırmıştır⁴³:

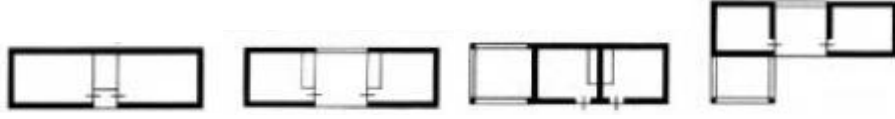
1. Sofasız plan tipi
2. Dış sofalı plan tipi
3. İç sofalı plan tipi
4. Orta sofalı plan tipi

Eldem bu sınıflandırmada, ev içinde hava akımını sağlayan sofanın konum ve şeklini temel almıştır.

⁴² Kademoğlu, O., "Güneybatı Anadolu'da Açık Sofalı Evler", Mimarlık, sayı:127, 1974, s:33

⁴³ Sedat H.,E., "Türk Evi Plan Tipleri", İTÜ, Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1954, s:27

Çizim 6: Sofasız Plan Tipi(S. H. Eldem)

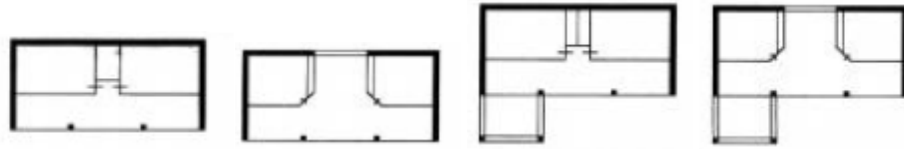

Sofasız plan tipi: Göçebe hayattan yerleşik düzene geçildikten sonraki en basit Türk evi, tek mekânlı ve sofasız evlerdi. Zamanla oda sayıları artmış, odalar arasında bağlantı oluşmuş, kat sayısı artmış ve sofa gelişmiştir.

Küçükerman, bu konut tipini ‘ ‘ Türk evinin en yalın durumunun birinci aşaması ‘ ‘ olarak tanımlarken, uygulama alanı daha çok ılıman bölgelerdir⁴⁴.

Bu tip evler bir avlu aracılığıyla birbirine bağlanan, yan yana dizilmiş odalardan oluşur. Bu ev tipinde sofa vazifesini alt katlarda avlu görür. Üst katlarda da ev, harici merdivenler ve balkon şeklinde galeriler ile avluya bağlanmıştır. Evin merkezi açık avludur. Doğu Anadolu, Güney Anadolu bölgelerinde iç avlu ve bahçe bulunduran evlerde yaygın olarak görülür.

Çizim 7 Dış Sofalı Plan Tipi(S. H. Eldem)

Dış Sofalı Plan Tipi: Odalar bir sofa ile birbirine bağlanmıştır. Türkler Anadolu’ya yerleşmeden önce, Hitit ve Hellenistik evlerinde de bu plan şekli uygulanmıştır. İlk örneklerinde açık direkli bir sofanın yalnız bir kenarına odalar dizilmiştir⁴⁵.

Zaman içinde bu sade plana zenginlik veren köşk sofanın bir ucuna eklenmiş, daha sonrada köşk-oda biçiminde gelişerek sofanın bir veya iki ucunda olması ile plan tipi L ve U şeklinde gelişmiştir.

İklime bağlı olarak sofa bazı bölgelerde kapalı, bazı yörelerde açıktır. Bu tip evlere, yerine ve planın şekline göre; ön, köşe açık sofalı, hayatlı sergâhlı veya eyvanlı denilmektedir.

⁴⁴ Küçükerman, Ö. , “Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi”, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul, 1991,s:7

⁴⁵ Eldem, H. E., “Türk Evi Plan Tipleri”, İTÜ, Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1954, s:31

Eldem bu plan tipini;

*Dış sofalı tek odalı (bir oda ve onun önündeki sofadan oluşan)

*Dış sofalı iki odalı (odanın yanında bazen ikinci bir yer daha vardır, fakat tek oda plâna hakimdir)

* Dış sofalı üç ve fazla odalı

*Dış sofalı, eyvanlı plan tipi (Eyvan oda sıralarının içinde, yani iki oda arasındadır. Dar yüzü sofaya bakar)

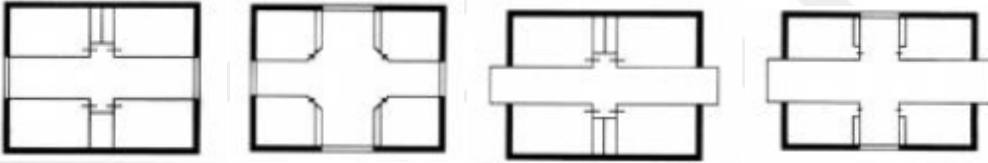
* Dış sofalı iki odalı ve köşklü plan tipi

*Dış sofalı, köşklü ve eyvanlı plan tipi

* Dış sofalı, bir ucu odalı plan tipi

* Dış ve köşe sofalı plan tipi (Odalar L şeklinde sofanın etrafına yerleştirilmiştir) olarak alt başlıklar ile sınıflandırmıştır⁴⁶.

Çizim 8 İç Sofalı Plan Tipi (S. H. Eldem)

İç Sofalı Plan Tipi: Bu plan tipinde, sofanın iki yanı odalarla çevrilmiştir. İç sofa ihtiyaca göre yan sofa, eyvan veya merdiven sofası ilave edilerek yer yer genişletilmiştir.

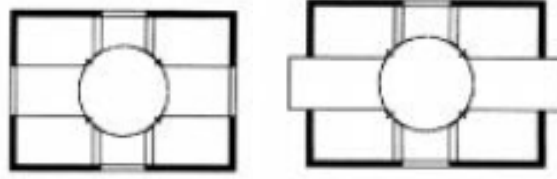
19. Yüzyılda geniş ve ferah merdiven merakının etkisiyle merdivenler sofanın bir tarafını tamamen kaplayan üç kollu merdivenler şeklinde yapılmıştır. Odalar arası ilişkinin kolaylaşmasıyla, sofanın bahçe ile yakınlığı azalmıştır. Genellikle en çok tercih edilen ev tiplerinden biri olup iç sofalı veya ‘Karnıyarık’ yani iki taraflı veya iki sıralı ev tipi olarak adlandırılır.

Bu plan tipinin en küçüğü ikiyüzlü, iç sofalı, iki odalı plan tipidir. Dış sofalı evden farklı olarak, bu tipin iki odadan az odası olamaz. İkiyüzlü, iç sofalı, plan tipi (ikiden fazla odalı), eyvanlı ve yan sofalı tip diğer iç sofalı plan çeşitleridir⁴⁷.

⁴⁶ Eldem, a.g.e. , ss: 31-37-41-50-57-65-76-84

⁴⁷ Eldem, Sedat H. , “Türk Evi Plan Tipleri”, İTÜ, Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1954, ss: 99-114

Çizim 9 Orta Sofalı Plan Tipi(S. H. Eldem)

Orta Sofalı Plan Tipi: Daha büyük ölçekli konutlarda görülmektedir. Çoğunlukla kentlerde görüldüklerinden, kırsal ya da halk mimarlığı alanının dışında kaldığı söylenebilir. 19.yüzyıl sonrasında çok kullanılan bu tipte, sofa, evin merkezindedir ve dört tarafı odalar ve diğer hizmet mekanları ile çevrilidir. Odalar yatay ve dikey simetri eksenlerine uygun olarak evin dört köşesine yerleştirilmiştir. Odaların aralarında da merdiven, eyvan ve hizmet yerleri veya daha küçük odalar yerleştirilir⁴⁸. Sofanın aydınlık olması için oda sıralarının arasında eyvan şeklinde boşluk bırakılır. Sofaya açılan eyvan sayısının birden dörde kadar değişiklik göstermektedir⁴⁹.

Ayrıca, sofanın ortada olması ile odaların bağlantısı sağlamlaştırılıp hava dolaşımı mesafesi kısaltılmıştır. Bunun sonucunda konut daha kolay ısıtıla bilinmiştir. Orta sofanın büyük şehirlerde tercih edilme sebebi bu etkenler olmuştur. İstanbul'da, Topkapı Sarayı'ndaki 15. yüzyıl yapısı Çinili Köşk bu plan tipine en iyi örnektir⁵⁰.

Konu ile ilgili çalışmaları bulunan bir diğer önemli isim ise Cengiz Bektaş'tır. Cengiz Bektaş; Osmanlı coğrafyasını da kapsayan incelemeleri sonucunda, sanayi öncesi Anadolu kırsal mimarlığının temel ilkelerini şöyle belirlemiştir⁵¹ :

- 1) Yaşama, doğaya, çevre koşullarına uygunluk
- 2) Gerçekçilik, akılcılık
- 3) İçten dışa çözüm
- 4) İç mekân ve dış mekân uyumu
- 5) Tutumluluk
- 6) Kolaylık
- 7) Ölçülerin insan bedeni temel alınarak oluşturulması
- 8) İklimle uygunluk
- 9) Gereçlerin en yakından seçilmesi

⁴⁸Eldem, a.g.e. , s: 127

⁴⁹ a.g.e. , s: 127

⁵⁰ Eldem, Sedat H., a.g.e. , s: 131.

⁵¹ Bektaş, C. , Türk Evi, Bileşim Yayınevi İstanbul, 1997, s: 103.

10) Esneklik

Mimari yapının oluşumu bölgesel özelliklere ve malzemenin bulunabilirliğine bağımlı olarak gelişmiştir. İklim koşulları; yörenin bitki örtüsü, teknik kısıtlamalar, gelenekler, yapım malzeme ve tekniği en belirleyici etkenler olarak ortaya konmuştur⁵².

Bu bilgiler üzerinden bakıldığında Anadolu kırsal mimarlığının gösterişten uzak, yalın, insani boyutlarda ve işlevsel olduğu dikkati çeker.

Geleneksel konutun biçimi kullanıcısının; bir yandan kültürünü, dünya görüşünü, yaşam biçimini, değer ve toplumsal kurallarını yansıtır, diğer yandan kültürün mahremiyet anlayışını, bireyin özel yaşam sınırlarını çizer, başka insanlarla etkileşimini denetim altına alır.

Bu ilkeler doğrultusunda evleri biçimlendiren başlıca 4 etkenden söz edilebilir⁵³:

- 1. Çevresel Etkenler:** İklim, topoğrafya, doğal doku, insan dokusu, çevrede bulunan malzeme, vb.
- 2. Kültürel Etkenler:** Dünya görüşü, kültürel değerler ve normlar, din, dil, aile, akraba ve toplum ilişkileri, yaşam biçimi, çevre/mekân-konut kullanımı ile ilgili normlar, konutun temel işlevi ve anlamı.
- 3. Sosyal Etkenler:** Aile büyüklüğü, ailenin sosyoekonomik statüsü ve toplumsal etki alanı, ailenin dünya görüşü ve toplumsal tutumlar, aile yapısı/ailede roller, ailenin yaşam biçimi, ailenin kendilik algısı, beklentileri ve umutları, ailenin konut deneyimleri.
- 4. Bireysel Etkenler:** Bireyin konutla kurduğu yarar ilişkisi, bireyin konutla kurduğu duygusal ilişki, bireyin kültürel normlarla ilgili yorumu, eğitimi, bireyin yaşam yoğunluğu, konut deneyimi, benlik algısı.

Türk yaşam kültüründe aile hayatı gizlilik, dışa kapalılık ve temizlik olgularını içermektedir. Bahçe duvarları yüksek tutulmak kaydıyla aile hayatı ile dış dünya sınırlandırılmıştır. Yine aile hayatının gizliliğini korumak amacıyla zemin katın sokağa bakan pencereleri boyut itibarıyla diğerlerine nazaran küçüktür. Kapı üzerinde yer alan kafesli pencereler kadının dışarıdan görünmeden sokağı seyretmesini sağlamaktadır⁵⁴.

Genellikle evler bir veya iki katlıdır. Tek katlı evler zeminden yükseltilerek mekan nemden korunmaktadır.

⁵² Yüksel G., "Karakteristik Bir Değer Olan Geleneksel Türk Evi'nin Oluşumunu Belirleyen Unsurlar ve Bu Evlerin Genel Özellikleri", İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Kültür ve Sanat Dergisi, C.1, S.1. , Malatya, 2015, s. 49.

⁵³ Bektaş, C. , Türk Evi, Bileşim Yayınevi İstanbul, 1997, s: 104

⁵⁴ Bektaş, , a.g.e. , s:132.

Taştan inşa edilen zemin katlarda, sağır duvarlarla mahremiyetin korunması gözetilmiş, bahçe duvarlarıyla da evin sokakla ilişkisi kesilmiştir. Zemin katlar bazı yörelerde ahır, tarımsal üretimin yoğun olduğu bölgelerde ise tahıl deposu olarak kullanılmıştır; bu kat mutfak olarak da işlev görür.

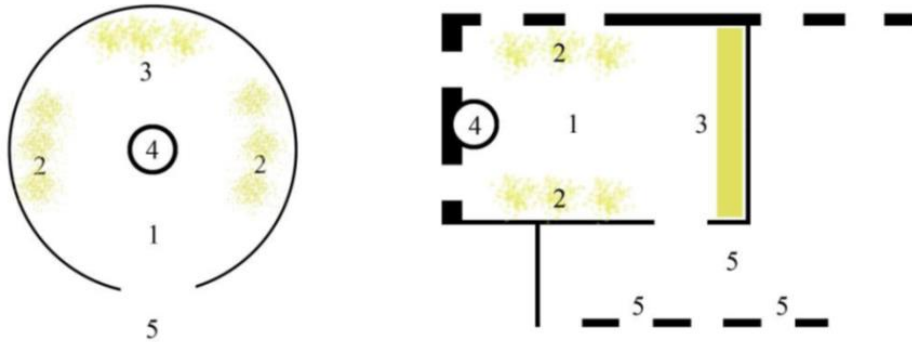
İki katlı tiplerde ise yaşam alanı olarak tasarlanmış üst katlarda odalar ve sofa yer alır. Üst kat pencereler, çıkmalar ve cumbalarla dışarıya açılır.

Odalar mekânsal düzenlemenin ana birimi ve en önemli ögesidir. Kare yâda kareye yakın dikdörtgen odalarda işlevsellik, kullanılabilirlik ve uyum gözetilmiştir⁵⁵. Oda aynen çadırda olduğu gibi yeme içme, oturma, yatma, dinlenme ve yıkanma gibi ihtiyaçların giderildiği çok amaçlı kurgulanmış birimdir⁵⁶. Yaşam tarzının gerektirdiği sedir, dolap, yüklük, ocak, gusülhane, raf gibi öğelere yer verilmiştir. Odaların çadırın temel özelliklerini taşıdıkları görülebilir.

Evin genel planlamasında odaların yeri ve yönü esastır. Güneş ve rüzgârın yönüne göre kış odası ve yaz odası ayrımı bulunmaktadır. Odaların sayısı evin sahibinin maddi gücüyle bağlantılıdır. Evlerde misafirlerin kabulü ve ağırlanması için selamlık (başoda) ismi verilen bir kısım ayrılmıştır.

Çizim 10 Türk Evinde Odanın Genel Düzeninin ve Kullanma Biçiminin Çadır Düzeni İle Kıyaslanması⁵⁷

(Önder Küçükerman)

⁵⁵ Küçükerman, Ö. , Anadolu'daki Geleneksel Türk Evinde Mekân Organizasyonu Açısından Odalar, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları, İstanbul, 1973, s:145

⁵⁶ Küçükerman, , a.g.e., ss: 14-15

⁵⁷ Küçükerman, Ö., Kendi Mekanının Arayışı İçinde Türk Evi, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul, 1991, s: 78

Her iki yapı da işlev, bağlam ve ilişki olarak benzerlik göstermektedir.

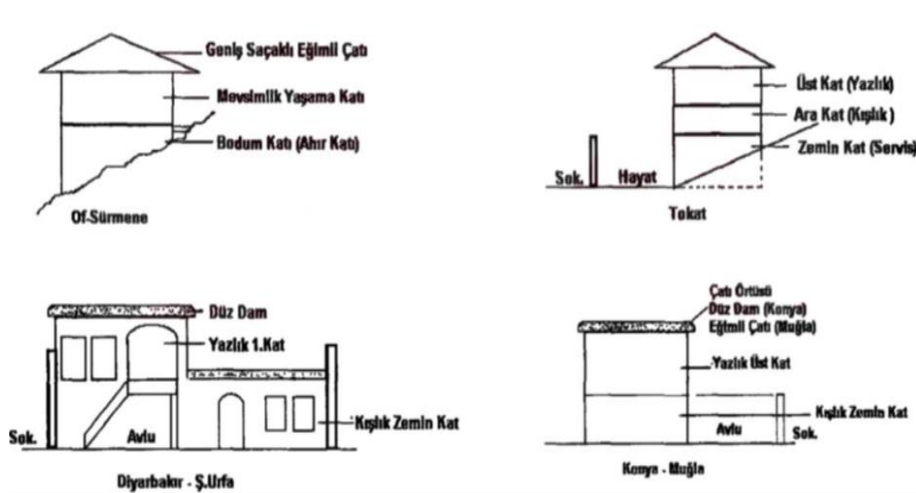
1. Ana mekân özelliğindeki orta alan
2. Oturma alanı
3. Kapalı alanlar. (sandıklar, yükükler)
4. Isıtma. (Çadırda merkezi olan ocak, konutta duvara gömülmüştür.)
5. Hizmet alanı

Türk Evinde her odanın çevresinde çok yönlü kullanılabilir hizmet alanları bulunmaktadır. Bu ortak yaşam alanları ya sofa ya da diğer hizmet alanlarıdır⁵⁸.

Sofa Anadolu'nun farklı bölgelerinde farklı isimlerle anılır: Hayat, sergâh, ev ortası, yazlık, sayvan, çardak, divanhane, nanay, tahtaboş, çağnışır gibi⁵⁹. Pek çok işlevi karşılayan ortak bir yaşam mekânı olan sofa, bazı yörelerde eyvanlarla genişletilmiştir.

Temeli tarımsal ev içi üretime dayalı olan kırsal ekonominin birçok etkinliği sofada gerçekleştirilir. İklim koşullarının uygun olduğu yörelerde sofaların yalnızca üstü örtülmüştür ve doğrudan doğruya arkaya ya da bahçeye açılır. İklimin çok sıcak olduğu bölgelerde özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde serin, havadar, rahat ve aydınlık hacimler olarak dinlenme ve çalışma mekanları olan, avluya bakan tarafı açık, üç tarafı kapalı, üstü tonozla örtülü eyvanlar da görülür.

Çizim 11 İklim'e Göre Tasarlanan Anadolu Evlerini Gösteren Çizim⁶⁰ (O. Özgüner)

⁵⁸ Küçükerman, Ö. , Anadolu'daki Geleneksel Türk Evinde Mekân Organizasyonu Açısından Odalar, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları, İstanbul, 1973, s:63

⁵⁹ Küçükerman, Ö. , a.g.e. , s:144

⁶⁰ Özgüner, O., Köyde Mimari Doğu Karadeniz, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara, 1970,s:77

Geleneksel Türk evi ahşap ana taşıyıcılıdır. Ahşap hatıllar ile oluşturulan iskelet arasında ise killi topraktan elde edilen saz ve kamış dolgululu kurutulmuş kerpiç kullanılır. (Ev mimarisinde yapı tipleri ve yapılara verilen isimler yöreden yöreye farklılık gösterebilir.)

Malzeme:

Anadolu konut mimarisinin en yaygın malzemelerinden biri olan ahşap, özellikle ormanların bol olduğu Karadeniz Bölgesinde yoğun olarak kullanılmıştır. Taşıyıcılık, kullanım, estetik ve ekolojik açılarından nitelikli bir malzeme olan ahşap, Doğu Karadeniz'in serenderlerinden İstanbul'da Boğaziçi yalılarına kadar çok çeşitli örneklerde görülür.

Ahşap; taş, tuğla ve kerpicin yanında ana taşıyıcı olarak da tercih edilir. Gerek arası kerpiç, taş veya tuğla ile doldurulan giriş ve dikmelerle gerçekleştirilen ahşap konstrüksiyon "hımış" veya "dolma" tekniğinde, gerekse ahşap direklerin ince çıta veya kamışlarla kapatılarak sıvanmasıyla uygulanan "Bağdadi" teknikte, bu tür karma yöntemler kullanılır. Bu teknikler bir yandan ev içi sıcaklığı korurken bir yandan da nemi önler.

Yapım Tekniği:

Anadolu'da en yoğun kullanılan tekniklerden biri de ahşap yığma (çantı) ve ahşap çatmadır. Orta Anadolu'nun en yaygın mimarlık malzemesi ise toprak ve toprakla yapılan kerpiçtir. Toprak damlı, kerpiç duvarlı evlerin Hititlerden beri kullanılageldiği bilinmektedir. Killi toprak, saman veya talaş gibi katkı malzemeleri ve su ile karılarak yapılan kerpiç, kalıplanıp güneşte kurutulduktan sonra kullanılır. Isı geçirmeyen ve kolay üretilen bir malzeme olan kerpiç bugün de kullanıma uygundur. Toprakta yapılan bir başka yapım malzemesi de tuğladır. Anadolu'nun her bölgesinde taşıyıcı öge olarak taşın kullanıldığına rastlanır.

En çok da Ege ve Akdeniz kıyıları, Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu'nun Erciyes çevresindeki volkanik bölgeleri ve Doğu Anadolu bölgesinde görülür. Bazen taş duvar örülürken ahşap ve pişmiş toprak eklendiği de olur.

Üst örtüde bölgelere göre düz toprak dam, kiremit veya ahşap çıtalar kullanılmıştır. Taşın ahşapla beraber kullanıldığı yörelerde örtü sistemlerinde genellikle toprak malzeme yer alır⁶¹.

Katlar arası döşeme ve tavanlar nadir örneklerde lime adı verilen, pişirilerek elde edilen toprak yapı elemanı ile döşenmiş olsa da genel olarak ahşap kaplama yaygındır.

⁶¹ Karpuz, H., "Türk Evi", Türk Yurdu Dergisi, C:31, Sayı: 290, Ekim, 2011, s:6

3-KATOLOG

3.1. Kırsal Evler

3.1.1: Nazmi Kumcu evi

Katalog No: 01

Fotoğraf No: 134-143

Çizim No: 27

Yapının Yeri: Aşağı Kükür, Akbaş Mahallesi 2 Numara

Genel Tanım

Konut önünden geçen yolun 65 cm aşağısında kalmaktadır. Eğimli araziye yapılan konut orman alanında, ağaçlar ile çevrilmiş bir konumdur.

Yapı; zemin ve birinci kat olmak üzere iki katlıdır. Zemin kat, ahır ve depo olarak yapılmıştır. Günümüzde kullanılmamaktadır. Birinci kat yaşam alanlarından oluşmaktadır. Zemin kata yapının kuzey cephesinde yer alan tek kanatlı bir kapıdan girilmektedir. Güney kısmında yapıya iki adet giriş bulunmaktadır. Her giriş yaşam alanlarına açılmaktadır. Yapı bulunduğu arazinin eğiminden dolayı güney cephede tek katlı olarak izlenmektedir. Yapının bir tescili bulunmamaktadır. Yapı bakımsız durumdadır. Kuzey cephede yer alan sofa kısmı kullanılamayacak durumdadır.

Malzeme ve Teknik:

Yapı kagir sistemle inşa edilmiştir. Duvarlar aralarında 60/65cm aralıkla yerleştirilmiş ahşap hatıllar kullanılarak moloz taş ile örülmüştür. Zemin ve tavanlar ahşap kaplamalıdır. Yapıda kullanılan ahşap malzemeler Toros sedirinden elde edilmiştir. Yapının üst örtüsü düz dam olarak yapılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Konut dış sofalıdır. Ev dışarıya açılan birbirinden bağımsız iki odadan oluşmaktadır. Evin ana girişi güney cephede yer almaktadır. Bu cephe doğrudan yola açılmaktadır. Kot farkından dolayı ana girişin bulunduğu güney cephe yol dan 65 cm aşağıda kalmaktadır. Kuzey cephede yer alan dış sofa zeminden 2.65 cm yüksektedir.

Konutun doğuda bulunan odası 295 x260 ölçülerindedir. Odanın tavan yüksekliği 1.85 cm'dir. Odanın zemini ve batıda yer alan, iki odayı birbirinden ayıran duvar ahşap kaplamalıdır. Oda da biri güney diğeri kuzeye bakan iki adet pencere bulunmaktadır.

Sade ahşap kasalı olarak yapılan pencerelerden kuzeyde olanı 90x65 cm boyutlarında, sabit yapılmıştır. Güneyde yer alan pencere ahşap malzeme ile kapatılmıştır. Tek kanatlı olarak yapılan pencere 110x60 ölçülerinde olup günümüzde ahşap ile kapatılmıştır.

Pencereler duvar kalınlığından oluşan 55 cm'lik derinliğe sahiptir. Odaya açılan kapılar sade ve bezemesizdir. Yıpranmış durumdaki kapılar ahşap kasalıdır. Kapılar 170 x 90 ölçülerindedir. Odada dolap bulunmamaktadır.

Konutun batıda bulunan odası aynı zamanda mutfak olarak kullanılmaktadır. Odanın ölçüleri 300x295 cm'dir. Odanın batı duvarında ocak bulunmaktadır. 150 x 135 ölçülerindedir. Ocağın önünde 80 x 35 boyutlarında seki bulunmaktadır. Ocağın iki yanında pencere yer almaktadır. Pencereler yerden 45 cm yüksekten başlamaktadır. 125 x 60 cm ölçülerinde ki pencereler günümüzde ahşap ile kapatılmıştır. Kuzeyde yer alan pencere 125 x 125 cm boyutlarında ve ahşap kasalıdır.

Güneyde yer alan pencere 110 x 60 cm ölçülerindedir. Odanın kapıları batıda yer alan oda ile aynı ölçülere sahiptir. Odalar içerden çamur sıva ile sıvanmıştır. Kapılar bölgede kullanılan kilit sistemi olan ahşaptan yapılan küskü ile kilitlenmektedir. Odaların tavanında aşık uygulaması mevcuttur. Konutun içinde banyo ve tuvalet bulunmamaktadır. Açık alanda yer alan baraka şeklinde inşa edilen alanlar tuvalet ve banyo olarak kullanılmaktadır.

Konut dört cephelidir. Evin iki adet giriş kapısı bulunmaktadır. Güney cephede yer alan giriş kapılarının önünde odaya doğru 35 cm genişliğinde ve 7 cm yüksekliğinde eşik vardır.

Konutun kuzeyinde yer alan açık sofa büyük oranda yıkılmış durumdadır. 110 x680 cm boyutlarındadır. Ahşap malzemedan yapılan sofa ahşap direkler ile taşınmaktadır. Yapının bu cephesi dağın yamacına yapılmıştır.

Konutun üst örtüsü düz damdır ve toprak ile kaplanmıştır. Konutun ön cephesinde ve sofa üstünde çeleni / saçak uzunluğu 65 cm dir. Yan cephelerde 30 cm ile bitirilmiştir.

Yapının dış cephesinde süsleme ve çıkma yer almamaktadır. Yapının dış cephesinde aralıklı olarak dama delikleri⁶⁵ (iskele delikleri) yer almaktadır.

⁶⁵ Dama Delikleri; evler yapılırken taş duvarlar yükseldikçe duvarı örmeye devam edebilmek için, iskele kurmayı kolaylaştırmak için duvar örgüsünde yer yer bırakılan boşluklardır. Genel olarak 15-20 cm boyutlarındadır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1955- 1960 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının tapusu bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı bakımsız ve harap durumdadır. Kuzey cephede yer alan sofa kısmı büyük oranda zarar görmüş ve kullanılamaz durumdadır. Ocağın iki yanında yer alan pencereler kapatılmıştır. Üst örtüde oluşan bozulmalar konut sahipleri tarafından naylon ile kaplanarak giderilmeye çalışılmıştır. Orijinal bacasında form bozukluğu gözlenmektedir. Yapıya yakın zamanda eklenen saç malzemedan yapılan saçak yapının orijinalliğine zarar vermektedir.

3.1.2: Hasan Şahinciler Evi

Katalog No: 02

Fotoğraf No:

Çizim No: 36

Yapının Yeri: Boğuntu köyü , 12 numara

Genel Tanım:

Konut üç yönden izlenebilmektedir. Köyde bulunan en eski evdir. Kayalık ve eğimli arazi üzerine kurulan ev iki katlıdır. Kuzey ve batı cepheler tek katlı , güney ve doğu cepheler ise iki katlıdır. Zemin kat ahır ve depolama alanı, birinci kat yaşam alanlarından oluşur. Evin zemin kat girişi güney ve doğu cephesinde yer almaktadır. Birinci kat iki adet girişe sahiptir. Güney ve kuzey cephede yer alan girişler odalara açılmaktadır.

Konutun etrafını üç yönden dolaşan balkonu bulunmaktadır. Üst örtüsü düz damdır. Oldukça bakımsız olan ev batı cepheye doğru eğim kazanmıştır.

Malzeme ve Teknik:

Yapı kagir sistemle inşa edilmiştir. Sofasız evin üç cephesini balkon dolaşır. Balkon sedir ağacından yapılmıştır. Konutun saçakları balkonların üstünü kapatacak şekilde uzatılmıştır. Evin duvarlarında 100 cm aralıklarla ahşap hatıl kullanılmıştır. Dolaplarda kullanılan ahşap malzeme ardıçtır.

Plan ve Plan Elemanları:

Konut, iki katlı olarak inşa edilmiştir. Sofasız plan ile yapılan ev iki odadan oluşmaktadır. Yapının zemin katı 210 cm yüksekliğe sahiptir. Giriş kapısı güney ve doğu cephelerde yer alır. Zemin kat giriş kapısı 195 x 90 cm boyutlarında tek kanatlıdır. Doğu cephesinde kalan depo odasının doğu duvarında ocak bulunmaktadır. Evin etrafında güney, kuzey ve doğu cepheleri boyunca dolaşan çitler bulunmaktadır. Bu çitler ahırını sınırlandırmak için yapılmıştır. Ahır çitlerinden uzatılan direkler ile balkon taşınmaktadır.

Konutun batı cephesi patikaya bakmaktadır ve tek katlıdır. Bu patika ile konutun kuzey cephesinde bulunan balkon kısmına ulaşılır. Konutun üç cephesini dolaşan balkon 195 cm yüksekliğe ve 160 cm genişliğe sahiptir. Yapının birinci katına batı cephede bulunan patikadan ulaşılır.

Taşlardan yapılmış 3 basamak ile balkonun güney cephesine ulaşılır. Bu cephede odalara açılan iki adet kapı bulunur. Kapılar ahşap kasalı ve tek kanatlıdır. Kapıların iç kısmında yaklaşık olarak 40 cm yüksekliğe sahip lentolar bulunur.

Kapıların derinliği 90 cm'dir. Kapıların önünde, odaların içinde 15 cm yükseklikte eşik bulunur. Kapıların boyutu 180 x 85 cm'dir. Kapılardan 195 cm tavan yüksekliğine sahip odalara girilir. Odalar 460 x 380 cm ölçülerindedir. Bakımsız olan odaların pencereleri oldukça küçük tutulmuştur. Pencereler 50 x 45 cm'dir. Pencereler ahşap kepenkler ile kapatılmıştır.

Odalar birbirinden ahşap duvar ile ayrılmıştır. Batıda yer alan odada dolap bulunmaz. Odanın batı duvarında ocak bulunur. Ocağın iki yanında 40 x 40 cm'lik nişler yer alır. Odanın kuzey batı ve güney batı köşelerinde pencereler bulunur. Pencerelerden kuzey duvarda olanı kapatılmıştır. Odanın kuzey duvarının doğu köşesinde 60 x 40 ölçülerinde niş vardır.

Konutun doğu cephesinde bulunan odanın giriş kapısı diğer oda ile aynı özelliklere sahiptir. Odanın batı duvarında 380 x 165 cm boyutlarında yüklük bulunur. Odanın doğu duvarında ocak bulunur. Ocağın güneyinde 125 x 65 cm boyutlarında pencere bulunur. Odanın kuzey duvarında 65 x 50 cm'lik niş bulunur.

Konutun etrafını dolaşan balkonun üstü evin saçakları uzatılarak kapatılmıştır. Balkonun doğu kısmında halı dokuma direkleri bulunur. Balkonun kuzeybatı köşesine ahşap kapı yapılmıştır. Yapının st örtüsü düz toprak damdır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1950- 1955 yıllarına tekbl etmektedir. Yapının tapusu bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının mevcut durumu:

Konut bakımsız durumdadır ve yıkılmak zereidir. Pencerelerde ve zemin kaplamada çürüme ve bozulmalar gözlemlenmiştir. st muşamba ile kaplanmıştır. Bacaları muşamba ile sarılmıştır.

3.1.3: Nasuh Durmaz Evi

Katalog No: 03

Fotoğraf No: 230-37

Çizim No: 29

Yapının Yeri: Aşağı Boğuntu köyü, 18 Numara

Genel Tanım:

Yapı dört yönden de izlenebilmektedir. Konut iki katlıdır. Giriş katı ahır ve depolama alanı olarak kullanılmaktadır. Yaşam alanları birinci katta yer almaktadır. Zemin katta yer alan mekânların girişi güney cephededir. Birinci katın iki adet girişi bulunmaktadır. Bu girişler doğu cepheye bakmaktadır.

Birinci kata çıkan sabit bir merdiven bulunmamaktadır. Konutun kuzey batısına yerleştirilen seyyar bir merdiven ile çıkılmaktadır. Yapıda banyo ve tuvalet olarak kullanılan kısım kuzey doğu köşesinde yer almaktadır. Sonradan eklenen bu kısım ahşap ile kaplanmış baraka şeklindedir. Konutun üç cephesinde balkon bulunur. Dış sofa evin doğu cephesinde yer alır.

Çatı yapımında kullanılan aşık direklerinin dışarıya doğru uzatılması ile çeleni / saçak elde edilmiştir. Konutun doğu cephesine oda eklenmiştir. Yakın zamanda pencerelerinin çoğu yenilenmiştir. Çatısı çinko kaplanarak kırma çatı formu verilmiştir.

Malzeme ve Teknik:

Kagir sistemle inşa edilen evin yapım malzemesi moloz taştır. Taşların arasında 60-70 cm aralıklarla ahşap hatıllar kullanılmıştır. Konutun tavan ve yer döşemelerinde sedir ağacı kullanılmıştır. Balkon ve sofa kısmı ağaçtan yapılmıştır. Üst örtüsü düz damdır. Günümüzde damın üstü çinko ile kaplanarak kırma çatı görünümü verilmiştir.

Plan ve Plan Elemanları:

Konut dış sofalı plan tipindedir. Birinci kat girişi doğu cephede yer alır. Yapının zemin kat giriş kapıları batı cephesinde yer alır. Tek kanatlı, ahşap kasalı kapıların ölçüsü 150 x 75 cm'dir. Bu kısım iki oda şeklinde düzenlenmiştir. Odaların tavan yüksekliği 248 cm'dir. Odaların genişliği yaklaşık olarak 440x347 cm'dir. Bu odalar depolama alanı ve kümes olarak kullanıldığı için sağlıklı ölçüm yapılamamıştır.

Zemin katın etrafında çit kullanılmıştır. Bu alan eskiden ağıl olarak kullanılmıştır. Çitler 80 cm yüksekliğindedir. Çitlerin ahşap direkleri uzatılarak balkon ve sofa desteklenmiştir.

Birinci kata yapının kuzey cephesinde bulunan asma merdiven ile ulaşılır. Konutun kuzey cephesinde yer alan ahşap balkonun doğu köşesinde baraka şeklinde banyo bulunmaktadır.

Odalardan kuzey doğuda yer alanı mutfak olarak kullanılmaktadır. Odanın ölçüleri 440 x 370 cm'dir. Tavan yüksekliği 228 cm olarak ölçülmüştür. Odanın kapısı 170 x 85 cm ölçülerinde, tek kanatlı ve ahşap kasalıdır. Kapı alçak tutulmuştur. Kapının derinliği 80 cm'dir. Kapının üstünde 55 cm yüksekliğinde lento bulunur.

Kapının solunda, odanın güney duvarında 350 x 185 cm ölçülerinde yüklük bulunur. Yüklüğün üstünde yer alan musandıra 40 cm yüksekliğe sahiptir. Dolabın derinliği 110 cm'dir. Odanın kuzey duvarında ocak yer alır. Ocağın iki yanında 124 x 57 cm ölçülerinde pencereler bulunur. Pencerelerden batıda olanı briket ile kapatılmıştır. Doğuda olanı ahşap kepenklidir. Odanın kuzey doğu köşesinde bir pencere daha bulunur. Pencere ahşap kepenklidir ve kullanılmamaktadır. Batı duvarının ortasında 95 x 36 ölçülerinde kapaklı bir dolap bulunur. Dolap kapağı basit çizgisel formda desenler ile süslenmiştir. Günümüzde odanın önüne, sofanın kenarına mutfak tezgâhı ve lavabo eklenerek mutfak işlevi kazandırılmıştır.

Güney doğu kanadında yer alan oda, diğer oda ile aynı büyüklüktedir. Odanın batı duvarında yer alan ocak ve pencereler kapatılmıştır. Batıda kalan pencerenin kepenği kullanılarak kapatılmıştır. Bu alan dolap olarak kullanılmaktadır. Pencere ölçüleri 120 x 55 cm'dir.

Odanın doğu ve batı duvarlarında yer alan pencereler yenilenmiştir. Pencereler 124 x 95 cm ölçülere sahiptir. Kuzey duvarında, oda kapısının sağında yüklük bulunur. Yüklük 355 x 185 cm ölçülerindedir. Dolabın üstünde 40 cm yüksekliğe sahip musandıra bulunur. Kapının solunda, doğu duvarında 95 x 35 cm ölçülerinde kapaklı bir dolap bulunur.

Konutun etrafını dolaşan balkon ve sofa ahşap direkler ile desteklenmiştir. Bu kısımlar ahşaptan yapılmıştır. Konutun sofa kısmının genişliği 228 cm'dir. Konutun çeleni / saçakları uzatılarak balkon ve sofanın üstü kapatılmıştır. Saçakların uzunluğu üç cephede 190 cm'dir. Sofanın üstünde ise 228 cm olarak ölçülmüştür. Güney ve doğu cephelerde balkon ve sofanın kenarına 65 cm yüksekliğinde ahşap korkuluklar eklenmiştir.

Düz toprak damlı olarak yapılan evin çatısı çinko ile kaplanarak kırma çatı formu kazandırılmıştır. Konutun dışı toz boya ile boyanmıştır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1965-1970 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının tapusu bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının mevcut durumu:

Konut sahipleri tarafından yapılan eklemeler sonucunda orijinalliğini büyük oranda yitirmiştir. Pencereilerin ahşap kaplamaları sökülerek yerine plastik malzeme ile değiştirilmiştir. Batı cepheye oda eklenerek yaşam alanı genişletilmiştir. Düz dam olan çatı çinko malzeme ile kırma çatı formu verilerek kaplanmıştır. Orijinal bacası yıkılmıştır. Yapı günümüzde sahipleri tarafından kullanılmaktadır.

3.1.4: Havva Çelik Evi

Katalog No: 04

Fotoğraf No: 66-81

Çizim No: 37

Yapının Yeri: Çamlıpınar Alanı,11 / A

Genel Tanım:

Yapı dört cepheden izlenmektedir. Yapının doğu cephesi yola bakmaktadır. Konutun dört cephesi bahçe duvarı ile çevrilidir. Güney ve batı cephelerde kalan kısımları yıkılarak, briket ile yeniden yapılmıştır. Yapının tuvaleti dışarıda, batı cephede yer alır.

Konut iki katlı olarak yapılmıştır. Alt kat ahır ve depo alanı olarak kullanılmaktadır. Zemin kat giriş kapısı evin güney cephesinde yer alır. Birinci kat yaşam alanlarından oluşmaktadır. Birinci kat giriş kapısı evin kuzey cephesinde yer almaktadır. Yapı düz damlı sofasızdır.

Malzeme ve Teknik:

Yapı kagir sistemle iki katlı olarak inşa edilmiştir. Yapıda kullanılan malzeme moloz taştır. Yapının duvarlarında 70/80 cm aralıklar ile ahşap hatıl kullanılmıştır. Konutun ayazlık kısmı sedir ağacından yapılmıştır. Konutun içinde zemin, duvarlar ve dolaplar sedir ağacından yapılmıştır. Çatısı yenileme sırasında beton ile kaplanmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Konut iki katlı, sofasız olarak yapılmıştır. Evin büyük kısmı yıkılarak yeniden briket kullanılarak yapılmıştır. Konutun birinci katında ahır ve depo alanı bulunmaktadır. Ahır kısmının tavan yüksekliği 195 cm'dir. İç mekan 465 x 400 cm genişliğe sahiptir. Yapının birinci katına kuzeyden girilmektedir. Bu cephede iki adet merdiven bulunmaktadır.

Bunlardan ilki balkona dışarıdan ulaşmayı sağlayan asma merdivendir. Merdivenin uzunluğu 170 cm'dir. Balkon dört adet direk ile taşınmaktadır, genişliği 352 x272 cm'dir.

Kuzey cephesinde yer alan diğer bir merdiven ile çatıya çıkılmaktadır. Merdiven 16 basamaklıdır. Çatı düz damlıdır ve beton ile kaplanmıştır. Bölgede çatılar mısır kurutmak ve üzüm yetiştirmek için kullanılmaktadır. Bu sebeple çatıya kolay ulaşmak için merdiven yapılmıştır.

Konutun orijinal giriş kapısı sökülerek yerine demir kapı takılmıştır. Kapının ölçüleri 210 x 80 cm'dir.

Giriş kapısından 450 x 140cm boyutlarında olan aralık kısmına ulaşılır. Aralık ahşap ile kaplanmıştır, iki yanında iki adet oda yer almaktadır. Aralığın sonunda yeni yapılan kısım yer alır.

Aralık bulunan odalardan doğu cephede kalan oda aynı zamanda mutfak olarak kullanılmaktadır. Oda 460x460 cm ölçülerindedir. Kare olan odanın tavan yüksekliği 252 cm'dir. Odanın kapısı ahşap dilimli alınlığa sahiptir. Kapı 179 x 72 cm ölçülerindedir. Kapının sağ tarafında 200 x 375 ölçülerinde yüklük yer almaktadır. Dolabın üstünde 50 cm yüksekliğinde musandıra yer almaktadır. Odanın kapı derinliği 75 cm'dir. Bu derinlik dolaptan kaynaklıdır.

Kapının tam karşısında ocak yer almaktadır. Ocağın iki yanında pencere bulunmaktadır. Pencerelem parmaklıklı ve ahşap kepenklidir. Pencerelem duvar kalınlığından kaynaklı 50 cm derinliğe sahiptir. Odanın kuzey doğu ve güney doğu köşelerinde aynı özelliklerde iki adet pencere daha yer alır. Pencerelem 124x90 cm ölçülerindedir. Pencerelemden güney doğu köşesinde yer alan eklene kısım sebebi ile pencere özelliğini kaybetmiştir. Bu pencere dolap olarak kullanılmaktadır.

Odanın güney duvarında 90 x 40cm ölçülerinde ahşap kaplamalı niş yer almaktadır. Kuzey duvarında 126 x 67 cm boyutlarında çiçeklik yer alır. Oda zeminden 45 cm yüksekliğe kadar ahşap kaplamalıdır.

Konutun diğer odasına girilememiştir.

Konutun bahçede yer alan tuvaleti taş ile örülerek yapılmıştır. Tuvalet 160 x 340 cm ölçülerindedir.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1960-1970 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının tapusu bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Konutun Mevcut Durumu:

Konutun büyük kısmı yıkılarak yeniden yapılmıştır. Orijinal plandan farklılık gösterdiği için bu kısımlara yer verilmemiştir. Konutun bulunduğu konum sebebi ile batı ve kuzey cepheleri yoldan 230 cm alçakta kalmaktadır. Konut bahçe duvarı ile çevrilmiştir.

Kuzey ve batı cephelerinde bahçe duvarı 120 cm yüksekliktedir. Güney ve doğu cepheleri ise 80 cm bahçe duvarı ile çevrilidir. Yapı oldukça iyi durumdadır.

Evin çatısı yeniden yapıldığı için saçaklar değişime uğramıştır. Orijinal saçaklar hakkında bir bilgi mevcut değildir.

3.1.5: amlıpınar 12 Numaralı Ev

Katalog No: 05

Fotoğraf No: 82-91

Çizim No: 28

Yapının Yeri: amlıpınar Alanı, no: 12

Genel Tanım:

Konut v dört yönden izlenebilmektedir. Düz bir alanda yer alan konut büyük oranda hasar görmüştür. Konut L planlı ve sofasızdır. Yapının bahçe duvarı yıkılmış durumdadır. İki katlı kâgir sistemle yapılan yapı terk edilmiş durumdadır. Yapının zemin katı ahır ve depolama alanı olarak kullanılmaktadır. Zemin katın güney cepheden iki adet girişi mevcuttur. Birinci kata güney cephede yer alan yedi basamaklı merdiven ile çıkılır. Birinci katta yer alan iki odanın girişleri bağımsızdır. Odalardan batıda kalanın girişi doğuya, doğuda kalan odanın girişi ise güneye bakmaktadır. Konutun kuzey cephesi bir adet aydınlık penceresi dışında sağır tutulmuştur. Yapı düz toprak damlıdır.

Malzeme ve Teknik:

Konut kagir sistemle iki katlı olarak inşa edilmiştir. Yapımında moloz taş kullanılmıştır. Duvarlarda 80 cm aralıklarla ahşap hatıllar kullanılmıştır. Konutun duvar kalınlığı 60 cm'dir. Zeminde sedir ağacı kullanılmıştır. Kapılarda ve duvarlarda ardıç ağacı kullanılmıştır. Duvarlar iç kısımda sıvanmıştır. Yapının duvarlarında bol miktarda dama deliği bulunmaktadır.

Konutun tavanı aşık direklidir. Düz dam toprak kaplamalıdır. Cephede eleni olarak tanımlanan saçaklar mevcuttur.

Plan ve Plan Elemanları:

Konut L planlı ve sofasız olarak inşa edilmiştir. Yapımında moloz taş kullanılan ev iki katlıdır. Evin zemin katında ahır ve depo alanları bulunur. Bu kata ait iki adet giriş mevcuttur. Girişler güney cephede yer alır. İlk giriş evin güneydoğu kesiminde sofanın altında yer almaktadır. Kapı 150 x 105 cm'lik açıklığa sahiptir.

Kapının ahşap aksamı yerinden sökülmüştür. Bu kısım büyük oranda zarar görmüştür. Mekânın yaklaşık ölçüleri 420 x 310 cm'dir.

Zemin katta yer alan diğer giriş güney batı cephede yer alır. Kapının lleri 190x100 cm'dir. Ahıra açılan kapının kasası ahşaptandır. Zemin katta diğer cepheler sağır tutulmuştur.

Konutun birinci katına güney batı duvarına bitişik olarak yapılan yedi basamaklı taş merdiven ile çıkılır. Merdivenin sağında evin güney doğu kanadında yer alan sofa yıkılmış durumdadır.

Konutun batı kanadında yer alan ilk odasının giriş kapısı doğu cepheye bakmaktadır. Kapının ölçüleri 180 x 95 cm'dir. Ahşap kasalı kapı ardıç ağacından yapılmıştır. Odanın ölçüleri 480 x 320 cm'dir. Tavan yüksekliği 230 cm'dir. Kapının sağında, odanın kuzey duvarında 270 x 190 cm ölçülerinde yüklük yer almaktadır. Yüklüğün üstünde 40 cm yükseklikte musandıra yer alır.

Odanın güney duvarında ocak ve ocağın iki yanında pencere yer alır. Pencere ahşap kasalı ve kepenkli olarak yapılmıştır. Pencere 125 x 90 cm ölçülerinde 50 cm derinliğindedir. Odanın batı duvarında 90 x 40 cm boyutlarında kapaklı dolap yer alır. Odanın zemini sedir ağacı ile kaplanmıştır.

Konutun ikinci odası güney doğu kanadında yer alır. Odanın girişi güneye bakmaktadır ve 180 x 90 cm ölçülerindedir. Kapı ahşap kasalıdır. Oda diğer oda ile aynı ölçülere sahiptir. Tavan yüksekliği 230 cm, odanın ölçüsü 430 x 322 cm'dir. Kapının solunda, odanın batı kanadında yer alan 270 x 190 cm ölçülerinde ki yüklüğün üstünde 40 cm'lik musandıra bulunur. Odanın doğu duvarında ocak ve iki adet pencere bulunur. Ocağın iki yanında yer alan pencereler 105 x 80 cm ölçülerindedir. Pencere ahşap kasalı ve kepenklidir. Odanın kuzey duvarının ortalarında 185 x 50 cm ölçülerinde dolap bulunur. Kuzey duvarın doğu kısmında 40 x 40 cm ölçülerinde, ahşap kepenkli bir aydınlık penceresi yer almaktadır. Odanın zemini ahşap kaplamalıdır.

Konutun üst örüsü düz damdır ve toprak kaplamalıdır. Yapının saçakları 45-50 cm kadar dışarıya taşırılmıştır. Saçaklarda kaplama bulunmaz.

Tarihlendirme:

Yapı terk edilmiş olduğu ve sahipleri bilinmediğinden bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1965-1970 yıllarına tekabül etmektedir. Yapı ile ilgili net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Terk edilmiş durumda olan yapıda yer yer çökmeler izlenmektedir. Özellikle odaların ahşap zeminleri hasar görmüştür. Konutun ahır kısmına giriş kısmında bulunan toprak yığılması sonucunda girilememiştir. Sahipleri bilinmeyen konut çökme riski taşımaktadır.

3.1.6: Ömer Yayla Evi

Katalog No: 06

Fotoğraf No: 92-99

Çizim No: 30

Yapının Yeri: Demir ören, Melleç,

Genel Tanım:

Konut dört cepheden izlenmektedir. Kâgir sistemle inşa edilen yapı iki katlıdır. Yapı L planlı açık sofalıdır. Eğimli bir araziye, yamaç aşağı yapılan ev cephelerde plan ve kat olarak farklılık gösterir. Kuzey ve batı cepheler tek katlı, doğu ve güney cepheler iki katlıdır. Bakımsız olan konut, açık sofası ve ahır kısmı büyük oranda yıkılmıştır. Üst örtüsü toprak düz damdır. Yapının bacaları geleneksel tarzda yapılmış ve orijinaldir.

Malzeme ve Teknik:

Konut moloz taş ve ahşap kullanılarak inşa edilmiştir. Duvarlarda taşların arasında 50/60 cm aralıklar ile ahşap kullanılmıştır. Yapıda bulunan dolaplarında ardıç kullanılmıştır. Zemin ve kapılarda ise sedir ağacı kullanılmıştır. Üst örtüsü toprak damdır. Açık sofa ahşap direklerle taşınmaktadır. Sofanın zemini toprak ile kaplanmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Konut L planlı ve açık sofalıdır. İki katlı olarak inşa edilen evin zemin katı ahır ve depo alanıdır. Birinci katta yaşam alanları yer alır.

Zemin kat giriş kapısı doğu kanadında yer almaktadır. Giriş kapısı sofanın altında yer alır. Zemin kata oluşan çökme sebebi ile girilememiştir.

Birinci katın ana giriş kapısı evin batı cephesinde yer alır. Arazi eğiminden dolayı ev bu cephede tek katlıdır. Kapıdan ilk odaya girilir. Konutun kapısı 180 x 85 cm ölçülerindedir. Tek kanatlı ahşap kasalıdır.

Odanın tavan yüksekliği 210 cm, ölçüleri 365 x 240cm'dir. Odanın kuzey duvarında ana girişin tam karşısında diğer odaya açılan kapı bulunur. Kapı ahşap kasalı, tek kanatlı 190 x 105 cm ölçülerindedir.

Odanın kuzey duvarında ocak bulunur. Ocağın iki yanında pencere bulunur. Pencereler 135 x 65 cm ölçülerindedir. Pencereler ahşap ile kapatılmıştır.

Odanın kuzey batı köşesinde 125 x 70 cm boyutlarında pencere bulunur. Pencere ahşap kasalıdır.

Odanın güney duvarında 200 x190cm ölçülerinde yüklük bulunur. Sofaya açılan kapı doğu duvarının ortasında yer alır. 190 x 95 cm ölçülerindeki kapı ahşap kaslı ve tek kanatlıdır.

Konutun güney cephesinde yer alan oda 420 x310 ölçülerindedir. Odanın doğu duvarında ocak yer alır. Ocağın iki yanında 140x 70 ölçülerinde pencere bulunur. Pencerelerden güneyde olanı kapatılarak dolap işlevi verilmiştir. Odanın güney doğu köşesinde 140 x 85 cm boyutlarında ahşap kasalı pencere bulunur. Sofaya bakan kuzey duvarında 230 x 180 cm ölçülerinde 100 cm derinliğinde dolap bulunur. Dolabın yanında yer alan 195 x 90 cm ölçülerindeki kapıdan sofaya çıkılır. Odanın diğer girişi, ana kapının karşısına gelece şekilde yapılmıştır. Kapı 190 x 105 cm ölçülerindedir. Zemin ahşap kaplamadır. Tavanda aşık direkleri bulunur.

Konutun zemini büyük oranda hasar görmüştür. Bazı yerlerinde çökme vardır. Yapının sofası 325 x240 cm ölçülerindedir. Ahşap direkler ile taşınan sofa toprak kaplamalıdır. Bir kısmı çökmüş olan sofaya kuzey cepheden ulaşılmaktadır. Arazi eğiminden dolayı sofa yüksekliği bu kanatta zemin hizasına denk gelmektedir. Doğu cephede sofanın yüksekliği 240 cm ölçülerindedir.

Düz damlı olarak yapılan konutta saçaklar, yaklaşık olarak 35 cm dışarıya taşırılmıştır. Düzensiz ve yıpranmış durumda olan saçaklarda kaplama bulunmaz.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1960-1966 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının tapusu bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Konut sahibi yaşlı ve sağlık sorunları bulunmaktadır. Bu sebeple konut oldukça bakımsız durumdadır. Ahır kısmı büyük oranda çökmüştür. İç mekânda duvar sıvalarında bozulma tespit edilmiştir. Konutun zemin döşemelerinde oluşan çökme sebebi ile büyük bir kısım kullanılamamaktadır. Pencerelerde bulunan kepenkler sökülmüş, muşamba ile kapatılmıştır. İki adet geleneksel olarak yapılmış bacadan sadece kuzeyde olanı sağlam kalmıştır.

3.1.7:Sakine Mecid Evi

Katalog No: 07

Fotoğraf No: 100-114

Çizim No: 31

Yapının Yeri: Demirören

Genel Tanım:

Konut dört cepheden izlenebilmektedir. Yamaç aşağı konumlandırılan evin güney ve kuzey cepheleri arasında kat farkı bulunmaktadır. Yapı iki katlı olarak kagir sistemle inşa edilmiştir. Zemin katında ahır, depolama alanı ve açık mutfak bulunmaktadır. Birinci katında ise iki adet oda ile dış sofa yer alır. Evin ana girişi güneyde yer alır. Bu kısım tek katlı olup doğrudan yola açılmaktadır.

Konutun zemin katında yer alan ahırın girişi evin doğusunda kalmaktadır. Konutta bulunan odalardan doğuda olanı yapıya sonradan eklenmiştir. Konutun kuzey cephede yer alan dış sofası yıkılmıştır. Konut düz damlı olarak yapılmıştır. Terkedilmiş durumda olan ev büyük oranda bozulmuş ve harabe durumundadır.

Malzeme ve Teknik:

Konut kâgir sistemle inşa edilmiştir. İrili ufaklı taşlardan örülen duvarların arasına 60/65 cm aralıklarla ahşap hatıllar kullanılmıştır. Yapının duvar kalınlığı 50 cm olarak ölçülmüştür. Konut dış sofalı plana sahiptir. Yapının pencere ve zeminlerinde sedir kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

İki katlı inşa edilen konut dış sofalıdır. Yapının dört adet girişi bulunmaktadır. Güney cephesinde iki adet giriş yer almaktadır. Zemin katta yer alan ahırın kapısı doğuya cephededir. Kuzeyde yer alan ve sonradan yapıldığı bilinen depo alanının girişi ise batı yönündedir.

Arazi eğiminden dolayı evin dış görünümünde farklılıklar mevcuttur. Konutun birinci katı güney cephede yer alır ve dışarıdan bakıldığında bu cepheden tek katlı olarak izlenir.

Konutun güneyde bulunan diğer girişi yola açılmaktadır. Kapı ile yol arasında dört basamaklı bir merdiven bağlantı sağlamaktadır. Burada bulunan giriş kapısı yerinden sökülmüştür.

Kapı açıklığı 180 x75 cm'dir. Bu kapıdan konutun batı kanadında kalan odasına girilmektedir. Oda 365 x 340 ölçülerindedir ve 200 cm yüksekliğe sahiptir.

Oldukça harap durumda olan odanın tavan ve zemininde çökmeler mevcuttur. Oda kapısının tam karşısında sofaya açılan kapı yer alır. Kapı 172 x 70 cm ölçülerinde küçük bir kapıdır. Odanın doğu duvarında 200 x 300 cm ölçülerinde yüklük bulunmaktadır. Basit çizgiler ile dolap kapakları süslenmiştir.

Odanın batı kanadında ise ocak yer alır. Odanın kuzey batı ve güney batı köşelerine pencere açılmıştır. Kapatılan pencerelerin açıklığı 125 x 65 cm'dir. Pencereler ahşap kepenkli ve 50 cm derinliğe sahiptir. Odanın kuzey duvarına 140 x 80 cm ölçülerinde bardaklık yapılmıştır. Odanın duvarları kireç ile sıvanmıştır.

Konutun güney cephede yer alan diğer girişine çıkılan merdiven yıkılmıştır. Kapı yerinden sökülmüştür. Kapı açıklığı 180 x75cm'dir. Girişin tam karşısına gelecek şekilde yerleştirilen kapıdan sofaya çıkılmaktadır. Sofa kapısı ana giriş kapısı ile aynı ölçülerdedir. Sofa kapısı sökülerek yerine ahırdan sökülen kapı monte edilmiştir. Düzensiz hatlara sahip kapı yaklaşık olarak 175 x68 cm ölçülerindedir.

Girişin açıldığı dar koridor ile diğer odaya girilmektedir. Koridor ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Oda kapısı 175 x 80 cm ölçülerindedir. Oda 200 cm tavan yüksekliğine sahiptir. Odanın ölçüleri 340 x 420 cm'dir. Odanın kapısının solunda batı duvarında 190 x 250 cm ölçülerinde yüklük yer alır.

Odanın doğu duvarında kapının tam karşısında ocak bulunmaktadır. Ocağın iki yanına pencere yerleştirilmiştir. Odanın güney doğu ve kuzey doğu köşelerinde de pencere yer alır pencereler 125 x 90 cm ölçülerinde, ahşap kasalı ve ahşap kepenklidir. Pencereler 50 cm derinliğe sahiptir. Odanın duvarları lambri kaplamadır.

Konutun kuzey cephesinde yer alan ve iki adet girişi bulunan açık sofa yıkılmış durumdadır. Ahşap malzeme ile yapıldığı anlaşılan sofanın bir kısmı ahırın üstüne gelecek şekilde yapılmıştır.

Yapının zemin katında yer alan ahıra doğuda bulunan kapı açıklığından girilir. Ahırın kapısı terinden sökülmüştür. Ahırın tavan yüksekliği 250 cm'dir. Ahır kısmı 325 x 400 cm ölçülerinde iki adet mekândan oluşmaktadır.

Konut kuzey cephesinde yer alan depolama alanının giriş açıklığı batıya bakmaktadır. Bu alan 640 x 343 cm ölçülerinde açık ve kapalı mekanlardan oluşur. Kapalı kısımda çökme olduğu için girilememiştir.

Yapıda bulunan son mekan kuzeyde yer alan ve sadece ocağın ayakta kaldığı açık mutfak kısmıdır. Kuzey batı kısmında yer alan ocak 140 x 80 cm ölçülerindedir. Kaba yonu taşlardan örülen ocak 60 cm derinliğe sahiptir. Konutun üst örtüsü toprak damdır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1960-1970 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının tapusu bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Terkedilmiş durumda olan yapı kullanılamaz durumdadır. Kapı ve pencerelerinde bulunan ahşap malzemenin büyük kısmı sökülüştür. Ahır ve depo alanı çökme sonucunda kullanılamayacak durumdadır. Konutun zemin kaplamalarında tahribat mevcuttur. Tapusu bulunmayan konut yıkılma riski taşımaktadır.

3.1.8: Halis Güzel Evi

Katalog No: 08

Fotoğraf No: 115-133

Çizim No: 34

Yapının Yeri: Emir şah, 145 numara

Genel Tanım:

Yapı dört cepheden izlenebilmektedir. Konut iki katlı olarak kagir sistemle inşa edilmiştir. Zemin kat depolama alanından, birinci kat yaşam alanlarından oluşur. Yapı düz damlı olarak yapılmıştır. Terk edilmiş durumda olan yapıda zemin ve odalarda çökmeler oluşmuştur. Konutun zemin katı beton ile kaplanmıştır. Dış sofanın altında girişi bulunan bu alana kapı yapılmamıştır.

Teknik ve Malzeme:

Konut kagir sistemle inşa edilmiştir. Yapı malzemesi moloz taştır. Taşların arasında 80 cm aralıklar ile ahşap hatıllar kullanılmıştır. Dış sofa beton ile kaplanmıştır. Konutun zemini ve kapılarında sedir kullanılmıştır. Üst örtüsü düz dam ve toprak kaplamadır.

Plan ve Plan Elemanları:

Yapı dış sofalı L planlıdır. Zemin katta depolama alanı yer alır. Birinci kata sofaya çıkan yedi basamaklı bir merdiven ile ulaşılır. Merdiven evin güney batı cephesinde yer alır. Açık sofanın ölçüleri 380x 340 cm'dir. Çimento ile kaplanan sofaya bakan dört adet kapı bulunur. Kapılar evin odalarına açılmaktadır. Odalar birbirinden bağımsız olarak yapılmıştır.

Sofanın batısında bulunan odaya 165 x 85 cm boyutlarında alçak bir kapıdan girilir. Odanın boyutları 360 x 320 cm'dir. Kapının sağında, odanın doğusunda 320x170 cm boyutlarında dolap bulunur. Dolabın üstünde 35 cm yüksekliğinde musandıra yer alır.

Odanın kuzey duvarında yer alan pencere ile dolabın arasında 110 x 70 ölçülerinde çiçeklik bulunur. Çiçekliğin çift kanatlı kapakları bulunmaktadır. Çiçekliğin yanında 140 x 120 cm ölçülerinde çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Pencere ahşap kasalıdır. Demir parmaklıkları bulunmaktadır. Odada güney ve batı duvarlarda aynı boyutta pencereler bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşemelidir. Duvarlar sıvanmıştır.

Sofanın doğu kanadında iki adet kapı bulunmaktadır. Bu kapılardan köşede yer alanı 165 x 85 cm ölçülerinde kapıdan dar bir hole girilir. Kapının kilit sistemi küsküdür.

Hol ahşap kaplamalıdır. Giriş Kapısının sağında yer alan ve geleneksel tarzda alınlığa sahip kapıdan ilk odaya girilir. Odanın doğu duvarında bir ocak ve iki yanında pencere bulunmaktadır. Pencereleler ahşap kasalı ve demir parmaklıklıdır. Pencereleler 120x 65 cm boyutlarındadır. Batı duvarında 110 x 60 cm boyutlarında çiçeklik bulunur. Odanın batı duvarının köşesinde sofaya çılan ikinci bir kapı bulunmaktadır.

Sofanın doğu kanadında yer alan son kapıdan girilen oda çökmüş durumdadır. Odanın doğu duvarında bir adet ocak ve iki yanında pencere bulunmaktadır, doğu cephesinde kalan duvarında ise iki adet pencere bulunur. Odanın zemini ve yavanında oluşan çökmelerden dolayı ölçüm yapılamamıştır. Odanın kapısı 165 x 90 cm ölçülerinde ve çift kanatlıdır.

Evin üst örtüsü toprak damdır.

Tarihlendirme:

Yapı bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1960-1970 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının tapusu bulunmadığından ve sahibine ulaşamadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Terk edilmiş durumda olan ev kullanılmaz durumdadır. Zemin ve tavanlarda çökmeler mevcuttur.

3.1.9:Emin Gökmar Evi

Katalog No: 9

Fotoğraf No: 162-185

Çizim No: 32

Yapının Yeri: Kaşdişlen, 26 numara

Genel Tanım:

1947⁶⁶ yılında yapılan ev üç yönden izlenebilmektedir. Yapının kuzey duvarına bitişik olarak yapılan konut nedeni ile bu cephe izlenememektedir. Konut iki katlı olarak inşa edilmiştir. Zemin kat ahır ve depo alanı olarak kullanılmaktadır. Birinci kat iki adet odadan oluşmaktadır. Yapıda banyo ve mutfak kısmı kuzey cephede bulunmaktadır. Bu kısım yıkılmıştır. Sadece bu kısma açılan kapı kalmıştır.

Konutun zemin katına balkonun altında yer alan kapıdan girilmektedir. Güneyde yer alan kapı 190 x 110 cm'dir. Birinci kata güney cephede yer alan merdiven ile ulaşılır. Merdiven ahşap balkona çıkmaktadır. Balkonun ölçüleri 420 x 350 cm'dir ve ahşap direklerle taşınmaktadır. Konutun giriş kapısı sofaya açılmaktadır. Kapı 190 x 110 cm'dir ve çift kanatlıdır. Evin üst örtüsü düz damdır.

Malzeme ve Teknik:

Konut kagir sistemle moloz taş ile inşa edilmiştir. Duvarlarda 60/65 cm aralıklarla ahşap hatıllar bulunmaktadır. Konutun girişinde yer alan balkon sedir ağacından yapılmıştır. Odaların zeminleri ve duvarlar 40 cm yüksekliğe kadar ardıç ağacı ile kaplanmıştır. Konutun duvarları 60 cm kalınlığındadır. Bu kalınlık pencere ve çiçekliklerde kullanılmıştır. Tavanda aşık tarzında kaplama bulunmaktadır. Yapının üst örtüsü toprak damdır.

Plan ve Plan Elemanları:

Konut dış sofalı olarak yapılmıştır. Zemin katta ahır olarak bulunan kısım yer alır. Ahırın kapısı tek kanatlıdır. Kapı 190 x 110 ölçülerindedir. Kapı ahşap kasalıdır. Bu kısımda pencere bulunmamaktadır. Ahırın ölçüleri 120 x 420 cm'dir.

Konutun birinci katına güneydoğu köşeden başlayan merdiven ile ulaşılır. Merdiven on üç basamaklıdır. Merdiven ile balkona ulaşılır. Balkon 420 x 350 ölçülerinde ve ahşaptandır.

Konutun giriş kapısı balkona açılır. Kapı ahşap kasalı ve 190 x 110 cm ölçülerindedir. Kapıdan dar bir koridora girilir. Koridor 400 x 90 ölçülerindedir. Koridor ahşap kaplamalıdır.

⁶⁶ Emin Gökmar tarafından beyan edilmiştir.

Giriş kapısının tam karşısında bir kapı bulunmaktadır. Bu kapı art kapı olarak adlandırılmaktadır. Art kapı banyo ve mutfak kısmına açılan kapılara bölgede verilen isimdir. Bu kısım yıkıldığı için kapı istinat duvarına açılmaktadır.

Giriş kapısının doğusunda yer alan odanın kapısı geleneksel tarzda ahşap dilimli bir alınlığa sahiptir. Ahşap kasalı kapı 180 x110 ölçülerindedir. Kapı duvar ve dolap genişliğinden doğan 100 cm'lik bir derinliğe sahiptir. Odanın ölçüleri 300 x 340 cm'dir. Odanın tavan yüksekliği 220 cm'dir.

Kapının solunda 180 x130 cm ölçülerinde gömme dolap yer almaktadır. Kapının sağında 60 cm'lik raf yer alır. Dolabın derinliği 100 cm'dir. Dolabın üstünde 40 cm'lik yüksekliğe sahip musandıra yer alır.

Kapının tam karşısında ocak ve iki yanında pencere yer almaktadır. Ocak günümüzde doldurularak kapatılmıştır. Pencere ahşap kasalı ve parmaklıklıdır. Pencere içerden çift kanatlı kepengi bulunmaktadır.

Pencerelerde küskü olarak tabir edilen kilit sistemi bulunmaktadır. Pencere 140 x 95 cm boyutlarındadır. Odanın güney duvarında aynı özellik ve ölçülerde bir pencere daha bulunmaktadır. Pencere duvar kalınlığından kaynaklı 60 cm'lik derinliğe sahiptir. Odanın kuzey duvarında 120 x 100 cm'lik çiçeklik bulunmaktadır. Çiçeklik 60 cm derinliktedir.

Konutun diğer odası batı cephede yer almaktadır. Diğer oda ile benzer özelliklere sahiptir. Bu odanın giriş kapısında dilimli alınlık bulunmaz. Bu odada yer alan ocak yerinde mevcuttur. Odanın ölçüleri 430 x 400 cm'dir. Pencere ölçüleri aynıdır.

Odanın pencerelerinden ikisi batıda yer alan ocağın iki yanında konumlanmıştır. Bir diğer pencere güney duvarın köşesinde yer alır. Odanın batı duvarında yer alan rafın ölçüleri 120 x 100 cm'dir. Odanın dolabı kapının sağında / kuzeyinde yer alır. Dolap 190 x 180 cm ölçülerindedir. Dolabın üstünde musandıra bulunmaktadır. Evin tavan kaplamalarında ve zemininde sedir ağacı kullanılmıştır. Evin pencerelerinde cam kullanılmamıştır.

Tarihlendirme:

Yapı 1974 yılında inşa edilmiştir. Konut sahibi Emin Gökner tarafından yapım tarihi beyan edilmiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı kullanılmamaktadır. Ahşap balkon ve oda zeminlerinde bulunan ahşap malzemede bozulmalar bulunmaktadır. Sahipleri tarafından depo olarak kullanılan konut oldukça iyi durumdadır.

3.1.10: Şafi Dede Evi

Katalog No: 10

Fotoğraf No: 186-205

Çizim No: 33

Yapının Yeri: Kaşdişlen

Genel Tanım:

Bölgede Şıh yada Şafi dede olarak tanımlanan kişiye ait olan yapı terk edilmiş durumdadır. Yapı dört yönden izlenebilmektedir. Kâgir sistemle inşa edilen yapı iki katlıdır. Alt kat ahır olarak inşa edilmiştir. Birinci kat yaşam alanlarından oluşmaktadır. Zemin katta beş adet kapı bulunmaktadır. Bu kapılardan dört tanesi ahır ve depolama kısımlarına açılmaktadır. Beşinci kapı sofanın altında yer alan odaya açılmaktadır.

Birinci katta iki adet giriş bulunmaktadır. Girişler odalara açılmaktadır. Odaların bağlantısı yoktur. Yapı düz damlıdır. İki adet geleneksel baca bulunmaktadır. Yapı geçirdiği yangın yüzünden harap durumdadır.

Malzeme ve Teknik:

Yapı moloz taş kullanılarak kâgir sistemle inşa edilmiştir. Kullanılan taş bölgede bulunan sarı renkli taşların yontulması ile oluşturulmuştur. Aralarda zemin katta 35/40 cm birinci katta 60 cm aralıklarla ahşap hatıllar kullanılmıştır. Dış cephede dama delikleri bulunmaktadır. Zemin ve tavan kaplamalarında sedir ağacı kullanılmıştır.

Sofa altında bulunan odanın pencerelerinde ahşap pencere parmaklıkları kullanılmıştır. Odaların pencerelerinde iç kısımlarda ahşap kepenk bulunmaktadır. Üst örtü düz damdır. Üst örtüde bulunan bacalar taş ile örülerek yapılmıştır. Silindirik form verilen bacalar sıvanarak sağlamlaştırılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Yapı dış sofalı plan tipindedir. Zemin katta kuzey cephesinde ahır olarak kullanılan kısma açılan çift kanatlı kapı yer almaktadır. Kapı 180 x 125 cm ölçülerindedir. Güney ve doğu duvarlarında yer alan tek kanatlı kapılar aynı odaya açılmaktadır. Bu kapılardan doğu duvarında yer alan 180 x 85 cm ölçülerindedir.

Güney duvarında yer alan kapı küçük boyutludur. Kapı 150 x 80 cm ölçülerindedir. Bu oda depo olarak kullanılmaktadır. Zemin kat güney batı köşede yer alan kapı ise odunluk olarak kullanılan bölüme açılmaktadır.

Kapı 170 x 80 cm ölçülerindedir. Dış sofanın altına yapılan odanın kapısı zemin kata çıkan merdivenin başlama noktasında, konutun güney doğu köşesinde yer alır.

Kapı 170 x 80 cm boyutlarındadır. Sofa altında bulunan odanın batı cephede iki adet penceresi bulunmaktadır. Pencerelelerin ölçüleri 90 x 65 cm'dir. Zemin kat güney doğu köşesine yakın bir noktadan başlayan dokuz basamaklı merdiven ile birinci kata çıkılır. Merdivenin evin köşesine uzaklığı 280 cm'dir. Birinci katta yer alan iki odanın kapıları açık sofaya açılmaktadır. Odaların kapıları normalden daha küçük boyutlu olarak yapılmıştır. Kapılar 160 x 80 cm boyutlarındadır.

Odalardan güney doğuda yer alanının da altı adet pencere bulunmaktadır. Pencerelelerden ikisi güney, ikisi doğu cephede yer almaktadır. Bu pencereleler 130 x 80 cm boyutlarındadır.

Pencerelelerden kuzeyde yer alanı 130 x 85 cm boyutlarındadır. Pencereleler ahşap kasalı ve demir parmaklıklıdır. Pencereleler çift kanatlı olarak yapılmıştır. Bütün pencerelelerin iç kısmında ahşap kepenkleri bulunmaktadır. Güney duvarda yer alan pencerelelerin arasında ocak yer almaktadır. Zemin ve tavan ahşap kaplamalıdır. Oda yandığı için dolap olup olmadığı bilinmemektedir.

Sofaya açılan bir diğere odanın dört adet penceresi bulunmaktadır. Pencereleler den ikisi güneye sofaya bakarken diğere ikisi batı duvarında yer almaktadır. Pencereleler 130 x 80 cm ölçülerindedir. Ahşap kasalı ve demir parmaklıklılı olan pencereleler içeriden ahşap kepenklidir. Odanın batı duvarında ter alan pencerelelerin arasında ocak yer almaktadır. Odanın kuzey duvarında balkona açılan çift kanatlı kapı yer almaktadır. Kapı 180 x 125 boyutlarındadır. Kapının açıldığı balkon ahşap zeminli ve ahşap direklidir. Balkonun üstü çinko ile kapatılmıştır. Odanın giriş kapısının önünde 25 cm yüksekliğinde 80 x 40 cm boyutlarında eşik bulunmaktadır. Odaların yüksekliği 195 cm'dir. Zemin katta ki mekânlara girilememiştir. Evin toprak çatısı beton ile kaplanmıştıdır. Evin dış cephesinde sıva üzerine işlenmiş güneş figürü benzeri iki adet süsleme bulunmaktadır.

Tarihlendirme:

Yapı bölge sakinlerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğere örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1970-1976 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının mirasçısı ve kaydı bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı terk edilmiş durumdadır. Çıkan yangın sonrası güneyde yer alan oda tamamen yanmıştır. Üst örtü ve bacalar orijinaldir. Bölge sakinleri manevi olarak değere verdikleri için diğere odaların kapıları kitlenmiş ve yapı korunmaya alınmıştır. Yanan oda haricinde yapı oldukça iyi durumdadır.

3.1.11: Korucuk Sahipsiz Ev

Katalog No: 11

Fotoğraf No: 206-215

Çizim No: 35

Yapının Yeri: Korucuk, 46 numara

Genel Tanım:

Arazi şartları sebebi ile yapı üç yönden izlenebilmektedir. Kagir sistemle inşa edilen yapı iki katlıdır. Alt kat ahır ve depolama alanı, birinci kat ise yaşam alanlarından oluşur. Konutun zemin kat girişi güneyde yer alır. Birinci kata güney doğu kanadına bitişik olarak yapılan dokuz basamaklı taş merdiven ile ulaşılır. Buradan dar bir aralık kısmına ulaşılmaktadır. Koridorun sonunda evin kuzey cephesinde kalan sofaya açılan ikinci giriş bulunur.

Yapının üst örtüsü düz damdır. Bir kısmı yenilenen evin batı kanadını oluşturan kısım yapıya sonradan eklenmiştir. Sofası yıkılmıştır. Konutun kuzey batı köşesi yıkılmış, briket ile tamir edilmiştir.

Malzeme ve Teknik:

İki katlı olan yapı kagir sistemle inşa edilmiştir. Yapı malzemesi olarak moloz taş kullanılmıştır. Duvarlarda 45 / 50 cm aralıkla ahşap hatıl kullanılmıştır. Pencere, dolap ve zemin döşemelerinde sedir ağacı kullanılmıştır. Konut dışı sofalı iki odalı olarak yapılmıştır. Eklenen kısım ile L planlı görünüm almıştır. Yapı düz toprak damlıdır.

Plan ve Plan Elemanları:

L planlı ve dış sofalı ev iki katlı olarak inşa edilmiştir. Konutun alt katı ahır ve depo alanı olarak kullanılmaktadır. Zemin katın tek giriş kapısı evin kuzey cephesinde kalmaktadır. Tek kanatlı kapı 190 x 110 cm ölçülerindedir. Konutun birinci katına güneydoğu duvarına bitişik olarak yapılan taş merdiven ile çıkılır.

Giriş kapısı 195 x 110 cm ölçülerinde, ahşap kasalı ve tek kanatlıdır. Merdiven ile ulaşılan bu giriş ile dar bir aralığa ulaşılır. Bu aralık yapıya oda eklenmesi sonucu oluşmuştur.

Aralığın batı tarafında yeni eklenen oda yer alır. Sonunda bulunan kapı ile sofaya çıkılmaktadır. Sofa günümüzde yıkılmıştır.

İlk odaya aralığın sağında doğu tarafında bulunan kapıdan girilir. Odanın kapısı 190 x 95 cm'dir. Tavan yüksekliği 230 cm, duvar ölçüleri 420x310 cm'dir. Odanın güney cephesinde ocak bulunur.

Ocağın iki yanında bulunan pencerelerden doğuda kalanı evin bu köşesinde oluşan yıkılma sonrasında yapılan onarımda kapatılmıştır. Batıda kalan pencere 125x85 cm ölçülerindedir. Pencere ahşap kepenkli ve demir parmaklıdır. Odanın batı duvarında iki adet pencere yer alır. Pencereler 125 x 85 cm ölçülerindedir. Pencereler demir parmaklıklı ve çift kanatlı, yarım kepenklidir. Odanın kuzey duvarında 200 x 170 cm ölçülerinde yüklük bulunur. Yüklüğün üstünde 50 cm yüksekliğe sahip musandıra bulunur. Odanın zemini sedir kaplama ve duvarları kireç badanalıdır.

İkinci oda evin kuzey cephesinde kalmaktadır. Girişi aralığın sağında yer alan odanın kapısı 190 x 95 cm'dir. Oda ölçüsü güneyde yer alan oda ile aynıdır. Odanın kuzeyinde ocak ve iki yanında pencereler yer alır. Batı duvarında sofaya bakan iki adet pencere bulunur. Doğu duvarında pencereler ile aynı boyutta iki adet niş bulunur. Pencereler çift kanatlı ahşap kepenklidir. Pencerelerin ölçüsü 130 x 90 cm'dir.

Aralığın sonunda sofaya açılan kapı 190 x 90 cm boyutlarındadır. Sofa büyük oranda yıkılmıştır. Evin üst örtüsü düz damdır. Dışa doğru 45 cm kadar çeleni saçak oluşmuştur. Güneyde yer alan baca orijinaldir. Kuzeydeki baca ise yıkılmıştır.

Tavanı, ocakları ve pencereleri naylon ile kapatılan ev terkedilmiş durumdadır.

Tarihlendirme:

Yapı bölge sakinlerinin verdikleri tarih ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1975- 1980 yıllarına tekabül etmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı terk edilmiş ve harap durumdadır. Ahşap malzeme kullanılarak yapılan zemin ve tavanlarda çökme oluşmuştur. Yağmur sularının içeri sızması sonucu duvarlarda hasar izlenmiştir. Terk edilmiş olan konutun yıkılma riski ile karşı karşıyadır.

3.1.12:İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Katalog No: 12

Fotoğraf No: 238-255

Çizim No:

Yapının Yeri: Nasrettin Mahallesi, 12 numara

Genel Tanım:

Konut üç cepheden izlenebilmektedir. Yapı kâgir sistemle iki katlı olarak yapılmıştır. Kuzey cepheye yapılan tek katlı yapı sebebi ile bu cephe birinci kat seviyesine kadar izlenememektir. Arazi eğiminden dolayı batı kanadı yol hizasında iken doğu kanadı iki katlıdır.

Konutun zemin katı ahır ve depolama alanı olarak kullanılmaktadır. Bu bölümün kapısı evin doğu cephesinde yer almaktadır. Yapının ana giriş kapısı güney cephede yer alır. Ana giriş kapısı yola açılmaktadır. Düz damlı olarak yapılan evin çatısı günümüzde prefabrik malzeme ile kırma çatı formunda yeniden yapılmıştır.

Malzeme ve Teknik:

Yapıda kullanılan ana malzeme moloz taştır. Taşların arasında 80 cm aralıklar ile ahşap hatıllar kullanılmıştır. Odaların zemin ve tavan kaplamalarında sedir ağacı kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

İki katlı olan yapı sofasız plan tipindedir. Konutun giriş kapısı yola açılmaktadır. Giriş kapısı 165 x 110cm ölçülerindedir. Kapı tek kanatlı olup küskü sistemi ile kilitlenmektedir. Kapıdan girilen dar hol ahşap malzeme ile kaplanmıştır.

Kapının sağında evin doğu kanadında yer alan odaya dilimli ahşap ahşap alınlıklı bir kapıdan girilir. Kapı 190 x 100cm ölçülerindedir. Kapının derinliği 80 cm'dir. Oda 340 x 400 cm ölçülerindedir. Kapının sağında 180 x 200 cm ölçülerinde bir gömme dolap, solunda ise 110x60 cm'lik raf uygulaması bulunur. Dolap ve kapının üstünde musandıra yer alır.

Kapının tam karşısında ocak yer almaktadır. Ocağın iki yanında pencere bulunur. Odanın güney ve kuzey köşelerinde pencere bulunur. Pencereler iç kısımda ahşap kepenkli yapılmıştır. Kepenkler çift kanatlıdır.

Pencerelerde geçmeli olarak yapılan ahşap parmaklık bulunur. Pencerelerde 110 x80 cm ölçülerindedir. Odanın kuzey duvarında 110 x 50 cm ölçülerinde çiçeklik bulunmaktadır. Odanın tavan yüksekliği 2,50 metredir. Pencerelerin 20 cm üstünde olacak şekilde zeminden 180 cm yüksekte tüm odayı dolaşan ahşap bir hat bulunmaktadır. Odanın zemini ve duvarların 30 cm yüksekliğe kadar olan kısmı sedir ağacından malzeme ile kaplanmıştır. Tavan kaplamasında aşık direkleri mevcuttur.

Giriş kapısının solunda evin batı kanadında yer alan odaya dilimli ahşap alınlıklı bir kapıdan girilir. Kapının ölçüleri 190 x 100 cm'dir. Odanın ölçüleri 385 x 320 cm ölçülerindedir. Kapının tam karşısında ocak yer alır. Ocağın iki yanında ve odanın kuzey duvarında üç adet pencere yer alır. Pencere ölçüleri 110 x 80 cm'dir. Pencereler demir parmaklıklı ve iç kısımdan ahşap kepenklidir. Kepenkler çift kanatlıdır. Odanın güney batı köşesinde 75 x 50 cm ölçülerinde çiçeklik yer alır. Çiçekliğin yanında 110 x 90 cm boyutlarında bardaklık yer alır. Odanın zemini ve duvarların 80 cm'lik kısmı ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Odanın kapısının derinliği 80 cm'dir. Kapının solunda 210 cm ölçülerinde gömme dolap yer alır. Kapının ve dolabın üstünde musandıra yer alır. Odanın tavanı aşık direklidir.

Evin giriş holünün sonunda art kapı bulunur. Bu kısımda sonradan eklenen banyo ve tuvalet kısmı yer alır.

Evin bulunduğu arazinin eğiminden dolayı batı kanadı tek katlı, doğu kanadı çift katlıdır. Doğu katta yer alan zemin kat girişi doğu cephede yer alır. Bu kapı çift kanatlı ve ahşap kasalıdır. Kapı 190 x 115 cm ölçülerindedir.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahibi Tuncer İnce'nin yapım tarihi ile ilgili olarak verdiği bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1975-1976 yıllarına tekabül etmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Konut 2018 yılında onarım geçirmiştir. Orijinaline sadık kalınarak yapılan onarım sonrası yapı yeniden kullanılabilir duruma gelmiştir. Günümüzde yapı kullanılmamaktadır.

3.2. GELENEKSEL KONUTLAR- KONA KLAR

3.2.1: Merkez 23 Numaralı Ev

Katalog No: 13

Fotoğraf No: 292-303

Çizim No: 42

Sahibi: Ergün Atay

Yapının Yeri: Merkez, Saray Mahallesi, 23 Numara

Genel Tanım:

Anamur merkezde bulunan yapı düz bir arazi üzerine inşa edilmiştir. Güney ve batı cepheleri bahçe içinde kalan ev üç yönden izlenebilmektedir. İki katlı kagir sistemle yapılan evin kuzey cephesinde çıkma bulunur. Yapının iki katı birbirinden bağımsız hale getirilerek, iki aile tarafından kullanılmaktadır. Birinci katın girişi kuzeyde ikinci katın girişi ise doğu cephede yer alır.

Konutun iki cephesini çeviren bahçe duvarı 65 cm yüksekliğe sahiptir. Çatısı düz damdır. Tuğla korkuluk yapılan çatı, yaşam alanı olarak kullanılmaktadır.

Malzeme ve Teknik:

Konut kagir sistemle inşa edilmiştir. Yapı malzemesi moloz taştır. Köşelerde düzgün yonlu kesme taş kullanılmıştır. Kepenklerde ardıç kullanılmıştır. Korkuluklarda tuğla malzeme kullanılmıştır. Yapı merdiven sofasına örülen duvar ile iki bağımsız kat haline getirilmiştir. İkinci kata giriş için, müstemilat kapısı kullanılmaktadır.

Plan ve Plan Elemanları:

Konut iki katlıdır. Birinci katına sahipleri olmadığı için girilememiştir. Bu kat dıştan gözlem ve birinci katta yaşayan kiracıların verdikleri bilgiler doğrultusunda tasvir edilmiştir. Bu kata girişi sağlayan kapı 200 x 90 cm ölçülerindedir. Kapının üstünde 50 x 90 ölçülerinde aydınlık penceresi buludur. Merdiven boşluğuna açılan iki adet pencere vardır. Bunlar yaklaşık olarak 45x30 cm boyutlarındadır.

Dıştan gözlem yapılan bu katta kuzey cephede sofa çıkması bulunur. İç sofalı olduğu bilinen katın sofaya açılan iki odası bulunmaktadır.

Odalardan doğuda yer alanında ikisi kuzeyde ikisi doğuda dört adet pencere yer alır. Batıda yer alan odanın pencereleri de iki kuzey , iki batı şeklinde konumlandırılmıştır.

Pencereler ahşap kasalı çift kanatlıdır. Pencerelerin üstünde çinko tente yer alır. Çift kanatlı kepenkler pencereleri kapatmaktadır.

Çıkma üç yönlüdür. Giyotin pencerelere sahiptir. Kuzeyde yer alan piki pencere bat ve doğuda yer alan pencerelerden daha büyük tutulmuştur. Oldukça harap durumda olan pencerelerden güney cephede olanların kepenkleri tamamen kırılmıştır.

Merdiven sahanlığının tam karşısında birinci katın mutfak kısmı yer alır. Mutfağın penceresi batı cepheye bakmaktadır. Mutfaktan çıkılan balkon bulunmaktadır. Balkon eli belindeler ile taşınmaktadır.

Zemin katın girişi kuzey cephede, çıkmanın altında konumlanmıştır. Çift kanatlı kapı 210 x 160 cm ölçülerindedir. Kapının üstünde dıştan kemerli, içten düz görünüme sahip 50 x 160 cm'lik aydınlık penceresi bulunur. Kapıdan sofaya girilmektedir. Konutun tavan yüksekliği 310 cm'dir. Sofanın genişliği 380 x 210 cm'dir.

Sofanın batısında yer alan ilk oda 280 x 240 cm'dir. Oda girişte 5 cm yükseltilmiştir. Zemini ahşap kaplamadır. Odanın kapısı 185 x 80 cm ölçülerindedir ahşap kasalı kapı 45 cm derinliğe sahiptir. İki adet pencere bulunur. Pencerelerden biri kuzeye diğeri batıya bakmaktadır. Çift kanatlı, demir parmaklıklı pencereler 145 x 130 cm ölçülerindedir. Odanın güney duvarında 170 x 95 cm boyutlarında çift kanatlı dolap bulunmaktadır.

Batı kanadında yer alan diğerk oda 275 x 240 cm ölçülerindedir. Odanın kapısı 185 x 80 cm'dir. Kapının üstünde 30 cm boyutunda aydınlık penceresi bulunur. Odanın batıya ve güneye bakan iki adet penceresi bulunur. Pencereler 145x130 cm ölçülerinde demir parmaklıklılıdır.

Konutun doğuda yer alan odası 260x240 cm ölçülere sahiptir. Odanın doğu ve kuzeye bakan iki adet penceresi bulunur. Pencereler çift kanatlı ve demir parmaklıklılıdır.

Pencerelerden doğuda olanı tel ile kapatılmış ve boru deliği açılmıştır. Odanın kapısı 180 x 80 cm ölçülerindedir. Oda kapısının sağında, odanın güney duvarında yerden 180 cm yüksekte bir kapı bulunur. Kapı 125 x 80 cm ölçülerinde olup depolama (ara kat) alanına açılmaktadır. Anahtar üst kat sakinlerinde olduğu için girilememiştir.

Sofaya açılan diğerk kapı evin doğu kesiminde yer alan mutfağa aittir. Güney duvarında yer alan ocak, tezgâh yapılırken yarıya kadar kapatılmıştır. Bu sebeple küçük bir kısmı tezgâh üstünde kalmıştır.

Mutfağın penceresi doğuya bakmaktadır. İki adet üst üstte yapılan pencereden oluşmaktadır. Altta ki pencere 110 x 60 cm, üstteki pencere ise 30 x 30 cm ölçülerindedir. Oldukça küçük olan mutfak 240 x 160 cm'dir. Sofanın sonunda yer alan çift kanatlı 185 x 150 ölçülerindeki kapıdan merdiven holüne çıkılır.

Bu alan günümüzde banyo olarak düzenlenmiştir. Bu kısımda yer alan kapı ile güney batı kısmında yer alan balkona çıkılır. Üst örtüsü düz damdır çatının güney kısmı tuğla ile örülerek teras olarak kullanılmaktadır.

Tarihlendirme:

Yapı konutta bulunan kiracılar ve bölge halkının yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1970- 1973 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının sahiplerine ulaşılamadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı oldukça iyi durumdadır. Günümüzde iki aile tarafından kullanılan yapıda ahşap malzemenin yağlı boya ile boyandığı tespit edilmiştir. Tescili bulunmayan yapının ikinci katında yer alan kepenklerinde hasar tespit edilmiştir.

3.2.2: Merkez 13 Numaralı Ev

Katalog No: 14

Fotoğraf No: 497-502

Çizim No:

Yapının Yeri: Saray Mah. Bankacılar Caddesi, no:13

Genel Tanım:

Konut üç yönden izlenebilmektedir. Terkedilmiş konutun sahibi bilinmemektedir. Yapının içine girilemediği için dıştan yapılan gözleme dayalı bilgi verilmiştir. Girişi güneyde yer alır. Üst örtüsü Marsilya kiremit kaplı kırma çatıdır.

Malzeme ve teknik:

Konut moloz taş kullanılarak yapılmıştır. Köşelerde düzgün yontu taş kullanılmıştır. Yapının birinci katında bulunan çıkmasında bağdadi duvar kullanılmıştır. Batıda yer alan balkon briket ile yapılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Üç yönden izlenebilen konut iki katlıdır. Alt kat dükkânlardan oluşmaktadır. Konutun giriş kapısı güney cephede yer alır. Kapı 190 x 130 cm ölçülerindedir. Konutun güney cephesinde sofa çıkması bulunur. Çıkma üç yönlüdür. Çıkmanın güney cephede iki batı ve doğu cephede birer olmak üzere dört adet penceresi bulunur. Batı ve doğu da yer alan pencereler daha küçük yapılmıştır. Pencerelerde bulunan kepenk sebebi ile açılma şekli belirlenememiştir. Çıkma bağdadi tekniğinde yapılmıştır. Çıkmanın altında dilimli eli belindeler bulunur.

Güney cephede çıkmanın iki yanında ikişer adet pencere bulunur. Pencereler aynı ölçülerde ve kepenklidir. Konutun doğu cephesinde ise dört adet kepenkli ve aynı ölçülerde pencere mevcuttur. Her iki cephede de iki pencere arasına soba bacası için delik açılmıştır. Çıkma da ise doğuda kalan pencerenin üstüne denk getirilmiştir.

Konutun batı cephesine briketten balkon yapılmıştır. Balkona su deposu yerleştirilmiştir. Üst örtüsü Marsilya kiremit kaplı kırma çatıdır.

Tarihlendirme:

Yapı bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1970- 1975 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının sahibi bilinmediğinden ve kullanılmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı kullanılmamaktadır. Sadece dıştan gözlemlenen yapıda ahşap kepenklerde bozulma tespit edilmiştir. İç mekan hakkında inceleme yapılamamıştır.

4.2.3: Sinanoğulları Evi

Katalog No: 15

Fotoğraf No: 274-291

Çizim No: 40

Sahibi: Hidayet Sinanoğlu

Yapının Yeri: Kıbrıs Caddesi, 12 Numara

Genel Tanım:

Konut dört cepheden de izlenebilmektedir. Kâgir sistemle inşa edilen yapı iki katlıdır. Zemin kat ahır ve depo alanlarından oluşmaktadır. Yapının birinci katında yaşam alanları yer almaktadır. Konutun kuzey doğu köşesine sonradan banyo ve tuvalet kısmı eklenmiştir. Zemin katta ikisi batıda ikisi doğuda olmak üzere dört adet giriş bulunmaktadır. Yapının ana girişi batıda yer almaktadır. Dışarıdan merdiven ile ulaşılmaktadır.

Konutun doğu ve kuzey cepheleri yola açılmaktadır. Batı ve doğu cepheleri bahçe içindedir. Yapıda bulunan bahçe kot farkından dolayı yoldan 75 cm aşağıda kalmaktadır.

Malzeme ve teknik:

Yapı kâgir sistemle inşa edilmiştir. Moloz taş ile yapılan evin duvarlarında 60/65 cm aralıklar ile ahşap hatıllar kullanılmıştır. Konut zemin ve tavan kaplamaları ahşaptandır. Üst örtüsü kırma çatı olup Marsilya kiremidi ile kaplanmıştır. Yapıda bir adet orijinal baca bulunmaktadır.

Plan ve Plan Elemanları:

Konut iç sofalı plan tipindedir. Yapının batı cephesi boyunca uzanan balkon kısmına 13 basamaklı merdiven ile çıkılmaktadır. Balkonu çevreleyen korkuluklar ve merdiven korkulukları tuğla malzeme ile örülmüştür. Balkonun kuzey batı köşesinde bir ocak yer almaktadır.

Yapının giriş kapısı 180 x 85cm ölçülerinde çift kanatlı olarak yapılmıştır. Konutun tavan yüksekliği 250 cm'dir. Kapıdan sofaya girilmektedir. Diğer yaşam alanları bu odaya açılmaktadır. Oda 540x 280 cm ölçülerindedir.

Dikdörtgen boyutlardaki odanın penceresi sofaya bakmaktadır. Pencere çift kanatlı ve 120 x 110 cm ölçülerindedir.

Ahşap kasalı pencerenin demir parmaklıkları mevcuttur. Sofanın kuzey köşesinde bulunan ilk kapıdan mutfak kısmına girilmektedir.

Mutfağın ölçüleri 280 x 250 cm'dir. Mutfağın kuzey duvarında ocak bulunmaktadır. Ocağın zeminden 50 cm'lik kısmına kadar olan bölümü fayans ile kaplanarak orijinalligi bozulmuştur. Ocağın iki yanında pencere yer almaktadır. Pencereler 120x65 cm boyutlarındadır. Mutfak kapısının yanında yer alan kapıdan sonradan eklenmiş olan banyo ve tuvalet kısmına girilmektedir. Konutun doğu cephesinde bulunan kapıdan ikinci odaya girilmektedir. Oda 320 x 270 cm boyutlarındadır.

Odanın doğu ve güney duvarlarında pencere bulunmaktadır. Güney duvarında 120 x 110 cm ölçülerinde bir adet, doğu cephesinde ise aynı ölçülerde iki adet pencere yer almaktadır. Pencereler ahşap kasalı ve çift kanatlıdır. Pencerelerde parmaklık bulunmaktadır. Sofanın güney duvarında bir diğer odanın girişi bulunur. Oda 280 x 250 cm ölçülerindedir. Odanın batı, güney ve kuzey olmak üzere üç adet penceresi bulunur. Pencereler 120 x 110 cm ölçülerinde ve çift kanatlıdır. Pencerelerde parmaklık bulunmaktadır. Evin zemini ahşap kaplamalıdır. Tavanda çitallı kaplama yapılmıştır.

Konutun zemin katına girilememiştir. İçerden ve dışarıdan sıvanarak kaplanmıştır. Yapının üst örtüsü kırma çatıdır ve Marsilya kiremidi ile kaplanmıştır.

Tarihlendirme:

Yapı içinde yaşayan kiracıların yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1975-1980 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının sahiplerine ulaşılamamıştır.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı oldukça iyi durumdadır. Zaman içinde önünden geçen yolun aşağısında kalmıştır. Sahipleri tarafından konuta ıslak mekan eklemesi yapılarak planda değişime sebep olunmuştur. Yapının zemin katında bulunan alana sahibi olmadığı için girilememiştir.

3.2.4:Rum Evi

Katalog No: 16

Fotoğraf No: 256-273

Çizim No: 41

Sahibi: Hasan Ali Öztürk

Yapının Yeri: Saray Mahallesi, Kıbrıs Caddesi ,12/2

Genel Tanım:

Yapının ilk kullanıcılarının Kıbrıs tan göç etmiş Rum asıllı bir aile olması sebebi ile çevrede Rum evi olarak tanımlanmaktadır. Etrafında oluşan yapılaşma sebebi ile sadece tek yönden izlenebilmektedir. Konut kagir sistemle iki katlı olarak inşa edilmiştir. Yapının zemin katı depolama alanı olarak kullanılmaktadır. Zemin kat giriş kapısı güney cephede yer alır. Çift kanatlı giriş kapısı ile bu alana girilmektedir.

Birinci kat yaşam alanlarından oluşmaktadır. Birinci kata tuğla korkuluklu ve betonarme 15 basamaklı döner merdiven ile çıkılmaktadır. Çift kanatlı bir kapıdan girilen birinci katın önünde dış sofa bulunmaktadır. Dar bir koridordan girilen ev iç sofalıdır. Evin tavanı yüksek tutulmuştur. Kıрма çatılı ve Marsilya kiremit kaplamalıdır.

Malzeme ve Teknik:

Yapıda moloz taş ve ahşap kullanılmıştır. Duvarlarda moloz taş ve bağdadi kullanılmıştır. Taşların arasında ahşap hatıl kullanılmıştır. Duvar kalınlığı 45 cm'dir. Yapının yüzeyi sıvanarak kaplanmıştır. Açık sofa ve merdivenlerde betonarme malzeme kullanılmıştır. Zeminde ve tavan kaplamalarında sedir ağacı kullanılmıştır. Bunun yanı sıra yapıda geç dönem özelliği olarak tuğla ve metal aksam kullanımı da bulunmaktadır.

Plan ve Plan Elemanları:

İki katlı olarak inşa edilen konut iç sofalı plana sahiptir. Güney cephede yer alan çift kanatlı giriş kapısı dar bir hole açılmaktadır. Kapının ölçüleri 185x 85 cm'dir. Kapının üstünde 40x 85 cm ölçülerinde aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Kapıdan hole 12 cm'lik iki eşik ile inilerek girilmektedir. Kapının solunda, batıda ilk oda yer almaktadır.

Odanın boyutları 27 250 x cm'dir. Oda kapısı 180x90 cm'dir. Kapının sağ tarafında kalan duvarda 180 x 155 cm ölçülerinde yüklük bulunmaktadır.

Konutun tavan yüksekliği 250 cm'dir. Odanın güney duvarında çift kanatlı pencere bulunmaktadır. 140 x 125 cm ölçülerindeki pencere ahşap kasalıdır.

Odanın batı duvarında pencere ile aynı ölçülere sahip bir niş bulunmaktadır. Odanın zemini sedir ağacı ile döşenmiştir.

Holün sonunda batı cephede aynı ölçülerde bir oda daha bulunmaktadır. Odanın penceresi batı duvarında yer almaktadır. 140 x 125 cm ölçülerindeki pencerede parmaklık bulunmaktadır. Odanın güney duvarında 180 x 140 cm ölçülerinde yüklük bulunmaktadır. Odanın zemini sedir kaplamalıdır. Holün kuzey ucunda tuvalet yer almaktadır. Hol iki yerde uygulana sivri kemerle hareketlendirilmiştir.

Holün sonundan doğuya doğru kıvrılan kısım evin sofasına açılmaktadır. Sofanın doğu kısmında bir oda ile mutfak ve kiler kısımları yer almaktadır. Sofanın batı kısmında buraya açılan ikinci bir oda yer alır. Sofada 25 cm yükseklikte bir seki ve üç yönlü çıkma bulunmaktadır. Çıkmanın tam karşısında kalan kuzey duvarda çamaşırılık olarak tanımlanan niş bulunmaktadır. Sivri kemerle şekillendirilen bu kısım 140 x 80 cm ölçülerinde duvarda zeminden tavana yükselen bir niş şeklindedir.

Sofanın ölçüleri 550 x 325 cm ölçülerindedir. Çıkmanın pencereleri yerden 45 cm yükseklikten başlamaktadır. 140 x 320 cm ölçülerindeki güney pencereleri açılmamaktadır. İki cephede yer alan 140 x 60 cm'lik camlar giyotin penceredir. Sofanın pencerelerinde parmaklık bulunmaktadır.

Sofanın batı duvarında yer alan çift kanatlı kapıdan evin üçüncü odasına girilmektedir. Odanın kapısı 180x 85 cm ölçülerindedir. Oda 250 x 280 cm'dir. Odanın kuzey duvarında 180 x 210 cm ölçülerinde yüklük bulunmaktadır. Güney duvarında yer alan pencere 140 x 125 cm'dir. Ahşap kasalı pencere çift kanatlıdır. Odanın batı duvarında pencere ile aynı boyutlarda bir niş bulunmaktadır.

Sofanın doğu kısmında batıda yer alan oda ile aynı ölçülere ve özellikler sahip bir oda daha bulunmaktadır. Bu oda da diğerinden farklı olarak çift pencere yer almaktadır. Hem güneyde hem doğuda pencere bulunmaktadır. Pencerelerin ölçüleri 140 x 125 cm'dir.

Sofanın kuzey doğu köşesinden sivri kemerli bir geçitle mutfak ve kiler kısmına ulaşılır. 180x 90 cm ölçülerindeki kapıdan kilere girilmektedir.

210x160 cm boyutlarındaki kilerin doğu duvarında balkona açılan bir kapı bulunmaktadır. Kapı günümüzde kullanılmamaktadır. Kilerin kuzey duvarında 155x75 cm boyutunda mutfığa açılan bir kapı bulunmaktadır. Kiler duvarlarında ahşap raflar yer almaktadır. Kiler kapısına bitişik evin kuzey doğu köşesinde yer alan bir diğer kapıdan mutfığa girilmektedir. Mutfağın kapısı 180x90 cm ölçülerindedir. Mutfağın doğu ve kuzey cephelerinde pencere yer almaktadır. Pencereler 140 x 124 cm ölçülerindedir.

Pencerelerin evin duvar kalınlığından kaynaklanan derinliği 45 cm'dir. Bu derinlik mutfak kısmında tezgâh olarak değerlendirilmiştir. Mutfağın doğu duvarında yer alan pencere nişine evye eklenmiştir. Mutfağın batı duvarında kapının yanında 165 x 80 cm derinliğinde niş bulunmaktadır. Mutfak kapısının üstünde 80 x 65 boyutlarında girişi olan bir depo kısmı bulunmaktadır.

Konutun duvar kalınlığı 45 cm'dir. Pencerelerde ve nişlerde bu derinlik kullanılmıştır. Tavan kaplanmasında ıtalı uygulama yapılmıştır. Sofa çıkmasının pencerelerinin üstünde birbirine bakan iki adet ay yıldız işlemesi bulunmaktadır.

Üst örtüsü kırma çatı olup Marsilya kiremit ile kaplanmıştır. Terkedilmiş durumda olan evin zemin katına girilememiştir.

Tarihlendirme:

Yapı bölge sakinlerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1970-1975 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının sahipleri bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı terk edilmiş durumdadır. Zemin kat ve birinci kat iki ayrı girişe sahiptir. İki aile tarafından kullanıldığı düşünölmektedir. Sahibi bilinmeyen konutun zemin katına girilememiştir. Yapıda ahşap malzemede yağlı boya kullanılarak orijinalliği bozulmuştur. Boş olan konut etrafına yapılan apartmanların arasına sıkışmış durumdadır.

3.2.5: Davut Ateş Evi

Katalog No: 17

Fotoğraf No: 144-161

Çizim No:

Yapının Yeri: Nasreddin Mahallesi

Genel Tanım:

Konut dört yönden izlenebilmektedir. Dış sofalı olarak yapılan ev yapılan oda eklemesi ile L plan görünümü almıştır. Yapının zemin katta iki adet girişi bulunmaktadır. Girişlerden biri güneyde diğeri kuzey cephede yer alır.

Birinci kata güney cephede yer alan merdivenle çıkılmaktadır. Sofa ahırın çatısının bir kısmı kullanılarak yapılmıştır. Bu kısma sonradan oda eklendiği için sofa kısmı iptal edilmiştir. Sofaya açılan kapı yerinde bırakılmıştır.

Üst örtüsü düz damdır. Bacası geleneksel tarzda yapılmış, orijinal bacadır. Konut terk edilmiş ve harap durumdadır.

Malzeme ve Teknik:

Konut kâgir sistemle inşa edilmiştir. Yapı malzemesi olarak moloz taş kullanılmıştır. Yapının duvar kalınlığı 45 cm'dir. Duvarlarda taşların arasında 45/60 cm aralıklarla ahşap hatıl kullanılmıştır. Pencere ve yer döşemelerinde sedir ağacı kullanılmıştır. Toprak çatı çimento ile kaplanmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Kagir sistemle iki katlı olarak inşa edilen konut dış sofalıdır. Yapının zemin katında ahır ve depo alanı bulunur. Zemin katın ana girişi güneyde yer alır. Ahır kapısı yerinden sökülmüştür. Kapı açıklığı 200 x 150 cm'dir. Bu kapıdan iki bölümden oluşan depo alanlarına girilir.

Zemin kata ait diğer giriş kuzeyde yer alır. Bu kapıdan evin güney batı cephede bulunan ahır kısmına girilir. Tek katlı ahır kısmı yapıya sonradan eklenmiştir.

Ahırın kapısı evin kuzey doğu cephesine bakmaktadır. Yerinden sökülen kapının açıklığı 210 x 180 cm'dir. Zemin katta bulunan tek pencere kuzey cephede yer alır. Ahşap kepenkli pencerenin ölçüleri 124 x 65 cm'dir.

Birinci kata evin güney cephesinde bulunan 7 basamaklı taş merdiven ile çıkılır. Yerinden sökülen kapının açıklığı 200 x 95 cm'dir. Kapıdan 380x90 cm ölçülerindeki

koridora girilir. Koridorun duvarları ahşap ile kaplanmıştır. Giriş kapısının tam karşısında, koridorun sonunda sofaya açılan kapı yer alır. Kapı sofanın yıkılması sonucu iptal edilmiştir. Kapının ölçüleri 190 x 80 cm'dir.

Kapının solunda konutun batı kanadında kalan oda 270 x 340 cm ölçülerindedir. Odanın tavan yüksekliği 210 cm'dir. Oda kapısı tek kanatlı ve ahşap kasalıdır. Kapının ölçüleri 185 x 75 cm'dir. Kapının sağında, odanın doğu duvarında yer alan duvarında bulunan yüklük yerinden sökülmüştür. Yüklüğün yaklaşık ölçüleri 195 x 200 cm'dir. Kapının tam karşısında batı duvarında ocak bulunur. Ocağın iki yanında pencere bulunur. Pencereleden kuzeyde olanı 124 x 40 cm'dir. Güneyde olanı ise 124 x 60 cm'dir. Odanın güney batı köşesinde yer alan pencere 124 x 65 cm'dir. Pencereleler ahşap kepenkli ve ahşap parmaklıklı yapılmıştır. Parmaklıklar geçmeli yapılmıştır.

Güney duvarının tam ortasında 125 x 80 cm ölçülerinde çiçeklik bulunur. Odanın duvarları 80 cm yüksekliğe kadar ahşap ile kaplanmıştır. Odanın zemini ve duvarları tahrip olmuş durumdadır.

Konutun doğu kanadında kalan oda 270 x 350 cm ölçülerindedir. Oda kapısı yerinden sökülmüştür. Kapı açıklığı 185 x 78 cm'dir. Duvarları ve zemini yıkılmaya başlamış olan odanın yüklüğü yerinden sökülmüştür. Yüklüğün ölçüleri 195 x 200 cm'dir. Kapının tam karşısında ocak bulunur. Ocağın iki yanına pencere yapılmıştır. Pencereleler 125 x 70 cm ölçülerindedir. Ahşap, çift kanatlı kepenklere sahip pencerelelerde demir parmaklık kullanılmıştır. Odanın kuzeydoğu ve güneydoğu köşelerinde pencere yer alır. Pencereleler 125x90 cm ölçülerindedir. Pencerelelerde çift kanatlı kepenk ve demir parmaklık bulunur. Yapının pencerelelerinde ahşap parmaklık kullanılmıştır. Bütün pencereleler birbirinden farklı büyüklükte yapılmıştır.

Tarihlendirme:

Yapı bölge halkının yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1960-1970 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının tescili bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Ahşap malzemede ve duvarlarda hasar tespit edilmiştir. Yapının üst örtüsü düz damdır ve çimento ile kaplanmıştır. Çatıda yapının batısında kare formunda yapılan geleneksel baca yer alır. Geniş bir arazi içinde yer alan ev terk edilmiştir ve yıkılmaya başlamıştır.

3.2.6: Dr. Hayrettin (Nasıhoğlu) Evi

Katalog No: 18

Fotoğraf No: -

Çizim No: 39

Sahibi: Gülay Öner

Yapının Yeri: Saray Mahallesi, Kıbrıs Caddesi, no: 11

Genel Tanım:

Yapı yoğun bitki örtüsü sebebi ile dört yönden net olarak izlenememektedir. Bahçe duvarı ile çevrelenmiştir. Geniş bahçesinin içinde tek katlı olarak yapılmış müstemilat bulunmaktadır. Konak bodrum kat, zemin ve birinci kat olarak üzere üç katlı olarak inşa edilmiştir. Konağın kuzey de iki, güneyde bir adet olmak üzere üç adet girişi bulunmaktadır. Anamur'un tarihi kişiliklerinden olan Dr. Hayrettin Nasuhoğlu'na ait olan konak kâgir sistemle üç katlı olarak yapılmıştır

Yapının güney cephesine tuğla malzemeden mutfak eklenmiştir. Dışarıdan izlenebilen bacası oldukça dikkat çekici bir formda yerleştirilmiştir. Dikdörtgen formdaki baca daralarak yükselmektedir. Konak 4 Haziran 2016 tarihinde büyük bir yangın sonucu hasar görmüştür.

Çatısı çöken konağın tüm ahşap aksamı yanmıştır. Zemin kattan birinci kata çıkan merdineler tamamen yok olmuştur. Ahşap zeminlerin yanması sonucu birinci kat çökmüştür. Pencereler ve kepenkleri yok olmuştur. Odalarda dolap, gusülhane bulunduğu dair bilgiler komşulardan öğrenilmiştir ancak yangın sonucu hiç birinden iz kalmamıştır. Bahçesinde bulunan müstemilat tamamen çökmüştür. Tescili bulunmayan konak şu anda yıkılma tehlikesi ile yüz yüzedir.

Malzeme ve Teknik:

Kullanılan malzeme moloz taştır. Duvarlarda moloz taşların arasında ahşap hatıllar kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

İç sofalı olarak yapılan konağın iki adet girişi bulunmaktadır. Ana giriş kapısı kuzeydedir ve yola açılmaktadır. An giriş kapısının kuzey batı kısmında yer alan kapı odaya

açılmaktadır. Güneyde yer alan kapısı bahçeye açılmaktadır. Bahçe kapısına 5 adet daire formlu basamak ile ulaşılır.

Bodrum kata güneyde yer alan alçak iki kapı ile ulaşılır. Kapılar giriş kapısının iki yanına yerleştirilmiştir. Çökme olduğu için bu kısımlara girilememiştir.

Zemin katta yer alan kapılar karşılıklı olarak yerleştirilmiştir ve hole açılmaktadır. Zemin katta yer alan iki oda bulunmaktadır. Bu odalar evin kuzey kısmına gelecek şekilde holün iki yanına yerleştirilmiştir.

Holün kuzey doğu kısmında yer alan merdiven ile birinci kata ulaşılır. Birinci kat iç sofalı plan tipindedir. Sofanın iki yanında ikişer oda yer almaktadır. Sofanın kuzey kısmında balkon kapısı ve moloz taştan yapılan balkonu bulunur. Balkon taş malzemedden yapılan konsollar ile taşınmaktadır.

Konağın güney kısmına tuğla malzeme ile mutfak eklenmiştir. Mutfak kısmı betonarme ayaklar ile taşınmaktadır. Mutfakta kullanılan ocağın bacası yapıdan ayrı olarak yapılmıştır. Mutfak kısmının üstü düz dam olarak yapılmıştır. Merdiven yapılan mutfak çatısına dış sofa işlevi kazandırılmıştır.

Evin girişinin bulunduğu kuzey cephede zemin katta iki adet pencere bulunmaktadır. Balkon çıkması bulunan birinci katta dört adet pencere balkon kapısının iki yanına simetrik olarak yerleştirilmiştir.

Güney cephede tuğla malzemedden yapılan mutfak kısmı giriş kapısının üstüne gelecek şekilde yapılmıştır. Mutfak kısmında taşkın olarak yapılan bacanın iki yanında pencere yerleştirilmiştir. Mutfak eklemesinin iki yanında ikişer pencere yerleştirilmiştir. Bu pencereleri ortalayacak şekilde bodrum kapıları yer almaktadır. Zemin katta kapının iki yanında olacak şekilde iki adet kapı bulunmaktadır.

Evin batı cephesinde birinci kattın çatıya çıkan balkon bulunmaktadır. Mutfak kısmı ile benzer inşaa özellikleri gösteren balkon çıkması beton ayaklar ile taşınmaktadır. Bu cephede zemin katta bir adet balkonu altında bir adette kuzey batı kısmında olmak üzere iki adet pencere vardır.

Birinci katta ise balkona açılan kapı ve iki adet pencere yer almaktadır. Evin doğu cephesine bitişik tek katlı yapı bulunmaktadır. Bu cephede birinci katta üç adet pencere bulunmaktadır.

Evde kuzey cephede iki adet giriş kapısı mevcuttur. Kuzeyde bulunan ana giriş kapısı basık kemerli ve çift kanatlı olarak yapılmıştır. Kapının yüzeyi panolara ayrılarak hareketlendirilmiştir. Kapı 240 x 150 cm ölçülerindedir. Giriş kapısının kuzeybatı kısmında bulunan ikinci giriş kapısı odaya açılmaktadır. Basık kemerli olarak tasarlanan kapı ana giriş

kapısı ile aynı ölçü ve görünümüne sahiptir. Güneyde yer alan giriş kapısı da kuzey kapısı ile aynı boyutlarda tutulmuştur. Bu kapı düz lentolu olarak yapılmıştır. Kapıların kilit sistemi küsküdür. Ana giriş kapısında bulunan el şeklindeki tokmak zaman içinde kayıp olmuştur.

Birinci katta yer alan pencereler zemin kata oranla daha küçük tutulmuştur. Pencereler sivri kemerli olup 200 x 190 cm ölçülerindedir. Yapıda yer alan geniş holün iki ucundaki pencereler de büyük tutulmuştur. Zemin katta yer alan hol penceresi yaklaşık olarak 250 x 220 cm ölçülerindedir. Birinci katta yer alan hol penceresi ise daha geniş tutulmuştur. 350 x 250 cm ölçülerindedir.

Güney cephesinden konuta giriş, dört adet sekizgen kolonun taşıdığı balkon çıkmasının altında bulunan, 225 x 195 cm boyutlarındaki kapıdan sağlanır. Kapı çift kanatlı ve ahşap olarak yapılmıştır. Kapıda süsleme sade tutulmuş, panolar halinde süsleme tercih edilmiştir.

Kuzey cephede yer alan giriş kapısı 230 x 195 cm ölçülerinde çift kanatlı olarak demirden yapılmıştır. Kapının iki yanında 220 x 110 cm ölçülerinde iki adet pencere yer almaktadır. Kapının üstünde tepe penceresi bulunmaktadır. Kapılar işçilik ve süsleme bakımından oldukça sade tutulmuştur.

Yapı süsleme bakımından oldukça sade tutulmuştur. Kuzey cephede yer alan giriş kapısının olduğu bölümde iki kat birden taşırılarak hareketlilik kazandırılmıştır. Güney cephe ise balkon çıkması ile hareketlendirilmiştir. Yapının köşelerinde kilit taşı kullanılarak süsleme yapılmıştır.

Cepheelerde yer alan bir diğer süsleme pencerelerde yer alan kemerli uygulamadır. İç mekânda her hangi bir süslemeye gidilmemiştir. Odalarda dolap ve çiçeklik bulunmadığından süsleme yoktur.

Konakta bulunan pencereler 190 x 110 cm ölçülerinde ve çift kanatlı olarak yapılmıştır. Zemin katta kuzey cephede yer alan ve yapıya sonradan eklendiği düşünülen pencere ise 140 x 110 cm ölçülerine sahiptir. Bu pencerede ferforje parmaklıklar bulunmaktadır. Zemin katta yer alan pencerelerde kepenk kullanılmıştır. Ancak kepenklerin sadece menteşeleri ve bazı parçaları yerindedir. Pencereler ahşap kasalı olarak yapılmıştır.

Mutfak olarak kullanılan kısımda küçük pencereler yapılarak ışık girişi sağlanmıştır. Bu pencerenin boyutu 40 x 40 cm'dir.

Yapıda kuzey cephede iki adet giriş kapısı mevcuttur. Kuzeyde bulunan ana giriş kapısı basık kemerli ve çift kanatlı olarak yapılmıştır. Kapının yüzeyi panolara ayrılarak hareketlendirilmiştir. Kapı 240 x 150 cm ölçülerindedir. Giriş kapısının kuzeybatı kısmında

bulunan ikinci giriş kapısı odaya açılmaktadır. Basık kemerli olarak tasarlanan kapı ana giriş kapısı ile aynı ölçü ve görünümüne sahiptir.

Güneyde yer alan giriş kapısı da kuzey kapısı ile aynı boyutlarda tutulmuştur. Bu kapı düz lentolu olarak yapılmıştır. Kapıların kilit sistemi küsküdür. Ana giriş kapısında bulunan el şeklindeki tokmak zaman içinde kayıp olmuştur.

Yapıda bulunan saçaklar yapıdan 25 cm kadar taşırılmıştır. Ahşap kaplanan saçaklarda su olukları bulunmaktadır. Oluklar yapıyı dört cephede de dolaşmaktadır. Yapıda bulunan tek baca mutfak kısmına yapılan büyük bacadır. Dikdörtgen formlu baca yukarıya doğru daralmaktadır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri tarih ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1964-1965 yıllarına tekabül etmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı geçirmiş olduğu yangın sonrasında kullanılamaz haldedir. Yapıdan geriye sadece taşıyıcı ana duvarları kalmıştır. Bahçede ve müştemilat binasında yangın sonrasında hasar oluşmuştur.

3.2.7:Hacı Ali Bey Evi

Katalog No: 19

Fotoğraf No: 449-467

Çizim No: 43-50

Yapının Yeri: Ortaköy Mevkiinde 448 Parsel Üzerinde Yer Alır.

Genel Tanım:

Hacı Ali Bey konağı, içinde bulunduğu arsanın batı kısmında konumlanmıştır. Yapı arsası çepçevre taş duvar ile sınırlandırılmıştır. Yapının dört cephesi gözlemlenmektedir.

Konak; kuzeyinde 1865 tarihli Ortaköy Camisi, batısında bir yol ve güneyinde ise içerisinde tek katlı betonarme bir ev barındıran arsa ile çevrelenmiştir. Konak zemin kat, 1. kat, ara kat ve 2. kat olmak üzere 3 katlı olarak inşa edilmiştir. Son kat olan ikinci kat aynı zamanda “Köşk Katı” olarak da adlandırılır.

Konağın zemin katında yer alan dört adet giriş bulunmaktadır. Bu girişlerden üçü odaya açılmaktadır. Böylece odalar bağımsız birimler halini almaktadır. Diğer giriş ise konağın kuzey cephesinde yer almaktadır. Hacı Ali Bey Konağı, Ören Belediyesine bağlı, Ortaköy mevkiinde yer alır. Yapım yılı kesin olarak bilinmemekle beraber, 18. yüzyıl sonları olduğu tahmin edilmektedir. Konağın bilinen ilk sahibi Abdul Mümin Bey’dir. İngiliz Amiral Francis Beaufort, Karamaya adlı kitabında 1811’deki Akdeniz kıyılarındaki keşifleri sırasında, konağın o tarihteki maliki Abdul Mümin Bey ile görüşüğünü yazmıştır

Abdul Mümin Bey’in 1846’da ölümünden sonra Abdülkerim Bey’in kullanımına geçen konak, daha sonra Seyit Abdul Muim Bey’e devredilmiştir. Ardından konak sırası ile Ali Rıza Bey’e, Ali Rıza Bey’in 1870’de ölümünden sonra Abdülkerim Bey tarafından kullanılmıştır. Konak, en sonunda Anamur’da yaşamış son bey olan Hacı Ali Bey’e miras yolu ile geçmiştir.

Hacı Ali Bey’in 1931’de ölümünün ardından varisleri tarafından bir süre kullanılan konak, günümüzde harap bir şekildedir.

En son çıkan yangın sonucu köşk katı çökmüştür. Yapı tescilli olmasına ve koruma onarma amaçlı birçok proje hazırlanmış olmasına rağmen belediyeler arası anlaşmazlık sonucu kaderine terk edilmiştir.

Malzeme ve Teknik:

Dört cepheden de yapıyı izlemek mümkündür. Yapının ana malzemesi olan moloz taş ve aralarına atılmış olan hatılları dört cephede de görmek mümkündür.

Konak; zemin kat, 1. kat, ara kat ve köşk katı olmak üzere 4 katlı olarak inşa edilmiştir. Konağın, köşk katı dışındaki tüm beden duvarları kagir sistemle inşa edilmiştir. Duvar içerisine farklı yüksekliklerde ahşap hatıllar yerleştirilerek, ahşap ile taş beraber kullanılmıştır. Köşk katı ise tamamıyla ahşaptan yapılmıştır. Sağlam kalmış bölümlerden anlaşıldığı üzere, köşk katının üstü alaturka kiremit kaplama kırma çatı, diğer bölümler ise toprak dam olarak inşa edilmiştir.

Yapıda zengin bir ahşap kullanımı vardır. Bu ahşap kullanımı hem işlevsel hem de estetik bir şekilde kullanılmıştır. Köşk katının duvarlarında, tavan süslemelerinde, dolaplarda, pencere ve kapıların tamamında ahşap kullanımı dikkat çekmektedir. Kapı ve pencerelerde kilit sistemi olarak ahşap küskü ve süngülerden oluşmaktadır. Köşkün odalarında da ahşap çiçeklikler ve dolaplar kullanılmıştır.

Metal malzeme ise zemin kat pencere parmaklıklarında kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Zemin kat altı adet odadan oluşmaktadır. Kuzey kısımda yer alan odaların birbiriyle bağlantısı mevcuttur ancak güney cephede yer alan üç odanın dışarıdan ayrı ayrı girişleri bulunmaktadır. Zemin kata ait dört adet giriş kapısı mevcuttur.

Kuzeyde yer alan üç oda biri birine bağlıdır. Bu üç odaya dışardan doğu cephesindeki 2.00 x 1.25 m boyutlarında kapı açıklığından girilir. Batı duvarında yer alan kapı ile ikinci odaya geçilir. Odalar kare formdadır.

Ortada kalan odanın dışarı ile tek bağlantısı pencerelerin yer aldığı kuzey duvarıdır. Odalar güney cephede yer alan odalar ile bağlantısı yoktur.

Doğu-batı yönünde ahşap kirişler üzerine döşeme tahtalarının kaplanmasıyla oluşturulmuş tavanın orta kısmı tamamıyla yok olmuştur.

Konağın zemin katı, tamamen kagir sistemle inşa edilmiştir. Kâgir sistemde kullanılan taş çevrede kolay bulunabilen moloz taştır.

Aynı zamanda, konağın Anemurium Antik Kenti'ne yakın olmasından dolayı, antik kentten devşirme malzeme de kullanılmıştır. Bu malzemeler daha çok kirişlerin alt kısmında kaide – binek taşı şeklinde kullanılmıştır.

Zemin kattan birinci kata, güney cephedeki odanın duvarına bitişik taş merdiven ile çıkılır. Merdiven, blok taşlar kullanılarak imal edilmiş, taşların altları ise zemine kadar moloz taş ile doldurulmuştur. Merdivenin korkulukları tahrip edilmiştir.

Birinci kat giriş sahanlığının solunda, 2.70 x 1.02 m ölçülerinde küçük bir sofa bulunur. Konağın birinci katı, zemin katı ile aynı kullanım alanına sahip olup, konağa güney cephede yer alan kapıdan girilir. Bu kapı güneyde bulunan odaya açılmaktadır.

Bu odada ocak ve dolap bulunmaktadır. Odanın tavanında kirişler izlenmektedir. Odanın kuzey duvarında yer alan kapıdan diğer yaşama alanına geçilir. Diğer oda ile aynı ölçülere sahip olan odada ocak ve dört adet dolap nişi bulunmaktadır. Odanın zemini ve tavanı büyük oranda çökmüştür. Bu odanın kuzeyinde yer alan üç adet kapı boşluğu mevcuttur. Bu kapıların açıldığı oda büyük oranda yıkılmıştır. Oda adeta orta sofa formunda yapılmıştır. Ocağın bulunduğu batı kısmı zeminden 30 cm yüksek yapılmıştır. Aynı zamanda kuzey cephede yer alan iki adet odaya ait giriş kapıları pahlanarak verilmiştir.

Odanın batı cephesinde oda büyüklüğünde açıklık izlenmektedir. Kuzey doğu ve kuzey batıdaki odalar büyük oranda yıkılmıştır. Her iki odada da ocak ve dolap nişleri mevcuttur. Konağın kuzeyinde yer alan oda yıkılmış durumdadır. Bu nedenle içine girilememiştir. İçinde var olan gusülhane ve nişlerin izleri mevcuttur.

Konağın bu katında odaların tam ortasında bir avlu mevcuttur. Avlunun batı duvarında yer alan ocak oldukça iyi durumdadır.

Avlunun zemini büyük oranda çökmüştür. Köşkün çatısı çöktüğü için avlunun açık mı kapalı mı olduğu kesin olarak bilinmemektedir. Kuzeyde yer alan odanın duvarına bitişik olarak yapılan merdiven ile ara kat olarak tanımlanan kısma çıkılmaktadır. Bu alanın yüksekliği yaklaşık olarak 1.30 cm dir. Odalar ayrılan bu katta pencerelerde bulunmaktadır.

Depo alanı olarak yapıldığı tahmin edilen alana çıkan merdivenler yıkılmıştır. Ayrıca zeminde ve tavanda da çökmeler söz konusudur. Bu nedenle ara katta fazla çalışılmamıştır.

Yapının son katı köşk katı olarak adlandırılan yazlık kısımdır. Yapının güneyinde yer alacak şekilde yapılmıştır. Tamamen ahşap sistemle yapılmış olan bu katta merdiven holü, köşk odası ve bir adet oda mevcuttur. Sahanlık kısmı oldukça geniş tutulmuştur ve yedi adet pencere ile aydınlatılmaktadır. Sahanlığın batı duvarında yer alan iki adet kapıdan girilen oda kare formudur. Büyük oranda yıkılan odanın batı duvarında seki mevcuttur. Bu odaya açılan iki kapının arasına niş yapılmıştır.

Köşk odası güney cephede yer alır. Dört cephesinde de seki bulunmaktadır. Oda da aydınlatma için 14 adet pencere yapılmıştır. Odanın kuzeyinde ocak bulunmaktadır.

Ahşap tavanında çıtalarla yapılan süsleme olduğu bilinmektedir. Tamamen ahşaptan yapılan köşk odası yıkılmış durumdadır. Konağın üst örtüsü kırma çatıdır.

Yapının güney cephesinden bakıldığı zaman orta sofalı plan izlenimi vermektedir. Bunu sağlayan köşk odası ile beraber alt kat odalarının da diğer odalardan taşacak şekilde yapılmasıdır. Bu da cepheye hareket kazandırmıştır. Bu cephede köşk katını izlenebilmektedir.

Güney cephesinin doğu kısmında birinci kata çıkan merdivenler izlenmektedir. Merdivenlerin basamaklarının üstüne gelecek şekilde yapılmış birinci katta yer alan güneydoğu odasına açılan balkon bulunmaktadır. Bu balkonu taşıyan ahşap direkler merdivenin korkuluğu olarak kullanılabilir şekilde yerleştirilmiştir. Balkon ahşap malzemeden yapılmış olup kırma çatı ile kapatılmıştır.

Güney cephede zemin katta yer alan üç adet oda giriş kapısı ve dikdörtgen pencereler bulunmaktadır. Yapının doğu cephesi güney cephesinden daha kısa tutulmuştur. Bu da sonradan yapılmış havası vermektedir. Bu cephede yer alan odalar L planlı görüntü verecek şekilde yerleştirilmiştir. Bu katta zemin kata ait dördüncü giriş kapısı bulunmaktadır.

Kuzey cephede ise odalar ortada kalan avlu kısmından taşacak şekilde yapılarak cephe hareketlendirilmiştir.

Bu cephede karşıdan bakıldığı zaman köşk katı görülmektedir. Batı cephesi güney cephesinin tekrarı şeklindedir. Buradaki farklılık köşk katı ve giriş merdivenlerinin bulunmayışıdır.

Konakta bulunan pencereler farklı ölçülere sahiptir. Zemin katta yer alan pencereler daha küçük boyutludur. Yaklaşık olarak 135 x70 cm ölçülerinde, dikey parmaklıklı olarak yapılmıştır. Birinci kat pencereleri 170 x 110 cm boyutlarında çift kanatlı olarak yapılmıştır. Ara kat pencereleri ise yaklaşık olarak 90 x 65 cm boyutlarındadır. Ahşap kasalı ve ahşap kepekli olan pencereler günümüzde mevcut değildir. Bu sebep ile pencere formları ve süslemeleri hakkında bilgi vermek mümkün değildir. Köşk katında ise sadece pencere adedi hakkında bilgi sahibiyiz

Yapıda buluna beş adet giriş kapısı günümüzde mevcut değildir. Bu kapılardan dört tanesi zemin katta yer alır. Beşinci kapı ise birinci kata giriş kapısıdır. Yapıda bulunan oda kapıları da giriş kapıları ile aynı kadere sahiptir. Zaman içinde sökülerek yakacak olarak kullanılmıştır. Kapılar hakkında ki en kesin bilgi kilit sistemi olarak küskü olarak adlandırılan ahşap kilit sisteminin kullanıldığıdır.

Süsleme:

Yapıda süsleme tavan ve odalarda yer alan çiçekliklerde yoğunlaşmıştır. Odalarda yer alan çiçeklik ve dolap nişlerinde dilimli süsleme yapılmıştır. Tavanlarda ise ahşap çiteler kullanılarak geometrik süslemeler yapılmıştır.

Bölge halkından alınan bilgilere dayanarak köşk katında tekne tavan olduğu ve ortasında güneş motifi olduğu bilinmektedir. Tavanda ve özellikle köşk katında oluşan çökme sonucu bu kaplamalar yok olmuştur. Bazı odalarda azda olsa izlenebilmektedir.

Çatıda oluşan tahribat sebebi ile net olarak izlemek mümkün değildir. Ancak sağlam kalan parçalardan anlaşıldığı kadarı ile ahşap saçak, yapıdan 25-30cm. dışarıya taşırılmıştır. Saçak altları ahşap tahtalar ile kaplanmıştır.

Yapıda kuzeyde iki adet dikdörtgen formlu baca ile bir adet yuvarlak formlu geleneksel baca tespit edilmiştir. Avluda yer alan ocağın bacası mevcut değildir.

Tarihlendirme:

Tescili bulunan konağın yapım tarihi kesin olarak bilinmez. Tarih olarak yazılı kaynaklarda ilk kez geçtiği 1911 yılı kabul edilmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Konağın tescili ve Volkan Arslan tarafından hazırlanan koruma ve imar planı olmasına rağmen harap durumdadır. Ahşap kapı ve dolaplardan sağlam olarak günümüze ulaşanlar bölge halkı tarafından sökülerek kullanılmıştır. Terk edilmiş konak büyük oranda yıkılmıştır.

3.2.8: Hacı Molla Evi

Katalog No: 20

Fotoğraf No: 423-428

Çizim No: 51-53

Sahibi: Alâeddin Yılmaz Turgay

Yapının Yeri: Saray Mahallesi'nde, 128 Ada, 8 Parselde Yer Alır

Genel Tanım:

Saray Mahallesi'nde yer alan konut günümüzde diğer betonarme yapılaşmalar arasında kaybolmuştur. Konak ota sofalı plan tipine sahip iki katlı Kâgir bir yapıdır. Alt katında ahır depo ve odunluk gibi birimler bulunmakla birlikte üst katında yaşam alanları yer almaktadır. Yapıya giriş kuzey cephededir. Bu kısımda yapıya sonradan eklenmiş betonarme bölümler bulunmaktadır. Konak doğu-batı doğrultusunda uzanmaktadır. Yapının hayat kısmı bulunmamaktadır. Yapının üst örtüsü kırma çatı olup Marsilya kiremidi ile kaplıdır.

Yapı, konak olarak yapılmasına karşın bir dönem Orman İşletme Müdürlüğü olarak kullanılmış ve bu dönemde değişikliğe uğramıştır. Ahşap döşeme kaplaması üzerine tüm zemini kaplayacak şekilde, beton şap dökülmüştür. Ayrıca evin orijinal halinde, zemin kattan çıkılan bir köşk katının olduğu görülmektedir. Ancak günümüzde köşk katı ile ilgili herhangi bir kalıntıya rastlanmamaktadır.

Konut günümüzde, sahipleri tarafından tekrar kullanılmaktadır. Oldukça harap durumda olan evin tescili bulunmaktadır.

Malzeme ve Teknik:

Hacı Molla evi, kâgir sistemle yapılmıştır. Duvar örgüsünde kullanılan ana malzeme moloz taştır. Duvar içlerinde yaklaşık 75-95 cm aralıklarla ahşap hatıl kullanılmıştır. Üst kat planında, güney cephe duvarları ile sofanın doğu ve batı duvarları hımış tekniğindedir. Hacı Molla Evi'nde çatı örtüsü, kırma çatı yapılmış olup üzeri Marsilya kiremitle kaplıdır.

Plan ve Plan Elemanları:

Hacı Molla Evi, orta sofa plan tipine sahiptir. 2 katlı evin alt katında ahır, depo ve odunluk gibi servis mekânları, üst katında ise yaşama alanları yer alır. Zemin kattan birinci kata olan bağlantı, orta sofanın kuzey batı duvara bitişik ahşap merdiven ile sağlanır.

Ayrıca zemin kata, batı girişinin dışında güney cephesinden de çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilmektedir. Bu giriş, ahıra açılmaktadır.

Birinci katta, orta sofanın kuzey kolu dışındaki üç kolu da, ahşap panellerle kapatılmıştır. Yapılan bu değişiklikle plan tipi orta sofalı plana dönüşmüştür. Sofanın köşelerinde yer alan odalara girişler pahlanmıştır. Kuzeydoğu odası üç pencerelidir.

Odanın güney duvarında, duvara gömme dolap ve doğu duvarında, iki pencere arasında ocak yer almaktadır. Bu odanın kuzey kısmına, depo amaçlı kullanılmak üzere betonarme ek bir mekân yapılmıştır.

Kuzeybatıda bulunan odanın kuzeydoğu odasından farkı; odadan geçiş verilerek, sonradan eklenmiş balkon ile kuzeyine eklenmiş bir mutfak kısmı bulunmasıdır.

Güney cephede her odada 2 adet olmak üzere toplam 6 adet pencere bulunur. Ayrıca bu odaların pencere üstlerinde 4 adet, sofada 3 adet olmak üzere de 7 adet tepe penceresi görülmektedir.

Kuzeydoğuda yer alan Odanın güney duvarında dolap ile doğu duvarında, iki pencere arasında ocak yer almaktadır. Diğer odalarda ocak bulunmamaktadır. Üst katta, güney cephe duvarları ile sofanın doğu ve batı duvarları bağdadi sıvalıdır.

Ayrıca yapının orijinal halinde, zemin kattan çıkılan bir köşk katının olduğu görülmektedir. Zaman içinde yapılan değişiklikler sonucunda günümüzde köşk katı ile ilgili herhangi bir ize rastlanmamaktadır.

Konutun iki cepheden girişi bulunmaktadır. Ana giriş kapısı batıdadır. Tek kanatlı ahşap kapı sokağa açılmaktadır. Güneyde bulunan çift kanatlı ahşap kapı ise ahır olarak kullanılan kısma açılmaktadır. Bu kapının üst kısmında bölgede sıkça karşımıza çıkan dış sofa uygulamasının olduğu düşünülmektedir. Zaman içinde yapıda meydana gelen değişiklikler sonucunda yıkılmıştır. Ahır kapısı yol çalışması sırasında konağın bahçesinin yıkılması sonucu ana caddeye açılmaktadır. Bu kapı ve ahır günümüzde kullanılmamaktadır.

Cephelerde dikkat çeken bir diğer ayrıntı ise pencerelerdir. Ahşap çerçeveli çift kanatlı pencereler ile tepe pencereleri asimetric olarak yerleştirilmiştir. Yapının güney cephesi batı cephesinden daha hareketli yapılmıştır.

Konutun zemin katında cephelerine köşe kısımlarına denk gelecek şekilde birer pencere yerleştirilmiştir. Bir çeşit aydınlık penceresi görevi gören bu pencereler ince uzun formdadır. Birinci kat pencereleri ahşap kasalı ve çift kanatlıdır. Düzensiz olarak yerleştirilen pencerelerin bir kısmı zaman içinde boyanmıştır. Batı cephesinde iki adet pencere bulunmaktadır. Güney cephesinde ise altı adet pencere bulunmaktadır.

Bu pencerelerin üzerlerinde yedi adet aydınlık penceresi asimetric olarak yerleştirilmiştir. Pencereler her odaya iki adet olacak şekilde düzenlenmiştir. Doğu ve batı cephelerde pencere bulunmamaktadır.

Yapıya giriş, kuzey cephede bulunan ek mekânlar arasındadır. Tek kanatlı 210 x 210 cm ölçülerinde ki ahşap kapı oldukça sade tutulmuştur.

Basit panolar şeklinde süslemeler sahip olan kapı beyaz renkli yağlı boya ile boyanmıştır. Güney cephesinden bulunan 240x 205 cm boyutlarında çift kanatlı ahşap bir kapı ile ahır kısmına girilmektedir. Odaların kapıları 200x 130 cm ölçülerindedir. Panolara bölünen kapılarda dairesel formlu süslemeler yapılmıştır.

Yapı süsleme açısından oldukça sade tutulmuştur. Konağın dış cephesinde herhangi bir süsleme bulunmamaktadır. Odalarda bulunan dolap ve çiçekliklerde oldukça basit işçilik ile yapılmıştır. Konakta bulunan tek ocak konik formda yapıp ahşap ile kaplanmıştır. Ahşap kaplamaların ocağın ağız kısmına gelen noktaları dilimli form verilerek hareket kazandırılmıştır. Konutun en süslü kısımları oda kısımlarıdır. Oda kapılarında dairesel formlu süslemeler dikkat çekmektedir. Sofa kısmında duvarlar yaklaşık olarak 35 cm kadar ahşap çıtalarla kaplanarak süsleme yapılmıştır.

Yapının dış cephe duvarlarında yer alan sıvaların dökülmesi sonucunda yapıda kullanılan hatıllar ve hımış duvar örgüsü izlenebilmektedir.

Kırma çatıya sahip olan konağın saçakları yaklaşık olarak 50 cm taşmıştır. Oluşan saçaklar düzgün şekilde kaplanmıştır. Konakta bölgede müheri olarak adlandırılan yuvarlak formlu bacalardan bir adet bulunmaktadır. Baca evin güney cephesinde yer alır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1860-1865 yıllarına tekabül etmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Tescili bulunan yapıda günümüzde mirasçıları ikamet etmektedir. Yol çalışması sırasında bahçesi yola dâhil edilen konakta ahşap malzemedeki bozulma tespit edilmiştir. Orman işletmesi tarafından kullanılan yapıya bu dönemde eklemeler yapılmıştır. Konut orijinal planından farklılıklar göstermektedir. İçinde yaşayanlar olmasına rağmen konut bakımsız bir durumdadır.

3.2.9: Hakkı Efendi Konağı

Katalog No : 21

Fotoğraf No:

Çizim No: 54-56

Sahibi: Dayı Kâhya

Yapının Yeri: Göktaş Mahallesi, 25 Ada, 6 Parsel Üzerinde

Genel Tanım:

Konak; zemin kat, birinci kat ve köşk katı olmak üzere 3 katlı inşa edilmiştir. Konağın köşk kısmı ve kuzey bölümü 1840, güney bölümü ise 1890 tarihinde yapılmıştır. Zemin kat; ahır ve depo gibi mekânlardan oluşurken, birinci kat; yaşama alanlarından, son kat ise yazlık kısmın bulunduğu köşk katından oluşmaktadır. Zemin kata, doğu ve batı cephelerden olmak üzere 3 farklı yerden giriş bulunmaktadır. Konağın çatı örtüsü, köşk katında kırma çatılı olup, üzeri alaturka tipi kiremit ile kaplanmıştır. Güney ve kuzey bölümün çatısı ise düz dam olarak inşa edilmiştir. Ancak bu damlar, günümüzde çimento ile sıvanmıştır.

Hakkı Efendi Konağı, strüktürel açıdan ciddi tehlike altındadır. Köşk katının olduğu bölüm, birinci kattan itibaren, batı yönüne doğru yan yatmıştır. Birinci katın güney ve kuzey bölümündeki odaların bazı pencereleri orijinal olmayanlarla değiştirilmiş, çevresi çimento esaslı sıva ile doldurulmuştur. Konağın köşk odasının cephe duvarlarının ahşap strüktüründeki bozulmalar ve çürümeler sonucu taşıyıcı sistem zayıflamıştır.

Çatıda oluşan bozulma sonucu içeriye giren yağmur suları ahşap malzemedен yapılan köşk katına büyük ölçüde hasar vermiştir. Ahşap pencereler çürümüş bunun sonucunda kırılmıştır. Ahşap duvar örgüsünde oluşan hasar oldukça net izlenebilmektedir. Konağın pencerelerinde bulunan kepenkler yıpranmıştır. Yer yer pencereler kapatılarak konak korunmaya çalışılmıştır. Zemin kat konakta oluşan zemin çökmesi sebebi ile kullanılamamaktadır.

Birinci kata çıkan ahşap merdivenler büyük oranda hasar görmüştür. Bahçede oluşan otlama taş duvarlara zarar vermektedir.

Bahçe duvarı büyük oranda yıkılmıştır. Dört cepheden de izlenebilen konak günümüzde kullanılmamaktadır ve harabe halindedir.

Malzeme ve Teknik:

Hakkı Efendi Konağı, köşk katı hariç kâgir sistemle inşa edilmiştir. Ana malzeme olarak moloz taş kullanılmıştır.

Zemin kat ve birinci katın duvarları moloz taş duvarlı, ikinci kat (köşk katı) ise ahşap malzeme ile yapılmıştır. Taş duvar içerisine 70-75 cm’de bir ahşap hatıl yerleştirilmiştir. Cephede birinci kattan köşk katına geçişte, köşk kısmının çıkmasında “S” kıvrım yapılmış, bu kıvrımlara paralel çıtalar çakılarak bağdadi sıvama tekniği uygulanmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

1840 yılında ilk haliyle, dış sofalı plan tipinde inşa edilmiştir. Konağın; batısında köşk katı, kuzeyinde yaşama mekânları ve güneyinde yer alan dış sofa ile oluşan plan tipi, 1890 yılında doğu bölümünün yapıya eklenmesiyle bozulmuştur. Zemin kata, doğu ve batı cephelerden olmak üzere 3 farklı yerden giriş bulunmaktadır. Ana giriş, doğu cephede bulunan kapıdan sağlanır.

Ana giriş kapısı birinci kata çıkan merdivenlerin olduğu bölümüne açılır. Merdiven konağın özgün kullanımındaki haliyle dış sofa olarak kullanılan kısmına çıkar. Sofanın kuzeyinde yer alan kapıdan odalara geçilir. Sofanın güneyinde bulunan odaya açılan bir kapı bulunmaktadır.

Batısında ise köşk katına çıkan merdivenin bulunduğu hole açılan bir kapı vardır. Ayrıca bu holden geçilen ve merdivenin sahanlığının altında kalacak şekilde konumlanan bir kiler kısmı bulunmaktadır. Birinci kat güney cephede ahşap çıtalar ile kapatılan ahşap balkon bulunmaktadır. İki binanın arasında sıkışıp kalan bu alan kapatılarak mutfak mahalline dönüştürülmüştür.

İkinci kat, merdivenin köşk katına çıkan merdivenin bulunduğu hol ve batıda yer alan köşk odası olmak üzere iki kısımdan oluşur. Köşk odası kare planlıdır. Birinci kattan çıkma yapılarak oluşturulan odanın 3 cephesinde ahşap sekiler bulunur.

Konağın doğuda bulunan giriş kısmı kullanılmaz durumdadır. Bu kısım geç dönem yapılmış olup düz damlı ve iki katlıdır. Yüzeydeki sıvaların dökülmesi sonucu moloz taş örgü ve ahşap hatıllar net olarak izlenmektedir.

Bu kısımda kullanılan pencereler yenilenmiştir. Doğu cephede iki adet küçük pencere yer almaktadır.

Konağın güney cephesinde birinci katta üç adet köşk katında ise dört adet pencere bulunmaktadır. Köşk katı birinci kattan çıkma yapacak şekilde tasarlanmıştır. Pencerelerde katlar arasında simetri mevcut değildir. Köşk katında pencerelerin üst kısımlarına tepe penceresi yapılmıştır. Güney cephede zemin katta sadece aydınlatma amaçlı olarak yapılan küçük bir pencere bulunmaktadır. Ayrıca iki bina arasında kalan ahşap kapatılan balkon bu cephede yer almaktadır.

Konağın zemin katta yer alan pencereleri hasar görmüştür. Bunun sonucunda pencereler briket ve muşamba ile kapatılmıştır. Birinci kat pencereleri 150 x 100 cm ölçülerine sahiptir ve çift kanatlı olarak yapılmışlardır.

Köşk katında bulunan pencereler giyotin penceredir. Zemin kat pencerelerine oranla daha yüksek tutulmuşlardır. 170x 75 cm ölçülerine sahip pencerelerde ahşap çıtalar ile mahremiyet sağlanmıştır. Pencereler ile simetrik olarak yerleştirile 0.45 x 0.45 m ölçülerinde tepe pencereleri bulunmaktadır.

Batı cephesinde zemin katta pencere bulunmaz. Birinci katta iki köşk katında üç adet pencere bulunmaktadır. Bu cepheden çıkma yapan köşk katında pencerelerin üzerinde tepe pencereleri yer alır. Pencereler bu cephede daha simetrik yerleştirilmiştir. Evin kuzey cephesinde köşk katı daha az çıkma yapmaktadır. Köşk katında bir adet pencere bulunur. Birinci katta yer alan pencereler duvar örülerek kapatılmıştır. Konağın kapıları yerlerinden sökülerek bu kısımlar ahşap kalaslar ile kapatılmıştır. Üç adet giriş kapısı olduğu bilinen konağın kapılarının görünümü hakkında bir bilgimiz yoktur.

Süsleme:

Birinci katın güneyindeki odanın tavanında çita altı renkli süsleme tekniği uygulanmıştır. Tavan; kırmızı ve mavi renkli kumaş üzerine çeşitli desen ve motiflerde kesilmiş ahşap elemanların çakılması sonucu oluşturulmuştur. Konağın içinde odalarda yer alan dolaplarda ve çiçekliklerde S ve C kıvrımlı süslemeler kullanılmıştır. Konağın dış cephesi oldukça sade tutulmuştur.

Konağın üst örtüsü, köşk katında alaturka tipi kiremit ile kaplanmış kırma çatı, güney ve kuzey bölümde ise düz dam olarak inşa edilmiştir.

Konağın saçak kısımları yaklaşık olarak 35 cm taşırılmıştır. Ahşap çıtalar ile örülen saçaklar sıva ile kaplanmıştır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1840 yılına tekabül etmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Tescili olmasına rağmen koruma altına alınmayan konak harap durumdadır. Duvarlarında yer yer çatlaklar ve çökmeler bulunmaktadır. Ahşap malzeme ve çatı büyük oranda hasar görmüştür. Yapı yıkılma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

3.2.10:Hüseyin Özaltun Evi

Katalog No: 22

Fotoğraf No: 441-448

Çizim No: 57-60

Yapının Yeri: Yeşilyurt Mahallesi, 415 ada, 12 parselde yer alır.

Genel Tanım:

Yapının kuzeyinde ve güneyinde bahçe alanı yer alır. Konut zemin ve birinci kat olmak üzere 2 katlı kâgir sistemle inşa edilmiştir. Zemin kat; ahır ve depo alanlarından oluşurken, birinci kat yaşama mekânlarından oluşur.

Zemin katta, yapıya 4 ayrı yerden giriş verilmiştir. Bu girişlerden ikisi batı cephe diğer ikisi ise doğu ve güney cephelerde yer almaktadır. Batı cephesindeki girişlerden ilki ahır olarak kullanılan mekâna açılmaktadır. Diğer üç giriş birbirinden bağımsız farklı odalara açılmaktadır. Özaltun Evi'nin çatısı toprak damdır.

19.yy sonunda Rumlar tarafından yapıldığı tahmin edilir. Ev, 1923 yılındaki Türk-Yunan Mübadelesi sırasında Rumlar tarafından boşaltılarak Hazine'ye geçmiş ve bir süre Askerlik Şubesi olarak kullanılmıştır.

Kuzey bölümdeki mutfağın ahşap taşıyıcı sistemi ve ahşap duvar kaplamaları, dış etkenler nedeniyle çürümeye başladığından dayanıklılığı azalmakta ve kırılmaktadır. Çürüyen ahşap kısımlara çinko kaplama yapılmıştır.

Yapıya, zamanla yapılmış küçük çaptaki müdahalelerle, dış cephede çimento sıva kullanılmıştır. Rutubet ve bakımsızlık sonucunda odaların tavan ve zeminlerinde bozulmalar oluşmuştur. Dış cephede rutubete bağlı yıkılmalar ve çatlaklar mevcuttur. Özaltun Evi, koruma altında olmayıp, günümüzde kullanılmamaktadır.

Malzeme ve Teknik:

Hüseyin Özaltun Evi, kâgir sistemle inşa edilmiştir. Birinci katta hol ile batıda bulunan odanın arasını ayıran duvar, ahşap yapı üzerine ahşap kaplama tahtalarının çakılması sonucu oluşturulmuştur. Mutfak kısmı tamamen ahşap taşıyıcılı sistemle yapılmış olup, zemin katta ahşap payandalarla desteklenmiştir.

Plan ve Plan Elemanları:

Özaltun Evi, Türk Evi plan şekillerinden “L” planlı, dış sofalıdır. Bu plan tipi bölgede özellikle dağ evlerinde sıkça karşımıza çıkmaktadır.

Zemin katta, yapıya 4 ayrı yerden giriş verilmiştir. Her giriş farklı odalara açılmaktadır. Bu odalar daha çok depolama ve ahır alanı olarak kullanılmaktadır. Güney duvarı hizasından bahçe duvarı yapılarak iç avlu oluşturulmuştur.

Hüseyin Özaltun Evi'nde, zemin kattan birinci kata, iç avlunun doğu kısmındaki merdiven ile çıkılır. Merdiven, birinci katta dış sofaya çıkar. İki tarafı açık olan dış sofanın kuzeyinde ve doğusunda odalar bulunmaktadır. Dış sofanın kuzeyindeki kapı ile hole geçilir. Holün dört cephesinde de kapı yer alır. Bu kapılar odalara açılmaktadır. Holün kuzeyindeki kapıdan ahşap taşıyıcı sistemle yapılmış ve zemin katta ahşap payandalarla desteklenen mutfak kısmına geçilir.

Mutfak kısmına evin kuzey duvarına bitişik merdiven ile de ulaşılır. Mutfak olarak kullanılan mekânın doğusunda betonarme sistemle yapılmış tuvalet kısmı bulunmaktadır. Dış sofanın kuzey duvarı üzerindeki ikinci kapı odaya açılır. Bu odaya aynı zamanda, kuzey bölümdeki mutfak kısmından da geçiş verilmiştir. Oda içerisinde kuzey ve güney duvarı üzerinde 2 adet dolap nişi de mevcuttur. Dış sofanın doğusunda 2 adet kapı bulunur ancak bu kapıların açıldığı odalara çökme sebebi ile girilememiştir.

Konutun batı cephesinde dış sofanın altına açılan çift kanatlı ahşap bir kapı bulunmaktadır. Bu kısım ahır olarak kullanılan kısımdır. Bu kapının yanında zemin kata açılan kapılardan biri yer alır. Kapının üst kısmında ise oda penceresi bulunur. Konutun güney ve doğu cephelerindeki tek hareket birinci kat pencereleridir. Bu pencereler dış sofa kısmında iki adet binanın güney cephesinde bir adet olmak üzere üç adettir. Pencereler haricinde güney cephede odalara açılan üç adet kapı mevcuttur.

Batıdaki ve güneydeki pencereler 150x 0.95 cm ölçülerinde, kuzeydeki ise 150 x 115 cm ölçülerindedir. Konutun güney cephesinde üç adet çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Batı ve kuzey cephelerde ikişer adet pencere mevcuttur. Doğuda yer alan ve sonradan kapatılarak mutfak olarak kullanılan kısımda ise bir adet pencere mevcuttur. Zemin katta avluya bakan kısımda 150 x 100 cm ölçülerinde üç adet pencere mevcuttur. Bu pencerelere düşey eksenli demir parmaklıklar yapılmıştır.

Kuzey cephesi ise oldukça hareketlidir. Bölgede sıkça karşılaşılan ahşap dış sofanın kapatılması sonucu oluşturulan mutfak kısmı oldukça dağınık bir görünüm sergiler. Ahşap kepenklerin bozulanlarının yerine saç plaka ya da ahşap malzeme çakılması ile kötü bir görüntü ortaya çıkmıştır.

Geç dönem eklentisi olan tuvalet kısmı yapıdan taşkın olarak durmaktadır. Tek bir pencere bulunan doğu cephesi ise oldukça sadedir. Çatı seviyesine ulaşamayan eklentilerin saç malzemededen, bağımsız çatı kaplamaları mevcuttur.

Zemin katta, yapıya 4 ayrı yerden giriş verilmiştir. Her giriş farklı odalara açılmaktadır. Batı cephesindeki giriş kapısı 270x 170 cm ölçülerinde olup, ahır olarak kullanılan mekâna açılmaktadır. Bu kapı çift kanatlı olarak yapılmıştır. Batı cephesindeki ikinci kapı 180 x 136 cm boyutlarındadır. Güney cephesindeki giriş ise 1.90 x0.92 m ölçülerinde olup, iç avludan açılmaktadır. Dördüncü ve son giriş ise; avludan birinci kata çıkan merdivenin altında, iç avlunun doğu kısmında olup, 190 x 106 cm boyutlarındadır.

Birinci katta Dış sofanın kuzeyindeki 210 x 1.96 cm ölçülerindeki kapı ile hole geçilir. Dış sofanın kuzey duvarı üzerindeki ikinci kapı 210 x 117 cm ölçülerindedir ve odaya açılır Dış sofanın doğusunda 165 x 80 cm ve 210 x 106 cm ölçülerinde olmak üzere 2 adet kapı daha bulunmaktadır. Bu kapılar odalara açılmaktadır. Kapılar geleneğe uygun olarak ahşap malzeme ile yapılmıştır. Kilit sistemleri küsküdür. Yapıda oda çıkması mevcut değildir. Sonradan mutfığa çevrilen ahşap balkon çıkması evin kuzey cephesinde yer alır. Tamamen ahşap malzemedir yapılan mutfak kısmı ahşap kolonlar ile taşınmaktadır.

Süsleme açısından oldukça sade tutulmuştur. Konutta oda içinde bulunan musandıra kısımları hariç süsleme izine rastlanmamıştır. Musandıraların etek kısımlarında ajur tekniğinde geometrik süslemeler yapılmıştır.

Özaltun Evi'nin çatısı toprak damdır. Ahşap kirişler üzerine oturan ahşap kaplama tahtalarının üstüne yaklaşık 20-25 cm yüksekliğinde sıkıştırılmış toprak konulması ile oluşturulmuştur. Çatıyı oluşturan ahşap kirişlerin uzatılması ile yaklaşık olarak 35 cm uzunluğunda saçak kısmı oluşturulmuştur. Saçak altlarından ahşap kirişler seçilebilmektedir.

Çatı üzerinde; kare kesitli 3 adet, dairesel kesitli 1 adet olmak üzere toplam 4 adet baca bulunur. Kare formlu bacalar geç dönem ürünüdür.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgiler ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 19. yy sonlarına tekabül etmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Günümüzde kullanılmayan yapı oldukça iyi durumdadır.

3.2.11:İbrahim Bey Konağı

Katalog No: 23

Fotoğraf No: 468-497

Çizim No: 38

Yapının Yeri: Ortaköy Mevkiinde 445. Parsel Üzerinde Yer Alır.

Genel Tanım:

Ortaköy mevkiinde bulunan konak dört cepheden de izlenebilmektedir. Kâgir sistemle moloz taş kullanılarak yapılmıştır. Konak dış sofalı plan tipindedir. Konağın; ikisi zemin katta, ikisi birinci katta olmak üzere dört adet girişı bulunmaktadır. Üst örtüsü düz damdır.

Terk edilmiş olan yapının bölge halkından edinilen bilgiler doğrultusunda ilk dönemde Hacı Ali Bey tarafından yaptırıldığı daha sonraki dönemlerde kahya olarak çalışan İbrahim beye hediye edildiği bilinmektedir. Konak İbrahim Bey konağı olarak bölge halkı tarafından adlandırılmıştır.

Yapı büyük bir arsanın içinde yıkılmaya terk edilmiş durumdadır.

Malzeme ve Teknik:

Konakta kullanılan ana yapı malzemesi moloz taştır. Duvarlarda moloz taşların arasında 45-50 cm aralıklar ile ahşap hatıl kullanılmaktadır.

Plan ve Plan Elemanları:

L şeklinde görünüme sahip olan konak dış sofalı plan tipinde yapılmıştır. Dış görünümde L şekline sebep olan köşk odasının ayrı bir kat olarak değil de dış sofadan girilen ayrı birim olarak planlanmasıdır. Zemin katta iki adet giriş bulunmaktadır. Bu katta doğu ve batı yönlerinde birer oda bulunmaktadır.

Odalarda dolap nişleri mevcuttur. Kuzeyde yer alan odanın girişı konağın dış cephesinden verilmiştir. Çok fazla pencere ile aydınlatılan bu kat konağın depo ve hizmet katı olarak kullanılmaktadır.

Yapının yaşam alanlarına dış cephede yer alan merdiven ile ulaşılır. Güney cephede yer alan merdiven açık sofa olarak adlandırılan kısma çıkmaktadır.

Burada yan yana iki adet kapı bulunmaktadır. Kapılardan batıda yer alan köşk odasına açılmaktadır. Konakta köşk odası diğer örneklerden farklı olarak birinci katta yapılmıştır.

Doğuda yer alan kapı ise iç sofaya açılmaktadır. Sofanın iki tarafına sıralanmış kuzey cephede iki ve doğuda bir adet oda yer almaktadır. Odalardan doğuda olanında ocak bulunmaktadır. Odalarda dolap ve gusülhane yer alır.

Konutun güney cephesinde zemin katta bir adet tek kanatlı kapı ve güney doğu kısmında iki adet pencere yer almaktadır. Bu cephede birinci katta yer alan ve açık sofaya çıkan merdivenler ile sofa kısmı yıkılmıştır. Birinci katta iki adet tek kanatlı giriş kapısı yer alır.

Kapıların güney batı kısmında iki adet sofaya bakan pencere bulunmaktadır. Pencere içeriyeye doğru düz boşluklara yerleştirilmişlerdir. Pencere üst kısımlarında pencereleri ortalayacak şekilde konumlandırılmış tepe penceresi yer almaktadır. Evin batı cephesinde her iki katta simetrik olarak yerleştirilmiş ikişer adet pencere yer alır. Bu cephe evin en dar cephesidir.

Konutun kuzey cephesinde zemin katta yer alan pencereler kapatılmıştır. Kuzey batı köşesi L oluşturacak şekilde taşırılmıştır. Bu kısımda zemin katta ayrı bir giriş bulunmaktadır. Zemin katta dört adet pencere bulunur. Bu pencerelerden ikisi evin kuzey batı kısmında ikisi taşan kısa kenarda yer alır. Birinci katta zemin katta yer alan kapının üstünde büyük boyutlu bir pencere yer alır.

Cephenin kısa kenarında iki diğer yüzünde üç adet pencere yer alır. Pencere simetrik olarak yerleştirilmiştir. Evin batı cephesi evin en uzun cephesidir. Zemin katta üç adet pencere yer alır.

Birinci katta diğer pencerelere göre daha büyük tasarlanmış üç adet pencere bulunmaktadır. Pencere üstünde iki adet şevli tepe penceresi bulunmaktadır. Cephede simetri mevcuttur.

Pencereler 175 x 130 cm ölçülerindedir. Pencere ahşap kısımları söküldüğü için kanat tipleri bilinmemektedir. Pencere farklı olarak lokmalı parmaklık uygulaması mevcuttur. Alt kat pencerelerinde ise bölgede sıklıkla görülen geçmeli olarak yapılan ahşap parmaklıklar mevcuttur. Tepe pencereleri şevli ve 40x40 cm boyutlarındadır.

Köşk odasında bulunan pencereler daha büyük tutulmuştur. Pencere içeriyeye doğru düz boşluk için de ve 180x 150 cm boyutundadır.

Konakta bulunan kapılar ahşap malzemeden yapılmışlardır. Kilit sistemleri küskü olan kapılar tek kanatlı olarak yapılmıştır. Kapılar 170x 140 cm boyutlarında tablalı olarak yapılmıştır.

Konağın dışı sade tutulmuştur. Büyük oranda hasar gören konakta odalarda süsleme olup olmadığı bilinmez. Günümüzde sadece köşk odasında yer alan çiçeklikler sağlam kalmıştır. Çiçekliklerin dilimli süslemeleri mevcuttur.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1860-170 yıllarına tekabül etmektedir. Yapının tapusu bulunmadığından net bir tarih tespit edilememiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı terk edilmiş ve bakımsızdır. Ana giriş merdivenleri yıkılmıştır. Duvarlarında çökmeler mevcuttur. Ahşap kapılar yerlerinden sökülmüştür. Zeminde bozulmalar mevcuttur. Tescili bulunmayan yapı yıkılma riski taşımaktadır.

3.2.12:Karamanoğlu Konağı (Göktaş Oteli)

Katalog No: 24

Fotoğraf No: 63-78

Çizim No: 61-65

Sahibi: Mehmet Ziya Karamanoğlu

Yapının Yeri: Göktaş Mahallesi, Tahsin Soylu Caddesi, 38 Ada, 1, 27 Parselde yer alır.

Genel Tanım:

1890 tarihli yapı dört cepheden de izlenebilmektedir. Konak; zemin, 1. ve 2. kat olmak üzere toplam 3 katlıdır. Yapının; kuzeyde 4, batıda ve güneyde birer adet olmak üzere toplam 6 farklı yerden girişi bulunmaktadır. Konağın çatısı, Marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatıdır. Yapı, özgün olarak Konak olarak yapılmış olmasına karşın 1945 yıllarında otel olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yakın dönemlerde restore edilen yapı günümüzde kullanılmamaktadır. Yapının tescili bulunmamaktadır.

Malzeme ve Teknik:

Karamanoğlu Konağı, kâgir sistemle yapılmış olup, yaklaşık 65 cm kalınlığında ahşap hatıllı moloz taş duvarlıdır. Ön cephedeki düzenli hatıl kullanımı batı cephesinde görülmez.

Plan ve Plan Elemanları:

Konak; zemin, 1. ve 2. kat olmak üzere toplam 3 katlı olarak inşa edilmiştir. Kuzey ve batı cephesinden yol geçen yapının; kuzeyde 4, batıda ve güneyde birer adet olmak üzere toplam 6 farklı yerden girişi bulunmaktadır. Ana girişin açıldığı giriş holünde 2 adet özgün merdiven bulunur.

Batı duvarına bitişik çıkan merdiven birinci katta sonlanırken, doğu tarafındaki merdiven üst kata kadar çıkmaktadır. Zemin katta, iki merdiven arasında kalan boşluktan ahıra girilmektedir.

Birinci kat, iç sofalı plana sahiptir. Sofanın iki tarafında 450 x 310 cm ile 510 x 310 cm boyutlarında karşılıklı ikişer oda olmak üzere, toplam 4 oda yerleştirilmiştir. Sofanın güney ucu cumba oluşturacak şekilde konsol çıkartılmış ve ahşap payandalarla desteklenmiştir.

Cumbada bulunan ahşap kapının, güneybatı cephesinde var olduğu sanılan ahşap bir balkona çıktığı cephedeki izler doğrultusunda düşünülmektedir. Ancak, günümüzde bu balkona ait herhangi bir iz kalmamıştır.

Dikdörtgen planlı odaların taş duvarlarında gömme ahşap dolaplar yer alırken, hole bakan ahşap taşıyıcı duvarlarında ahşap bölmelerle oluşturulmuş yüklük ve gusülhane vardır. Güneyde kalan odalarda ocak bulunmaktadır.

Birinci kattan ikinci kata, holün doğu duvarına bitişik merdivenle çıkılır. İkinci kat planı da, alt katta olduğu gibi iç sofalı plandır, fakat burada farklılık olarak sofanın kuzey cephesine de cumba eklenmiştir. Cumbanın zemini, sofadan 15 cm yükseklikte oluşturulmuş ve cumbanın cephesinde 4 adet pencere bulunmaktadır.

Odalar kare planlı olup dolap ve gusülhane bulunmaktadır. İkinci katta da birinci katta olduğu gibi güneyde bulunan odalarda ocak bulunmaktadır. Odaların girişleri otel olarak kullanıldığı dönemde bağımsız hale getirilmiştir. Duvarların bağdadi olarak yapılması değişikliği kolaylaştırılmıştır.

İçinde bulunduğu arsanın yola bakan kısmında yer alan yapı üç cepheden izlenebilmektedir. Yapının doğu cephesine bitişik olarak yapılan dükkânlar sebebi ile doğu cephesi ikinci kat seviyesinde izlenebilmektedir. Evin cephesinde beyaz renkli düzgün hatlara sahip moloz taşlar ve aralarına 60- 65 cm mesafe olacak şekilde atılmış ahşap hatıllar dikkat çekmektedir. Birinci ve ikinci kat pencere sayılarında ki fark dikkat çekicidir.

Evin kuzey cephesinde zemin katta bulunan dört adet giriş kapısı dikkat çekmektedir. Birinci kat pencereleri bu cephede üç adettir. Çift kanatlı ahşap pencereler aralarında eşit mesafe olacak şekilde simetrik olarak yerleştirilmiştir. İkinci katta ise çıkmada bulunan pencerelerle beraber sekiz adet pencere bulunmaktadır. Oda pencereleri ikişerli olarak yerleştirilmiştir. Bunun sonucunda cephede simetri yakalanmıştır.

Batı cephesinde zemin katta giriş kapılarından biri ile küçük bir pencere bulunmaktadır. Bu pencere ahır kısmını aydınlatmak amacı ile yapılmıştır.

Birinci katta asimetric olarak yerleştirilmiş iki adet pencere yer alır. İkinci katta ise dört adet pencere bulunmaktadır.

Yapının son katı olan ikinci katta bulunan dört odada da dörder pencere yer almaktadır. Pencerelerin genişliği 0.90 ile 1.05 m arasında değişmekte olup, yüksekliği yaklaşık 195/190 cm arasındadır. Cumbalarda yer alan pencereler giyotin, diğer odalarda yer alan pencereler ise çift kanatlı olarak yapılmıştır.

Yapıda kuzey ve güney cephelerde iki adet çıkma bulunmaktadır. Kuzeyde yer alan çıkma ikinci katta yer alan sofanın çıkmasıdır. Cumbanın zemini, sofadan 15 cm yükseklikte oluşturulmuş ve cumbanın cephesinde 4 adet pencere bulunmaktadır. Pencereler giyotin penceredir. Cumba ahşap konsollarla desteklenmektedir.

Çıkmalar yapı ile aynı malzemeden moloz taştan yapılmışlardır. Cephede çıkmalara dikkat çekmek için yapıdan farklı renk ile boyanmışlardır. Güney cephede yer alan çıkma giriş kapısının üstünde yer almaktadır ancak kapıyı tam ortalayamaz. Kapı ile çıkmalar asimetrik bir görünüm sergiler. Çıkmalar ahşap konsollar ile taşınmaktadır.

Güney cephede yer alan çıkmaların altında çift kanatlı giriş kapısı bulunmaktadır. Kapı çıkmaların altına asimetrik olarak yerleştirilmiştir. Güney cephede her iki katta da dört adet pencere asimetrik olarak yerleştirilmiştir. Farklı renkte boyanan çıkma cepheye hareket kazandırmıştır. Cephede kullanılan hatillar ve taşların yer yer düzeni bozacak şekilde kullanılması sonucu cephede eğimli görüntü oluşmuştur.

Kuzey ve batı cephesinden yol geçen yapının; kuzeyde 4, batıda ve güneyde birer adet olmak üzere toplam 6 farklı yerden girişi bulunmaktadır. Kuzey cephede yer alan 4 girişten ikisi üst katlara çıkan merdivenlerin bulunduğu mekâna açılır ve ana giriş olarak kullanılır. Diğer ikisi ise, ana girişin sağında ve solunda yer alan iki ayrı mekâna girişi sağlar. Güney cephesinde yer alan 230 x 200 cm boyutlarındaki geniş çift kanatlı kapı ahır kapısıdır. Batı cephesinde bulunan tek kanatlı kapı da, ahıra açılmaktadır.

Oldukça sade tutulan yapının içinde ve dışında süsleme unsuru yer almamaktadır. Yapıda süsleme olarak değerlendirebileceğimiz özelliklerden biri binanın köşelerinde kullanılan kilit taşıdır.

Cephelerde bulunan bir diğer hareketlilik ise çıkmaların yapıdan farklı renge boyanarak ön plana çıkarılmasıdır. Ahşap dolaplarda ve ocaklarda her hangi bir süsleme bulunmamaktadır.

Restorasyon sırasında sıvayan cephe duvarlarına sıva üzerine dalgalı desenler kazınarak cepheye hareket kazandırılmaya çalışılmıştır.

Cepheden 25-30 cm çıkıntı yapan saçaklar düzgün bir şekilde ahşap malzeme ile kapatılmıştır. Yapıda bulunan bacaların bir tanesi dairesel kesitli, diğer üçü kare kesitli olup, hepsinin koni biçimli kapağı vardır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve belgelerde geçen kayıtlara göre tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1830 olarak tespit edilmiştir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yakın zamanda onarım geçirerek otel olarak kullanılan yapı günümüzde kullanılmamaktadır. Oldukça iyi durumda olan yapı terk edilmiş durumdadır.

3.2.13: Kısakahyaoğlu Konağı

Katalog No: 25

Fotoğraf No: 304-325

Çizim No: 66-69

Sahibi: Gülen Tuğrul

Yapının Yeri: Yeşilyurt Mahallesi, 269 Ada, 50 Parselde Yer Almaktadır.

Genel Tanım:

Konak dört cepheden de izlenebilmektedir. Üç cephen alçak bahçe duvarı ile sınırlandırılmıştır. Kısakahyaoğlu Konağı, zemin ve birinci kat olmak üzere 2 katlı kâgir sistemle inşa edilmiştir. Konağa, zemin katın doğusunda 3 adet, güneyinde 1 ve kuzeyinde 1 adet olmak üzere 5 ayrı girişi bulunmaktadır. Konağın çatı örtüsü, kırma çatı üzeri Marsilya tipi kiremit kaplamadır.

Konak yakın zamanda onarım geçirerek tekrar kullanılmaya başlamıştır. Aslına en uygun şekilde onarılan konakta zaman içinde oluşan değişimler dikkat çeker. Bunlardan ilki dış cephede gözlemlenmektedir. Evin kuzey cephesinde yer alan kapı bu onarımlar sırasında açılmıştır. Güney cephede birinci katta bulunan ve çıkmada geçişi bulunan ahşap balkonda bu onarımlar sırasında kaldırılmıştır.

Uzun süre boş kaldığı için tavanlarında oluşan hasar sebebi ile birinci kat odaları onarılırken tavanlarda bulunan süslemeler sökülerek düz ahşap kaplamalar yapılmıştır. Oda çıkması olarak tarif ettiğimiz sofanın batı cephesinde kalan kısım banyo olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu odanın önünde yer alan musandırallı büyük dolabın bir kısmı ise günümüzde tuvalet olarak dönüştürülmüştür. Birinci katın ortasında yer alan ve kilere açılan kapak kapatılmıştır. Kapağın altında kalan ve ara kat olarak geçen kiler kısmının duvarları açılmıştır.

Zeminden birinci kata çıkan merdivenlerden beş basamaklı bir dönüş yapılarak ara kata geçiş verilmiştir. Bu alan günümüzde oturma alanı olarak kullanılmaktadır. Burada bulunan odada eski kiler merdiveni sembolik olarak yerleştirilmiştir. Konağın bahçe duvarları daha alçak tutulmuştur. Bahçesinde bulunan kuyu günümüzde kapatılmıştır.

Uzun süre boş kalan ve sahipleri ile anlaşamadığı için onarılamayan konak günümüzde ticarethane olarak kullanılmaktadır

Kısakahyaoğlu Konağı, yığma moloz taş duvarlı inşa edilmiştir. Zemin katta tüm beden duvarları, taş duvar örgü; birinci katta ise cumba duvarlarında ahşap görülür.

Plan ve Plan Elemanları:

Kısakahyaoğlu Konağı, zemin ve birinci kat olmak üzere 2 katlı inşa edilmiştir. Zemin kat; giriş, ahır ve depo gibi mekânlarından, birinci kat ise yaşama alanlarından oluşur. Konak, orta sofalı plan tipinde inşa edilmiştir.

Konağa, zemin katın doğusunda 3 adet, güneyinde ve kuzeyinde 1 adet olmak üzere 5 ayrı yerden girilmektedir. Ana giriş olarak, doğu cephedeki kapı kullanılmaktadır. Doğu cephedeki diğer iki giriş ise zemin katta içeriden de bağlantılı ayrı iki odaya açılır. Güneydeki giriş, ana girişin açıldığı sofaya açılır. Ana giriş olarak kullanılan kapının çevresinde taş söve yapılmış ve kapı üzeri basık kemerli olacak şekilde bırakılmıştır. Zemin katta yer alan sofadan dört odaya da geçiş bulunmaktadır.

Birinci kata yapının güneydoğu kısmında bulunan merdiven ile çıkılır. Birinci kata çıkan merdivenlerin dönüş kısmında ara kat bulunmaktadır. Merdiven altında kalan kısmı 1.40 cm yüksekliğe sahiptir. Burada enine gelişim gösteren yaklaşık 110 x 50 cm boyutlarında bir pencere bulunur. Bu pencere aydınlatma amaçlı yapılmıştır. Merdivenlerin sağa kıvrılan kısmında dört basamakla çıkılan küçük bir oturma alanı ile depo odası bulunmaktadır. Oldukça alçak tutulan ara katın penceresi bulunmamaktadır.

Birinci kat orta sofalı plan tipindedir, ancak sofanın dört yönünde de çıkma bulunmaktadır. Bu çıkmalar ahşap konsollar ile desteklenmiştir. Odalara sofanın köşelerinde yer alan pahlanmış ve çift kanatlı kapılar ile geçilmektedir. Her odada yüklük, gusülhane ve ocak bulunmaktadır.

Konak dört cepheden de izlenebilmektedir. Cephelerde simetri hakimdir. Dört cephesinde çıkma bulunan konak alçak bahçe duvarı ile çevrelenmiştir. Düzgün sıvalı yapının kat arası atılan ahşap hatıl ile adeta vurgulanmıştır. Alt kat ve birinci kat pencerelerinin dizilişinde simetri dikkat çeker. Tüm pencereler ahşap kasalı olarak yapılmıştır ve çıkmalarda bulunan pencereler hariç hepsi kepenklidir. Üst kat odalarında tepe pencereleri cephede hareketlilik sağlamıştır.

Pencereler 190 x 90 cm ölçülerindedir ve konağın dış cephesinde ahşap kepenkler ile kapatılmıştır. Pencereler ahşap kasalı ve çift kanatlıdır. Zemin katta yer alan pencerelerde hem içte hem de dışta kepenk uygulanmıştır. Pencereler içten Yaklaşık olarak 70 cm derinliğe sahiptir. Çıkmalarda yer alan pencereler giyotin pencere olarak tercih edilmiştir. Çıkma pencerelerinde kepenk kullanılmamıştır.

Konakta yer alan tepe pencereleri içte 80x80 cm ölçülerinde dışta ise yaklaşık olarak 60x60 cm ölçülerinde mazgal pencere şeklinde yapılmıştır. Konağın ara katında 110 x 50 cm boyutlarında bir pencere bulunur. Yatay ekseninde yerleştirilen pencere aydınlatma amaçlıdır.

Pencere güney giriş kapısının üstüne gelecek şekilde yerleştirildiği için dışarıdan kapı ile bütünlük sergiler.

Konağın doğu cephesinde ana giriş kapısı bulunmaktadır. Kapı basık kemerli ve taş bir söve içine alınmıştır. Taç kapı havasına sahip olan panonun üst kısmı bitkisel motifler ile bezenmiştir. Bitkisel motiflerin arasında evin kitabesi yer almaktadır. Ana kapının iki yanında odalara açılan hizmet kapıları yer alır. Zemin katta hizmet odalarına açılan iki adet pencere yer alır.

Konakta üçü sofaya ikisi odalara bakan 5 adet giriş kapısı bulunmaktadır. Sofaya açılan kapılar çift kanatlı olarak tasarlanmıştır. Kapıların ölçüleri yaklaşık olarak 245 x 110 cm'dir. Kapılar ahşap kasalı olarak yapılmıştır. Kilit sistemi küsküdür. Ana giriş kapısında yer alan el şeklindeki kapı tokmağı bugün müzede sergilenmektedir. Kapılardan güneyde olanı taş söve içine alınarak vurgulanmıştır.

Kapılarda süsleme olarak sahte künde kari uygulanmıştır. Güneyde yer alan kapının üstünde ara kat penceresi yer almaktadır. Pencere kapının elemanı olarak izlenmektedir. Doğu cephede yer alan ve odalara açılan kapıların ölçüsü 10 x 90 cm dir. Biri oda çıkması üçü sofa çıkması dört adet çıkma bulunur. Sofa çıkmaları evin doğu, güney ve kuzey cephelerinde konumlanmıştır. Çıkmalar ahşap malzeme ile bağdadi sıvalı olarak yapılmıştır. Çıkmaların altında giriş kapıları konumlanmıştır. Sofa çıkmaları ahşap konsollar ile desteklenmiştir. Kuzeyde yer alan çıkmada iki cephede birer adet yanlarda olmak üzere dört adet pencere bulunmaktadır. Doğu ve güney cephelerde yer alan çıkmalarda cephede üç adet pencere tercih edilmiştir.

Cephede yer alan pencerelerin ortasına gelecek şekilde tüm çıkmalarda tepe penceresi yerleştirilmiştir. Birinci katta kapının üstünde sofa çıkması bulunur. Çıkma ahşap konsollar ile taşınmaktadır. Çıkmanın iki yanında alt kat kapı ve pencerelerine simetrik olarak yapılmış ikişer adet pencere bulunur. Bu cephede sadece çıkmada bir adet tepe penceresi bulunmaktadır.

Konağın kuzey cephesinde de ahşap konsollar ile taşınan sofa çıkması bulunur. Çıkmanın tam altında zemin kat sofasına açılan kapı bulunur. Konağın kuzey doğu köşesinde bir adet pencere yer alır. Birinci katta sofanın iki yanında ikişer adet pencere vardır. Bu cephede pencerelerin üstünde ve çıkmanın ortasında tepe pencereleri yer alır.

Batı cephede yer alan oda çıkması zemin katta devam ettirilmiştir. Çıkmanın yer aldığı odanın bacası bu cephede dışarıdan izlenmektedir. Çıkma bina ile aynı malzemeden moloz taş ile yapılmıştır. Çıkmada pencere yoktur.

Yapının güney cephesi kuzey cephesinin tekrarı şeklindedir. Batı cephesi birinci katta baca dışarıya taşırılmıştır. Bacanın bulunduğu oda çıkma yapacak şekilde tasarlanmıştır. Odanın penceresi yoktur. Oda çıkmasının güneybatı ve kuzeybatı köşelerinde birer pencere bulunmaktadır.

Konağın süslemeleri daha çok ahşap malzeme üzerinde yoğunlaşmıştır. Konağın giriş kapısı üstünde kapı arması olarak ta bilinen taş bir pano yer almaktadır. Bölgede bilinen tek örnektir. Bu pano bitkisel motifler ile bezenmiştir. Panonun tam ortasında kitabe yer almaktadır. Evi dış cephesinde pencerelerde kullanılan ahşap kepenkler ve iki kat arasına atılan ahşap hatıl harici bir süsleme yoktur. İçinde ise süsleme dolaplarda ve tavanlarda yoğunlaşmıştır. Özellikle çiçekliklerde musandıralarda oymalı süslemeler yapılmıştır. Odalarda dolap ve gusülhanelerin dışında raflarda dikkat çekmektedir. Tavanlar yüksek tutulmuş ve çıtalar ile süsleme yapılmıştır.

30 cm kadar taşırılmış olan saçaklar kademeli olarak sıvanarak kaplanmıştır. Duvarlar ile bütünleşen bir görüntü sergiler. Saçakların altında pencere üstlerinde tepe pencereleri yer almaktadır. Çatı üzerinde batıda 3 adet, doğuda 2 adet olmak üzere toplam 5 adet baca yer alır. Bacalar dairesel kesitli sekizgen kesitli ve kare kesitli olarak şekillenmişlerdir.

Tarihlendirme:

Tescili bulunan konağın yapım tarihi resmi kayıtlarda 1915 olarak geçmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Uzun süre terk edilmiş olarak kalan konak 2013 yılında restore edilmiştir. Orijinal dokusunu koruyan konak günümüzde cafe olarak işletilmektedir.

3.2.14:Nazifoğlu Konağı

Katalog No: 26

Fotoğraf No: 345-388

Çizim No: 70-72

Sahibi: Sevim Çevik ve müşterekleri

Yapının Yeri: Göktaş Mahallesi, 27 Ada, 1 Parsel Üzerindedir.

Genel Tanım:

Yapım tarihi 1860 olan konak; zemin ve birinci kat olmak üzere 2 katlıdır. Zemin kat; ahır, depo ve servis mekânlarından oluşmaktadır. Birinci kat ise yaşama alanlarından oluşur. Birinci katta kuzeybatıda yer alan oda günümüzde yıkılmış haldedir. Konağa, zemin katta güney cephesindeki kapıdan girilir. Birinci kata ise sofanın kuzeybatısındaki orijinal giriş kapısından girilir. Yapıya, biri güneyden ikisi doğudan olmak üzere üç farklı yerden giriş kapısı açılmıştır.

Yapı tescil altında olmasına rağmen üzerinde yapılan yapısal değişiklikler ve bakımsızlık yüzünden büyük hasar görmüştür. Şu anda içinde bulunan kullanıcılar tarafından ahşap kısımlar kireç boya ile boyanarak özgünlüğüne zarar verilmiştir.

Malzeme ve Teknik:

Konak, zemin katın tüm duvarları ile birinci katın dış beden duvarları kâgir sistemle inşa edilmiştir. Temel malzeme, moloz taştır. Birinci katta cumba ile iç bölme duvarlarında ahşap karkas sistem kullanılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Yapının binaların arasında kalması ve eklemeler sebebi ile cepheleri net olarak izlenememektedir. Gözlem yapılan kuzey kısmı büyük oranda yıkılmış durumdadır.

Konak, iç sofalı plan tipindedir. İç sofanın her iki yanına yerleşen odalar simetrik plan tipini oluşturmuştur. Konağa, zemin katta güney cephesindeki geniş açıklıklı kapıdan girilir. Birinci kata ise sofanın kuzeybatısındaki orijinal olan giriş kapısından girilir.

Orijinal girişin yanı sıra yapıya, biri güneyden ikisi doğudan olmak üzere üç farklı yerden giriş kapısı açılmıştır. Kuzeybatıdaki orijinal giriş, sofaya bağlı bir hole açılır. İç sofanın kuzey bölümünde yer alan bu holün doğusunda hol genişliğinde ıslak hacimler vardır. Kuzeybatı kısmında; batıda 2, doğuda 1 olmak üzere 3 oda kullanılmaktadır. Birinci katta doğuda yer alan girişlerden kuzeydeki, tek bir odaya açılır.

Zemin kattan cephe duvarına bitişik merdiven ile çıkılarak ulaşılan 1. katta, oda önünde betonarme sahanlık yer almaktadır. Balkondan geçilen odanın içerisinde, iç sofaya bakan duvar üzerinde ahşap yüklük ve gusülhane kısımları vardır.

Diğer oda ise doğuya doğru çıkma yapacak şekilde inşa edilmiştir. Cumba zeminden 25 cm yüksek olacak şekilde inşa edilmiştir. Bu odaya giriş cumbanın kısmında yer alan kapıdan sağlanmaktadır. Konak'ta yer alan ve orijinal planında yer almayan son giriş ise güney cephededir. Bu mekânda da bir oda mutfak ve hol bulunmaktadır. Günümüzde kuzeyinde yer alan giriş kullanılmakta odalara geçiş sofadan sağlanmaktadır.

Birinci katta doğuda yer alan diğer giriş ise, konağın 2 odasına açılmaktadır. Betonarme merdiven ile çıkılan bu odalara ek olarak girişin üstünde tuğla duvar örgülü mutfak ve wc inşa edilmiştir. Odalardan doğu yönünde olanı cumbalı olarak planlanmıştır.

Evin doğu cephesinde cumba bulunmaktadır. Cumba geniş açıklıklı pencereler bırakılarak ahşap karkas sistemle inşa edilmiştir. Tek yönlü üç cepheli olarak yapılan çıkma odanın zemininden 30 cm kadar yüksek seki üzerine yapılmıştır.

Birinci kat pencereleri 150 x 100 cm ölçülerine sahiptir ve çift kanatlı olarak yapılmışlardır. Tepe pencereleri renkli camlı ve 40 x 40 cm boyutlarındadır.

Nazifoğlu Konağı'nda birinci katta açılan son giriş güney cephesindedir. Sofaya açılan bu girişin doğusunda mutfak olarak kullanılan ek bir mekân inşa edilmiştir.

Konağın orijinal giriş kapısı hasar görmüş ve ahşap malzemeler ile kapatılmıştır. Günümüzde birinci katta yer alan kuzeybatı kapısı giriş kapısı olarak kullanılmaktadır.

Süsleme:

Yapı bölgedeki en süslü yapılardan biridir. Süslemeler yapının dışından başlamaktadır. Saçak altlarına yapılan kalem işi süslemeler orijinaldir ve tek örnektir. Çatıda bacalarda âlem formatında süslemeler kullanılması dikkat çekicidir. Evin iç kısmında tavanlarda ahşap kaplamalar dikkat çekicidir. Her odanın tavanına ahşap çıtalar kullanılarak kaplama yapılmıştır. Ayrıca konakta bulunan odalarda tekne tavan uygulaması dikkat çekicidir.

Konakta bulunan ocakların alınlıklarında bitkisel bezemeler dikkat çeker. Alçıdan yapılan süslemeler büyük oranda orijinalliğini korumaktadır.

Ahşap malzemenen geometrik bezemeli şeritler odaların duvarlarını dolanmaktadır. Konakta bulunan büyük boyutlu musandıraların ahşap kısımları ajur tekniğinde işlenmiştir. Konakta bulunan çıkmanın pencereleri ve tepe pencereleri renkli cam kullanılarak yapılmıştır. Bir kısmı günümüze ulaşmamıştır.

Nazifoğlu Konağı'nın cephesinde dikkat çeken özellik ise saaklardaki çeşitli süslemelerdir.

Çatıdan 45 cm kadar taşan saçakların alt kısımları kapladıktan sonra sıva üzerine kalem işi süslemeler yapılmıştır. Çeşitli motiflerde (keçi, karpuz, iek, vs.) yapılan süslemeler günümüzde halen görülebilmektedir.

atısında 4 adet bacanın yer aldığı konakta, bacalar dairesel kesitli olup, konik şapkalıdır. Konağın kırma çatı örtüsü marsilya tipi kiremit ile kaplanmıştır. Kırma çatıya sahip olan konakta çatı eğiminin iklim koşullarına göre çok fazla olması ve neticesinde yüksek mahyalı çatı formu olmuştur.

Tarihlendirme:

Tescili bulunan konağın yapım tarihi resmi kayıtlarda 1860 olarak geçmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı tescilli olmasına rağmen büyük oranda bozulmuştur. Birden fazla mirasçısı olan konağa çeşitli dönemlerde eklemeler yapılarak orijinal planının dışına çıkılmıştır. Ahşap süsleme ve dolaplar boyanarak zarar verilmiştir. Konağın kuzey cephesinde yıkılmalar olmuştur. Sahipleri tarafından kötü kullanılan konak yıkılma riski taşımaktadır.

3.2.15:Şavkı Efendi Konağı

Katalog No: 27

Fotoğraf No: 405-422

Çizim No: 73-76

Sahibi: Düriye Fahriye Zengin

Yapının Yeri: Saray Mahallesi, Şekerlik Sokak , 122 Ada, 1 Parsel Üzerindedir.

Genel Tanım:

Şavkı Efendi Konağı, zemin ve birinci kat olmak üzere 2 katlı inşa edilmiştir. Güneyinde ve doğusunda geniş bahçesi bulunmaktadır. Yapı dört cepheden de izlenebilmektedir. Doğu ve batı olmak üzere iki adet girişi bulunmaktadır. Konağın çatı örtüsü kırma çatılı olup üzeri marsilya tipi kiremit kaplamadır.

Uzun süre boş kalan konak restorasyon sonrasında tekrar kullanılabilir hale gelmiştir. Pencereler onarılıp dış sıvası yenilenmiştir. Konağın dış yüzeyi beyaz sıva ile sıvanmıştır. Sadece Batı ve kuzey cephelerinde orijinal Taş Duvarlar ve ahşap hatıllar görülmektedir. Cumbalarda giyotin pencere kullanılırken, odalarda kanatlı pencere kullanılmıştır. Güney cephede çıkma üzerinde yer alan orijinal vitray kaplamalar kırıldığı için onarımı sırasında yenilenmiştir. Çok iyi bir yenileme geçirmiş olan yapı oldukça iyi durumdadır Küçük çaplı değişimler haricinde Tamamen orijinalliğini korumuş durumdadır. Yapı şu anda konut olarak kullanılmaktadır.

Malzeme ve Teknik:

Dört cepheden de izlene bilinen konağın ana malzemesi moloz taştır. Zemin katta tüm dış duvarlar yığma moloz taş duvarlıdır. Birinci katta cumba duvarları ve sofa ile güneydoğu, güneybatı odalarını ayıran duvarlar, ahşap malzemedен yapılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Alçak bahçe duvarı ile çevrelenmiş konak, iç sofalı olarak yapılmıştır. Konağın doğu ve batı olmak üzere iki adet girişi vardır. Ana girişi doğu cephesinde yer alan kapıdan sağlanır. Her iki kapıda zemin katın sofa kısmına açılır.

Odalar sofanın güneyinde ve kuzeyinde konumlanmıştır. Zemin katta dört adet oda bulunmaktadır. Konağın birinci katına, iç sofanın doğu kısmında girişin sağında yer alan ahşap bir merdiven ile çıkılır.

Birinci kat zemin kat gibi iç sofalıdır ancak bu katta iç sofa “T” şeklini almış ve sofanın 3 ucunda cumba çıkmıştır.

Doğudaki cumba, girişin üstünde, güneydeki bahçeye cepheli ve batıdaki cumba ise yola cephelidir. Sofanın her iki yanında doğu ve batı yönlerinde sofadan geçilen simetrik iki oda ve balkon yer alır. Sofanın kuzey tarafında ise iki adet oda yer almaktadır. Kuzey odalarda dolap, çiçeklik ve ocak bulunmaktadır. Kuzeybatıda yer alan odanın doğu duvarında yer alan kapı ile küçük bir hole geçilir. Bu hol ile kuzeyde bulunan odalara sofadan hariç geçiş sağlanmaktadır.

Konağın üç cephesinde çıkma bulunmaktadır. Bunlardan doğu ve batıda yer alan çıkmlar giriş kapılarının üstüne gelecek şekilde inşa edilmiştir. Ahşap konsollar ile taşınan çıkmlar sofa çıkmasıdır. Çıkmalarda dört adet giyotin pencere bulunmaktadır.

Konağın güney cephesinde yer alan çıkmasının iki yanında balkon kapısı bulunmaktadır. Balkon 500 x 150 cm ölçülerinde olup, ahşap taşıyıcılı sistemle yapılmıştır. Çıkmanın cephesinde büyük boyutlu tek bir pencere kullanımı tercih edilmiştir. Bu pencerenin üstünde renkli cam uygulaması yer alır. Çıkmalarda ahşap bağdadi duvarlar kullanılmıştır.

Konağın güney bölümünün çatı örtüsü kırma çatılı olup üzeri marsilya tipi kiremit kaplamadır.

Yapının batı cephesi doğu cephesi ile benzer şekilde yapılmıştır. Aradaki fark baca çıkıntısının bulunmaması ve zemin kat pencerelerinin aynı boyda ve kapının iki yanında birer adet yerleştirilmesidir.

Konağın en dikkat çeken kısmı güney cephesidir. Bu cephede zemin katta üç adet eşit uzaklıkta yerleştirilmiş pencere bulunur. Cumba orta pencerenin tam üstüne gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Cumanın iki yanında ahşap balkon yer almaktadır. Cumba ve balkonlar ahşap konsollar ile taşınmaktadır. Her iki balkona da girişler cumbadandır. Cumbanın üst penceresinde daire içinde yıldız motifli vitray uygulaması bulunmaktadır. Balkonların üstü Marsilya kiremitli çatılar ile kapatılmıştır. Restorasyon sonrası beyaz renge boyanmıştır.

Evin zemin katında yer alan pencereler 140 x 72 cm boyutlarındadır. Doğuda yer alan pencerelerden kapının kuzeyinde bulunanı kot farkından dolayı daha küçük tutulmuştur. Pencere 100 x 72 cm ölçülerindedir. Zemin katta doğuda ve batıda iki güneyde üç adet olmak üzere toplam yedi adet pencere bulunmaktadır.

Birinci katta kuzey cephede iki adet pencere bulunmaktadır. Doğu ve batı cephelerde dörder adet oda penceresi bulunmaktadır. Pencerelerin boyutları 185 x 85 cm dir. Güney cephede yer alan pencereler ise balkon penceresidir ve 185 x 105 cm ölçülerindedir.

Güneyinde yer alan cumbanın penceresi 270 x 162 cm ebatlarındadır. Diğer cumbaların pencere ölçüleri ise 15 x 100 cm dir. Pencereleler ahşap kasalı olarak yapılmıştır. Duvar kalınlığına bağılı olarak oda pencereleleri yaklaşık olarak 60 cm derinliğe sahiptir. Odaların pencereleleri çift kanatlı olarak yapılmıştır. Çıkma pencereleleri ise giyotin pencerelelerdir. Zemin kat pencerelelerinde ve kot farkından kaynaklı olarak birinci kat kuzey pencerelelerinde parmaklık kullanılmıştır. Pencerelelerde kullanılan parmaklıklar dikey ekseninde inen demir çubuğı kesen yatay ekseninde demir çubuklar kullanılarak yapılmıştır.

Konakta doğu ve batı cephelerde iki adet kapı yer almaktadır. Kapılar ahşap kasalı ve çift kanatlıdır. Kapıların üzerinde aydınlık penceresi bulunmaktadır. Bu pencereleler günümüzde kapatılmıştır. Çift kanatlı olarak yapılan kapılar sahte künde kari tekniğı ile süslenmiştir. Kapılar aynı büyüklükte olup 2.08 x 2.10 m ölçülerindedir. Kapılarda halka formunda demir kapı tokmağı bulunmaktadır.

Konak süsleme açısından oldukça sade tutulmuştur. İzlenen tek süsleme güney cephede yer alan çıkma penceresinde yer alan renkli cam uygulamasıdır.

Yapının saçakları 25-30 cm kadardır. Ahşap malzeme ile kapatılan saçaklarda evin tamamının dolanan yağmur olukları mevcuttur. Konağın kuzey kısmında geleneksele uygun olarak dairesel formda yapılmış iki adet baca bulunmaktadır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 19. yy sonlarına tekabül etmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı büyük oranda hasar görmüştür. Ahşap malzemedede oluşan hasar sebebi ile çökme riski taşımaktadır.

3.2.16:Şevket Erdem Konağı

Katalog No : 28

Fotoğraf No: 326-344

Çizim No: 77-81

Sahibi: Nuri Karagöl

Yapının Yeri: Saray Mahallesi, 120 ada , 7 parseldedir.

Genel Tanım:

Şevket Erdem Konağı, moloz taş duvarlı geniş bir bahçe içerisinde konumlanmıştır. Konak; zemin, 1. ve köşk katı olmak üzere 3 katlı inşa edilmiştir. Yapı, belirli bir plan tipinde inşa edilmemesine rağmen, dış sofalı plan tipini andırır. Zemin katta, konağa 6 farklı yerden giriş verilmiştir. Girişlerden ikisi güneydoğu kısımda, üçü kuzeybatı kısımda ve sonuncusu ise güneybatıdadır.

Şevket Erdem Konağı, günümüzde strüktürel açıdan ciddi tehlike altındadır. Konağın kuzeybatı bölümündeki iki odası tamamen yıkılmış haldedir. Ayrıca köşk katındaki bağdadi sıvalar dökülmüş, ahşap konstrüksiyon dış etkenlere maruz kalmıştır. Zemin kat pencereleri örülerek kapatılmıştır. Bu katta oluşan hasar sebebi ile içeriye girilememiştir. Zemin katta yer alan giriş kapıları kalas ve tahtalar ile kapatılmıştır. Konak, halen korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmemiş, yıkılmaya terk edilmiştir.

Malzeme ve Teknik:

Şevket Erdem Konağı, köşk katı hariç kâgir sistemle inşa edilmiştir. Köşk katının cephe duvarları ise ahşap yapı üzerine bağdadi sıvalıdır.

Plan ve Plan Elemanları:

Zemin kat oluşan hasar sonucunda kullanılmamaktadır. Bu kata girilememiştir. Birinci kata, konağın güney oda duvarına bitişik merdiven ile çıkılır. Merdiven ile ulaşılan dış sofadan bu kata 2 ayrı giriş bulunur. Doğudaki giriş odaya açılmaktadır. Batı girişi, konak içerisindeki iç sofaya açılır.

İç sofadan da doğuda, batıda ve kuzeyde olmak üzere 3 kapı ile odalara geçiş verilmiştir. Ayrıca kuzey odasında betonarme sistemle yapılan banyo ve tuvalet kısımları mevcuttur. Köşk katı, konağın güneydoğu kısmında yer almaktadır.

Köşk odasının giriş kapısı batı cephede yer alır. Dış cepheye açılan bu kapıya ulaşım dış sofadan ahşap bir merdiven ile çıkılarak ulaşılan birinci katın toprak damından sağlanır.

Konağın iki farklı çatı örtüsü bulunmaktadır. Birinci katın üstü toprak dam ile kapatılmışken, köşk katının çatısı, Marsilya kiremitli kırma çatı ile kapatılmıştır.

Konak batı cephesinde yer alan tek katlı yapı sebebi ile sadece üç cepheden izlenebilmektedir. Bakımsızlık sebebi ile konak oldukça kötü durumdadır. Konağın kuzeybatı bölümündeki iki odası tamamen yıkılmış haldedir. Ayrıca köşk katındaki bağdadi sıvalar dökülmüş, pencerelerinde ki kafesler kırılmıştır.

Konağın giriş katında yer alan bütün girişleri kapatılmıştır. Konağın köşk katında her cepheye üç adet olacak şekilde pencere uygulanmıştır. Pencerelere ahşap çiteler ile kafes yapılmıştır. Bu kafesler günümüzde oldukça harap durumdadır. Birinci katta doğu ve güney cephelerde ikişer adet pencere yer almaktadır. Pencereler simetrik olarak yerleştirilmiştir.

Birinci katta yer alan pencereler çift kanatlı ve ahşap kasalı olarak yapılmıştır. İçeriye doğru düz boşluklara yerleştirilen pencerelerde demir parmaklık kullanılmıştır. 1.00 x 1.75 m ölçülerindeki pencerelerin bir kısmı örülerek kapatılmıştır. Köşk katında kullanılan pencereler giyotin penceredir. Pencerelerin dışına ahşap çiteler ile kafes yapılmıştır. Köşk katında her cephede üç adet pencere bulunmaktadır. Pencereler asimetrik olarak yerleştirilmiştir. Kuzey cephede yer alan tek pencere örülerek kapatılmıştır. Duvar örgüsünde kullanılan ahşap hatıllar ve moloz taşlar sıvaların dökülmesi sonucu ortaya çıkmıştır.

Konağın kullanılabilen giriş kapıları evin güney cephesinde yer alan ve dış sofa olarak kullanılan kısımda yer alır. Merdiven ile ulaşılan alanda yer alan kapıların ölçüleri 195 x 135 cm'dir. Kapılardan doğuda olan odaya açılırken batıda olan iç sofaya açılmaktadır. Kapılar ahşap malzemeden tabyalı olarak yapılmıştır. Kilit sistemi küsküdür. Oldukça sade yapılan konakta süsleme bulunmamaktadır.

Konağın saçak kısımları yaklaşık olarak 35 cm taşırılmıştır. Ahşap çiteler ile örülen saçaklar sıva ile kaplanmıştır. Konakta güney kısımda yer alan toprak damlı kısımda bir adet silindir formulu baca yer almaktadır.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgiler ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 19. Yy sonlarına denk gelmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Yapı tescilli olmasına rağmen büyük oranda hasar görmüştür. Alt katlarda çökmeler oluşmuştur. Cephede duvarlarda sıva dökülmesi ve çatlaklar mevcuttur. Ahşap pencere kafesleri hasar görmüştür. Yapı yıkılma riski taşımaktadır.

3.2.17:Veli Arif Konağı

Katalog No : 29

Fotoğraf No: 429-440

Çizim No: 82-85

Sahibi: Münevver Rıdvanoğlu

Yapının Yeri: Saray Mahallesi , 5 numara

Genel Tanım:

Veli Arif Konağı, zemin ve birinci kat olmak üzere 2 katlı kâgir sistemle inşa edilmiştir. Konak, iç sofalı plan tipindedir. Konağa zemin katta 3 farklı yerden giriş verilmiştir. Ana giriş olarak, doğu cephesinde yer alan kapı kullanılmaktadır. Diğer girişler ise batıda ve kuzeydoğuda yer almaktadır.

Veli Arif Konağı, günümüzde kullanılmadığından dış etkenlere maruz kalmıştır. İç kısmında yer alan dolap ve ahşap aksam sökülüştür. İçi atık malzemeler ile kirletilmiştir. Sökülmüş ya da parçalanmış pencere ve kapı doğramaları nedeniyle yapı, iklim şartları etkisinde kalarak rutubetlenme tehdidi altına girmiştir. Birinci katın cumba duvarlarında, bağdadi sıvalarda dökülmeler ve ahşap taşıyıcı sistemde bozulmalar görülmektedir. Bunun yanı sıra konağın dış duvarlarında bazı noktalarda çimento kullanılarak onarım yapılmıştır.

Ayrıca konak çevresindeki yoğun otlanma ve çiçeklenme, beden duvarlarına zarar vermektedir.

Yapının kuzey cephesinde yer alan pencereler kapatılmıştır. Zemin kat oluşan kot farkından dolayı üç cephede kaldırım seviyesinde kalmış pencereleri ahşap malzeme ile kapatılmıştır.

Güney cephede bulunan konağın arka bahçesi olduğunu düşündüğümüz kısım günümüzde işletmeye kiraya verilmiştir. Bu kısmı kiralayan işletme alanı oto yıkama olarak kullanılmaktadır. Bunun sonucu olarak cephede yoğun rutubet oluşmuştur. İşletmenin çatısı birinci kat pencerelerine monte edilerek cepheye zarar verilmiştir.

Konak, günümüzde tescilli olmayıp, atıl bir şekilde bırakılmıştır.

Malzeme ve Teknik:

Birinci katta odaların güneye bakan cepheleri, cumba duvarları ve hela dış duvarları ahşap taşıyıcılı sistemle inşa edilmiş, diğer duvarlar kâgir sistemle inşa yapılmıştır.

Plan ve Plan Elemanları:

Giriş kapısı zemin katta geniş bir iç sofaya açılır. Doğu-batı yönünde yerleşmiş iç sofanın her iki yanında karşılıklı odalar konumlanmıştır. Sofanın kuzeyinde yer alan kapıdan geçilen bir oda mevcuttur. Kuzeyde yer alan bu oda kapısı, günümüzde briket örgü ile kapatılarak kullanılmamaktadır. Bu odanın doğusunda ahşap taşıyıcı duvar ile bölünmüş, başka bir oda mevcuttur. Odalarda dolap nişi ve ocak bulunur. Zemin katta, iç sofanın güneyinde bir merdiven holü bulunur. Bu merdiven holünde, doğu ve batıda 2 adet oda yer alır.

Zemin kattan birinci kata, merdiven holündeki ahşap merdiven ile çıkılır. Veli Arif Konağı'nın birinci katı da zemin katta olduğu gibi iç sofalı plan tipindedir. Bu katta, iç sofanın doğu cephesinde cumba bulunur. Ayrıca iç sofanın doğu kısmında ahşap duvar ile ayrı bir mahal oluşturulmuştur. Bu kısım mutfak olarak kullanılmıştır. Birinci katın güneydoğu kısmında bir oda yer almaktadır.

Birinci katın kuzey bölümündeki mekânlara, iç sofadan 0.98 m genişliğindeki kapı boşluğundan geçilir. Küçük bir hole açılan bu boşluğun, sağında ve solunda birer adet olmak üzere iki oda bulunur. Birinci katta yer alan odaların hepsinde dolap ve ocak bulunmaktadır.

Üç cepheden izlenebilen konağın cepheleri oldukça sade tutulmuştur. Konakta zemin katta üç adet giriş bulunmaktadır. Ana giriş evin doğusunda yer alır. Giriş kapısı çift kanatlı ve ahşaptır. Konağın doğu cephesinde giriş kapsının üzerinde tek yönlü ve üç cepheli sofa çıkması bulunmaktadır. Çıkmanın duvarları ahşap taşıyıcılı ve bağdadi sıvalıdır. Pencerelemi giyotin olup dıştan kepenk yapılmıştır. Çıkma ahşap kolonlar ile taşınmaktadır. Zemin katta kapının iki yanında ikişer adet pencere bulunmaktadır. Pencerelem üstten sabit çift kanatlı olarak yapılmıştır. Birinci katta kapının üstünde sofa çıkması bulunmaktadır.

Çıkma bulunan pencereler giyotin penceredir. Pencerelemde kepenk kullanılmıştır. Çıkmanın iki yanında ikişer adet oda penceresi bulunmaktadır. Bu pencereler de üstten sabit çift kanatlı olarak yapılmıştır. Cephede simetri hâkimdir.

Konutun batı cephesinde sonradan eklenen mekânların oluşturduğu taşma sonucu simetri bozulmuştur. Bu kısımda zemin katta yer alan üç adet pencere zaman içinde oluşan kot farkı sebebi ile kaldırım seviyesinde kalmıştır. Pencerelem kapakları sökülerek kapatıldığı için açılış yönü bilinmemekte.

Birinci katta yer alan taşmanın güney batı kısmında iki adet oda penceresi bulunmaktadır. Pencerelem kepenkli olarak tasarlanmıştır.

Kuzey cephede evin planı dâhilinde cephenin görünümü haçvari bir şekil almaktadır. Taşkın olan orta kısımda yer alan pencere kapatılmıştır. Bu kısım yapıya sonradan eklenmiş olabilir.

Cephenin iki ucunda her iki katta da ikişer adet pencere yer alır. Pencereleler diğer cepheler ile uyumludur. Zemin kat pencereleri kaldırım seviyesindedir. Bu cephede yer alan pencerelerde parmaklık kullanılmıştır. Pencerelelerde kendi içinde simetri hâkimdir.

Yapının güney cephesi izlenememektedir.

Yapıda bulunan oda pencereleri yaklaşık olarak 180 x 98 cm ölçülerindedir. Üstten sabit çift kanatlı olarak yapılan pencereler ahşap kanatlı ve içeriye doğru düz boşluk içindedir. Pencerelelerde demirden kafes tarzı parmaklıklar kullanılmıştır. Doğu cephede zemin kat ve birinci katta dörder adet pencere yer almaktadır. Kuzey cephesinde yer alan beş pencereden ortada olan pencere örülerek kapatılmıştır.

Batı cephesinde mutfak – banyo olarak kullanılan kısmın güneyinde iki adet pencere yer almaktadır. Evin güney cephesinde yer alan pencereleri günümüzde bitişiğinde bulunana işletmenin çatısı ile kapatılmıştır. Diğer pencerelerin ahşap kanatları sökülümüştür.

Konağın doğu cephesinde yer alan 260 x 190 cm ölçülerindeki çift kanatlı ahşap kapıdan giriş yapılmaktadır. Kapının üstünde aydınlık penceresi yer almaktadır. Kapı oluşan zemin çökmesi sonucu açılmamaktadır. Evin güney cephesinde yer alan girişler tek kanatlı olarak yapılmıştır.

Konağın çatı örtüsü kırma çatılı sistem olup, üzeri marsilya tipi kiremit ile kaplıdır. Konağın saçak kısımları yaklaşık olarak 35 cm taşırılmıştır. Ahşap çıtalar ile örülen saçaklar sıva ile kaplanmıştır. Sıvaların dökülmesi sonucu ahşap kaplamalar zarar görmüştür. Çatı üzerinde doğuda ve batıda olmak üzere 2 adet kare formlu baca bulunur.

Tarihlendirme:

Yapı konut sahiplerinin yapım tarihi ile ilgili olarak verdikleri bilgi ve bölgedeki diğer örnekler ile benzerlikleri incelenerek tarihlendirilmiştir. Yapım tarihi 1950-1960 yıllarına tekabül etmektedir.

Yapının Mevcut Durumu:

Terk edilmiş olan yapıda büyük hasar bulunmaktadır. Pencere ve kapıları sökülümüştür. Güney cephede bulunan işleme sebebi ile burada bulunan kapı sökülümüştür. Duvarlarda hasar bulunmaktadır. Yapı yıkılma riski taşımaktadır.

4-ANAMUR EVLERİNİN DEĞERLENDİRMESİ

4.1. ANAMUR EVLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ:

Anamur, Mersin'e 230, Antalya'ya 280 km. Karaman'a 240, Kıbrıs'ın Girne Şehrine 42 mil mesafede ve bu şehirlerin tam orta yerinde Toros Dağlarının Akdeniz'le buluştuğu güneyin en uç noktasında yer almaktadır. İlçenin Güney yönünü Akdeniz oluşturmaktadır.

Anamur İlçesinin komşu şehirlere uzaklığı ve ulaşım imkânlarının çok kısıtlı oluşu, Anamur'a dışa kapalı bir bölge olma özelliğini kazandırmıştır. Bu özellikten dolayı da kendi şartları içinde kültürel oluşumları yaşamak ve geliştirmek zorunda kalmıştır. İlçe halkı örf ve adetlere, geleneklere-göreneklere saygılı, misafirperver, hürmetkâr, çalışkan ailelerden meydana gelmiştir.

Anamur, Yıva boyundan teşekkül etmiş bir ilçedir. Yörükler, yakın tarihe kadar göçebe yaşamını tercih etmişler, zaman içinde büyük kısmı yerleşik hayata geçmişlerdir⁶⁷. Yerleşik hayata geçildikten sonra Anamur, yakın tarihe kadar, beylik sistemi ile yönetilmiştir. Kısaca Beylik sistemi; özellikle Osmanlı döneminde sancaklarda ve kazalarda uygulanmıştır. Varlıklı ve saygın Yörük beyleri, buldukları bölgenin yönetimi, yasama ve yürütmesini, vergi sistemini, ekonomisini ve güvenliğini sağlama vb. konularda yetki verilmesidir⁶⁸. Beyler aynı zamanda savaş zamanı asker ve malzeme temini ile de mükelleftirler. Beylik sistemi 1860'ta kalkmıştır.

Toroslar üzerinde yaşayan bu insanlara da ataları gibi Yörük denmiştir. Yörük kelimesi, "göçebe, dağlı, çok ve çabuk yürüyen, iyi yol alan, eskiden yeniçeriye katılan yaya asker, cesur, eli ayağı çabuk, Anadolu ve Rumeli'de hayvancılıkla uğraşan göçebe Türkmenler geçimini hayvancılık yaparak sağlayan göçebe, yürüyen insan" gibi anlamlarına gelir. Anamur'u nüfusunun bir kısmı da Tahtacılar tarafından oluşmaktadır. Tahtacılar ismi; geçimlerini ağaç işçiliğiyle sağlamış ve bu nedenle Anadolu'da genellikle ormanlık alanlarda yaşamlarını sürdürmüş Alevî-Türkmen zümrelere verilen isimdir.

Tahtacılar, Oğuz boylarındandır ve yakın geçmişe kadar konar-göçer olarak yaşamışlardır. Yazılı kaynaklara göre ilçede bulunan Kaşdışlen Köyü bölgedeki tek tahtacı köyüdür.

⁶⁷ Sümer, F., Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri, Boy Teşkilâtı, Destanları, İstanbul 1992,ss:163-169.

⁶⁸ TDV İslâm Ansiklopedisi, "Yörükler" maddesi, cilt:43, , İstanbul , 2013,ss:570-573

Anamur kültürü, Yörük yaşantısıyla, söylemleriyle, hayata bakış zenginlikleriyle yoğrulmuştur. Onların felsefesini, tabiatla iç içe yaşama anlayışı oluşturur. Konar- göçerlik, Anamur'daki Yörükler arasında uzun yıllar süregelmış bir hayat tarzıdır. Develerle yaylaktan kışlağa, kışlaktan yaylağa yapılan göçlerden günümüze yansıyan pek çok izler vardır. Yöre halkı, göçer hayatta sürdürdüğü pek çok gelenek ve göreneği, yerleşik hayata geçirmiştir.

Konutların konumu, oda sayısı, kat sayısı, yapılan işe göre alt katının ahır veya ambar olarak kullanılması, pencere büyüklüğü ve sayısı, çatı sistemi, iklim, yapı sahibinin yaşayış şekli ve kültürü ile ilişkilidir.

Anamur Yörükleri, yerleşik hayata geçtikten sonra geçmiş alışkanlıklardan dolayı, evlerini genelde tepelere yapmıştır. İlçenin çeşitli köylerinde ve yaylalarında değişik ev yapılarının izlerine rastlanmaktadır.

Yerleşme düzeni, coğrafi özellikler, topografya ve su kaynakları gibi etmenlere göre kendiliğinden meydana gelmiş olup herhangi bir planlama ve tasarım söz konusu değildir.

Anamur'da geleneksel konutlar, belirli bölgede toplanmamış, çeşitli mahalle, köy sınırları içerisinde dağınık olarak konumlanmış yerleşmelerdir. Anamur ilçe merkezinde, köylerinde dar sokak ve bitişik nizamda geleneksel konutlara rastlanmaz.

İlçe merkezi dışında özellikle köylerde eğimli arazi üzerinde dağınık bir yerleşim izlenmiştir. Ancak kırsal kesimlerde eğimli arazi üzerine yapılan evlerde kot farkı oluşmuştur. Bu kot farkı kullanılarak, evlerde teras uygulamasına gidilmiştir. Teraslar manzaraya doğru yönlendirilmiştir. Bahçe duvarı olmayan, doğayla iç içe bir yerleşim sergileyen bu konutlar, tamamen sürdürülebilir yapı malzemeleri ile inşa edilmiştir ve doğaya zararlı bir yapı malzemesi bulunmamaktadır.

Çizim 12 Arazide Konutların Konumu

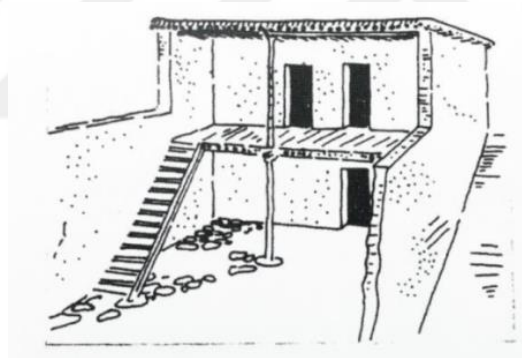

Anamur merkezde ise geleneksel sivil mimari örnekleri, düz arazi üzerine iki veya üç katlı olarak inşa edilmiştir.Çevredeki dağlardan elde edilen taş, ormanlardan elde edilen ahşap ve yakın çevrelerden getirilen toprakla inşa edilmiştir. Kırsal kesimde yer alan evlerin, zemin katı hayvanlar ve yiyecekler için birinci katları ise günlük kullanım içindir. Evler genellikle ahırın üstünde yer alan yaşam katından oluşur. Evlerin konumu genelde, doğu- batı doğrultusundadır.

Doğal imkânlar, konutlarda yöresel malzemelerin kullanımına olanak sağlamaktadır. Yörede bulunan taş ve ahşap malzemenin birlikte kullanımı yerel mimariyi biçimlendirmektedir. Anamur’da yer alan yapılarda, belli bir dönemde yaşayan ustaların, benzer üsluplarda çalışması sonucunda, birbirine tip olarak benzedikleri görülmektedir.

Yerleşik yaşama geçişle birlikte hem tek odalı hem de çift odalı konut tipleri birlikte kullanılmıştır. Evlerin oda sayısı sosyal statüyü belirleyen bir unsur olmuştur. Hititler ’deki hilani yapı tipi, bölgede yer alan konutlar ile benzer bir görünüme sahiptir.

Resim 6 Hitit Evi (Hilani) İki Odalı, Dış Sofalı KonutÖrneği Rekonstrüksiyonu⁶⁹(Noumann)

İncelenen yapılar arasında tescilli olan yapı sayısı ilçe merkezinde dört, Ortaköy kırsalında ise sadece birdir. Ayrıca özellikle iki adet yörenin önemli kişilerinin olduğu söylenen yapıda bakımsızlıktan yıkılma tehlikesi olduğu için ölçüm için içerisine girilememiş sadece dıştan incelenebilmiştir.

Anamur içerisindeki evlerin büyük bir kısmı kullanılmadığı için yıkılmak üzere olup bir kısmı da sahipleri tarafından özgün olmayan eklentilerle geleneksel dokusundan uzaklaştırılmıştır.

Anamur evlerinde göze çarpan başka bir özellik de seçilen yapı malzemesidir. Yapılarda kısmen işlenmiş ya da hiç işlenmemiş moloz taş ve ahşap kullanılmaktadır.

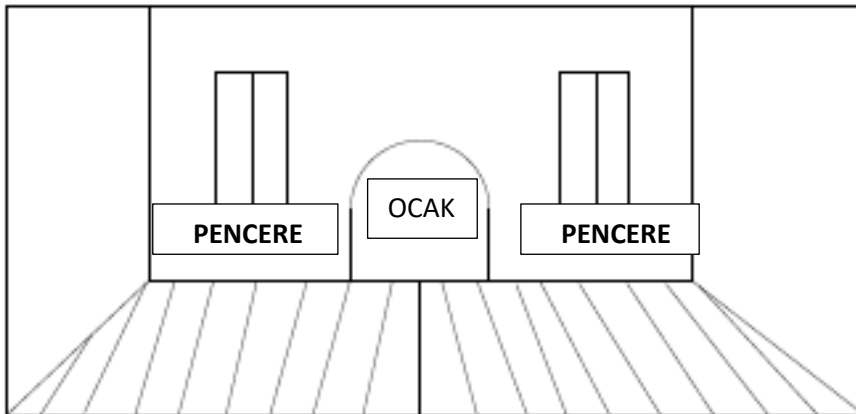
⁶⁹ Naumann, R., Eski Anadolu Mimarlığı,(Çev:Beral Madra), Türk Tarih Kurumu, Ankara,1991,s:39

Bölgede yer alan ve yörede “kayrak” olarak adlandırılan taşlar ve ahşap hatıllarla evlerin duvar örgüsü oluşturulmaktadır. Ahşap olarak genellikle yörede bulunan ardıç, sedir, katran ve çam ağacı tercih edilmiştir. Ahşap, hatıllar, döşeme, tavan, pencere ve kapı doğramaları, dolaplarda kullanılmıştır. Ahşap karkas iç duvar bölmelerinde ve iç sofadan yapılan dışarıya yapılan çıkmalarda kullanılmıştır. Demir, pencere korkuluklarında, kapı pencere kepenklerinin menteşelerinde kullanılmıştır. Evlerde bulunan koridor “aralık” olarak adlandırılmaktadır. Aralık hem dış sofalı hem de sofasız evlerde görülmektedir.

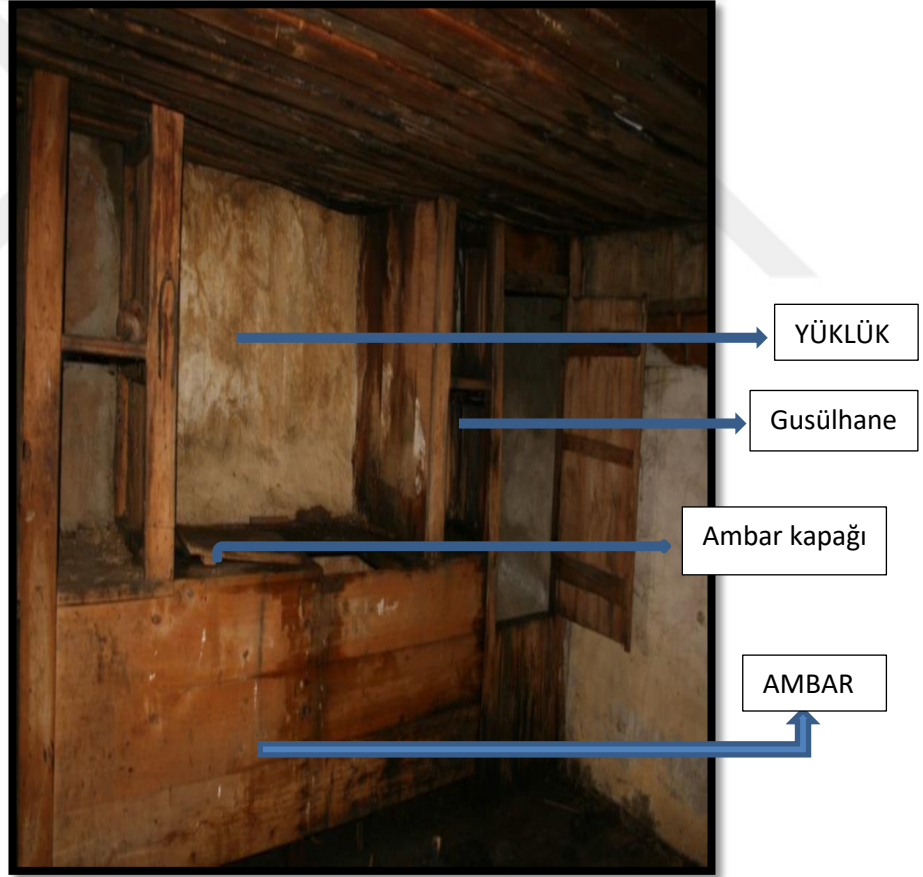
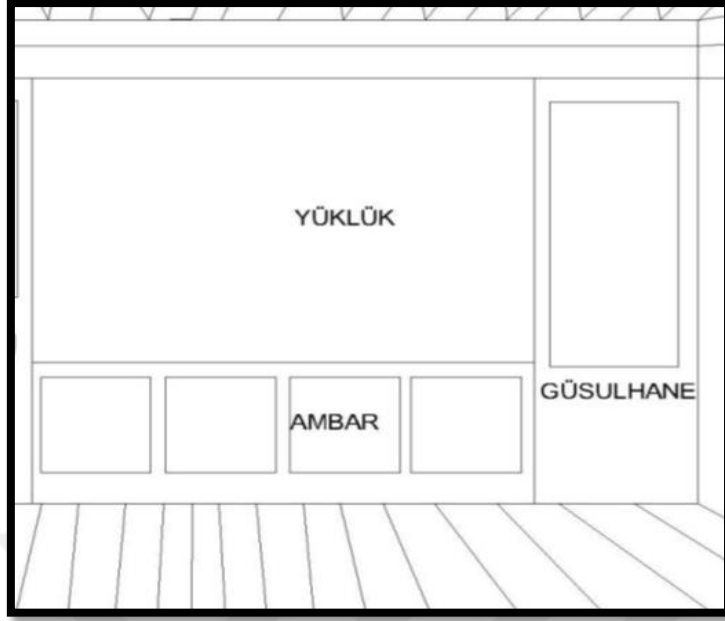
Genellikle aralıktan dışarı açılan bir kapı ile ayazlık denen, ahşap direkler üzerine yükselen bir mekâna çıkılmaktadır. Ayazlığa açılan kapı giriş kapısının tam karşısına gelecek şekilde yapılmıştır. Bu şekilde evlerde hava sirkülasyonu sağlanmaktadır. Aralık bölümünün bitişiinde helanın bulunduğu örnekler bulunmaktadır. Bu bölüme açılan kapıya halk arasında “art kapı” denilmektedir.

Odalar bolca ışık alacak şekilde yapılmıştır. Odalar günümüzde tabandan 125 cm yüksekliğe kadar şap ile sıvanmaktadır. Bu uygulamanın sebebi kullanılan ahşap malzemeyi haşerelelerden korumak ve sağlamlığını arttırmaktır. Odaların kapısı geniş bir hole açılır. Her odada ve pencerelerin arasında bulunan ocak kışın ısınmayı, yazları da hava akımını sağlar. Odalardaki ocak kille sıvanır ve oldukça sadedir. Ocağın sağ ve sonunda mutlaka içten kepenk ile kapatılan pencere bulunur. Daha geç tarihli yapılan konaklarda kepenklerin pencerelerin dışına yapıldığı görülmüştür. Mutfak olarak kullanılan odada bulunan ocak daha geniş ve derin olarak yapılmaktadır. Odalardaki yüklüklerde; kişinin yıkanma ihtiyacı için gusül hane, yüksek ve geniş musandıra ve ambar kısmı bulunur.

Çizim 13 Odada Yer Alan Ocağın Konumunu Gösteren Çizim (Seda G.)

Resim 7 Odalarda Yer Alan Yüklük Çizimi ve Görünümü (Seda G.)

Anamur evlerinde kapı ve pencereler esnek tahtadan yapılır ve damak adı verilen süngülerle kapanır. Kapı içten damak arasına konan küslükle kilitlenir. Kapı içten damak arasına konan kösükle (duvarla damak arasına konan ağaç takoz) kilitlenir. Kösüklenmemiş (kilitlenmemiş) bir kapı veya zavrak (tahta pencere) çerçevede oyulan bir delikten parmakla açılır.

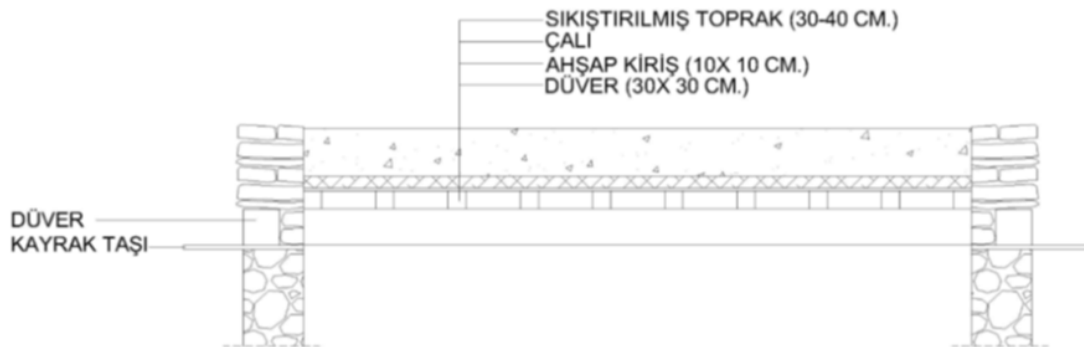
Resim 8 Kilit Sistemi (Kösük) Örnekleri

Evlerin üst örtüleri sıkıştırılmış toprak dam veya kırma çatı ile kaplıdır. Toprak damlar, yuvarlak veya dikdörtgen kalın Dilmenler üstüne döşenen tahta onun da üzerine sıkıştırılmış en az 25 cm kalınlığında toprak ile örtülüdür.

Yöre halkı bu kısma damdaş demektedir. Pek çok evde bahçede bulunan asmalar, çatıya uzatılarak burada kurulan düzeneklerde üzüm yetiştirilmektedir. Bu çatılar aynı zamanda darı (mısır) kurutmak, salça ve tarhana sermek içinde kullanılır. Merkezde bulunan büyük ölçekli yapıların üst örtüsü kırma çatıdır ve üzeri kiremit kaplıdır. Kırma çatılarda Marsilya tipi veya alaturka tipi kiremit kullanılmıştır.

Çizim 14 Toprak Dam Düzenini Gösteren Çizim (Gülendal Cilli)

Yapılarda cephe ve süsleme bakımından kırsal ve merkezde sadelik hâkimdir. Yalnız merkezdeki konutların bir kaçında iç sofadan bağdadi tekniği ile yapılmış cumba çıkıntısı varken kırsalda konutlar cumbasızdır.

Eski Anamur evlerinin hemen hemen hepsi bahçe içinde olup, bahçesinde hurma, üzüm, limon, zeytin, nar, hünnap, portakal ve çeşitli meyve ağaçları ile doludur. Merkezde bulunan evlerin etrafı çit veya duvarlarla çevrilidir. Evler genellikle “Çevlik” adı verilen küçük tarlalara sahiptir. Çevliğin içindeki evlerin konumu doğu batı doğrultusundadır. Anamur Merkez olmak üzere yöreye özgü bu sivil mimari örnekleri Ortaköy ve Bozyazı’da görülmektedir konutlar genel olarak zemin üzeri 2 katlıdır.

Anamur’da konut plan tipi olarak, mekânların yerleşimine göre ortaya çıkan “4 temel plan tipi” görülmektedir. İlçe merkezi ile kırsal yerleşimde bulunan konutlar arasında, yaşayış biçimleri bakımından farklılık olması sebebi ile konut planlarında ve büyüklüklerinde de farklılıklar bulunmaktadır. Kırsal kesimde dış sofalı ve sofasız evler; şehir merkezinde ise iç sofalı ve orta sofalı plan tipli evler görülmektedir. Dış sofalı olarak yapılan evlerin birçoğu L planlıdır.

19. yüzyılda kereste tüccarlığına dayalı olarak gelişen üretim ve ticaret, özellikle ekonomik açıdan ilçeyi zenginleştirmiş ve geliştirmiştir. Bu gelişim, halkın gelir seviyesini yükseltmiş, dolayısı ile Anamur evlerine de dikkat çekici bir biçimde yansımıştır.

Anamur’da bu gelişim sonucu iki ev türü ortaya çıkıyor:

* Kırsal Evler: Köylerde ve yaylalarda karşılaşılan iki veya tek katlı, toprak damlı, iki odalı oldukça sade tutulmuş evlerdir.

*Geleneksel Konutlar: Beylerin, tüccarların, memur, esnafın yaptırdığı iki ve üç katlı, çok odalı, köşklü evler ve konaklardır.

İlçede bulunan ve bazı örnekleri günümüze kadar gelen bu yapılar, kişilerin sosyal durumlarına ve yaşam şekillerine göre plan ve malzeme olarak değişiklik göstermektedir.

Geleneksel Konutlar:

Bu evler, genelde düz arazi üzerine inşa edilmiştir. Bu evler tek veya iki katlı, çok odalı evlerdir. İhtiyaç duyulduğunda eve bitişik olarak yeni mekânlar eklenmektedir. Evlerde kullanılan taş malzeme köy evlerine göre daha düzgün kesilmiştir. İki katlı olarak yapılan evlerde zaman içinde katların ayrılarak iki ayrı konut olarak kullanıldığı görülmüştür.

Günümüzdeki ev yapılarına baktığımızda, her evin etrafının çit veya duvarla çevrili olduğunu görüyoruz. Bu bahçelerin içinde meyve ağaçları yer almaktadır. Evlerin üst örtüsü kırma çatıdır.

Osmanlı zamanında; İçel sınırına kadar olan bölgede söz sahibi olan Anamur beylerine ait, en büyük ev örneği Ortaköy'de bulunan Abdülkerim Bey'in evidir. Tüccarlara ait olan büyük ölçekli konutlar Anamur, Bozyazı ve Ortaköy'de çoğunluktadır. Hakkı Efendi evi bu evlere örnektir.

Bu evlerde, zemin katta ana kapıdan başka hizmetli veya misafir kapısı olmak üzere iki kapı daha bulunmaktadır. Kapıların önünde taş döşeli meydanlık vardır. Bu alanlar deve, at, katır ve eşekle taşınan yükler içinde bir ön depodur. hizmet mekanına genelde bahçe bölümünde yer alan kapıdan girilir. Buradan da Kiler ve mutfak olarak kullanılan odalara geçilir. Ana kapı ve misafir kapısı ise evin yola bakan cephesinde yer alır.

Beylerin ve zengin ailelerin konaklarına ilave olarak, özellikle yaz aylarında kullanılmak üzere, ahşap karkas sistemle yapılan “Köşk Katı” eklenmiştir. Tepe pencerelerinin de görüldüğü bu katta, Akdeniz ikliminin aşırı sıcak etkisine mimari anlamda çözüm getirilmiş, bu çözüm aynı zamanda yöreye özgü mimari karakteri de belirlemiştir.

İkinci katın gözde odası “Köşk odasıdır”. Köşk Anamur mimarisinin ayırıcı özelliklerindedir. Evin en yüksek odası olan köşkün pencereleri oturan bir kişinin manzarayı seyredebileceği yükseklikten başlar. Genellikle köşkün üstü kiremit örtülüdür. Ne yazık ki Anamur'daki çok güzel sivil Mimarlık örnekleri günümüzdeki şehirleşme hareketleri ile olumsuz yönde etkilenmektedir.

Müze Müdürlüğü'nün kurulduğu 1985 yılına kadar ilçe merkezde bulunan 5 ev, bu tarihten sonra yapılan çalışmalarda ise sanat değeri olan bir evin tescili yapılmıştır. Bu konudaki çeşitli çalışmalar sürdürülmektedir. Merkezde bulunan pek çok yapı henüz tescil edilmemiştir

Resim 9 Çekül Vakfı Arşivinden Geleneksel Anamur Evi

Kırsal Evler:

Yörük yerleşmelerinde karşımıza çıkan konutlar tek ya da iki katlı olarak tasarlanıp inşa edilmiş yapılardır. Tasarım açısından köy evleri ile ilçe merkez evleri arasında büyük bir fark bulunmamaktadır. İşlev, plan şeması ve mekânların kullanımı hemen hemen birbirinin tekrarıdır. Bu tip konutlarda oda sayısı ailenin nüfus sayısına göre değişmekte olup, genellikle tek veya iki odalıdır. Bu odaların arası taş duvar ve ahşap malzeme ile bölünmektedir.

Köylerde yer alan evlerin, zemin katı hayvanlar ve depolama içindir. Üst katta sofa mekânı ile odalar yer alır. Odaların yerleşiminde, ahırın üstünde yer alan odanın yatmak için tercih edildiği görülmüştür. Bunun sebebi olarak bu odaların ahırdan gelen ısı sebebi ile daha sıcak olmasını göstere biliriz.

Anay olarak adlandırılan sofa mekânı önü açık, daha çok sıcak mevsimlerde kullanılan, günlük hayatla ilgili çeşitli aktivitelerin yerine getirildiği ayrıca ev içerisinde sirkülasyonu sağlayan çok fonksiyonlu bir birimdir. Oda sayısı ailenin büyüklüğüne ve ekonomik durumuna göre değişir. Köylerde en çok görülen konut plan tipi L şeklinde yapılan evlerdir. Köylerde bulunan evlerle ilgili herhangi bir çalışmada bulunulmamıştır.

Anamur halkının bir bölümü yaz-kış dönemi boyunca yaylalarda yaşamakta ve aile fertlerinin sayısına göre barınma ihtiyacını farklı çözümlerle karşılamaktadır. Anamur'da bu konut tiplerinin dışında yayla evleri de çok önemli bir yere sahiptir. Yörük kültür ile harmanlanan bölgede günümüzde bile yaylacılık faaliyetleri izlenmektedir.

Haziran ayı ile birlikte halk yaylaya geçerek tüm yazı oradaki evlerinde geçirmektedir. Bunun sebebi hava koşullarıdır. Yazın çok sıcak olan yöreden halk yaylaya geçerek uzaklaşmaktadır. Ayrıca hayvancılıkla uğraşan köy halkıda bölgede yazların kurak geçmesi sebebi ile hayvanlarını alarak yaylalara göç etmektedirler.

Anamur yaylalarında 50 yıl içinde çadırdan evciğe, evcikten sayvant adı verilen dik çatılı tipik evlere, yayla kesimine karayolu yapılması ve ulaşımın kolaylaşması ile beton yapılara geçildi. Yaz aylarında ilçe halkı Toroslara çıkmakta, Kaş, Abanoz ve Akpınar yaylalarında modern ve planlı konutlar yayla evi olarak kullanılmaktadır. Yöre halkının neredeyse tamamının yaylalarda yazlak dedikleri evleri bulunmaktadır. Anamur'un yaylalarında görülen ilk yapı tipleri evcik ve sayvant'tır.

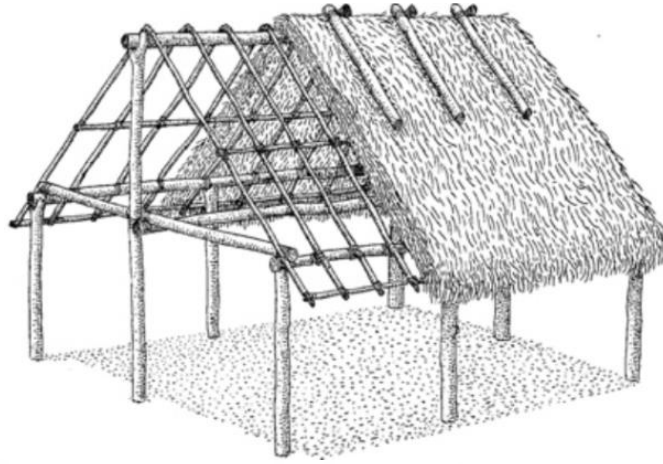
1-EVCİK: Bu yapı tipi, yakın zamana kadar yaylalarda tercih edilen ve sadece bu yöreye has ev şeklidir. Duvar yüksekliği insan boyu kadar yapılan evciklerin çatısı; ahşap dikmeler üzerine konan aşık ve mertekler aracılığıyla oluşturulur. Çatının üzerine örtü olarak sık iğne yapraklı sedir veya köknar dalları kullanılır. Kapı yerine büyükbaş hayvan girmesin diye çapraz sırık kullanılır ve içerisi görünmesin diye kilim asılır. Girişin tam karşısında ocak bulunur.

Evciklerde yaşam 4- 6 ay arasında değişir evcilik sadece yaylalarda değil sahil kesimine de kullanılmaktadır. Sahil kesiminde örtü olarak saz bitkisi kullanıldığı için” saz evcik “denilmektedir. Yayladakilere ise “pür evcik” denir.

Çizim 15 Evcik Plan Çizimi (Seda G.)

Resim 10 Evcik Ana Gövde Çizimi⁷⁰

Resim 11 Evcik Genel Görünüm (AEGM⁷¹)

2-SAYVANT: Yörede görülen bir ev tipi de, “sayvant” adı verilen tahta ve ardıç çubuğuyla örtülü yayla evidir. Yaz sıcaklığında yaylaya göçen ekonomik durumu yerinde olan kişilerin yaptırdığı evlerdir. Evcik yanında bunların sayısı oldukça azdır. Siyah kireçtaşı, ahşap hatıllar ve çamur harç kullanılarak yapılan bu evlerde çatı tahta ve Ardıç kabuğu ile örtülür. Günümüzde bu yapılarda üst örtü olarak çinko kullanılmaktadır.

⁷⁰ Fitch, J. M. & Branch, D. P., Primitive architecture and climate, Scientific American, 1960, s:142

⁷¹ Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi

Özellikle Anamur Yörüklerinin yerleştiği Abanoz, Halkalı, İnceöz, Yörük Pazarı, Feslikan, Gömüldürüm yaylalarındaki konutlar genellikle çimento harç malzemesi kullanılarak tuğla ve taştan yapılmış olup, bunların üstü çatılıdır. Bu konutlar aile büyüklüğüne göre iki veya üç odalıdır.

Yaylalarda çok basit çoban kulübelerinden başlayarak modern konutlara kadar konut tipleri mevcuttur. Konutlar genellikle tek katlı ve bir birine bitişik bir iki odalı evler şeklindedir. Evlerin kenarlarında ve yakınlarında hayvanlar için ahır ve çevrimler bulunmaktadır. Konut tiplerinin farklı olmasında, ulaşım imkânları, elektrik, su ve ailelerin sosyo-ekonomik nitelikleri belirgin bir rol oynar.

Burada hayvancılıkla uğraşanların konutları taş duvarlı ve tek katlıdır. Konutun yakınında büyük ve küçükbaş hayvanların barındığı etrafı taş, tel veya ağaçla çevrilmiş olan ağıllar bulunmaktadır. Bu ağılların üstü açıktır.

Taş kullanılarak yapılan evler, aile fertlerinin sayısına göre 15 -20 metrekare alana yapılan enine kapı bırakılarak 1,5 metre yükseklikte taş duvarlarla çevrilen yapıdır. İki tarafa çakılan çatal biçiminde direklerin üstüne konulan sırıkla ana çatı oluşturulur. Taş duvarlı olan konutların üstü naylon ve bitki dallarıyla örtülür. Özellikle naylon örtü yaz yağışlarından etkilenmemek için kullanılmaktadır. Bu evlerde odaların arası kilim ve halı gibi örtülerle bir kısmı da taş duvar ve ahşap malzeme ile bölünmektedir. Konutların çoğunda pencere yoktur.

Bu tip konutlar genellikle yazın yerleşilen geçici yerleşme olduğu için çok özen gösterilmeden yapılmaktadır. Yayla evinin bulunduğu yer kaya kütlelerin kenarında ise burada küçük mağaralar ve oyuklar da konut ve ağıl olarak da kullanılmaktadır. Bunun yanında çadır kültürünü devam ettiren yöre sakinleri de bulunmaktadır. Ayrıca bazı sürü sahibi yaylacıların sağlıksız, düzensiz konutlarda yaşadıklarını gözlemlemek de mümkündür.

Resim 12 Berem Yaylasında Ahşap Çatılı Sayvant

Resim 13 Abanoz Yaylasında Taş Duvarlı Sayvant

Resim 14 Basit Taş Duvarlı Yayla Evi

Resim 15 Yaylada Kullanılan Ocak/ Mutfak

Resim 16 Kıl Çadır

Resim 17 Yaylada Görülen Çadır- Konut Örneği

4.2. ANAMUR EVLERİNİN MİMARİ DEĞERLENDİRİLMESİ

4.2.1. YAPIM MALZEMESİ:

4.2.1.1. Taş:

Anamur evlerinde, geleneksel yapı malzemesi olarak taş ve ahşap kullanılmaktadır. Evler kâgir sistemle, temelden başlayarak moloz taş ile inşa edilmiştir. Kullanılan moloz taş bölgede doğal olarak bulunan ve çıkarılan “kayrak⁷²” (gayrak, bortaş, karataş) olarak bilinen taştır. Kısmen işlenmiş yâda işlenmemiş olarak kullanılmıştır. Özellikle köylerde, duvar örgülerinde tercih edilmiştir.

Cephe köşelerinde köfük⁷³ (küfeki) taş olarak adlandırılan yumuşak ve kolay işlenen taş, kullanılırken duvarlar ve temellerde kaba yonlu taş kullanılmıştır. İlçe merkezde yer alan konutlarda düzgün kesilmiş moloz taş tercih edilmiştir. Karamanoğlu konağı, Kısakahyaoğlu konağı, Rum evi, Hüseyin Özaltun evi ilçe merkezde yer alan ve moloz taş kullanılan örneklerdendir.

Evler temelden başlayarak aralara ahşap hatıl atılarak taş ile örülmüştür. Kullanılan taşlar birçok yapıda farklı boyutlarda ve şekillerde kesilerek kullanılmıştır. Köylerde yapılan konutlar taşların arasında çamur-harç kullanılarak yapıldığı gibi kuru örgü tekniğinde, harç kullanmadan da yapılan konutlar bulunmaktadır. Ev sahibinin maddi durumuna göre kullanılan taş malzeme ve yapım tekniğinde farklılıklar görülmektedir. Demirörende yer alan Sakine Mecid evi ile Ortaköy de yer alan İbrahim Bey konağında kullanılan taş ve yapım teknikleri farklılık göstermektedir.

Sakine Mecid evi kuru örgü tekniğinde harçsız olarak ve kaba yonlu taş ile inşa edilmiş, İbrahim bey konağı ise düzgün kesilmiş küfeki taşı ile çamur harç kullanılarak inşa edilmiştir.

Taş malzeme ile örülen duvarların kalınlığı 60-65 cm kadardır. Evlerin duvarları örülürken büyük taşların arası küçük taşlar ile doldurularak duvarlar güçlendirilmiştir. Bu küçük taşlara bölgede hellik⁷⁴ denilmektedir.

⁷²**Kayrak:** Kolayca ince yapraklar halinde ayrılabilen ya da yarılabilen ince taneli ve killi, mikalı, kloritli, kuvarlı; kara, gök ve kül rengi olabilen başkalaşım kayasıdır. (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Kayrak>)

⁷³**Köfük taş:** Açık bej, açık sarı, gri tonlarda, ince taneli ve kumlu görünümde, fosilli, boşluklu ve kristalli, kompakt bir taş olan küfeki, ocaktan çıkmadan önce yumuşak, daha sonra havadaki karbondioksit gazı sayesinde sertleşiyor. Sertleşen küfeki taşı uzun süre sertliğini koruyor. Yıllar geçtikçe betona nispetle mukavemeti daha da artıyor. (<https://tr.wikipedia.org/wiki/küfeki>)

⁷⁴ Kunduracı O., Batı Toroslarda Bulunan Geleneksel Konutlar, Selçuk Üni. Sosyal Bilimler Ens., Arkeoloji Ve Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, Sanat Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1995, Konya, s:120

Taş sadece duvar ve temelerde değil aynı zamanda baca yapımında da kullanılmıştır. Ömer yayla evinde bulunan iki adet bacadan kuzeyde olanı geleneksel teknikte ve taş ile örülerek yapılmıştır.

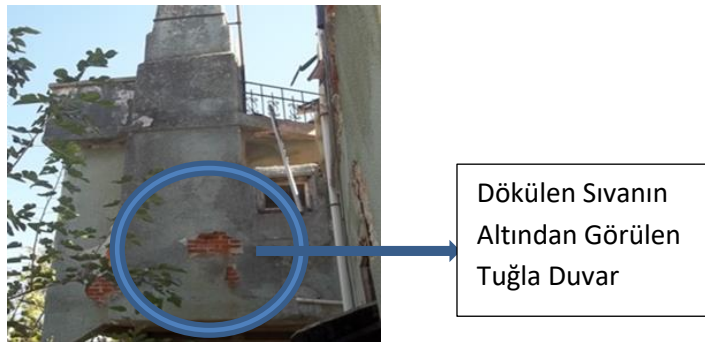
Resim 18-19 Baca ve Kuru Duvar Örgüsü

4.2.1.2. Tuğla:

İncelediğimiz evlerde değişimin bir sonucu olarak konutlara yapılan eklemelerde ve yenilemelerde tuğla kullanılmıştır. Banyo, tuvalet gibi ıslak mekânların evin içine alınması amacı ile yapılan eklemeler, evi büyütmek için eklenen oda duvarlarında ve bacalarda tuğla kullanılmıştır. Dr. Hayrettin ve Veli Arif evlerine yapılan mutfak ve banyo kısımlarında tuğla malzeme görülmektedir.

Resim 20 Dr. Hayrettin Evinin Mutfak Ve Baca Kısmı

4.2.1.3. Kerpiç:

Bölgede ana yapı malzemesi taştır. Taş duvarlar daha çok taşıyıcı olarak kullanılmıştır. İlçede bulunan konutlarda kerpiç kullanımı daha çok evlerin bölme

duvarlarında ve köşk katlarında karşımıza çıkar. Kullanılan kerpiç malzeme, hımiş tekniğinde ahşap iskeletin arasında ve bağdadi tekniğinde ahşap çıtalarının arasında dolgu malzemesi olarak kullanılmıştır. Bu duvarlar mekânları sınırlandıran, rüzgâra ve soğuk havaya karşı koruma sağlayan ince, perde duvarlardır. Katalogdaki evlerin çıkmalarında, köşk katlarında, iç bölme duvarlarında bağdadi tekniğinde kerpiç kullanılmıştır. Hakkı efendi konağı köşk katında kullanılan bağdadi tekniği, günümüzde sıvaların yer yer dökülmesi sonucunda net olarak izlenmektedir.

Resim 21 Hakkı Efendi Konağı Köşk Katı Bağdadi Tekniği Uygulaması

4.2.1.4.Ahşap:

Geleneksel Türk Ev mimarisinin ayrılmaz bir parçası olan ahşap taştan sonra ilçede en çok kullanılan malzemedir. Bölgede ormanların sıklığı ve kolay elde edilmesi ahşap kullanılmasını cazip kılmaktadır. Döşemeler, tavanlar, kapılar, pencereler, gömme dolaplar, raflar, yüklükler, gusülhaneler, ara bölmeler, saçaklar, çıkmalar ve çatılar da ahşap malzeme kullanılmıştır. Ayrıca evlerin kapı ve pencerelerinde küskü (kösük) adı verilen kilit sistemlerinde ahşap kullanılmıştır (resim 21).

Ahşap, evlerin cephelerinde bağlayıcı unsur olarak kullanılmıştır (resim 20). Ana taşıyıcı strüktür, taş ve ahşabın birlikte kullanımı ile oluşan kalın duvarlardır. Taş ve ahşabın beraber kullanımı, temelden çatıya kadar devam eder. Bu uygulamaya Kaşdişlen de bulunan Emin Göknaar ve Şafi Dede evini örnek olarak verebiliriz.

Balkonların ve açık sofaların taşıyıcı direkleri de ahşaptan yapılmıştır. Taşıyıcı direklerde sedir ve katran tercih edilmiştir. Şevki Efendi Konağının balkonunu ahşap direkler taşımaktadır.

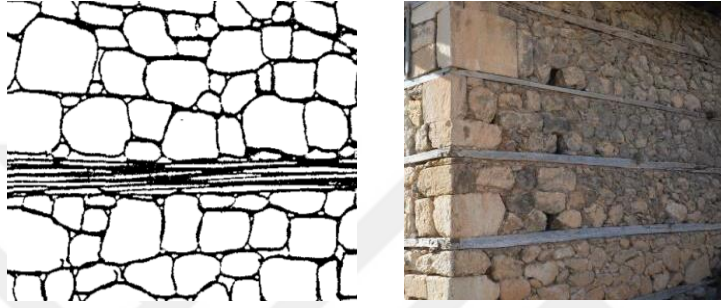
Bunların dışında Anamur evlerinde köşk katı olarak adlandırılan yazlık kısımlar tamamen ahşap malzeme ile yapılmaktadır. Hımiş tekniğinde, ahşap iskeleti oluşturmak için;

dikey, yatay ve çapraz ağaçlar kullanılmıştır. Şevket Erdem Konağı ve Hacı Ali Bey Konağı köşk katı himiş duvarlar ile yapılmıştır.

Ara bölme duvarlarda ve çıkmalarda Bağdadi tekniği uygulanmıştır. Bu duvarlar yan yana çakılan ahşap çıtaların arasının kerpiç malzeme ile doldurulması ile oluşmaktadır.

Kullanılan ahşap malzeme, yörede katran adı verilen Toros ardıcı, ladin ve sedir ağacıdır.

Resim 22 Ahşap Hatıl Uygulaması

Resim 23 Pencere Ve İç Mekânlarda Ahşap Kullanımı

4.2.1.5.Maden:

Katalogda yer alan evlerde maden pencere parmaklıklarında, kapı ve pencerelerin menteşelerinde, kilitlerin aynalıklarında kullanılmıştır. Maden bölgenin nemli olması sebebi ile çok tercih edilmez. Pencere korkuluklarında maden; yatay ve dikey demir çubuklar,

U formunda parmaklık ve lokmalı parmaklık şeklinde kullanılmıştır(resim 22). Balkon korkuluğunda kullanımına tek örnek Dr. Hayrettin evidir. Katalogda yer alan iki konakta döküm kapı tokmağı ile karşılaşılmıştır. Bunlar Kısakahyaoğlu konağı ve Dr. Hayrettin evidir.

Resim 24 Lokmalı Parmaklık

Resim 25 Dr. Hayrettin Evine Ait Kapı Tokmağı

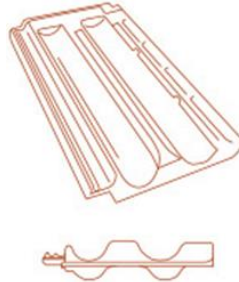

4.2.1.6.Kiremit:

Marsilya kiremit bölgede en çok tercih edilen çatı kaplama malzemesidir. İlk zamanlarda konakların köşk katında kullanılan Marsilya kiremitler zaman içinde düz dam örtülerin yerini almıştır. Nazifoğlu Konağı, Hacı Molla Evi, Sinanoğulları Evi, Veli Arif Konağı kiremit kullanımına örnek yapılarıdır.

Marsilya kiremit çatılarda, bahçe duvarlarında, bahçe giriş kapısı üzerinde uygulanmıştır. Bahçe kapısında uygulandığı Şevki Efendi konağında karşımıza çıkmaktadır.

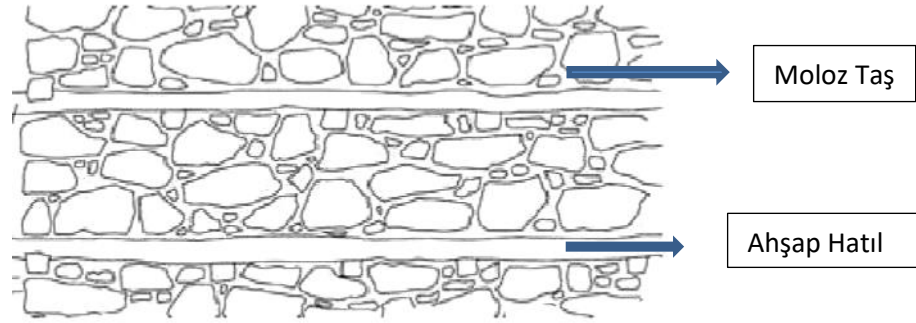
Çizim 16 Marsilya Kiremidi Çizimi

4.2.2. YAPIM TEKNİKLERİ

İlçede yer alan konutların yapı elemanlarından en önemlisi duvarlardır. İlçede bulunan evlerde yerleşim alanı ve ekonomik etkenler sonucunda duvar yapımında farklılıklar bulunmaktadır. İncelediğimiz evlerde; yığma(kagir), bağdadi ve hımış duvar şeklinde üç farklı yapım tekniği bulunmaktadır.

Çizim 17 Ahşap Hatıllı Yığma Taş Duvar

4.2.2.1. Yığma (Kagir):

Bölgede ev yapımında kullanılan geleneksel uygulamadır. Yığma, moloz taş veya kerpiç malzeme kullanılarak, belli bir sıra dâhilinde üst üste konup, arada ahşap hatıllarla bağlanarak yapılmış bir duvar örme sistemidir. Katalogda incelediğimiz bütün geleneksel konutlar temelden, çatıya kadar bu teknikte yapılmıştır.

Taş duvarların yapımında iki farklı teknik uygulanmıştır.

A- Kuru Duvar Tekniği:

Bu teknikte, düzgün hatlara sahip olan taşlar iç ve dış cepheye gelecek şekilde yerleştirilir. Taşların arasında kalan boşluklar hellik olarak adlandırılan küçük taş parçaları ile doldurulur. Taşların arasına 50-60 cm de bir ahşap hatıllar atılarak desteklenir. Evin kat yüksekliği elde edilene kadar tekrarlanarak uygulanır. Bu duvar tekniğine Boğuntu, Çamlıpınar alanında rastlanmaktadır.

B- Harç Kullanılan Kagir Duvar Tekniği:

Bu teknikte de ilkinde olduğu gibi duvarlar moloz taş ve ahşap hatıl kullanılarak örülmektedir. Farklı olarak taşların arasına kireç harcı eklenerek daha sağlam ve düzgün bir görünüm elde edilmektedir. Sarı dana, Kaşdışlen, Ortaköy, Nasrettin köylerinde yer alan evlerde bu teknik kullanılmıştır.

4.2.2.2.Hımış:

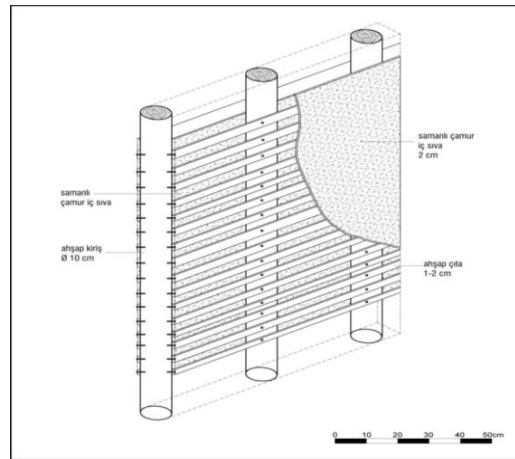
Boşlukları taş, tuğla ya da kerpiçle doldurulan ahşap iskelet strüktür⁷⁵ bu tekniğe dolmagöz de denilmektedir. Katalogda yer alan evlerde, iç oda duvarlarında hımış kullanımı görülmüştür. Ahşap çıtaların arasında dolgu malzemesi olarak kerpiç tercih edilmiştir. Bazı konutların üst katlarında ahşap karkas arası kesme taş dolgulu hımış sistem de görülmektedir. Hacı Molla Evi buna örnektir.

4.2.2.3. Bağdadi:

Ahşap dikmelere, çakılan çıtaların arasına kerpiç çamuru doldurulup, daha sonra çıtaların üzeri sıvanarak tamamlanan yapım tekniğidir⁷⁶.

İç kısımda alçı sıva kullanılırken evlerin dış cephelerinde kırıklı sıva kullanılmıştır. Katalogdaki evlerin çıkımlarında, köşk katlarında ve bazı evlerin iç oda duvarlarında kullanılmıştır. Anamur evlerinde geleneksele uygun olarak köşk katları bağdadi tekniğinde duvar örgüsüne sahiptir. Veli Arif Konağının çıkması, Şevket Erdem Konağının köşk katı bu tekniğin uygulandığı yapılara örnektir.

Çizim 18 Bağdadi Duvar Detay Çizimi (Duygu Bakışlı)⁷⁷

⁷⁵ Sözen, Tanyeli, Sanat Kavram Ve Terimleri Sözlüğü,,s:135)

⁷⁶ Sözen, M. ve Tanyeli, U., Sanat Kavram Ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul,1996,s:42

⁷⁷ BAKIŞLI, D., "Antalya İli Akseki İlçesi Sarıhacılar Köyü Özgün Yapısal Ve Mimari Özelliklerin Belirlenmesi", Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019, s:51

4.2.3. PLAN TİPLERİ:

Çalışmamızda, Türk konut mimarisinin plân özelliklerini belirleyen görüşler içerisinde, Sedat Hakkı Eldem tipolojisi temel alınmıştır. Sedat Hakkı Eldem'e göre sofanın evdeki yeri ve şekli evin planına doğrudan doğruya etki eder. Bu sebeple ev plan tipolojileri sofanın konut içindeki yerine göre belirlenir.

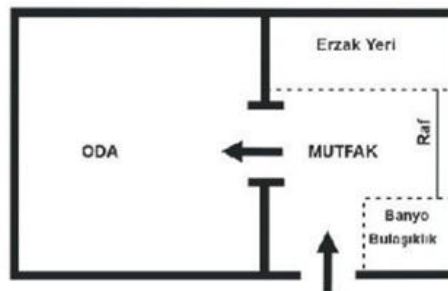
Anamur geleneksel konutlarında plan tipi belirlenirken yaşama alanı olan birinci ve ikinci katlar dikkate alınmıştır. Plan düzeni açısından farklı tiplerin görüldüğü bu konutlarda; sofasız, dış sofalı, iç sofalı ve orta sofalı olmak üzere 4 plan tipi vardır. Bu plan tiplerine ve sınıflandırmaya girmeyen, Yapılan eklemeler ile planları tamamen değişmiş farklı plan şemasına sahip konut örneği olarak Hacı Ali Bey Konağı' nı zikretmek gerekir. Yapılan eklemeler sonucunda konak farklı bir plan şemasına sahip olmuştur.

Geleneksel konutlarda plan oluşumu konar – göçer yaşam ve Türk ev geleneğine göre şekillenmiştir. Sofasız, iç sofalı, dış sofalı ve orta sofalı plan tiplerine sahip bölge evlerinde, plan elemanları olan odalar ve sofaların durumuna göre farklılıklar izlenmektedir.

A) Sofasız Evler: Bölgede bulunan en sade ev örnekleri sofasız evlerden oluşmaktadır. Tek katlı ve iki katlı olan farklı uygulamaları bulunmaktadır. Tek katlı olan uygulamalar, Anadolu'da bulunan ilk ev örneklerinden megaronlara benzemektedir. Bu örnekler sayı olarak azdır ve daha çok yaylalarda görülmektedir.

İki ve daha fazla odalı uygulamalarda, odalar arasında koridor/ aralık olan örnekler(İnce Ağa Evi, Havva Çelik Evi) ve koridor/aralık olmayan örnekler(Nazmi Kumcu Evi, Hasan Şahinciler Evi) olarak iki farklı grup karşımıza çıkmaktadır.

Çizim 19 Yaylada Kullanılan Tek Odalı Ev Planı

B) Dış Sofalı Evler: Anamur geleneksel konutlarında en çok uygulanan plan tipidir. Evlerin küçük ölçekli olması, bölgede yaz aylarında havanın sıcaklığının yüksek olması ve göçebe kültüründen kaynaklı açık havada yaşam tarzı bu planı cazip hale getirmiştir.

İlçe halkı mayıs ayından kasım ayına kadar geçen süreyi yaylada geçirmektedir. Yeme, içme, misafir ağırlama, el işleri hatta uyumak için kullanılmaktadır. Özellikle çok tercih edilen dış sofa uygulaması L planlı olanıdır. Çamlıpınar 12 Numara, Halis Güzel Evi, Şafi Dede Evi, Korucuk Sahipsiz Ev, Rum Evi, Davud Ateş Evi, Hüseyin Özaltun Evi dış sofalı örneklerdir. Bölgede en çok tercih edilen plan olmasına rağmen tek bir konakta Hakkı Efendi konağında uygulanmıştır.

C) Orta Sofalı Evler: Orta sofa iki yanında odalar ve çıkma yer alır. Oda sayıları iki ile dört arasında değişmektedir. Büyük ölçekli yapılarda görülen orta sofalı plana örnek olarak Hacı Molla Evi, Kısakahyaoğlu konağı verilebilir.

D) İç Sofalı Evler: İncelenen konutlardan on tanesi iç sofalı plan şemasına uygun olarak yapılmışlardır. Bu plan uygulaması yapının birinci katında kendini göstermektedir. Sofa konutun derinliği boyunca dikdörtgen uzanmıştır. Bu plan tipi ilçe merkezde yer alan 20. yy konutlarında ve konaklarda görülmüştür. Merkez 23 Numara, Sinanoğulları Evi, Dr. Hayrettin Evi, İbrahim Bey Konağı, Karamanoğlu Konağı, Nazifoğlu Konağı, Şevki Efendi Konağı, Şevket Erdem Konağı ve Veli Arif Konağı iç sofalı plan tipolojisine sahip konutlardır.

4.2.4. PLAN ELEMANLARI:

Evler yaptıran kişilerin ekonomik güçleri doğrultusunda şekillenmiştir. İlçede yer alan konutlarda üst katlar yaşam alanı olarak kullanılmaktadır. Zemin katlar ahır ve depo alanı olarak kullanılmıştır. Bağımsız girişleri bulunan bu mekânlar geleneksel konutlarda yaşam alanı olarak tercih edilmez. İlçe merkezinde yer alan geç dönem konutlarında zemin kat yaşam alanı olarak düzenlenmiştir.

Tezimizde planlamanın ana unsurları olan oda, sofa, merdiven ve teras (ayazlık) başlıklar halinde tek tek ele alınmıştır. Özellikle odaların ve sofaların kapladıkları alan ölçüleri, yükseklikleri ve içlerinde barındırdıkları unsurlar tespit edilerek detaylı olarak incelenmiştir.

4.2.4.1.Odalar:

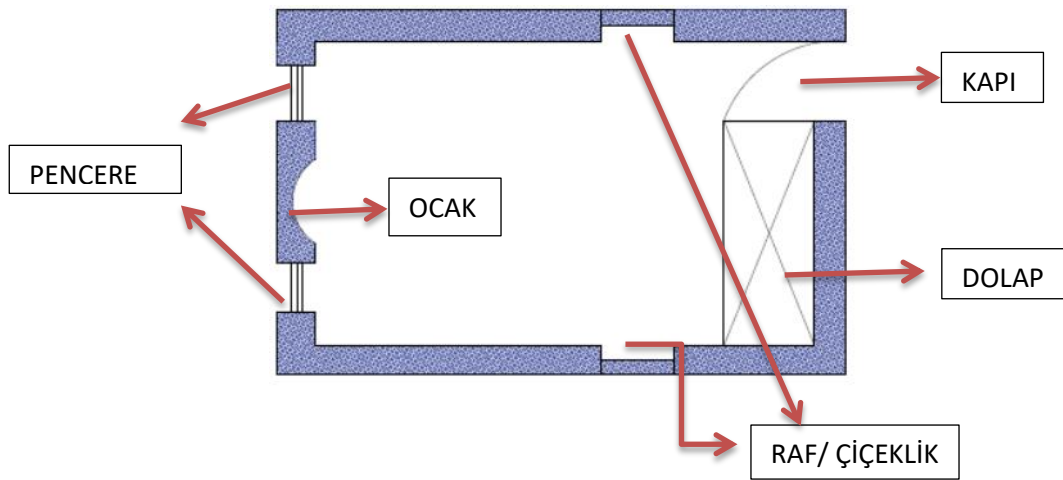
İncelediğimiz evlerin birçoğu özgün durumunu korumaktadır. Odaların kapıları ve pencereleri sofaya bakacak şekilde planlanmıştır. Planı oluşturan ana unsur kabul edilen odalar, ilçede buldukları bölge ve konutların büyüklüğü ile orantılı olarak farklılıklar göstermektedir.

Önder Küçükerman odaların kapı ve dolaplar ile ilişkisini açıklarken geleneksel evlerdeki bu duruma açıklık getirmiştir. Oda kapıları ahşap dolaplarla bir arada bağlantılı tasarlanmıştır. Kapı kasası oda girişinde bir eşik, eyvan oluşturmaktadır⁷⁸. Genel olarak odalar 3.50 x 4.50 m ve 3.10x5.10 m ölçülerinde ve kare planlı olarak yapılmaktadır. Konutlarda kapının açılışına göre sol tarafına dolap yerleştirilmiştir. Kapının ortada tam ortada olduğu ve iki tarafında dolap uygulaması bulunan örneklerde katalogda yer almıştır. Oda girişlerinde, kapı doğrudan yüklük duvarına ve odanın içerisine açılır

Geleneksel konutlarda ve konaklarda odalar ortalama 5.60 x 5.60 m ölçülerinde ve kare planlı olarak yapılmaktadır. Plan tipleri birinci katlara göre şekillendiği için oda ölçülerinde birinci katlar temel alınmıştır. Zemin kat ve birinci kat odalarında boyut olarak uyum bulunmaktadır.

Geleneksel bir özellik olarak, kapının karşısında yer alan duvara iki pencere arasına ocak yapılmıştır. Yakın tarihte yapılan geleneksel evlerde yüklük kullanımının devam ettiği izlenmektedir.

Çizim 20Anamur Evlerinde Oda Yerleşim Planı (Seda G.)

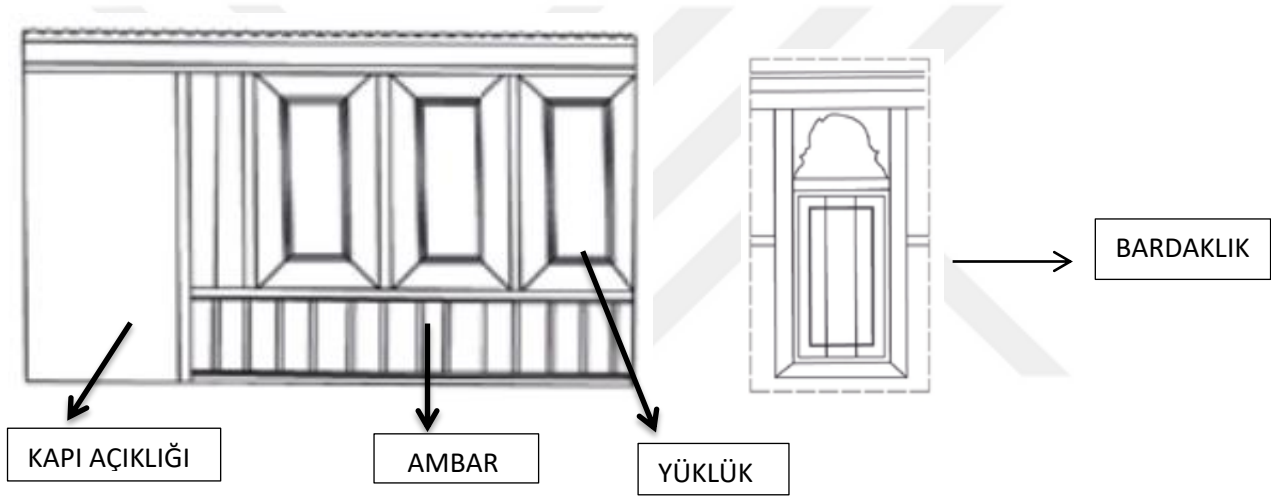

⁷⁸ Küçükerman, Ö., Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1991, İstanbul, s:88

Ancak bu evlerde odalarda ocak kullanımı daha az görülmektedir. Merkez 23 Numara, Rum Evi, Dr. Hayrettin Evi, Sinanoğulları Evinde odalarda ocak bulunmaz.

Kırsal konutlarda kapının önünde ve yanında ağzıaçık, çiçeklik gibi uygulamalar bulunmaz. Bunun yanı sıra dolap bulunmayan odalar da mevcuttur. Dolaplar yüklük ve ambar olarak tasarlanmıştır. Dolapların alt kısımları ambar olarak kullanılmaktadır. Ambarın kapağı dolabın içinden verilmiştir. Odada bulunan diğer iki duvarda küçük boyutlu dolap veya çiçeklik, lambalık olarak adlandırılan açık raflar yer alır. Bu küçük boyutlu dolaplara bölgede bardaklık denilmektedir. Bu dolaplar daha çok mutfak olarak kullanılan odalara yapılmıştır.

Çizim 21 Oda İçinde Yer Alan Dolapların Çizimi (Seda G.)

Geleneksel konutlarda ve konaklarda, odalar küçük farklara rağmen genelde aynı tasarlanmıştır. Geleneksel konutlarda dolaplar, yüklükler, benzer şekilde yerleştirilmiş olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geç dönemde yapılan konaklarda dolap duvarın içine oturturulmuş, böylece kırsal/yayla evlerinde, geleneksel konutlarda oluşan kapı açıklığı, giriş eyvanı bu evlerde ortadan kalkmıştır. Dolaplar yüklük ve gusülhane olarak tasarlanmıştır. Konaklarda duvarlarda ve yüklüklerde çiçeklik olan örnekler mevcuttur. Bunlardan biri de Hacı Ali Bey Konağıdır.

Kapının karşısında yer alan duvara iki pencere arasına ocak yapılmıştır. Odada bulunan diğer iki duvarda küçük boyutlu dolap veya çiçeklik, lambalık olarak adlandırılan açık raflar yer alır. Bu küçük boyutlu dolaplara bölgede bardaklık denilmektedir. Bu dolaplar daha çok mutfak olarak kullanılan odalara yapılmıştır.

Kırsal konutlarda bulunan ambar uygulaması konaklarda bulunmaz. Bunun yerine dolapların üst kısımlarında musandıra uygulaması bulunmaktadır. Oldukça yüksek tutulan musandıralar odalarda ahşap süsleme bulunan alanlardır. Özellikle Nazifoğulları konağında yer alan musandıralar boyutları ve ahşap detayları ile dikkat çekmektedir.

Oda duvarlarının zeminden 70-80 cm yüksekliğe kadar ahşapla kaplandığı örnekler bulunmaktadır. Bu ahşap kaplamalara bölgede “kitabiye” adı verilmektedir. Ortaköy İnce Ağa evi, Demir Ören Sakine Mecid evi, Kaşdişlen Emin Gökmar evinde bu kaplamalar bulunmaktadır.

Resim 26 İnce Ağa Evinde Bulunan Kitabiye

Odalar tabandan 125 santim yüksekliğe kadar şap ile sıvanmaktadır. Zeminde kullanılan ahşap malzemenin ömrünü uzatmak ve evi haşereden korumak için yapılan geleneksel bir uygulamadır.

Anamur evlerinde odalar küçük ölçekli olarak tasarlanmıştır. Odalar arsında geçişler evin içinden verildiği gibi dışarıdan bağımsız şekilde de olabilmektedir. Odaların düzenlenmesinde küçük farklara rağmen genelde aynı tasarım uygulanmaktadır.

Konaklarda görülen “köşk odaları” diğer odalara nazaran daha büyük ve yüksek tutulmuştur. Ahşap hımiş tekniğinde yapılan köşk odaları bütün bir katı kaplar. Bu sebeple bu mekânlara “köşk katı“ denilmektedir. Köşk odasında pencere kenarlarında seki uygulaması görülmektedir.

Yazlık oturma alanı olan bu mekânlarda sekiler kullanılarak manzaradan ve pencerelerden gelen esintiden ve manzaradan en iyi şekilde faydalanmak amaçlanmıştır. Diğer odalarda ve sofada seki görülmez. Pencereler geleneksel olarak derin ve kepenkli olarak tasarlanmaktadır. Kırsal konutlarda ve yayla evlerinin bir kısmında pencerelerde cam

kullanılmadığı görülmüştür. Pencerelerde bulunan kepenkler iç kısımda yer alır. Çift kanatlı olarak yapılan kepenklerde kösük adı verilen kilit sistemi kullanılmaktadır. Merkez 23 numara ve Saray Mahallesi 13 numarada kepenkler değişimin bir örneği olarak pencerelerin dışına uygulanmıştır. Evlerin özellikle, çıkmalarında tepe penceresi bulunmaktadır. Şevki Efendi Konağı ve Nazifoğulları Konağı renkli cam kullanılan tepe pencereleri ile dikkat çekmektedir.

Kırsal konutlarda odaların tavanlarında aşık adı verilen yuvarlak ahşap dilmeler yan yana dizilerek kullanılmıştır. Konaklarda ve geleneksel konutlarda tavanlar kaplanmış hatta tavan göbeği yerleştirilmiştir.

Kısakahyaoğlu Konağı, Şevket Erdem Konağı, Şevki Efendi Konağı, Nazifoğlu Konağı, Hacı Ali Bey Konağı, Hakkı Efendi Konağı, Karamanoğlu Konağı, Rum evi, Merkez 23 numarada yer alan konakta tavan kaplaması ve tavan göbeği bulunmaktadır.

4.2.4.2.Sofalar:

Kırsal konutlarda ve yayla evlerinde yaygın olarak dış sofa kullanımı tercih edilmektedir. Bölgenin sıcak olmasının bir sonucu olarak yaşam bu alanlarda sürmektedir. Arazinin eğimli yapısından faydalanılarak oluşturulan bu mekânlar genelde zemin katın çatısı kullanılarak oluşturulmaktadır. Nasuh Durmaz evi, Çamlıpınar 12 numaralı konut, Ömer Yayla evi, Halis Güzel evi, Şafı Dede evi, Davut Ateş evi, dış sofalı örneklerdir. Dış sofa uygulamalarında kareye yakın dikdörtgen bir görünüm izlenmektedir.

Anamur'da bulunan geleneksel konutlarda ve konaklarda en çok iç sofa kullanımı tercih edilmektedir. Dr. Hayrettin Evi, İbrahim Bey Konağı, Karamanoğlu Konağı, Nazifoğlu Konağı, Şevki Efendi Konağı, Şevket Erdem Konağı, Veli Arif Konağı, Sinanoğulları Evi ve Merkez 23 numarada yer alan konakta iç sofalı plan bulunmaktadır.

Davud Ateş evi, Hakkı Efendi Konağı , Hüseyin Özaltun evi ve Rum evinde dış sofa yer alır. Orta sofalı plan ise Kısakahyaoğlu Konağı, Hacı Molla evinde izlenmektedir. Sofaların bir veya daha fazla ucunda çıkma yer alır. Kısakahyaoğlu konağında dört yönde sofa çıkması yer alır. Karamanoğlu konağında iki yönde ve iki katta çıkma izlenirken merkezde yer alan ve geç dönem özelliği gösteren konutlarda sofa çıkması izlenmektedir. Şevki Efendi Konağı, Merkez 23 Numara, Veli Arif Konağı, Rum Evi ve Saray Mahallesi 13 numarada sofa çıkmasına yer verilmiştir.

Kırsal konutlarda bulunan ve ahşap direkler üzerinde tek cephede bulunan sofalara bölgede ayazlık denilmektedir. Bu uygulama Antalya Akseki evlerinde de uygulanmaktadır.

Genel olarak kuzey cepheye veya manzaraya karşı yapılmaktadır. Nazmi Kumcu evinde, kuzey cephede, büyük oranda yıkılmış ayazlık bulunmaktadır.

Özellikle kırsal konutlarda evin dört cephesini dolaşan teras uygulamaları bulunmaktadır. Teraslar, çatının saçakları uzatılarak büyük oranda kapatılmaktadır. Hasan Şahinciler evi, Nasuh Durmaz evi teras uygulaması bulunan konutlardır. Hasan Şahinciler evinin terasının kuzey kanadında farklı bir uygulama olarak kilim dokuma direkleri bulunmaktadır. Bu direklere bölgede “ıstar “ denilmektedir.

Kırsal konutlarda sofa dışında “aralık” olarak adlandırılan koridor uygulaması karşımıza çıkmaktadır. Daha çok iki odalı konutlarda uygulanan aralık kısmının bir ucu ayazlığa açılmaktadır. Kaşdişlen ve Ortaköy’de yer alan konutlarda aralığın sonunda yer alan kapıya “art kapı” denilmektedir. Bu kapı evlere sonradan eklenen ıslak mekânlara açılmaktadır.

4.2.4.3.Merdivenler:

Katalogda incelediğimiz evler genel olarak az iki katlı yapıldıkları için merdiven kullanılmıştır. Merdivenler ahşap ve taş malzemededen imal edilmiştir.

Yayla evlerinde, kırsal konutlarda ve geleneksel konutlarda zemin kat ve birinci katı birbirine bağlayan iç mekân merdiveni bulunmaz. Merdivenler evin dışında yer alır. Geleneksel konutlardan; Rum evi, Nazifoğulları konağı, kez 23 numara, saray mahallesi 13 numara ve İbrahim bey konağında katlar arasında geçişi sağlayan merdivenler dışta yer alır ve taş malzemededen yapılmıştır.

Geç dönemde yapılan konutlarda ve konaklarda, farklı bir uygulama olarak iç mekanda katlar arasında geçişi sağlayan ahşap korkuluklu merdivenler yer alır. Şevket Erdem Konağı, Şevki Efendi Konağı, Kısakahyaoğlu Konağı, Dr. Hayrettin Evi, Hacı Molla Evi, Karamanoğlu Konağı, Veli Arif Konağı katların içerden merdiven ile bağlandığı örneklerdir.

Evlerin dış sofasına veya giriş kapısına çıkan merdivenler yaygın olarak taş malzemededen yapılmaktadır. Bu merdivenlerde korkuluk yoktur. Merdivenlerin alt kısımları boş bırakıldığı gibi, taş malzeme ile doldurulduğu da görülmüştür.

Kırsal konutlarda; birinci kata ve sofaya çıkmak için seyyar merdiven kullanılan yapılarda bulunmaktadır. Buna Boğuntu köyünde yer alan Nasuh Durmaz evinin ahşaptan yapılan ve birinci kata çıkmak için kullanılan seyyar merdiveni örnek olarak verilebiliriz.

Resim 27 Nasuh Durmaz Evine Ait Merdiven

Resim 28 Şafi Dede Evine Ait Taş Merdiven

4.2.4.4. Bahçe:

Kırsal konutlarda arazi şartlarından dolayı bahçe bulunmaz. Bölgenin engebeli yapısından dolayı evlerin arsaları oldukça küçük ve eğimlidir. Orman içine konumlandırılmış evlerin önünde arazisi olanlarda duvar ya da tel örgü uygulamasına rastlanmaz. Evlerin etrafında birçok meyve ağacı bulunmaktadır.

Merkeze yakın olan Nasreddin ve Ortaköy ilçelerinde, arazi daha düz olmasına rağmen bu konutlarda da bahçe veya bahçe duvarı yoktur.

Anamur'un varlıklı ailelerine ait olan konaklar, büyük bahçeler içinde yer almaktadır. Bahçeler alçak taş duvarlar ile çevrilmiştir. Evlerin arka cephelerinde yer alan bahçelerin sokak ile bağlantısı bulunmaz. Giriş çıkışlar evin içindedir. Bahçelerin içinde limon, incir, zeytin, elma, hünnap, portakal, keçiboynuzu gibi birçok meyve ağacı yer almaktadır. Bu ağaçların dışında en çok yetiştirilen ürün üzümdür. Özellikle evlerin çatılarına ve balkonlarına doğru uzatılarak yetiştirilmektedir.

Bahçelerde çevlik adı verilen küçük tarlalar bulunmaktadır. Bu alanlara daha çok günlük ihtiyaca yönelik ekim yapılmaktadır.

Terkedilmiş ve yıkılmak üzere olan Hacı Ali Bey ve İbrahim Bey Konaklarının geniş bir araziye yayılan bahçelerinin duvarları yıkılmış, ağaçları kuruyup sökülmüştür. Kısakahyaoglu konağının bahçe duvarları yol açmak için yıkılmıştır.

Evlerin arazisi etrafına bahçe duvarı yapımı geç dönem özelliğidir. Evlerin bahçelerinde günümüzde kuyu bulunmaz.. Dr. Hayrettin Evinin bahçesinde süs havuzu bulunmaktadır. Mevsim şartları sebebi ile bahçelerde oturma alanı bulunmaz.

4.2.4.5. Selamlık:

Geleneksel Anamur evlerinde selamlık kısmına sadece konaklarda rastlanmaktadır. Evin planına dâhil edilerek zemin katta inşa edilir. Ayrı bir girişi olan, evle içeriden bir bağlantısı bulunmayan odalardır. İçlerinde gusülhane, dolap ve ocak bulunmaktadır. Bu odalara sahip yapılara örnek Dr. Hayrettin Evi, Kısakahyaoğlu Konağı, İbrahim Bey Konağı ve Hacı Arif Konağıdır.

Selamlık (müştemilat) bulunan ev sayısı üçtür. Bu uygulama bölgeye ait bir özellik değildir. Geç dönem özelliği olarak ilçe merkezinde karşımıza çıkar. Daha çok ekonomik olarak güçlü ailelerin evlerinde görülmektedir. Dr. Hayrettin evi, Şavkı efendi konağı ve Şevket Erdem konaklarında selamlık bulunmaktadır.

Sofasız, iki odalı ve tek katlı olarak geleneksel tarzda yapılan bu mekânlar bahçe içinde yer almaktadır. Dr. Hayrettin Evine ait olan selamlık yaşanan yangın sonrası kullanılamaz durumdadır.

Şevki Efendi Konağına ait selamlık kısmı, bahçenin bir kısmı ile birlikte yıkılarak yerine apartman yapılmıştır. Şevket Erdem Konağına ait selamlık imar çalışmaları sonucunda bahçe sınırına yapılan sitenin arazisi içinde kalmıştır. Yapı günümüzde oldukça harap bir durumdadır.

4.2.4.6. Yardımcı Hizmet Mekânları:

4.2.5.1..Yıkınma Mekânları (Gusülhane, Banyo):

Anamur'un ilçe merkezde bulunan geleneksel konutların da yıkınma yeri, odaların yükükleri içerisinde bulunan gusülhanelerdir.

Gusülhanede taşıma su ile yıkılmaktadır. Pis su gusülhane içerisindeki gidere bağlı boruyla bahçeye ulaştırılmaktadır.

Geleneksel evlerde gusülhane bulunmaz. Bunun sebebi olarak taşıma su kullanımı ve evlerde gider sistemi olmaması gösterilebilir. Göçebelikten kalma bir alışkanlıkla evlerin ilk yapıldığı tarihlerde akarsu veya dere kenarlarında yıkınma, çamaşır yıkama yapıldığı bilinmektedir⁷⁹.

⁷⁹ Kaynak Kişi; Hanife Can, 85 Yaşında, Anamur Lale Köyünde Doğmuş, uzun yıllar İlçe Merkezinde ikamet etmiştir.

Katalogdaki evlerin bazılarında görülen diğer bir uygulama banyo ilavelerinin yapılışdır. Özellikle şebeke suyunun evin içerisine girmesinden sonra banyolar konutlarda yapılmaya başlanmıştır⁸⁰.

Banyoların sonradan ilave edildiğine önemli bir işaretle planlamadaki yerleşim ve kullanılan malzemede ki farklılıktır. Dr. Hayrettin Evi, Nazifoğlu Konağı, Şevki Efendi Konağı, Sinanoğulları Evi, Havva Çelik Evi , Veli Arif Konağı banyo ilavesi yapılan konutlardır. İlave yapılarda genellikle briket kullanımı dikkat çeker. Yapının dışına beton ayaklar üzerine bir balkon edası ile banyo ilaveleri yapılmıştır.

Köylerde bulunan konutlarda terasın / balkonun bir köşesine ahşap malzeme kullanılarak baraka şeklinde banyo ilaveleri yapılmıştır. Nasuh Durmaz evinde terasın köşesinde baraka şeklinde yapılan banyo ilavesi yer alır.

Resim 29 Sinanoğulları Evi Ek Kısım

**BANYO VE TUVALET
EKLEMESİ**

4.2.5.2.Mutfak:

Anamur evlerinde mutfak için ayrılan özel bir bölüm bulunmaz. Yaşam alanı olarak kullanılan odalarda bulunan duvar nişleri ve ocaklar bu işlev için kullanılmıştır. Katalogda yer alan geleneksel konutların tamamında bu durum gözlenmektedir.

Katalogda incelediğimiz Hüseyin Özaltun evinde balkon kısmının ahşap malzeme ile kapanarak mutfağa dönüştürüldüğü görülmektedir. Katalogda yer alan bir diğer örnek ise Dr. Hayrettin evinde evin güney cephesine yapılan mutfak ilavesidir. Tuğladan yapılan bu kısım giriş kapısının üstünde çıkma yapacak şekilde planlanmıştır. Şevket Erdem Konağında iki binanın arasında kalan kısım kapatılarak mutfak olarak kullanılmıştır.

⁸⁰ Aygör, E. , 19. Yy Sonu Ve 20. , Yy Başlarında Konya Evlerinin Mimari Gelişimi ve Değişimi, (Basılmamış Doktora Tezi), Sosyal Bilimler Ens. , S. Ü. , 2015, Konya, s: 298

İlçe merkezde yer alan ve daha geç tarihli konutlarda mutfak olarak kullanılan bölümler bulunmaktadır. Bu kısımlar oldukça küçük boyutlu yapılmıştır. Sinanoğulları Evi, Nazifoğulları Konağı, Rum Evi, merkez 23 numarada bulunan evlerin mutfak kısımları bulunmaktadır.

Resim 30 Hüseyin Özeltun Evi Mutfak Uygulaması

4.2.5.3..Hela:

Evlerde hela kısmı bahçe içinde konuttan ayrı olarak planlanmıştır. Kokudan etkilenmemek için konutlardan uzak tutulmuştur. İncelediğimiz örneklerde günümüze gelebilen hela yoktur. Dışarıdaki helalar zamanla ortadan kalkmış olmalıdır.

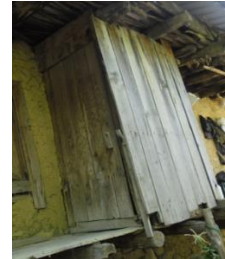
Banyo ve mutfak ilavesi yapılırken konutlar hela uygulaması da eklenmiştir. Kısakahyaoğlu konağında ise farklı bir uygulama olarak sofada bulunan dolap helaya dönüştürülerek kullanılmıştır.

Köylerde terasların bir köşesine ya da evlerin ayazlık kısımlarına briket ve ahşap kullanılarak hela eklemesi yapılmıştır.

Resim 31 Çamlıpınar Havva Çelik Evi Hela Resim

32 Boğuntu Nasuh Durmaz Evi Hela

4.2.5.4. Ahır:

Geleneksel Anamur evlerinin tamamında ahır bulunmaktadır. Bunun sebebi olarak bölgede ulaşımın yakın zamana kadar eşek ve at ile sağlanması, hayvancılığın geçim kaynağı olması ve Yörük kültürü gösterilebilir.

Evin zemin katına ayrı bir giriş verilerek yapılmaktadır. Ahır kısımları evle bir bütün olarak düşünülmüştür. Ayrı olarak yapılan ahır bulunmaz. Evlerin arazideki konumundan faydalanılarak oluşturulan ahır kısımları genelde 2.30-2.45 m yüksekliklere sahiptirler. Kırsalda yüksekliği 3.00 m'yi bulan deve ahırlarına rastlanmıştır.

Geç dönemde ilçe merkezine yapılan konutlarda ahır uygulaması bulunmaz. Dr. Hayrettin evi, Merkez 23 numara, Saray mahallesi 13 numara, Rum evi, Karamanoğlu konağı, Kısakahyaoglu konağı, Şevki Efendi konağı, Şevket Erdem konağı Ve Veli Arif konağında ahır kısmı bulunmaz.

Resim 33 Kaşdişlen Emin Gökner Evi Ahır Kısım

4.2.5.5..Su Yapıları (Kuyu, Çeşme):

Konaklarda günlük su ihtiyacı bahçedeki kuyudan ve sokak çeşmelerinden sağlanmıştır. İçme suyu için sokak çeşmelerinden taşıma su getirilmiştir. İncelediğimiz evlerde kuyuların tamamı kapatılmıştır. Katalogdaki evlerin tamamında şebeke suyu bağlıdır.

4.2.6. YAPI ELEMANLARI VE İÇ SÜSLEME:

4.2.6.1.Yüklük, Gusülhane, Çiçeklik, Musandıra , Gömme Dolap:

Katalogda yer alan tüm evlerde yüklük kullanılmıştır. Yüklükler odaların içerisinde duvar yüzeyinde açılan hacimlerin içerisinde yerleştirilmişlerdir. Ayrı bir hacim şeklinde

olanlar da mevcuttur. Bunlar kapının olduğu tarafa gelecek şekilde yerleştirirler. Genellikle yüklük derinliği 60-80 cm. arasında olmaktadır. Yüksekliği ise kapı ile eşdeğer bir ölçüde karşımıza çıkmaktadır.

Yüklükler çift kanatlı iki adet kapağa sahiptir. Kapaklar iki tipte çakma ve tablalı imal edilmişlerdir. Yüklüğün kapakları ile zemin arasında 60-70 cm. arasında değişen bir fark bulunmaktadır.

Yüklük, oda içerisinde yerde yatmak için kullanılan, yorgan, şilte, yastık gibi malzemenin yer aldığı büyük bir dolap olmanın yanı sıra ambar özelliği taşıyanları da mevcuttur. Yüklüklerin üzerinde 45-60 cm yüksekliğe sahip musandıralar bulunmaktadır.

Derinlikleri dolap ile aynı olan bu hacimler birer depolama alanı olarak kullanılmaktadır. Katalogda incelediğimiz Nazifoğlu konağında bulunan musandıralar yaklaşık olarak 1.40 cm yüksekliğe ve 1.80 cm derinliğe sahiptir.

Gusülhaneler ayrı birim olmayıp yüklüğün içerisinde yer alırlar. Yüklüğün içerisinde yaklaşık 100cm.-120cm genişliğinde bir alan gusülhane şeklinde düzenlenmiştir. Gömme dolaplarda yüklüğe bağlı olarak tasarlananlar iki kapaklı düzenlenmiş olup, ölçüleri odanın kısa duvarının genişliğine göre ayarlanmıştır. Bağımsız gömme dolaplar çok çeşitli örneklerle sahiptir. Ancak en çok görülen iki kanatlı ve iki katlı tasarlanandır. Bu uygulama altta uzun dikey dikdörtgen iki kapaklı dolap, bunun üzerinde kareye yakın veya kare küçük iki kapaklı veya boş hacimli bölüm yer alır. Katalogda incelediğimiz evlerde köşelere yerleştirilmiş örneklerde mevcuttur.

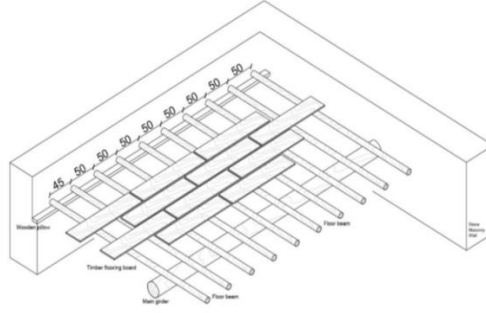
4.2.6.2.Döşeme ve Tavanlar:

Katalogda incelenen evlerin tüm döşeme ve tavanları ahşap kirişleme sistemi ile inşa edilmiştir. Zemin kaplamalarında dayanıklı olmaları sebebi ile bölgede kolaylıkla bulunan sedir ve ladin ağacı tercih edilmiştir. İnşa edilirken veya daha sonra, genelde üst katlarda ahşap kirişlemeler, alttan çıtalı veya düz atahta malzeme ile kaplanmıştır. Zemin katlar genellikle döşeme tahtası ile kapatılmıştır

Evlerin birinci ve köşk katı tavanları genellikle çıtalı ahşap kaplamalıdır. Çıtalı ahşap kaplamalar, büyük bir kısmında, dikey dikdörtgen planlı odaların veya sofaların uzun aksına paralel konumlanarak sıralanmıştır.

Çıtalı tavan kullanımıyla birlikte, tavan göbeği uygulamaları da görülmektedir. Sofalarda yer alan tavan göbekleri daha büyük ve gösterişli yapılmıştır. Odalarda yer alan örnekler daha küçük tasarlanmıştır.

Çizim 22 Ahşap Döşemelerin Tasarım Çizimi(Duygu Bakışlı)

4.2.6.3. Sedir:

Odalarda ve sofalarda pencere önlerine yapılan, ahşaptan, sabit oturma yerleridir. İncelediğimiz evlerin odalarında sedir bulunmamaktadır. Sedir uygulaması sadece köşk katında görülmektedir. Sedirler manzara ve serin havadan yararlanmak için pencerenin önünde yer alırlar.

Resim 34 Hacı Ali Bey Konağı Köşk Katında Yer Alan Sedirler

4.2.6.4.Oda Kapıları:

Oda kapıları tek kanatlı ve çift kanatlı olarak ahşap malzemeden yapılmışlardır. Kapıların belli bir ölçüsü bulunmamaktadır. Genel olarak 180-200 cm ölçüleri tercih edilmektedir. Kapı kanatlarının yapımında bölgede bolca bulunan kızılçam, Toros sediri ve meşe ağacı kullanılmaktadır.

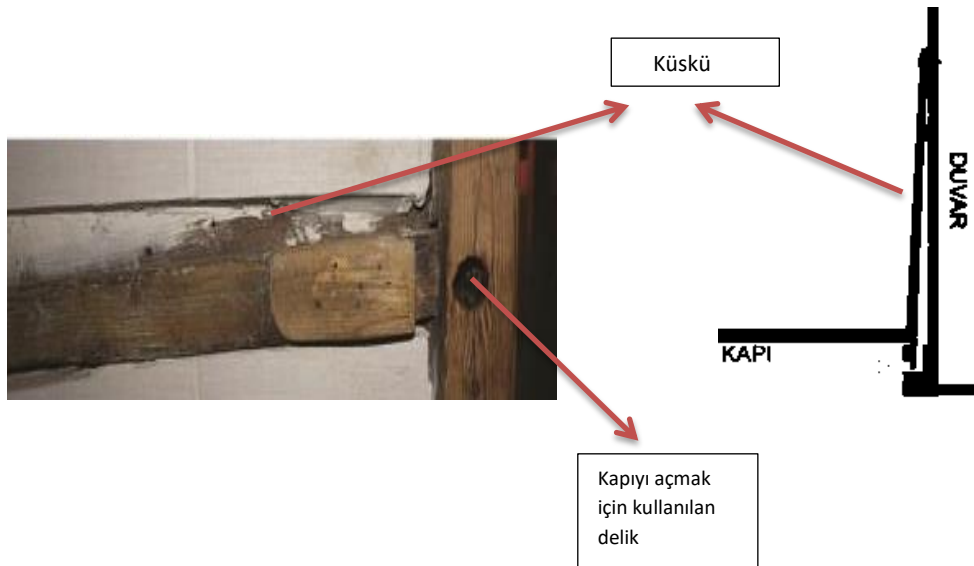
Genellikle bodrum katlar da çakma, üst katlarda ise oda kapıları tablalı olarak yapılmaktadır. Tablalı kanatların yüzeylerindeki silmeli ve dikdörtgenlere ayrılmış parçalar bazen birer, bazen ikişer veya üçer olarak yer almaktadır.

Anamur geleneksel konutlarında süsleme unsuru olarak kapıların alınlıkları yuvarlak kemerlidir. Çamlıpınar, Havva Çelik ve Kaşdişlen Emin Gökner evleri bu uygulamaya örnek teşkil etmektedir. Kapılar geleneksel anlayışa uygun olarak yapılmaktadır. Kapıların kilit düzeneği küsküdür.

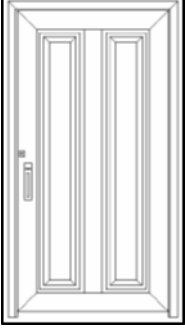

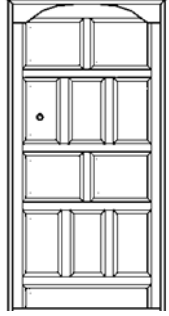
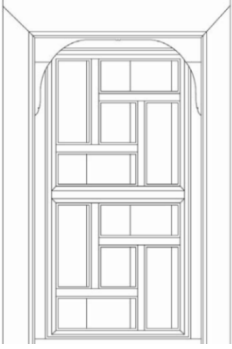
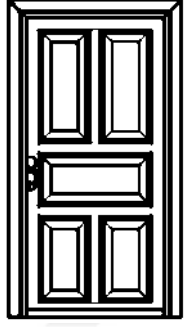
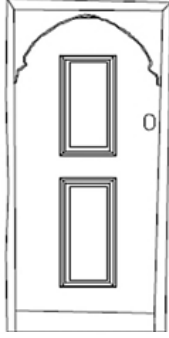
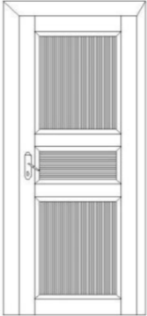
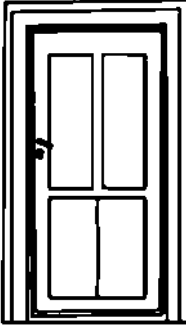
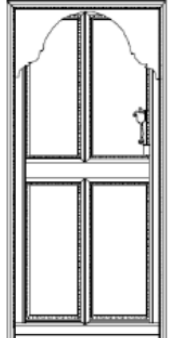
Oda kapılarındaki kilit sisteminde, kapının açıldığı tarafındaki duvara, oda içinden monte edilmektedir. Monte edilen ahşap parçada kapı kanadını kapalı tutacak şekilde bir yuva oluşturulmuştur. Kapı kapandığında bu yuvanın kanadın arkasında baskı yaparak kapıyı kapalı tutması sağlanmıştır.

Kapının açılması , kapı kilitlenmemiş ise pervazda açılan bir delikten parmak yardımı ile ahşap parçanın itilmesi ve kanadın yuvadan kurtulması yöntemi ile sağlanmaktadır. Geç dönem özelliği olarak metal kilit sisteminin uygulandığı örneklerde mevcuttur.

Resim 35 Küskü sistemi ve Çizimi (Seda G.)

Tablo 1 ANAMUR EVLERİNDE KULLANILAN ODA KAPILARI

 <p>SİNANOĞULLARI EVİ</p>	 <p>RUM EVİ</p>	 <p>HAKKI EFENDİ KONAĞI</p>
 <p>HACI ALİ BEY KONAĞI</p>	 <p>DR. HAYRETTİN EVİ</p>	 <p>EMİN GÖKNAR EVİ</p>
 <p>SARAY MAHALLESİ 23 NUMARA</p>	 <p>NASUH DURMAZ</p>	 <p>HAVVA ÇELİK</p>

4.2.6.5. Ocak:

İncelediğimiz kırsal konutlar, yayla evleri ve geleneksel konutlarda genel bir özellik olarak ocak bulunmaktadır. Ocaklar bölgeye has bir özellik olarak kapının karşısına gelecek şekilde ve iki pencere arasına yerleştirilmektedir. Ancak yakın tarihte yapılan evlerin odalarında ocak kullanımı daha az görülmektedir. Merkez 23 Numara, Rum Evi, Dr. Hayrettin Evi, Sinanoğulları Evinde odalarda ocak bulunmaz.

Evlerin konumuna göre dışarı bakan duvarlarda ocak yapılmaktadır. Bölgede bulunan evlerde kullanılan ocaklar basit dikdörtgen formlu süslemesiz örneklerdir. Oldukça sade yapılan ocaklar ateş yeri ve bacadan oluşmaktadır. Katalogda incelediğimiz evlerden sadece Nazifoğlu konağında ocaklarda alçı malzeme ile bitkisel süsleme yapıldığı görülmektedir. Bir diğer farklı uygulama ise Hacı Molla evinde görülmektedir. Akseki evlerinde yaygın olarak kullanılan ocak formundadır. Ocak silindir şeklinde ve ahşap kaplamalı olarak yapılmıştır.

Resim 36 Evlerde Kullanılan Ocaklar

Resim 37 Hacı Molla Evi Ocak Detayı

4.2.7. CEPHELER

Geleneksel Anamur evlerinde ana girişler yola bakacak şekilde konumlandırılmıştır. Cepheleler sade tutulmuştur. Cephelelere hareketlik kazandıran pencereler olmuştur. Cepheleler sıvasız kullanıldığı gibi kerpiç malzeme ile sıvanarak da kullanılmaktadır.

Evlerin cephelelerinde süsleme görülmez. Cephelede süsleme uygulanan tek ev Nazifoğulları konağıdır. Konakta saçak altında kalem işi süslemeler bulunmaktadır.

Evlerde sofa varsa oda kapıları ve giriş kapısı sofaya açılmaktadır. Çıkmalar genel olarak giriş kapısının üstünde konumlanmıştır.

4.2.7.1. Bahçeye Açılan Girişler:

Katalogda incelediğimiz evler bahçe içinde ya da ormanlık alanda konumlanmış olması sebebi ile tamamında bahçeye açılan girişler bulunmamaktadır. Bahçe duvarı ve kapısı olmayan evler olduğu gibi birden fazla bahçe girişi bulunan evler mevcuttur. Kısakahyaoğlu konağı iki cephede bulunan bahçe kapısı ile bu duruma örnektir.

4.2.7.2.Sokak Cephesinden; Sofa Ve Odalara Ulaşan Girişler:

Katalogda incelediğimiz evlerden birçoğunda zemin katta bulunan odaların ayrı girişleri mevcuttur. Bu odalar misafir odası veya hizmetli odası olarak planlanmış ve mahremiyet düşüncesiyle girişleri ayrı tutulmuştur. Geleneksel yapılarda birinci kata evin dışından verilen merdiven ile doğrudan birinci kata çıkıldığı örnekler mevcuttur.

Bu merdivenler sofaya veya odaya açılmaktadır. Hacı Ali Bey konağında her iki uygulamada görülmektedir. Dış sofa ile yapılan evlerde bölgeye has bir uygulama olarak sofadan giriş kapısı ile girilen odalar mevcuttur. Anamur kırsalında daha çok uygulanan bu plan ile Hüseyin Özaltun evinde karşılaşmaktayız.

Resim 38 Hüseyin Özaltun Evi Sofaya Dış Açılan Oda Kapıları

4. 2.7. 3. Doğrudan Sokağa Açılan Girişler:

Dr. Hayrettin evinde, Merkez 23 numara ve Kısakahyaoğlu konağında görülmektedir. Evin ana giriş kapısı caddeye bakacak şekilde konumlandırılmıştır. İlk yapıldığı dönemde bahçe duvarı içinde kalıp kalmadığı ile ilgili bir bilgi yoktur.

4.2.7.4. Üst Örtü:

Geleneksel konutlarda çatı örtüsü, kırma çatı ve toprak dam olarak kullanılmıştır. Ahşap kirişleme üzerine tespit edilen ahşap kaplama üstüne döşenen toprak sıkıştırılarak düz dam elde edilmiştir. Kırma çatılarda ise kaplama malzemesi olarak Marsilya tipi kiremit kullanılmıştır. Çatılar mevcut düz toprak damlı evlerin üzerine inşa edilmiştir.

Çatılarda bölgede müheri olarak adlandırılan silindirik formda, üstünde külah şeklinde kapağı bulunan bacalar görülmektedir. Zaman içinde bacaların formu kare olmuştur. Köy evlerinde; yapı malzemesi olarak kullanılan kayrak taşının ufak boyutları ile yapılan bacalar olduğu gibi bırakılmıştır. İlçe merkezinde ise sıvanarak daha düzgün bir biçim alması sağlanmıştır.

4.2.7.5 Saçaklar:

Çatı malzemesinin yapıdan yaklaşık olarak 25 –40 cm kadar taşırılması ile oluşturulan saçaklar kaplama tahtası ile örtülmüştür.

Nazifoğlu Konağı'nın saçaklarında çeşitli motiflerde bağdadi sıva üstü (keçi, aslan, sarmaşık, karpuz) saçak süslemeleri görülmektedir.

Köylerde yer alan evlerde saçaklar, evin etrafını dolaşan terası örtecek şekilde 90- 150 cm kadar uzatılmıştır. Saçaklar uzatılarak terasların üstü kapatılmıştır.

Resim 39 Nazifoğlu Konağı Saçak Altında Yer Alan Süslemeler

4.2.7.6. Çıkma:

Çıkmalar, genellikle geleneksel bağdadi tekniğinde inşa edilmişlerdir. Saray mahallesi 13 numara ve Veli Arif Konağında yer alan çıkmalar bağdadi tekniğinde inşa edilmiştir. Çıkmaların genişliği buldukları sofa veya odanın ebatlarına göre değişmektedir. Çıkma pencereleri giyotin tarzında yapılmışlardır. Sofalardaki çıkma pencerelerinin, odalara nazaran daha büyük olduğu görülmektedir. Çıkmaların üst örtüsünde, ya kendi çatıları ana çatıya saplanmış ya da çıkmalar ana çatının altında yer almışlardır.

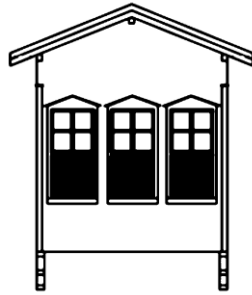
Çıkmaları taşımak için ana beden duvarlarından çıkan ahşap kirişler kullanılmıştır. Çıkmaların dışarı açılan kısımlarının altı ahşap kirişlemeli veya ahşap kaplamalı yapılmıştır.

Katalogda yer alan konaklarda en çok uygulama alanı bulan çıkma tek yönlü, iki veya üç cepheli çıkmadır. Genellikle sofalarda uygulanan çıkma tipidir. Çıkmanın bulunduğu yerde iki veya üç cephesi bulunmaktadır.

Ana cepheye, yan cephe kanatları doksan derecelik bir açı ile birleşirler. İki cepheli çıkmaların üç veya dört, üç cepheli çıkmaların dört veya beş adet penceresi vardır. Çıkmanın ana cephesi tek yönlü olup, bu kısımda iki veya üç adet pencere bulunmaktadır.

Şevki efendi konağında çıkmanın yan cepheleri kapı olarak planlanmış ve balkona çıkmadan geçiş verilmiştir.

Resim 40 Çıkma Çizimi ve Şevki Efendi Konağı Çıkma Örneği

4.2.7.7. Balkon:

Katalogda tespit edilen balkonlar ahşap malzemeden ve ahşap direkli olarak yapılmışlardır. Ahşap ayaklar ile taşınan balkonlar yapıya sonradan eklenmiştir. Balkonlara odalardan ve çıkmalardan kapı açılarak geçiş sağlanmaktadır. Şevki Efendi konağında ahşap balkona, çıkma penceresi yerine açılan kapıdan sağlanmaktadır.

Balkonların kendine ait kiremit kaplı çatısı bulunmaktadır. Dr. Hayrettin evinde balkon giriş kapısının üzerinde yer almaktadır. Bina ile beraber inşa edilen balkon betonarme malzemeden yapılmıştır.

Kırsal konutlarda, geleneksel konutlarda görülmeyen bir balkon uygulaması vardır. Evlerin etrafını dört cepheden dolaşan ve saçakların uzatılması ile üstü kapatılan teras uygulaması.

Kırsal konutlarda teras uygulaması açık havadan daha fazla yararlanmak ve manzaraya yönelmek için tercih edilmiştir. Teras uygulaması olan evlere Boğuntu ve Kükür köylerinde rastlanmaktadır.

Resim 41 Geleneksel Konutlarda Görülen Balkon Örnekleri

Resim 42 Boğuntu Hasan Durmaz Evi Terası

42.8. KAPILAR:

Evlere girişlerdeki dış kapılar genellikle ahşap malzemeden imal edilmişlerdir. Kapıların kilit sistemi küsküdür. İki örnekte kapı tıkmağı görülmüştür. Dış cephe kapılarını üç başlık altında inceleyeceğiz.

4.2.8.1. Bahçe Kapıları:

Katalogda yer alan konutlardan orijinal bahçe kapısı olan bulunmamaktadır. Şevki efendi konağında yenilenen bahçe duvarlarında yer alan bahçe kapısının üzerinde beşik çatı yer almaktadır. Kapılar demir malzemeden imal edilmişlerdir. Bahçe kapıları çift kanatlı olarak yapılmışlardır. Katalogda yer alan bahçe kapıları sokak cephesinde yer almaktadırlar.

4.2.8.2. Çakma Dış Giriş Kapıları:

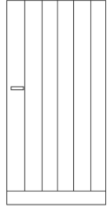
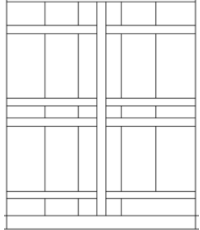
Çakma kapılar genellikle bodrum katlara, ahırlara, müştemilat yapılarına ve nadiren evlere girişlerde kullanılmışlardır. Çoğunlukla tek kanatlı imal edilmişlerdir. Nadir örnekte kapı üstü penceresine de yer verilmiştir. Kapı kilit düzeneği olarak küskü kullanılmıştır.

4.2.8.3. Tablalı Dış Giriş Kapıları:

Katalogda dış kapıların esas çoğunluğu tablalı imal edilmiştir. Tablalı kapıların yapım malzemesi ahşaptır. Tablalı kapılar simetrik çift kanatlı düzenlenmiştir.

Her iki kapı kanadı aynı tasarımın ürünüdür. Tablalar ikili, üçlü, beşli ve karma değişik tipte örneklere sahiptir. Tablalar kendi içerisinde silmeler ile hareketlendirilmiştir. Kapı üstü penceresi dikdörtgen formda yapılmıştır.

Tablo 2 ANAMUR EVLERİ DIŞ KAPI ÇEŞİTLERİ

 <p>NAZİFOĞLU KONAĞI ZEMİN KAT</p>	 <p>DR. HAYRETTİN EVİ</p>	 <p>KISA KAHYAOĞLU KONAĞI</p>	 <p>İBRAHİM BEY KONAĞI</p>
 <p>HACI MOLLA EVİ</p>	 <p>SARAY MAHALLESİ 23 NUMARA</p>	 <p>NAZMİ KUMCU EVİ</p>	 <p>VELİ ARİF KONAĞI ZEMİN KAT</p>

4.2.9. PENCERELER:

Anamur geleneksel konutlarında yer alan pencereler boyut olarak farklılıklar göstermektedir. Konutlarda ışık ve hava akımından daha fazla yararlanabilmek için bol miktarda pencere kullanılmıştır. Pencerelerin boyutlarında ve açılış şekillerinde konut sahibinin ekonomik durumu etkili olmaktadır. Katalogda yer alan pencerelerin kasalarının tamamı ahşap malzemenle yapılmıştır. Ahşap malzemenin söve ve lentolarda da kullanıldığı görülmektedir.

Pencereler içten kepenk ile kapatılmaktadır. Kepengin dış kısmında uygulandığı örneklerle ilçe merkezinde rastlanmaktadır.

Pencerelerde ahşap ve demir parmaklık görülmektedir. Köy evlerinin pencerelerinde cam çok tercih edilmez. İbrahim bey konağı, hacı ali bey evi gibi büyük boyutlu ve köşk katına sahip evlerde, süsleme unsuru olarak tepe penceresi bulunmaktadır. Ayrıca bağdadi tekniğinde, kagir yapı görünümünü vermek için, taklit söve ve lento kullanılmıştır.

Pencerelerin ana unsurları dört başlık altında incelenmiştir.

4.2.9.1. Pencere Açılış Tipleri:

Katalogdaki pencerelerin iki farklı açılış tipine sahip olduğu tespit edilmiştir. Pencerelerin kanatlarının nasıl açıldığı aşağıdaki başlıklar altında incelenmiştir.

4.2.9. 1.1. .Giyotin:

Bu tip pencerelerin simetrik, üstte ve altta iki kanadı bulunmaktadır. Üst kanat sabit bırakılmıştır. Alt kanat ise dikey yönde hareketli olup, kaldırıldığı zaman üstteki pencerenin hizasına gelmekte ve bir mandal yardımıyla da sabitlenmektedir. Katalogda çıkmaların tamamı giyotin pencere tipinde imal edilmiştir. Aynı zamanda köşk odalarının pencereleri de giyotin pencere olarak tasarlanmıştır.

4.2.9.1.2. İki Kanatlı Pencereler:

Katalogda yer alan konakların zemin kat ve birinci kat pencereleri iki kanatlı olarak tasarlanmıştır. Kilit sistemi olarak küskü kullanılan pencerelerde iç kısımlarda kepenkler bulunmaktadır. Bazı örneklerde hem içte hem de dış cephede kepenk kullanımı mevcuttur

4.2.9.1.3.Pencere Boşluğunun Duvar İçerisindeki Yeri:

Pencereler duvar içerisinde iki tür kullanılmışlardır. Düz ve şevli şekilde karşımıza çıkmaktadırlar. Düz pencereler duvar içerisindeki boşlukta dik açılı olup, duvar dışarıdan içeri doğru aynı doğrultuda düz bir şekilde ilerlemektedir. Düz pencere boşlukları en çok kanatlı pencerelerde tercih edilmiştir. Bu boşluklar duvar kalınlığına bağlı olarak yaklaşık olarak 65cm kadardır. Şevli pencereler ise tepe pencerelerinde tercih edilmiştir. İbrahim bey konağı, Nazifoğlu konağında yer alan tepe pencereleri şevli olarak tasarlanmıştır.

Şevli pencere duvar içerisindeki boşlukta dış cepheden içeri doğru belli bir açı ile genişleyerek devam etmektedir. Pencerenin yerleştirildiği kısım kısmen düz olup, daha sonra genişleme içeri doğru devam eder. Şevli pencerelerin boşluk nişinin içi, genellikle İbrahim bey konağında olduğu gibi ahşap malzeme ile kaplanmıştır.

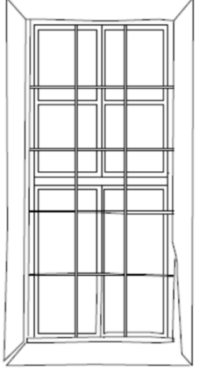
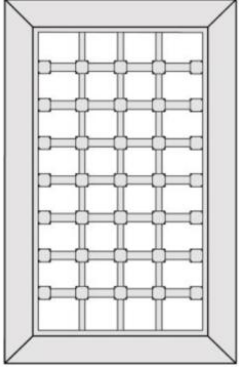
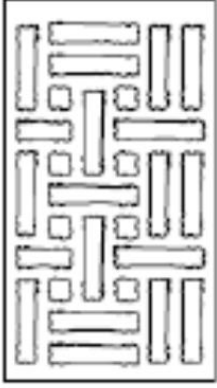
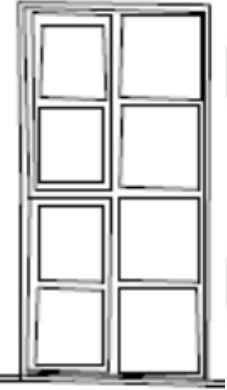
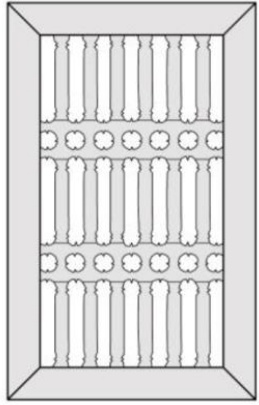
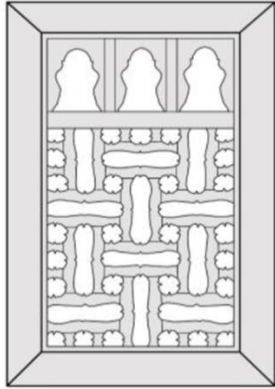
4.2.9.1. 4.Ahşap Kafesler:

Ahşap kafes uygulamasına iki evde rastlanmıştır. Ahşap kafes yapımında bir çerçeve ve ahşap çubuklar kullanılmıştır. Ahşap çerçeveye açılan dikey zıvanalara 45 derecelik bir açı ile karşılıklı olarak ahşap çubuklar yerleştirilir. Ahşap kafesler katalogda pencere önlerinde sabit yerleştirilmiş elemanlardır. Ahşap kafes uygulaması Şevket Erdem konağı ve Hakkı Efendi konağının köşk katında bulunan pencerelerde görülmektedir.

Resim 43 Pencere Kafes Örnekleri

Tablo 3 Anamur Evlerinde Kullanılan Pencere Parmaklıkları, Kafesler (Seda G.)

 <p>Rum Evi</p>	 <p>İbrahim Bey Konağı</p>	 <p>İnce Ağa Evi</p>
 <p>Sinanoğulları Evi</p>	 <p>Hacı Ali Bey Konağı</p>	 <p>Hacı Ali Bey Konağı</p>

4.2.10. SÜSLEME:

Anamur evleri süsleme açısından oldukça sade tutulmuştur. Cephelerde neredeyse süsleme unsuru ile karşılaşılmaz. Dış cephede süsleme olarak Nazifoğlu Konağı'nın saçaklarında çeşitli motiflerde bağdadi sıva üstü saçak süslemeleri görülmektedir.

Karamanoğlu konağında köşelerde kilit taşı kullanılarak cepheye hareketlilik kazandırılmıştır. Şevki efendi konağında ise çıkmanın üst penceresinde vitray uygulaması yapılarak cephe hareketlendirilmiştir. Kaşdişlen köyünde Şafi dede evinin duvarlarında, sıvaya kazınmış güneş şeklinde süslemeler bulunmaktadır.

Resim 44 Şafi Dede Evinin Duvarlarında Yer Alan Süsleme

4.2.10.1. Ahşap süsleme:

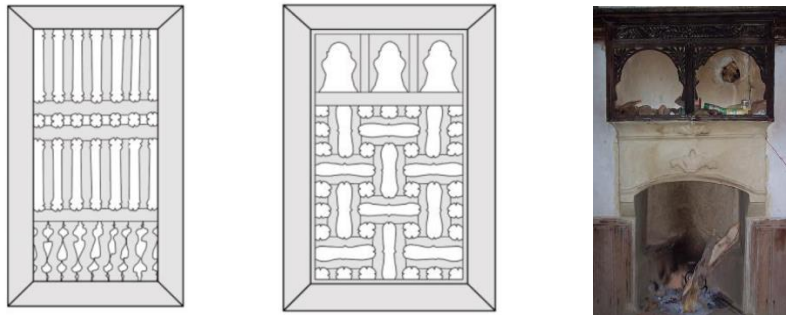
Ahşap süsleme en fazla çiçeklik, musandıra ve tavanlarda yoğunluk kazanmıştır. Çiçekliklerde dilimli süsleme tercih edilmektedir. Nazifoğlu konağı ve Hacı Molla evinde ocaklarda ahşap süsleme görülmektedir.

Evlerin tavanlarında ahşap kaplama ve tavan göbeği süsleme için kullanılmıştır. Ahşap süslemenin en çok yoğunlaştığı alan bu göbekler olmuştur. Göbeklerin yapılışında ince ahşap levhalar bükülerek eğimli yüzeyler elde edilmiştir. Çoğunlukla daire ve elips biçiminde yapılmışlardır.

Musandıralarda görülen süsleme unsuru ajur tekniğinde imal edilmiştir. Yüzeze uygulanacak motif testere ile boşaltılmıştır. Sonrasında motifler ana yüzeye yapıştırılarak ya da çakılarak monte edilmişlerdir.

Ajurla birlikte ahşap yüzeylerde bitkisel motifler düz veya eğri kesim tekniğiyle oyulmuş ve kabartılmıştır. Merdiven korkulukları ve babaları genellikle torna işçiliğine sahiptir. Ahşap süslemenin görüldüğü bir başka alan pencere parmaklıkları olmuştur. Yöreye özgü, geçmeli şekilde yapılan parmaklıklar oldukça ilgi çekicidir.

Resim 45 Ahşap Pencere Parmaklıkları Ve Nazifoğlu Konağı Ocak Süslemesi

4.2.10.2. Alçı süsleme:

Anamur evlerinde alçı malzeme ile fazla karşılaşılmaz. Ancak Nazifoğlu konağında ocaklarda karşımıza çıkmaktadır. Burada bitkisel süslemeler ve S -C kıvrımlı süslemeler kullanılmıştır.

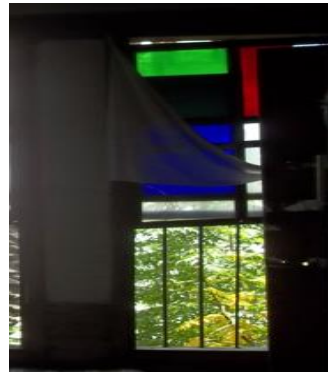
Resim 46 Nazifoğlu Konağı Alçı Süsleme Detayı

4.2.10.3. Cam Süsleme:

Katalogda yer alan yapılarda ikisinde renkli cam uygulaması izlenmektedir. Çıkmaların camlarında ve tepe pencerelerinde renkli cam kullanılarak süsleme yapılmıştır.

Resim 47 Şevki Efendi Konağı Ve Nazifoğlu Konağı Renkli Cam Süslemeleri

4.2.10.4. Metal Süsleme:

Anamur evlerinde metal süsleme kapı tokmakları/halkaları ve pencere demirlerinde görülmektedir. İlçede yoğun nem sebebi ile demir malzeme çok tercih edilmez. Son dönem yapılarında balkon ve merdiven korkuluklarında kullanıldığı görülmektedir.

Resim 48 Dr Hayrettin Evi Metal Kapı Tokmakları

4.2.10.5. Kalemîşi Süsleme:

Türk süsleme sanatında ayrı bir yere sahip olan kalemîşi süsleme örneklerine ilçede yer alan iki adet konakta rastlanmaktadır. Bu konaklardan ilki Yenişehirlioğlu'nun "Mersin Evleri"⁸¹ kitabında da yer verdiği Osman Sinanoğlu Konutunda yer alan kalemîşi süslemelerdir. Konak günümüzde yıkıldığı için çalışmamızda yer almamıştır.

Bir diğer örnek Nazifoğlu konağı saçak altlarında yer alan süslemelerdir. Genellikle kartuş şeklinde ve barok tarzda yapılan süslemelerde; keçi, meyve, vazoda çiçekler ve madalyon çizimleri yer almaktadır. İlçenin iklimi ve nemli havası sebebi ile tercih edilmeyen kalemîşi süslemenin özellikle dış cephede yer alması ve çok iyi korunmuş olması dikkat çekicidir.

Resim 49 Osman Sinanoğlu Konutu Kalemîşi Süslemeleri

⁸¹ Yenişehirlioğlu, F. , Mersin Evleri, TC Kültür Bakanlığı, 1995, Ankara, s: 86

5.TARİHLENDİRME

İncelediğimiz evler 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başlarına tarihlendirmiş bulunuyoruz. Tarihlendirme yapılırken bir takım kıstaslar göz önünde bulundurulmuştur. Evler hakkındaki bilgiler; kitabeler, eski fotoğraflar, yazılı belgelerden ve ev sahiplerinden elde edilmiştir. Hakkında hiç bilgi bulunamayan evler mimari biçim, plan özellikleri, cephe karakterlerine göre karşılaştırılarak tarihlendirilmiştir. Dört adet yapı tescil bilgilerine göre tarihlendirilmiştir.

Yapıların tescili bulunmaması ve imar planına sahip olunmaması sebebi ile mirasçılar ve eski fotoğraflara dayalı tarihlendirme yapılmıştır. Evler malzeme ve plan bakımından benzerlikleri göz önüne alınarak 19. yüzyıl ve sonrasına tarihlendirilmiştir.

6. KARŞILAŞTIRMA

Tipolojik karşılaştırma için en yakın çevredeki yerleşim örnekleri incelenmiştir. Anamur evleri ile bölge evleri karşılaştırılarak, evlerin benzerlikleri ve farklılıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bölgede Anamur kırsal konutları ile en fazla benzerlik Akseki evlerinde tespit edilmiştir. Geç dönem de yapılan geleneksel konutlar da benzerlik Mersin evleri ve Isparta evlerinde tespit edilmiştir. Bu bilgiler ışığında Anamur evleri ile bölge evlerinin benzerlikleri ve farklılıkları karşılaştırmalı olarak verilmeye çalışılmıştır.

6.1. Plan Özellikleri:

Bölgenin coğrafi yapısının dağlık ve engebeli olması, ilçe halkının göçebe kültüre sahip olması ve sahiplerinin ekonomik durumları konutların planlarını doğrudan etkilemiştir. Büyük ailelerden çok, küçük ailelerin mekânsal ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte ve büyüklükte yapılan evler; yaptıran kişilerin ekonomik gücüne bağlı olarak 50 m² ile 400 m² alanlara sahiptirler⁸².

İlçe halkının büyük kısmı mayıs – haziran aylarının gelmesi ile yaylalara göç etmektedir. Özellikle köylerde evler, kışı geçirmek için ve depolama amacıyla kullanılmaktadır. Geleneksel konutlar ve konaklarda yaşayan bölge halkı yaz aylarında yaylaya çıksalar da konutlar daha işlevsel tasarlanmıştır.

⁸² Yenişehirlioğlu, F. , Mersin Evleri, TC Kültür Bakanlığı, 1995, Ankara, s:56

Birden fazla ailenin bir arada yaşaması için planlanan konutlar olabileceği gibi daha küçük ölçekli konutlarda bulunmaktadır.

Kırsal konutlarda hayvanlar ve ürünlerin muhafazası daha ön planda tutulurken, geleneksel konutlarda ve konaklarda yaşam alanlarının işlevselliği ön planda tutulmuştur. Bunun sonucu olarak planlarda geleneksel konutlarda ve kırsal konutlarda farklılıklar bulunmaktadır. Kırsal konutlarda daha çok dış sofalı ve sofasız plan izlenirken, geleneksel konutlarda iç sofa uygulamaları bulunmaktadır.

Anamur evleri geleneksel olarak iki katlı yapılmaktadır. Evlerin birinci katları ahır, depo alanı olarak kullanılırken, yaşam alanları birinci katta yer almaktadır. Gelişimin bir sonucu olarak iki ve üç katlı evler yapılmıştır. Kat sayıları artan evlerde zemin katlarda hizmet bölümleri ve misafir odaları görülmeye başlanmıştır. Hacı Ali Bey Konağı, İbrahim Bey Konağı, Nazifoğlu Konağı, Kısakahyaoglu Konağı bu plan uygulamasına sahip evlerdendir.

Geç dönemde yapılan konutlarda zemin kat ve birinci katlar birbirinden bağımsız iki konut olarak tasarlanmıştır. Rum Evi, Merkez 23 numara ve Saray Mahallesi 13 numaralı konutlar, zemin kat ve birinci kat birbirinden bağımsız plan uygulamasına sahiptirler. Bu özellik ilçenin bağlı bulunduğu Mersin evlerinde sıklıkla uygulanmaktadır.

Türk Evi'nin temel yaşam alanı olan odalar ve arada bağlantı sağlayan ortak alanlara göre evler; sofasız, dış sofalı, iç sofalı ve orta sofalı evler olarak gruplandırılmaktadır⁸³.Sofa tipi esas alınarak yapılan bu gruplandırmaya göre, geleneksel Anamur evlerinin plan semaları; sofasız, iç sofalı ve dış sofalı planda üç tip olduğu görülmektedir.

Anamur evlerinin sofasız, iki odalı planla birlikte, gelişerek devam ettiği tespit edilmiştir. Bu plana sahip konutların Megaron plandan gelişen ve hilani olarak adlandırılan evler ile benzerliği dikkat çekmektedir. Arazinin engebeli yapısından faydalanılarak iki katlı yapılan konutlarda, alt kat ahır ve depolama alanı, birinci kat ise yaşam alanı olarak kullanılmaktadır. Dikdörtgen plana sahip bu konutlarda odaların girişleri birbirinden bağımsız olarak tasarlanmıştır. Bu evlerin planlanmasında yayla kültürü de etkili olmuştur. Akseki, Alanya, Antalya, Gazipaşa ve Mersin evlerinde de benzer uygulama görülmektedir. Evler zemin ve birinci kat olmak üzere iki katlı olarak yapılmıştır. Alt katlar ahır ve depolama alanı olarak kullanılırken, yaşam alanları birinci katlarda yer almaktadır.

⁸³ Sedat H. E., Türk Evi Plan Tipleri, İstanbul, 1968, s: 28

Geleneksel Anamur evlerinde iki kat arasında bağlantı bulunmaz. Girişler bağımsız ve dışıdır. Ancak değişimin bir sonucu olarak evlerin zemin ve birinci katları merdiven ile içten bağlanmıştır. Akseki, Mersin, Isparta ve Antalya evlerinde ise zemin kat ve birinci kat içten merdiven ile bağlanmaktadır.

Bölgede arazinin engebeli ve dağlık olması sebebi ile özellikle köylerde evler bahçesizdir. Bahçesi olan evlerin duvarları ise, dayanıklı olması amacıyla alçak tutulmuştur. Akseki de konutlar bahçe içerisinde inşa edilmiştir. Konut sınırları, doğal bir oluşum veya yörede semerkandi-kuşkonmaz⁸⁴ adı verilen bahçe duvarları ile sınırlanmıştır.

Geleneksel Anamur evleri “Çevlik” adı verilen küçük tarlalara sahiptir. Bu bahçelerde sebze ve meyve yetiştirilmektedir. İlçedeki kırsal konutların etrafında, geleneksel konutların ise bahçelerinde çeşit çeşit meyve ağacı bulunmaktadır.

Anamur’da üzüm asmaları genel olarak çatılara kurulan çardaklara doğru uzatılmaktadır. Akseki evlerinde bahçelerde çok nadiren sebze ekimi yapılan bölümler mevcuttur. Ancak genelinde yörede iskenet adı verilen üzüm asması çardağı görülmektedir. Bahçelerde mutlaka ağaç bulunur.

Konar-göçer yaşayışa sahip bölge halkı çadır kültürünü yaşadıkları evlere yansıtmışlardır. Özellikle yaylalarda kullanılan, basit düzenlemeye sahip olan “evcik“ adı verilen yayla evleri üç direkli çadır ve karacadır iç düzenine ve planlamasına benzer şekilde yapılmaktadır. Sofasız olarak yapılan bu evlerin benzerlerine Antalya ve Gazipaşa yaylalarında da karşılaşmaktayız. Alanya ve Antalya’da bu evlere “çivlik⁸⁵” adı verilmektedir. Bu evlerin iki veya daha fazla odaya sahip, iki katlı olarak yapılan örnekleri de mevcuttur. Bu evlere “sayvant” adı verilmektedir. Özellikle Gazipaşa kırsalında bulunan konutlar sayvant evler ile plan olarak benzerlik göstermektedir.

Anamur kırsal konutlarında sofasız planda görülen ikinci uygulama Sedat Hakkı Eldem'e göre karnıyarık⁸⁶ plan olarak da tanımlanmaktadır.

⁸⁴ Şenocak, M., Akseki İlçesi Bucakalan Köyü Mehmet Duruk Konutu Restorasyon ve Yeniden İşlevlendirme Önerisi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016,s:25

⁸⁵ Kunduracı, O., “Batı Toroslarda Bulunan Geleneksel Konutlar”, Selçuk Üni. Sosyal Bilimler Ens. Arkeoloji ve Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya,1995,s:153

⁸⁶ Sedat H. E., Türk Evi Plan Tipleri, İstanbul, 1968, s: 29

İki oda ile bölgede “aralık” olarak adlandırılan holden oluşan plan tipi, iç sofanın ilk prototipini teşkil etmektedir. Havva Çelik, Emin Gökner evleri sofasız ve aralıklı konutlara örnektir.

Bu uygulama dış sofa ile ayazlık olarak adlandırılan kısmı birbirine bağlar. “Ayazlık” ahşap dikmeler üzerinde taşınan ve konutun bir cephesinde yer alan açık ahşap döşemeli bölümdür. Bazı evlerde dört cepheyi de dolaşacak şekilde yapılarak teras görünümü almaktadır. Antalya evlerinde de benzer bir uygulama ile karşılaşılmaktadır. Evlerin bir cephelerinde balkon /sofa şeklinde olabileceği gibi, ayrı bir kat olarak ta tasarlanmaktadır.

Anamur evlerinde, ilçenin bağlı bulunduğu Mersin ilinde yer alan konutlarda ve Isparta konutlarında haremlik selamlık anlayışı yoktur. Doğrudan sokağa açılan girişleri ve cephe düzenlemeleri bulunmaktadır.

Bölgede en çok tercih edilen plan tipi dış sofalı plan tipidir. Bölge evlerinde sofa, odalara geçiş sağlamanın yanında yazlık olarak kullanılan oturma alanlarından biridir⁸⁷. Odalar sofaya göre yerleştirilmiştir.

Anamur kırsalında bulunan konutlarda sofaya açılan kapıları dışında odalar arası bağlantı bulunmaz, her oda ayrı bir birimdir. Dış sofalı evlerde odalar sofanın bir yüzünde sıralanmaktadır. Ayrıca bölgede sofanın iki yüzünde L formunda odaların konumlandığı örnekler mevcuttur. Kaşdişlen Şafi Dede evi, Halis Güzel evi dış sofalı ve L formlu yapılmışlardır.

Akseki, Mersin ve Antalya evlerinde, Anamur da olduğu gibi yaygın olarak kullanılan plan tipi dış sofadır⁸⁸. Anamur evlerinde dış sofalar teras/ balkon şeklinde tasarlanırken bölge evlerinde bulunan sofalar bir çok yardımcı mekana sahiptir. Bu evler kendi içinde eyvansız ve eyvanlı olarak iki gruba ayrılır. Antalya ve Mersin’de bulunan dış sofalı eyvanlı evler konak tipi evlerdir.

Eyvan sofanın ortasında bulunur ve odalara geçiş sağlamaktadır. Bir ucu çoğunlukla kapatılan eyvan, bazı evlerde bir çıkma ile son bulurken, bazı örneklerde ahşap bir paravanla veya duvarla bölünerek ayrı bir mekân olarak kullanılmıştır. Bu tip evlerde sofa sadece yazlık

⁸⁷ Dursun, N. Akseki İrvat Köyleri ve Çevresindeki Geleneksel Türk Evlerinden Örnekler, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, sayı 27, 2012, s: 124

⁸⁸ Urfalıoğlu, N., Antalya, Isparta Ve Burdur Evlerine Cephe Biçimlenişi, Antalya,2010,s:68

mekân olarak kullanılmaktadır. Farklı bir uygulama olarak, Akseki evlerinde sofanın çıkma yapan ucunda bulunan ve seki ile yükseltilmiş bölüme “köşk” adı verilmektedir.

Bu kısım bazı evlerde oturma alanı olarak kullanılırken, kimi evlerde bağdadi duvar ile bölünerek “köşk oda⁸⁹” adını alarak misafir ağırlamak için kullanılır. Köşk oda Kula evlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Akseki evlerinde Anamur evlerinden farklı olarak Sofanın bir ucunda açık bir ocaklı duvar bulunur. Bu ocağa “köşk ocak” adı verilir. Ancak günümüzde bu kısım genellikle ahşapla bölünerek “aşlık” adı verilen ayrı bir mutfağa dönüştürülmüştür⁹⁰.

Eldem, 18 ve 19. yüzyılda ortaya çıkan orta ve iç sofalı tipin şehir evlerinde çoğunlukla görüldüğünü söylerken⁹¹, dış sofalı tipin iklimsel nedenlerle daha çok batı Anadolu’da ve Türk evinin ilk örneklerini yansıtan kırsal yerleşimlerde görüldüğüne değinmektedir. Sedat Hakkı Eldem'e göre iç sofa 19. yüzyılda Anadolu'da kullanılmaya başlanmıştır. Anamur’da sıklıkla uygulanan iki odalı, aralıklı (ara yer) evlerde ara yer oluşumu büyüyerek sofaya dönüşürken, gelişimin devamında bu evler iç sofalı evlere dönüşmüştür. Akseki evlerinde sofanın bir ucunda kiler odası bulunmaktadır. İç sofalı planda, Sarı hacılar köyündeki İhsan Alanyalı Evi ve orta sofalı planda ise Büyük Alan köyünde bulunan Ahmet Sarıgül Evi bu tipolojilerde tek örneklerdir⁹².

Çadır kültüründen gelişerek gelen iç sofalı plan, kullanım kolaylığı ve mimari açıdan uygulama kolaylığı sebebi ile özellikle Anadolu’da sıklıkla kullanılmıştır. Özellikle zengin ailelerin yaptırdığı konaklarda tercih edilmiştir.

Nur Urfalıoğlu Antalya, Burdur ve Isparta evlerini birlikte ele almıştır. Evlerin plan özellikleri bölümünde iç sofalı plan tipinde Antalya'da iki, Burdur'da on iki, Isparta'da on dört ev tespit etmiştir⁹³. Sonuç kısmında Türkiye'nin Batı Akdeniz bölgesi için iki adet plan tipi belirlemiştir.

Geleneksel konutlarda ve konaklarda karşımıza çıkan iç sofalı plan uygulamasında, oda sayısı iki ile dört arasında değişmektedir. Merdiven sofa içerisinde tek kollu ve dik yapılmıştır. Karamanoğlu konağın da değişimin bir sonucu olarak dönel merdivenler görülür.

⁸⁹ Bozer, R., Kula Evleri, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988,s: 47

⁹⁰Bakışlı, D., Antalya İli Akseki İlçesi Sarıhacılar Köyü Özgün Yapısal Ve Mimari Özelliklerin Belirlenmesi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019, S:38

⁹¹ Sedat H. E., Türk Evi Plan Tipleri, İstanbul, 1968, s: 35

⁹² Dursun, N., a.g.e., s:125

⁹³ Urfalıoğlu, N., Antalya, Isparta Ve Burdur Evlerine Cephe Biçimlenişi, Antalya,2010,s:23

Anamur, Mersin, Antalya ve Isparta da İç sofalı evlerde sofa düzenlemelerinde seki, eyvan gibi elemanlar bulunmaz⁹⁴. Özel olarak tanımlanan mekânlar yoktur.

19. Yüzyılda Anamur'da yaşanan ekonomik gelişimin evlere yansması olarak konutların planlarında bazı değişiklikler olmuştur. Evlerde oda sayıları artmış, sofalar genişlemiştir. Evlerin kat sayıları artmıştır. İç sofalı evlerin planları ise değişerek, orta sofalı plana dönüşmüştür.

Bunun en güzel örneği Kısakahyaoğlu konağıdır. konak dört yönden çıkma yaparak şekillenen orta sofaya sahiptir. Sofaya açılan oda kapıları pahlanmış sofa kanatlarında yer almaktadır.

Anamur evlerinde “köşk“ kısmı bütün bir kattan oluşmaktadır. Sofa ile bağlantısı bulunmamaktadır. Tamamen ahşap ve bağdadi duvarlardan oluşan, büyük pencereleri bulunan bol ışık alan mekânlardır. Sadece misafir ağırlamak için değil aynı zamanda yazın serin havadan faydalanmak içinde kullanılmaktadır.

İç sofalı plan Akseki'de genellikle İbradı ilçesinde rastlanmaktadır. Bu plan tipine sahip yapılara örnek olarak Akseki Büyükalan köyünde bulunan "Ahmet Sarıgül konutu" verilebilir⁹⁵. Orta sofalı plan ise Anamur'da sadece Kısakahyaoğlu konağında uygulanmıştır. Orta Asya dan doğan merkezi plan, daha çok batı Karadeniz, Marmara ve balkanlardaki Türk evlerinde görülmektedir.

İstanbul'da Topkapı sarayının çinili köşkü orta sofanın konutta uygulandığı ilk örnektir⁹⁶. Orta sofalı plan 19. yy dan sonra Anadolu'da uygulanmaya başlamıştır.

6. 2. Yapı Elemanları Ve İç Süsleme:

Evlerde kullanılan ana yapı malzemesi moloz taş ve aralarına atılan ahşap hatıllardır. Kullanılan taş bölgede “kayrak taşı” olarak bilinmektedir. Duvarlar harçlı ve harçsız olmak üzere iki şekilde de örülmektedir.

Akseki, Isparta ve Antalya da bulunan geleneksel konutlarda benzer şekilde zemin kat ve üst kat olmak üzere toplamda iki katlı olarak inşa edilmiştir.

⁹⁴ Urfalıoğlu, N., Antalya, Isparta Ve Burdur Evlerine Cephe Biçimlenişi, Antalya,2010,s:69

⁹⁵ Dursun, N. Akseki İlvat Köyleri ve Çevresindeki Geleneksel Türk Evlerinden Örnekler, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, sayı 27, 2012, s: 120

⁹⁶ Kunduracı, o.,),Batı Toroslarda Bulunan Geleneksel Konutlar, Selçuk Ün. Sosyal Bilimler Ens. Arkeoloji Ve Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, Sanat Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1995, Konya, s:156

Yörede bulunan yerel malzemeler kullanılarak yapılar inşa edilmiştir. Kullanılan başlıca yapı malzemeleri taş, ahşap, sıva ve kiremittir.

Bölge evleri arasında yapım tekniği ve malzeme açısından en çok benzerlik Akseki evlerindedir. Akseki evlerinde 50-60 cm arayla dikine hatıl ve dışa 10-20 cm çıkıntı yapan ahşap elemanlar konularak yapılan taş duvar tekniğine düğmeli ev denmektedir. Duvarlarda bulunan, 0.30-0.50 m dışarıya doğru uzatılmış ahşaplara düğme denmektedir. Yörede “düğmeli ev” olarak adlandırılan konutların duvarları , yörede bulunan ve "helik" adı verilen moloz taşlarla harç kullanılmadan, 70 – 120 cm genişliğinde örülmektedir⁹⁷.

Anamur evlerinde duvar kalınlığı 60- 65 cm kadardır. Duvar örülmesinde harç kullanılmadığı için taşlarda oluşabilecek dağılma, duvar içine uygulanan hatıl – düğme sistemi ile önlenmektedir. Anamur evlerinde büyük boyutlu taşların arasına küçük taşlar doldurularak sıkıştırılmıştır. Isparta evlerinde dolgulu kuru duvar uygulaması Anamur’da olduğu gibi kullanılmaktadır.

Bölgede de duvarların iç yüzeylerinde iki aşamalı sıva uygulanmaktadır. İlk olarak, çamur, saman ve kum karışımı içeren kerpiç sıva duvara uygulanmaktadır.

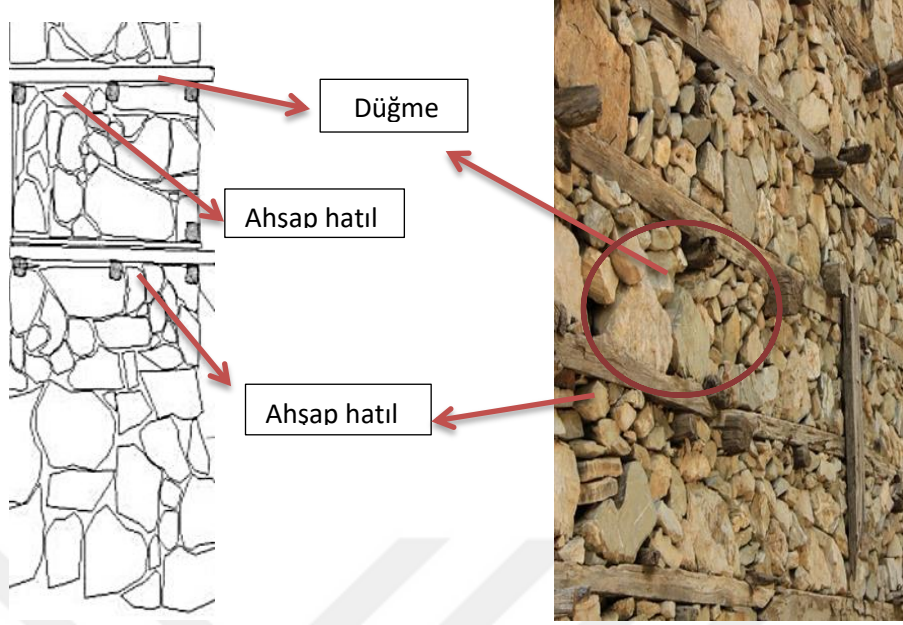
İlk kat sıva kuruduktan sonra ise üzerine “ak toprak” denilen ince kum ve keçi kılından oluşan beyaz renkli katıllı sıva uygulanmaktadır. Anamur’da duvarlar haricinde ocaklarda ak toprak ile sıvanmaktadır.

Yapı elemanlarından odanın elemanlarından olan; yüklük, çiçeklik, gömme dolap, ağız açık ve tavanlar karşılaştırma yapmak için en iyi örneklerdir. Anamur evlerinde yoğun süsleme programlarına rastlanmaz. Özellikle dağ köylerinde yer alan konutlar oldukça sade yapılmıştır.

Gelişimin bir sonucu olarak merkezde bulunan konaklarda bu gelenek bozularak özellikle ahşap süsleme ve kalem işi süsleme uygulanmıştır. Sinanoğulları konağı, Nazifoğulları konağı, Şevki Efendi konağı bu açıdan örnek olarak verilebilir.

⁹⁷ Urfalıoğlu, N., Antalya, Isparta Ve Burdur Evlerine Cephe Biçimlenişi, Antalya,2010,s:68

Resim 50 Akseki Evlerinde Uygulanan Düğmeli Örgü Sistemi

Anamur evlerinde her odada yüklük bulunmaktadır. Yüklükler süsleme açısından sade tutulmuşlardır. Yüklüklerin alt kısımları depo- kiler olarak tasarlanmıştır. Dolapların üstünde yer alan musandıra kısımları 1.00-1.60 metre arasında değişen yüksekliklere sahiptir.

Musandıraların önüne yapılan korkuluklarda ajur tekniğinde yapılan ahşap süslemeler dikkat çekicidir. Evlerde bulunan dolapların bir bölümü yıkanma tasarlanmıştır. Tuvalet ise konutların dışında tasarlanmıştır.

Zaman içinde yaşanan değişim ve gelişim sonucunda tuvalet evin içine eklenmiştir. Dr. Hayrettin evinde tuğla malzeme kullanılarak eve ek birim olarak yapılmıştır. Kısakahyaoğlu konağında sofada bulunan dolabın bir kısmı tuvalet olarak değiştirilmiştir.

Çiçeklik uygulaması her evde bulunmaz, daha çok büyük konaklarda veya köşk katında karşılaşılr. Geleneksel evlerde gömme dolaptan sonra en çok görülen uygulama bardaklık olarak adlandırılan raflardır. Bu raflar açık veya kapaklı olarak yapılmaktadır.

Akseki evlerinde odalara geçerken Anamur evlerinde olduğu gibi kapı boşluğu mevcuttur⁹⁸. Yaşam katındaki odaların her birinde, dolap, yüklük, musandıra, gusülhane, lambalık ve terek bulunmaktadır.

Her odada yüklük ve gusülhane dolabı bulunmaktadır. Oda girişinde mahremiyet amacıyla, girişi karşılayacak şekilde üçgen formu ahşap raf, çiçeklik bulunmaktadır.

⁹⁸ Urfalıoğlu, N., Antalya, Isparta Ve Burdur Evlerine Cephe Biçimlenişi, Antalya,2010,s:69

Genellikle yüklük ve gusülhane cepheleri ahşap panolara bölünmüş ve içleri boş bırakılmıştır. Bölgede gelir düzeyi yüksek kişilerin yaptırdığı evlerde yüklüğün kapakları kenarları akant yapraklı ortası gülce motifi ile bezenmiştir.

Odalarda üzerleri açık olan kapaklı dolaplarda kullanılan süslemeler, yüklükte kullanılanlarla benzer özelliktedir dolapların kökboyasıyla çeşitli renklere boyandığı örnekler bulunmaktadır.

Odaların süsleme bakımından en önemli kısımları tavanlardır. Anamur köy evlerinde tavanlarda süsleme yâda kaplama bulunmaz. Anamur ilçe merkezi ve Akseki evlerinde oda tavanları genellikle çıta kaplamalı, düz ahşap tavan şeklindedir. Tavan ortasına yıldız formlu göbekler yerleştirilmiştir. Akseki evlerinde farklı bir yaklaşım olarak göbeğin içinde sekiz kollu yıldız, palmet ve nadiren stilize lale motifleri bulunmaktadır. Ayrıca göbeğin ortasında üç boyutlu olarak bolluk ve bereketin sembolü olan nar bulunmaktadır⁹⁹.

Akseki ve Burdur evlerinde odaların içi üç taraftan kapı üstü hizasında raflarla çevrilidir. Odanın bir tarafında ocak ve iki yanında pencereler bulunur. Ocakların üzeri ahşap davlumbazla örtülmüştür.

Ocakların üzerinde yer alan ahşap davlumbazlı kısma yörede “başmak” adı verilmektedir. Davlumbazlarda geometrik motifler, gülce, dört yapraklı yonca ve şemse motifleri kullanılmıştır. Anamur evlerinde ocak kapının karşısına gelecek şekilde konumlandırılır. Ocağın her iki yanında pencere bulunur. Ocaklarda genellikle süsleme bulunmaz. Nazifoğlu konağında bulunan ocaklarda, ilçede yer alan geleneksel konaklardan farklı olarak alçı süslemeler ve ahşap raf uygulaması görülmektedir. Veli Arif konağında bulunan ocak Akseki evlerinde görülen başmaklı ocak özelliklerine sahiptir¹⁰⁰. Başmaklı olarak yapılan ilçede ki tek örnektir.

Her iki ilçede de odalar zeminden 70-80 cm yükseğe kadar ahşap ile kaplanmaktadır. Bu ahşaplara “kitabiyeye” adı verilmektedir.

Bölgede bulunan evlerde madeni süslemeye çok fazla rastlanmaz. Kapı tokmak ve kollarında, pencere parmaklıklarında daha çok tercih edilmiştir. Cephelerde çini, ahşap ve tuğla ile yapılan süslemeler Anamur evlerinde görülmez.

Dış cephede görülen tek süsleme Nazifoğlu konağına ait olan saçak altı süslemeleridir. Açık renk zemin üstüne kalemışı tekniğinde yapılan süslemede hayvan, meyve-sebze, çelenk, madalyon şeklinde çizimler yer almaktadır.

⁹⁹ Urfalıoğlu, N., Antalya, Isparta Ve Burdur Evlerine Cephe Biçimlenişi, Antalya,2010,s:72

¹⁰⁰ Dursun, Necla , Akseki İlvat Köyleri ve Çevresindeki Geleneksel Türk Evlerinden Örnekler, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 27 / 2012, s:343

Yapan usta bilinmese de saçak altına yapılan kalem işi süsleme bölgede bir yapıda daha benzerlik göstermektedir. Bu örnek Isparta da bulunan Muzaffer Evran¹⁰¹ evidir. Süslemelerdeki motifler ve işçilikteki benzerlik aynı usta olduğunu düşündürmektedir.

6.3. Cephe Elemanları:

6.3.1. Çatılar

Anamur geleneksel konut mimarisinde sıkıştırılmış toprakla yapılan düz dam kullanılmaktadır. Konaklarda bulunan köşk katlarının çatılarında Marsilya kiremit kaplı kırma çatılar kullanılmıştır. Yaşanan değişimle düz damların yerini kırma çatılar almıştır. Akseki konutlarında ise kiremit kaplı beşik çatı uygulaması bulunmaktadır. Akseki ve Antalya evlerinde depo ve kurutma işlemleri için çatı katı kullanırken, Anamur evlerinde damdaş adı verilen damlar kullanılmaktadır¹⁰².

Anamur evleri bölge evlerine nazaran daha sade bir özellik göstermektedir. Saçaklarda ve pencere pervazlarında süsleme görülmez. Akseki , Antalya ve Mersin evlerinde saçak altlarında yaprak kesimli ahşap süslemeler görülmektedir¹⁰³. Ormana ve Derebucak bölgelerinde bulunan evlerde dış cephede ajur tekniği kullanılarak yapılan kuş ve stilize el figürleri görülmektedir¹⁰⁴

6.3.2. Pencereleler

Anamur geleneksel konut tiplerinde görülen özgün pencereler, ahşap işçilikleri ile ön plana çıkmaktadır. Yörede yer alan pencerelerin boyutlarının, iklim koşulları nedeniyle alt katlarda küçük, üst katlarda ise büyük ve sayıca daha çok olduğu görülmektedir.

Konaklarda köşk katlarında ve çıkmalarda tepe pencereleri yer almaktadır. Dıştan kafesle içten ise kepenkle kapatılan pencerelerde ahşap işçilikleri fazlaca yer almaktadır Evlerin genelinde ahşaptan ajur tekniğinde ve lokmalı parmaklıklı pencere kafesleri yer almaktadır.

Bu parmaklıklara bölgede “dırbızan” adı verilmektedir¹⁰⁵. Bölge evlerinde ahşap parmaklık yapımında genel olarak aynı tekniğin kullanıldığı tespit edilmiştir. Çivisiz geçme tekniğinde yapılan, şamdan motifli parmaklıklar en çok tercih edilen parmaklık çeşididir.

¹⁰¹ Doğan, D.,” Isparta Evleri”, Süleyman Demirel Ün. Sosyal Bilimler Ens. İslam Tarihi Ve Sanatları Ana Bilim Dalı , Doktora Tezi, Isparta,2010, s:517.

¹⁰² Urfalıoğlu, N., Antalya, Isparta Ve Burdur Evlerine Cephe Biçimlenişi, Antalya,2010,s:71

¹⁰³ Urfalıoğlu, N.,a.g.e., s: 123

¹⁰⁴ Kunduracı, O. , “ Batı Toroslarda Bulunan Geleneksel Türk Evlerinde Ahşap Süsleme”, Türkler dergisi, s: 18, 2002,Ankara, s:266

¹⁰⁵ Kunduracı, O. , a.g.e. , s:266

İkinci olarak en çok karşımıza çıkan örnek ise lokmalı, ahşap parmaklıklardır Akseki, Gazipaşa ve Antalya evlerinde ahşap ajur tekniğinde yapılan parmaklıklar/kafesler daha çok tercih edilmiştir. Burdur ve Mersin illerinde lokmalı ahşap parmaklıkların daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir. Muğla evlerinde kullanılan ahşap parmaklıklar Anamur konutlarında görülen parmaklıklar ile aynı işçilik ve görsele sahiptir.

Dağ köylerinde yer alan evlerde pencerelerde demir parmaklıklar tercih edilmektedir. Aynı zamanda bu konutlarda pencerelerde cam olmadığı gözlemlenmiştir

Geleneksel konutların tamamında pencerelerde iç kısımlarda, çift kanatlı kepenk yer almaktadır.

Bölgede yer alan konutlar incelendiği zaman, Akseki, Antalya, Isparta ve bodrum evlerinde de ahşap kepenk uygulandığı görülmektedir. Ancak kepenkler ilçedeki uygulamadan farklı olarak pencerelerin dış kısmında yer almaktadır. Hatta Anamur'un bağlı olduğu Mersin'de yer alan konutlarda da kepenkler dış kısımda yer almaktadır¹⁰⁶.

6.3.3.Kapılar

Anamur'da yer alan geleneksel konutlarda oda kapıları yaşmaklı olarak yapılmaktadır. Bu kapılar işleme açısından oldukça sade tutulmuştur. Hacı ali bey konağında yer alan köşk katına ait kapılarda oldukça süslü sahte künde kari uygulaması yer almaktadır. Bu kapıların benzerlerini Muğla evlerinde ve Akseki evlerinde görmekteyiz¹⁰⁷.

Yakın tarihte ilçe merkezinde yapılan konaklarda ise çakma ve çift kanatlı kapılar kullanılmaktadır. Rum evi, 23 numara, Kısakahyaoğlu konağı çift kanatlı kapıların uygulandığı örneklerdendir.

Geleneksel konutlarda köşkü / küsük adı verilen ahşaptan kilit sistemi uygulanmaktadır. Akseki ve Antalya evlerinde aynı kapılar ve kilit sistemi ile karşılaşmaktayız¹⁰⁸. Anamur'dan farklı olarak giriş kapılarına "borta" adı verilmektedir. Kapılarda yöresel traka/tıfraz¹⁰⁹ adı verilen bir sistem kullanılmaktadır.

¹⁰⁶ Yenişehirlioğlu, F. , Mersin Evleri, TC Kültür Bakanlığı, 1995, Ankara, s:49

¹⁰⁷ Şenocak ,M., "Akseki İlçesi Bucakalan Köyü'ndeki Mehmet Duruk Konutu Restorasyon Ve Yeniden İşlevlendirme Önerisi", Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2016, s:36

¹⁰⁸ Şenocak ,M., a,g,e,, s:34

¹⁰⁹ Kapı ve pencere kasalarındaki kapak ve kanatları kilitlemek veya açmak için tasarlanmış, ahşap mekanizmalı kilit sistemi.

Bu sistemde, ahşap kapı kanatlarının her birinin arkasındaki kuşakların bir bölümü dikine konulan bir ahşap parçanın rahatlıkla düşeyde gidip gelebileceği şekilde oyulmuştur.

Bu oyukların arasına yerleştirilen ahşap parça, kanatların ön kısımdan bir dövme demir mandala tutturulmuş, bu mandal yardımı ile hareket edebilir hale getirilmiştir. Kapının açılması için mandalın yukarı kaldırılması gerekmektedir

Bölge evlerinde sokak giriş kapılarının birçoğu yalın olmakla beraber evlerin odalarının kapılarında geometrik ve bitkisel motifler yer almaktadır. Mersin evlerinde ise giriş kapıları oldukça dikkat çekici şekilde tasarlanmıştır¹¹⁰. Mersin 31. sokakta bulunan Zeki Erdoğan evi giriş kapısı buna en güzel örnektir. Kapılar yüksek tutulmuş, tepe penceresi ve alınlık uygulaması bulunmaktadır. Aynı zamanda kapılarda ferforje ve ahşap süslemeler görülmektedir.

7.SONUÇ:

Geleneksel konutların örnekleri ışığında; genel özellikler olarak plan ve tasarım özellikleri ile birlikte cephe özellikleri, çatı örtüsü, dış ve iç mekan kapıları, pencereleri ve iç mekânda yer, duvar, tavan, merdiven, dolap, raf, ocak vb. üzerinde yaygın olarak kullanılan malzeme ve teknikler araştırılmıştır.

Anamur evleri dağlık bir yerleşimde konumlandığı için yapılaşma olarak orta Anadolu kır evlerinden, malzeme ve yapım tekniği açısından, arazi şartları sonucu oluşan kot farkı ve kat sayıları, konutu oluşturan mekânların dağılımı bakımından farklılık göstermektedir.

Anamur'un konut yerleşimi ilk olarak taşınabilir çadırlardan meydana gelirken, zaman içinde çadırlar kalıcı konutlara dönüşmüştür. Anamur'da korunması gerekli yapılar farklı mahalleler içerisinde dağınık halde bulunmaktadır. Bu yapılar ve alanlar sit potansiyeli taşımamaktadır.

Bölgede yer alan yerleşimler ile malzeme, yapım tekniği ve plan kurgusu bakımından benzerlik gösterir. Yakın çevrede yer alan katran, sedir gibi ağaçlardan elde edilen ahşap ve yöredeki yerel taşlar yapı malzemesi olarak kullanılmıştır. Evlerde ön cephede ve vadi cephesinde kesme taş kullanılmıştır.

Evler eğime göre şekil almış, kottan faydalanılmıştır. Zemin kat ahır, üst kat yaşam alanı olarak planlanmıştır. Anamur konutlarının yapı malzemesi, çevrede kolay bulunabilen moloz taş ve ahşaptır. Taşıyıcı duvar kalınlığı 60-65-70 cm ölçüleri arasında değişmektedir.

¹¹⁰ Yenişehirlioğlu, F. , Mersin Evleri, TC Kültür Bakanlığı, 1995, Ankara, s:69

Taş duvarlarda 45-50 cm aralıklarla cephede izlenebilen ahşap hatıllar vardır. Döşeme, kapı ve çatılar ahşaptır.

Göçebe yaşama bağlı olarak aynı mekân çok amaçlı kullanılmıştır. Bahçe duvarı bulunmayan evlerin giriş kapıları sokağa doğrudan açılmaktadır. Durumu iyi olan ailelerin evi daha büyük ve daha iyi işçiliğe sahiptir. Bazı evlerde, mutfak ile misafir odasının arasında servisi sağlamak amaçlı döner dolap bulunmaktadır. Kışa hazırlık için damlarda kurutma işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu alanlara damdaş denilmektedir.

İlçedeki evler yakın çevrede bulunan il ve ilçe konutları ile karşılaştırıldığında işçilik bakımından daha basit tutulmuştur.

Köylerde bulunan evlerin üst örtüsü sıkıştırılmış toprak kullanılarak düz dam şeklinde yapılmıştır. Merkezde bulunan konutların çatıları ise kırma çatı ve kiremit kaplamadır.

İncelenen geleneksel konutlar; 4 yapı dışında genelde, zemin ve birinci kat olmak üzere 2 katlıdır. Hakkı Efendi Konağı, Karamanoğlu Konağı, Şevket Erdem Konağı ve Hacı Ali Bey Konağı ise düz arazi üzerine inşa edilmiş; zemin, birinci ve ikinci kat olmak üzere 3 katlıdır. Geleneksel konutlarda alt kat; ahır, depo gibi servis mekânlarından oluşurken, birinci katta; yaşama alanları bulunmaktadır. 3 katlı konutlarda ise son kat, yazlık köşk katı olarak kullanılmaktadır. Köşk katının Anadolu'daki ilk uygulamaları bölgede görülmektedir. Bu kısım yazlık yaşam alanı olarak ve ağır misafirlerin ağırlandığı kısım olarak kullanılmaktadır. İlçe merkezinde bulunan konutların bir kaçında çıkma bulunmaktadır.

Plan düzeni açısından farklı tiplerin görüldüğü bu konutlarda; sofasız, dış sofalı, iç sofalı ve orta sofalı olmak üzere 4 plan tipi vardır. Bu plan tiplerine ve sınıflandırmaya girmeyen farklı plan şemasına sahip konutlar da bulunmaktadır. Bunlar Şevket Erdem Konağı, Hacı Ali Bey Konağı'dır. Ara yer oluşumu büyüterek sofaya dönüşmüştür.

Genelde geniş bahçeler içinde yer alan bu yapılar, arsanın kuzey bölümünde konumlanmış, güney kısım bahçe olarak kullanılmıştır.

Süsleme bakımından ilçe merkez ve köylerinde sadelik ön plandadır. Tavan kaplamasında; profilli ahşap çitalarla oluşturulan geometrik desenler ve çeşitli tavan göbekleri görülmektedir.

Konutlarda kapılar farklı boyutlarda yapılmalarına karşın, kapılarda uygulanan yöntem aynıdır. Kapılarda kösük denilen kilit sistemi kullanılmıştır. Pencereler, duvar kalınlığının iç yüzünde yerleştirilmiş çeşitli boyutlarda kanatlı açılan tiptedir. Geleneksel konutlarda kare biçimli tepe pencereleri de vardır. Tepe pencereleri, yaklaşık 40 x 40 cm ölçülerinde olup, bulunduğu odanın mevcut pencereleri üst hizasında aynı aksta ve saçak silmesine yakın

konumda yerleştirilmişlerdir. Evlerin ustaları Rum veya Yahudi asıllıdır. Bu sebeple ustaları belli değildir

Anamur'daki günümüze ulaşan geleneksel konutlar, yaklaşık 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir. İncelenen geleneksel yapılardan, beş adedi tescilli olup, kalan evler koruma kapsamında değildir.

Yapıların çoğunun yaptırını bilinmez. Cumhuriyet döneminden önce satın alan kişilerin isimleri geçmektedir. Bazı evlerin tapu kaydı olmadığı için mülk sahibi hakkında bilgi bulunamamıştır. Mirasçıları olmayan ya da ilçe dışında ikamet eden konutlar hakkında hiçbir kayıt bulunmamaktadır. Kayıtlarda ahşap konut ibaresinden başka bilgi yoktur.

Koruma altına alınmayan ve atıl bırakılan evler günümüzde yıkılma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Tescili olmayan evler yıkılarak yerlerine betonarme yapıların yapılması sebebi ile pek çok tarihi ev yok olmuştur.

Yörük kültürü ile harmanlanarak ortaya çıkan geleneksel konutlar yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Terk edilme, iklim şartları, ekonomi, kentleşme gibi sorunlar yapıların en büyük düşmanıdır. Özellikle ilçe merkezinde bulunan tarihi konaklar yıkılma riski ile karşı karşıyadır. Zamanın şartlarına karşı ayakta kalmaya çalışan bu yapılar bir an önce koruma altına alınmalıdır. Yapılardan tescilli olanlar koruma kapsamında onarılmalı ve ayağa kaldırılmalıdır.

YEREL SÖZLÜK

Aba: Siyah keçe kilim

Ağız : Mutfak

Akar : Çay, dere vb.

Anlak: İçinden su akan büyük kanal, ark.

Arayer : Koridor, antre

Aşıt : Gözden uzak yer, dağ geçidi.

Ban : Yokuş

Bark : Ev kelimesi ile kullanılır. içindeki eşyaları simgeler.

Baş Yayla : Yörüklerin yazı geçirecekleri son durak.

Başmak: Akseki'de ocağın üstünde yer alan ahşap davlumbaza verilen isim.

Boğuntu : Yüklüğün arkasında kalan odaları bölen duvar

Borana : Asmayı yüksekte tutan dikme, sırık

Böğet : Set, barikat

Bunarı : Baca

Çapraz Sırık : Yörüklerin çadıra, konuta hayvan girmesin diye kapı yerine kullandıkları ahşap sırık

Çeleni : Evin duvarlarını yağmurdan korumak için uzatılan dam kenarı

Çevlik : Küçük tarla, keçi koyun ağılı

Çıralık : Ocağın kenarında bulunan çıkıntı

Çivlik : İnsanların oturamayacağı kadar kötü durumda olan toprak ev

Çulfalık : Dokuma tezgahı

Damdaş : Taraça, dam

Düğme (Peştivan/Piştuvan): Hatıllara paralel oturtulan ve dışarı doğru taşırılan ahşapların her birine düğme adı verilmektedir.

Ereze: Kapı çengeli

Evcik : Dip kısmı taş ile yapılan, üstü dal veya saz ile kaplı tek odalı yörük evi

Gapısa : Küçük bahçe kapısı

Güldür Duvar (Kuru Duvar) : Taşların harçsız olarak yerleştirilmesi ile yapılan duvar

İstar : Dokuma tezgahı

Kafesönü: Akseki de sofanın bir bölümünü oluşturan, aynı zamanda sekiyi barındıran ahşap çıkma bölümü. etrafı ahşap lokmalı şebekeli pencerelerle çepeçevre kapatıldığı için bu ismi almıştır.

Kapı Arası: Konutun yaşam katındaki sofa ile ayazlık veya aralık mekanı arasında yer alan, sofanın kapısı ve duvarları arasında oluşan, yaklaşık 1m lik alan kaplayan bölümdür. bu bölümde kapı ve kapının her iki tarafında güğümlükler ve ahşaptan sabit kafesli pencereler bulunmaktadır.

Kaş : Dağın yüzü, sırt

Kinit : Anahtar

Köfük Taş : İşlemesi kolay, beyaz renkli taş

Kösük : Tahtadan yapılan kilit sistemi

Köşk: Ayazlığın içinde yükseltilerek, oturma/seyir için ayrıca oluşturulmuş mekân.

Kuşkonmaz (Semerkandi): Akseki de bahçe duvarlarına verilen isim. (duvarın alt kısmı hatıllı düğmeli kuru duvar tekniğinde yapılıp, üst kısmı, aralıksız ve açılı yerleştirilen ahşap kaplama tahtaları ile oluşturulur.)

Mastafa : Balkon ve ayazlıkta bulunan ahşaptan oturma alanı

Musandıra : Kiler

Müheri : Baca

Örtme : Önü açık, üstü kapalı ev girişi

Parmakçak : Korkuluk

Pür : Sedir ve göknar ağaçlarının yeni kesilen dalları

Pür Evcik : Yaylada bulunan evciklerin püren dalı kullanılarak yapılanı

Sayvant : Çatısı ahşap, duvarları taştan yayla evi

Saz Evcik : Sahilde bulunan ve saz kullanılan evcik

Sekmen : Basamak

Tahtacılar : Geçimlerini ağaç kesip, kiriş ve tahta biçmekle sağlayan alevi- türkmen halk

Talvar : Çardak, kamelya

Traka (Tıfraz): Akseki de kapı ve pencere kasalarındaki kapak ve kanatları kilitlemek veya açmak için tasarlanmış, ahşap mekanizmalı kilit sistemi.

Yaşmak: Kapı açıklığının üstünde yer alan C ve S kıvrımlara sahip alınlık.

Yurt- Yurtluk : Yaylak ve kışlakta obaların çadır kurduğu alan

Zavrak : Pencere

KAYNAKÇA

Akın, Ersoy, Binnur, Gürler, (1994) “Antik Çağ Batı Anadolu’sunda Konut”, Ege Üniversitesi Mimarlık Dergisi,Cilt: 2

Akurgal, Ekrem,(2005)Anadolu Kültür Tarihi,Tübitak Yayınları, Ankara

Ali K. Öz, (2016)Antik Megaron Modelinin Kırsal Mimarideki İzleri, Ege Mimarlık Dergisi, Ocak

Alptekin, Coşkun , (1994) “Türkiye Selçukluları”, Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, C.VIII. Esra Yayınları, Konya Erdal, ibrahim ,(1998), XIX. Asır Sonlarında İçel Sancağı Anamur Kazası, Pamukkale Üniversitesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Denizli

Anamur Kaymakamlığı, (2000)Anamur 2000, Anamur

ASLAN, Volkan, (2007)Anamur’da Korunması Gerekli Geleneksel Kent Dokusu Üzerine Bir Araştırma Ve Hacı Ali Bey Konağı , Yıldız Teknik Üniversitesi F.B.E Mimarlık Bölümü Rölöve-Restorasyon Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Aygör, E., Biçer, S., (2020) “Anamur Kısakahyaoğlu Konağı ve Orta Sofanın Tekamülü Sorunu”, Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi , C:15,S.29, Konya

Aygör, Erkan, (2015)19. Yy Sonu ve 20. , Yy Başlarında Konya Evlerinin Mimari Gelişimi ve Değişimi, (Basılmamış Doktora Tezi), Sosyal Bilimler Ens. , S. Ü. , Konya

Bakışlı, Duygu,(2019) “Antalya İli Akseki İlçesi Sarıhacılar Köyü Özgün Yapısal Ve Mimari Özelliklerin Belirlenmesi”, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Batur, Afife ve Gür, Şengül Öymen,(2005)Doğu Karadeniz’de Kırsal Mimari, s:165,Milli Reasürans T.A.Ş.

Bektaş, Cengiz, (1997)Türk Evi, Bileşim Yayınevi, İstanbul

Bozer, Rüstem ,(1988)Kula Evleri, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara

Cengiz, Bektaş, (2001)Halk Yapı Sanatı, İstanbul

DOĞAN, Ali,(2004)Mersin’de Turizm ve Ören Yerleri, Yüksel Matbaası, Mersin

Dursun, Necla, (2012) Akseki İlvat Köyleri ve Çevresindeki Geleneksel Türk Evlerinden Örnekler, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, sayı 27

Ekinci, H. , Peker, R., Çeliç, İ. ,Uysal, V., (2006) “Anamur Müze Müdürlüğüne Bağlı Taşınır- Taşınmaz Kültürel Değerler”, Basılmamış Notlar, Anamur Müzesi

Ekrem Akurgal, (2005)Anadolu Kültür Tarihi, TÜBİTAK Yayınları, Ankara

Eldem, Sedat Hakkı, (1954) “Türk Evi Plan Tipleri”, İTÜ, Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul

Erdim, Murat, (1997) “İzmir – Alaşehir Çevresinde Bağ Evleri”, Eski İzmir I: Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı, TTK Basımevi, Ankara

Erim, Mustafa, (2012) Osmanlı Belgelerinde İçel Sancağı Anamur Kazası, İstanbul

Ersoy, Akın, Gürler, Binnur, (1994) Antik Çağ Batı Anadolu’sunda Konut, Ege Üniversitesi Mimarlık Dergisi, Cilt: 2

Evliya Çelebi, Evliya Çelebi Seyahatnamesi , (2011) (sadeleştiren: Seyit Ali Kahraman ve Yücel Dağlı), 9. Cilt, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul

Fitch, J. M. & Branch, D., (1960)P.,Primitive Architecture And Climate, Scientific American

Gazel, Ahmet Ali,(2007) “Sicil-i ahval Defterlerine göre Osmanlı Döneminde görev yapan Anamurlu Memurlar”, A.Ü.Türkiyat Araştırmalar Dergisi, Sayı 32, Erzurum

Gögebakan, Yüksel, (2015) “Karakteristik Bir Değer Olan Geleneksel Türk Evi’nin Oluşumunu Belirleyen Unsurlar ve Bu Evlerin Genel Özellikleri”, İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Kültür ve Sanat Dergisi, C.1, S.1. , Malatya

Gürbüz, Hacı ,Uysal, Ö., (2003) Anamur ve Çevresi , Gürbüz Reklam Ajansı, Anamur

Kademoğlu, Osman, (1974) “Güneybatı Anadolu’da Açık Sofalı Evler”, Mimarlık, sayı:127

Kademoğlu, Osman, (1974) “Yörüklerde Üç Direkli Kara Çadır”, Mimarlık, Sayı:127

Karpuz, Haşim, (2011)Türk Evi, Türk Yurdu Dergisi,C:31, Sayı: 290,Ekim, S:6

Karpuz, Haşim, (1984)Türk İslam Mesken Mimarisinde; Erzurum Evleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara

Kuban, Doğan, (1995)Türk Hayatlı Evi, Eren Yayınları, İstanbul

Kunduracı, Osman, (1995)Batı Toroslarda Bulunan Geleneksel Konutlar, Selçuk Ün. Sosyal Bilimler Ens. Arkeoloji Ve Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, Sanat Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya

Kunduracı, Osman, (1997) “Alanya Evlerinden Örnekler”, Alanya 7. Tarih ve Kültür Semineri, Alsav Yayınları, Alanya

Kunduracı, Osman, (1998) “Alanya Köy Evlerinden Örnekler”, Alanya 8. Tarih ve Kültür Semineri, Alsav Yayınları, Alanya

Kunduracı, Osman, (2002) “Batı Toroslarda Bulunan Geç Dönem Türk Evlerinde Ahşap Süsleme”, Türk Tarihi Ansiklopedisi,18 , Ankara

Kutlay, F.,(1997)Anamur (Ötüken-Roma)

Küçükerman, Önder,(1991)Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul

Küçükerman, Önder, (1973)Anadolu’daki Geleneksel Türk Evinde Mekân Organizasyonu Açısından Odalar, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları, İstanbul

NEVEP,(1996) Hitit Krallığının Başkenti Hattuşaş’ da Konut

ORHON, H. N. , (1987) Eski Türk Yazıtları, Ankara

Ortaylı, İlber,(2008) Türk Teşkilat ve İdare Tarihi, Cedit Yayınları, 3. Baskı, Ankara

Öz, Ali Kazım, (2016)Antik Megaron Modelinin Kırsal Mimarideki İzleri, Ege Mimarlık Dergisi, Ocak

Özgüner, O., (1970) Köyde Mimari Doğu Karadeniz, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara

Piri Reis, (2002)Kitab-ı Bahariye, T.C. Başbakanlık Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara

Rudolf Naumann , (1991)Eski Anadolu Mimarlığı, (Çev. Beral Madra), Türk Tarih Kurumu, Ankara

Salnâme-i Vilayet-i Adana, 1312(1894)Matbaa-i Vilayet-i Adana,

Sözen, Metin ve Tanyeli, Uğur, (1996)Sanat Kavram Ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul

Sözen, Metin, (2012)Anadolu'da Kırsal Mimarlık, Çekül Vakfı, , İstanbul

Subaşı, Bilhan, (2010)“Anemurium”, ARO Dergi, Sayı 1, Temmuz-Eylül

Sümer, Faruk, (1992) Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri, Boy Teşkilâtı, Destanları, İstanbul

Sümer, Faruk, TDV İslâm Ansiklopedisi, (2013) “Yörükler” maddesi, cilt:43, İstanbul

Şenocak, Muhammed,(2016) Akseki İlçesi Bucakalan Köyü Mehmet Duruk Konutu Restorasyon ve Yeniden İşlevlendirme Önerisi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Şikari, (1946)Karamanoğulları Tarihi, (haz: M. Mesut Koman), Konya Halk evi Tarihi ve Müze Komisyonu Yayınları, seri:1 S.1, Konya

Uğur, S.,(1944) İçel Tarihi, Yeni Mersin Matbaası, c. 2

Umar, Bilge, (1993)Türkiye'deki Tarihsel Yer Adları, İstanbul

Urfahoğlu, Nur, (2010) Antalya, Burdur ve Isparta Evlerinde Cephe Biçimlenişi, Suna- İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, Antalya

Ünal, Ahmet ,(2006) “Hitit İmparatorluğu'nun Yıkılışından Bizans Dönemi'nin Sonuna Kadar Adana ve Çukurova Tarihi”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, XV/3, (Arkeoloji Özel Sayısı),Adana

Ünal, Ahmet, (2006)“Hitit İmparatorluğu'nun Yıkılışından Bizans Dönemi'nin Sonuna Kadar Adana ve Çukurova Tarihi”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, XV/3, (Arkeoloji Özel Sayısı), Adana

Yenişehirlioğlu, Filiz, (1995)Mersin Evleri,TC Kültür Bakanlığı, Ankara

Yüksel Gögebakan,(2015) “Karakteristik Bir Değer Olan Geleneksel Türk Evi'nin Oluşumunu Belirleyen Unsurlar veBu Evlerin Genel Özellikleri”, İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Kültür ve Sanat Dergisi, c.1, s.1., Malatya

İnternet Kaynak Adresleri:

<http://wownturkey.com/forum/viewtopic.php>

<http://www.anamur.gov.tr>

<http://www.anamurunesi.com>

<http://wikipedia.org/wiki/küfeki>

<http://www.hgk.mil.tr>

Kaynak Kişiler:

Emin Gökner: Köyde; Kâtip Emin, Ali Oğlu Emin Olarak da Bilinmekte. Kaşdışlen De 1940 Yılında Doğmuş, Hayatı Bu Köyde Geçmiştir. Lise Mezunu. Orman İşletmelerinden Emekli.

Hanife Can: 1932 Doğumlu. Lale Köyünde Doğmuş, İlçe Merkezinde Yaşamıştır. İlkokul Mezunu, Ev Hanımı.

Medine Kılıç: 1976 Doğumlu. Kükür Köyünde Doğup, Büyümüştür. İlçe Merkezde İkamet Etmektedir. İlkokul Mezunu, Ev Hanımı.

Mehmet Doğan: Nasrettin Köyünde Doğup Büyümüştür. Lise Mezunu. Memuriyetten Emekli.

Servet Doğan: 1956 Doğumlu. Anamur Merkezde Doğup, Büyümüştür. Lise Mezunu. Ev Hanımı

Tablo 4

YAPININ ADI	ODA ÖLÇÜLERİ	BİRİNCİ_KAT YÜKSEKLİĞİ	ZEMİN KAT YÜKSEKLİĞİ
Nazmi Kumcu Evi	2,95 x 3,00 2,95 x 2,60	1,85cm	2,10cm
Hasan Şahinciler Evi	4,60 x 3,80 4,20 x 3,50	1,95cm	2,10 cm
Havva Çelik Evi	4,60 x 4,60 4,60 x 4,50	2,52 cm	1,95 cm
Çamlıpınar 12 Numara	4,80 x 3,20 4,30 x 3,22	2,30 cm	1,90 cm
Ömer Yayla Evi	3,10 x 4,20 2,40 x 3,65	2,10 cm	1,80 cm
Sakine Mecid Evi	3,40 x 4,20 3,65 x 3,40	2,00 cm	2,50 cm
Halis Güzel Evi	3,20 x 3,60	2,10 cm	1,95 cm

YAPININ ADI	ODA ÖLÇÜLERİ	BİRİNCİ KAT YÜKSEKLİĞİ	ZEMİN KAT YÜKSEKLİĞİ
Şafi Dede Evi	3,40 x 4,20 3,40 x 3,80	1,95 cm	2,10 cm
Korucuk Sahipsiz	3,10 x 4,20	2,30 cm	
12 Numaralı Ev	2,80 x 2,40 2,40 x 2,75 2,40 x 2,60	3,10 cm	
13 Numaralı Boş Ev	2,40 x 1,60	2,10 cm	
Sinanoğulları Evi	2,50 x 2,80 3,20 x 2,70 2,50 x 2,80	2,50 cm	
Rum Evi	2,50 x 2,75 2,50 x 2,80 2,50 x 6,10	2,50 cm	
Karamanoğlu Konağı	3,10 x 4,50 3,10 x 5,10	2,40 cm	

YAPININ ADI	ODA ÖLÇÜLERİ	BİRİNCİ KAT YÜKSEKLİĞİ	ZEMİN KAT YÜKSEKLİĞİ
İnce Ağa Evi	3,20 x 3,85 3,40 x 4,00	2,50 cm	
Dr. Hayrettin Evi	4,50 x 3,00 4,60 x 5,25	2,40 cm	
Hacı Ali Bey Konağı	3,20 x 21,60 3,00 x 16,10 3,55 x 7,55		
Hacı Molla Evi	3,50 x 5,90 3,50 x 5,80	2,10 cm	
Hakkı Efendi Konağı	3,90 x 5,90 5,65 x 5,65	2,10 cm	2,40 cm
Hüseyin Özaltun Evi	2,96 x 4,70 2,50 x 2,90 2,95 x 6,10	2,50 cm	2,10 cm

YAPININ ADI	ODA ÖLÇÜLERİ	BİRİNCİ KAT YÜKSEKLİĞİ	ZEMİN KAT YÜKSEKLİĞİ
Nazifoğulları Konağı	4,25 x 4,36 4,25 x 4,51 3,56 x 7,55 3,85 x 4,85	2,40 cm	
Şevki Efendi Konağı	3,10 x 4,25 3,10 x 6,60 3,10 x 5,10 3,10 x 5,00	2,40 cm	
Şevket Erdem Konağı	3,80 x 4,30 3,00 x 4,90 2,85 x 5,70	2,50 cm	
Veli Arif Konağı	3,15x4,75 3,00x4,18 3,20x4,75 2,60x 3,65	2,10	2,40
İbrahim Bey Konağı	2,95 x 3,20 3,10 x 5,10	2,40 cm	

Tablo 5

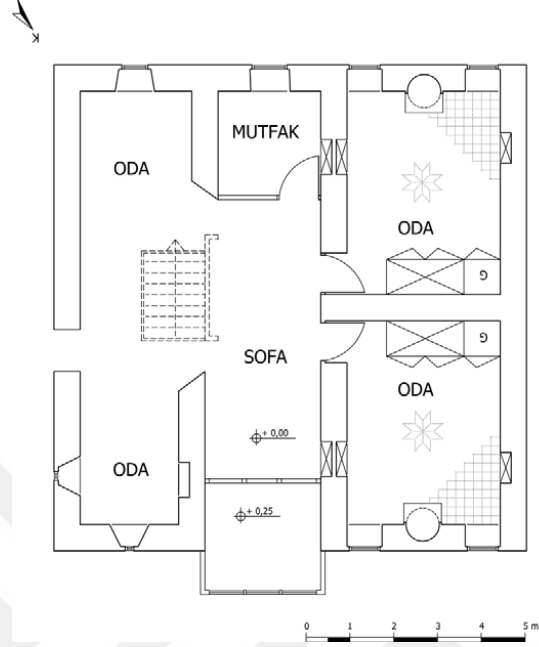
SOFASIZ	DIŞ SOFALI	İÇ SOFALI	ORTA SOFALI
Nazmi Kumcu Evi	Nasuh Durmaz Evi	Hakkı Efendi Konağı	Hacı Molla Evi
Havva Çelik Evi	Çamlıpınar 12 Numara	Saray Mahallesi 13 Numaralı Ev	Kısakahyaoglu Konağı
İnce Ağa Evi	Davud Ateş Evi	Sinanoğlu Evi	
Emin Göknaç Evi	Hüseyin Özaltun Evi	Dr. Hayrettin Evi	
Halis Güzel Evi	Hasan Şahinciler Evi	Şevket Erdem Konağı	
	İbrahim Bey Evi		
	Korucuk Sahipsiz Ev	Nazifoğlu Konağı	
	Ömer Yayla Evi	Şevki Efendi Konağı	
	Şafi Dede Evi	Karamanoğlu Konağı	
		Veli Arif Evi	

Çizimler Listesi

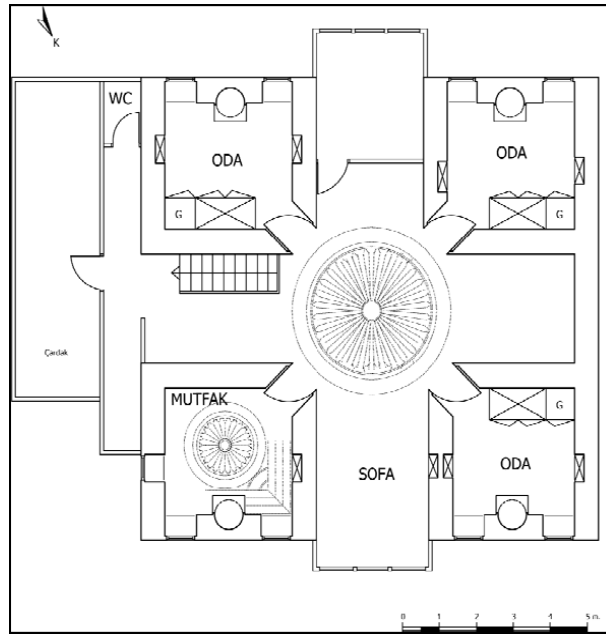
Çizim 1 Megaron Tipi Plan	16
Çizim 2: Üç Direkli Yörük Çadırı (Osman Kademoğlu).....	17
Çizim 3: Delos Evinin Pastas Bölümü (Dinsmoor, William B.)	18
Çizim 4: Anamas Dağında Bir Kara Çadır (O. Kademoğlu)	18
Çizim 5: Dirmil Köyü Açık Sofalı Ev (O. Kademoğlu)	19
Çizim 6: Sofasız Plan Tipi(S. H. Eldem)	20
Çizim 7 Dış Sofalı Plan Tipi(S. H. Eldem)	20
Çizim 8 İç Sofalı Plan Tipi(S. H. Eldem)	21
Çizim 9 Orta Sofalı Plan Tipi(S. H. Eldem).....	22
Çizim 10 Türk Evinde Odanın Genel Düzeninin Ve Kullanma Biçiminin Çadır Düzeni İle Kıyaslanması.....	24
Çizim 11 İklima Göre Tasarlanan Anadolu Evlerini Gösteren Çizim(O. Özgüner)	25
Çizim 12 Marsilya Kiremidi Çizimi.....	125
Çizim 13 Ahşap Hatıllı Yığma Taş Duvar	126
Çizim 14 Bağdadi Duvar Detay Çizimi (Duygu Bakışlı)	127
Çizim 15 Yaylada Kullanılan Tek Odalı Ev Planı	128
Çizim 16 Anamur Evlerinde Oda Yerleşim Planı (Seda G.)	130
Çizim 17 Oda İçinde Yer Alan Dolapların Çizimi (Seda G.).....	131
Çizim 18 Ahşap Döşemelerin Tasarım Çizimi(Duygu Bakışlı).....	141
Çizim 19 Arazide Konutların Konumu	108
Çizim 20 Odada Yer Alan Ocağın Konumunu Gösteren Çizim (Seda G.)	110
Çizim 21 Topak Dam Düzenini Gösteren Çizim (Gülendal Cilli).....	112
Çizim 22 Evcik Plan Çizimi (Seda G.)	116
Çizim 23 İhsan Alanyalı Evi 1.Kat Planı.....	185
Çizim 24 Ahmet Sarıgül Evi 1.Kat Planı	185
Çizim 25 Ali Petek Evi Yüklük Cephesi	186
Çizim 26 Akseki Evlerinde Görülen Davlumbaz (Necla Dursun)	186
Çizim 27 Nazmi Kumcu Evi Planı(Seda G.)	187
Çizim 28 Çamlıpınar 12 Numaralı Evin Planı (Seda G.)	187
Çizim 29 Nasuh Durmaz Evi Planı (Seda G.)	188
Çizim 30 Ömer Yayla Evi Planı (Seda G.).....	188
Çizim 31 Sakine Mecid Evi Planı (Seda G.)	189
Çizim 32 Emin Gökner Evi Planı(Seda G.).....	189
Çizim 33 Şafi Dede Evi Planı (Seda G.).....	190
Çizim 34 Halis Güzel Evi Planı (Seda G.).....	190
Çizim 35 Korucuk Boş Ev Planı (Seda G.)	191
Çizim 36 Hasan Şahinciler Evi Planı (Seda G.)	191
Çizim 37 Havva Çelik Evi Planı (Seda G.).....	192
Çizim 38 İnce Ağa Evi Planı(Seda G.)	192
Çizim 39 İbrahim Bey Evi Planı (Seda G.).....	193
Çizim 40 Doktor Hayrettin Evi Planı (Seda G.)	193
Çizim 41 Sinanoğulları Evi Planı (Seda G.).....	194

Çizim 42 Rum Evi Planı (Seda G.)	194
Çizim 43 Saray Mahallesi 23 Numaralı Evin Planı (Seda G.).....	195
Çizim 44 Hacı Ali Bey Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan).....	196
Çizim 45 Hacı Ali Bey Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan).....	197
Çizim 46 Hacı Ali Bey Konağı Ara Kat Planı (Volkan Aslan).....	198
Çizim 47 Hacı Ali Bey Konağı İkinci Kat Planı (Volkan Aslan)	199
Çizim 48 Hacı Ali Bey Konağı Batı Cephe Görünümü (Volkan Aslan).....	200
Çizim 49 Hacı Ali Bey Konağı Güney Cephe Görünümü (Volkan Aslan).....	200
Çizim 50 Hacı Ali Bey Konağı Doğu Cephe Görünümü (Volkan Aslan).....	201
Çizim 51 Hacı Ali Bey Konağı Kuzey Cephe Görünümü (Volkan Aslan)	201
Çizim 52 Hacı Molla Evi Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)	202
Çizim 53 Hacı Molla Evi Güney Cephesi (Volkan Aslan)	203
Çizim 54 Hacı Molla Evi Kuzey Cephesi (Volkan Aslan).....	203
Çizim 55 Hakkı Efendi Konağı Planı (Volkan Aslan)	204
Çizim 56 Hakkı Efendi Konağı Batı Cephesi (Volkan Aslan)	205
Çizim 57 Hakkı Efendi Konağı Güney Cephesi (Volkan Aslan).....	205
Çizim 58 Hüseyin Özaltun Evi Zemin Kat Planı (Volkan Aslan).....	206
Çizim 59 Hüseyin Özaltun Evi Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)	207
Çizim 60 Hüseyin Özaltun Evi Batı Cephesi (Volkan Aslan)	208
Çizim 61 Hüseyin Özaltun Evi Güney Cephesi (Volkan Aslan)	208
Çizim 62 Karamanoğlu Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)	209
Çizim 63 Karamanoğlu Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan).....	210
Çizim 64 Karamanoğlu Konağı İkinci Kat Planı (Volkan Aslan)	211
Çizim 65 Karamanoğlu Konağı Kuzey Cephesi (Volkan Aslan).....	212
Çizim 66 Karamanoğlu Konağı Batı Cephesi (Volkan Aslan).....	212
Çizim 67 Kısakahyaoğlu Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan).....	213
Çizim 68 Kısakahyaoğlu Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)	214
Çizim 69 Kısakahyaoğlu Konağı Güney Cephesi (Volkan Aslan)	215
Çizim 70 Kısakahyaoğlu Konağı Doğu Cephesi (Volkan Aslan)	215
Çizim 71 Nazifoğlu Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan).....	216
Çizim 72 Nazifoğlu Konağı Güney Cephesi (Volkan Aslan).....	217
Çizim 73 Nazifoğlu Konağı Doğu Cephesi (Volkan Aslan).....	217
Çizim 74 Şevki Efendi Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)	218
Çizim 75 Şevki Efendi Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan).....	219
Çizim 76 Şevki Efendi Konağı Güney Cephe (Volkan Aslan)	220
Çizim 77 Şevki Efendi Konağı Batı Cephe (Volkan Aslan).....	220
Çizim 78 Şevket Erdem Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)	221
Çizim 79 Şevket Erdem Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)	222
Çizim 80 Şevket Erdem Konağı Köşk Katı Planı (Volkan Aslan).....	223
Çizim 81 Şevket Erdem Konağı Doğu Cephe (Volkan Aslan).....	224
Çizim 82 Şevket Erdem Konağı Güney Cephe (Volkan Aslan).....	224
Çizim 83 Veli Arif Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)	225
Çizim 84 Veli Arif Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan).....	226
Çizim 85 Veli Arif Konağı Güney Cephe (Volkan Aslan)	227
Çizim 86 Veli Arif Konağı Doğu Cephe (Volkan Aslan)	227

Çizim 23 İhsan Alanyalı Evi 1.Kat Planı¹¹¹

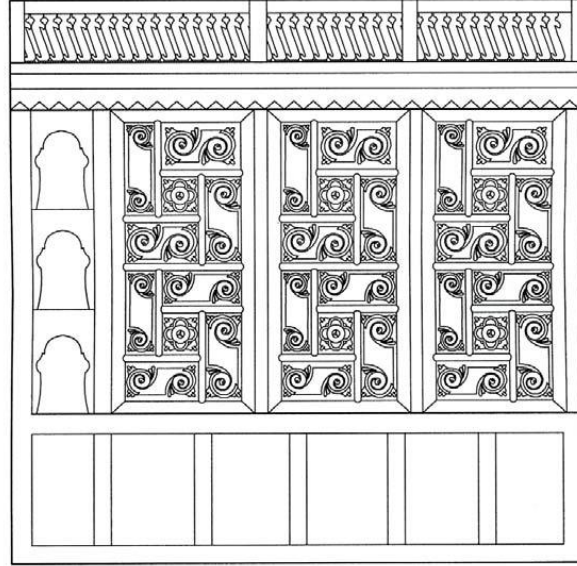
Çizim 24 Ahmet Sarıgül Evi 1.Kat Planı¹¹²

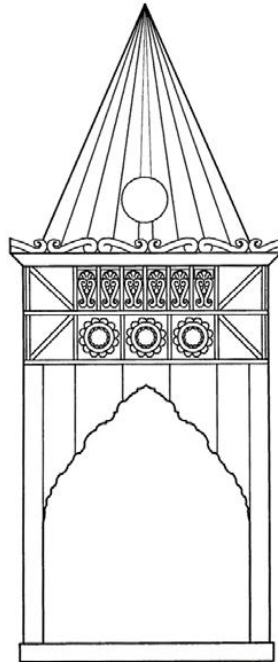
¹¹¹ Dursun, Necla , Akseki İlvat Köyleri ve Çevresindeki Geleneksel Türk Evlerinden Örnekler, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 27 / 2012, s:343

¹¹² Dursun, Necla ,a.g.e

Çizim 25 Ali Petek Evi Yüklük Cephesi¹¹³

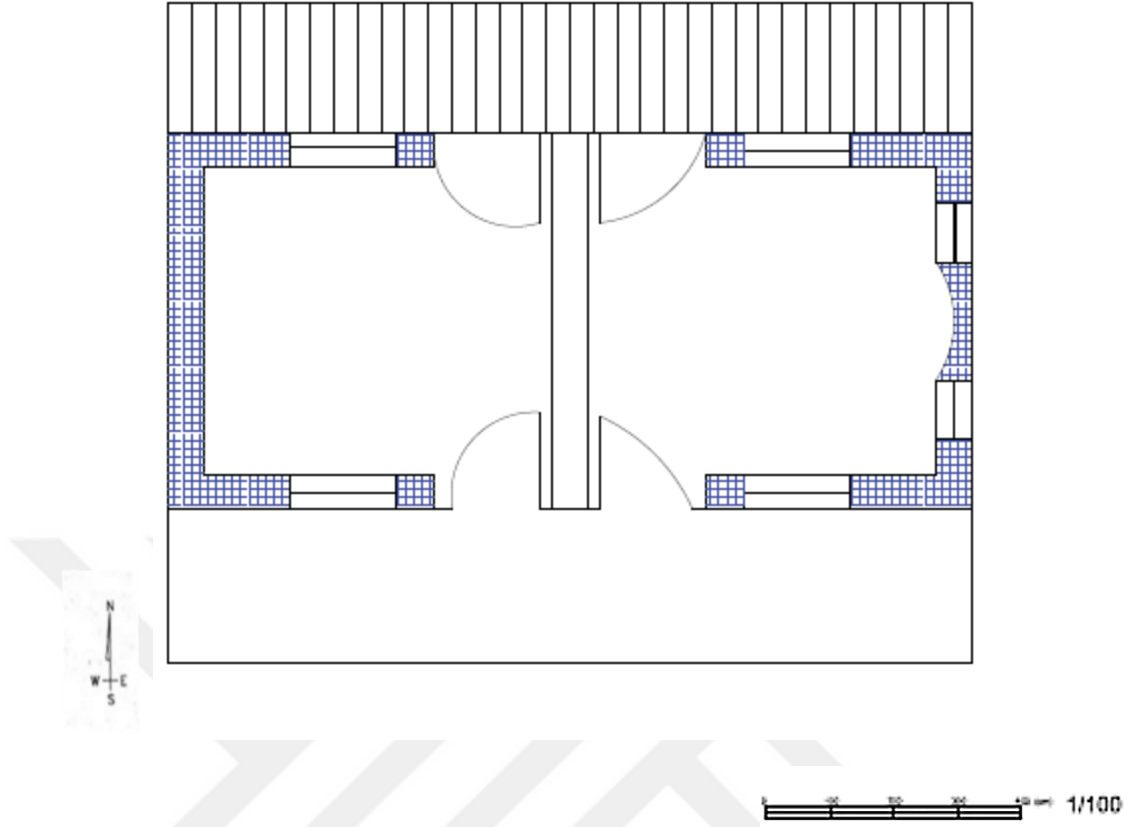

Çizim 26 Akseki Evlerinde Görülen Davlumbaz (Necla Dursun)

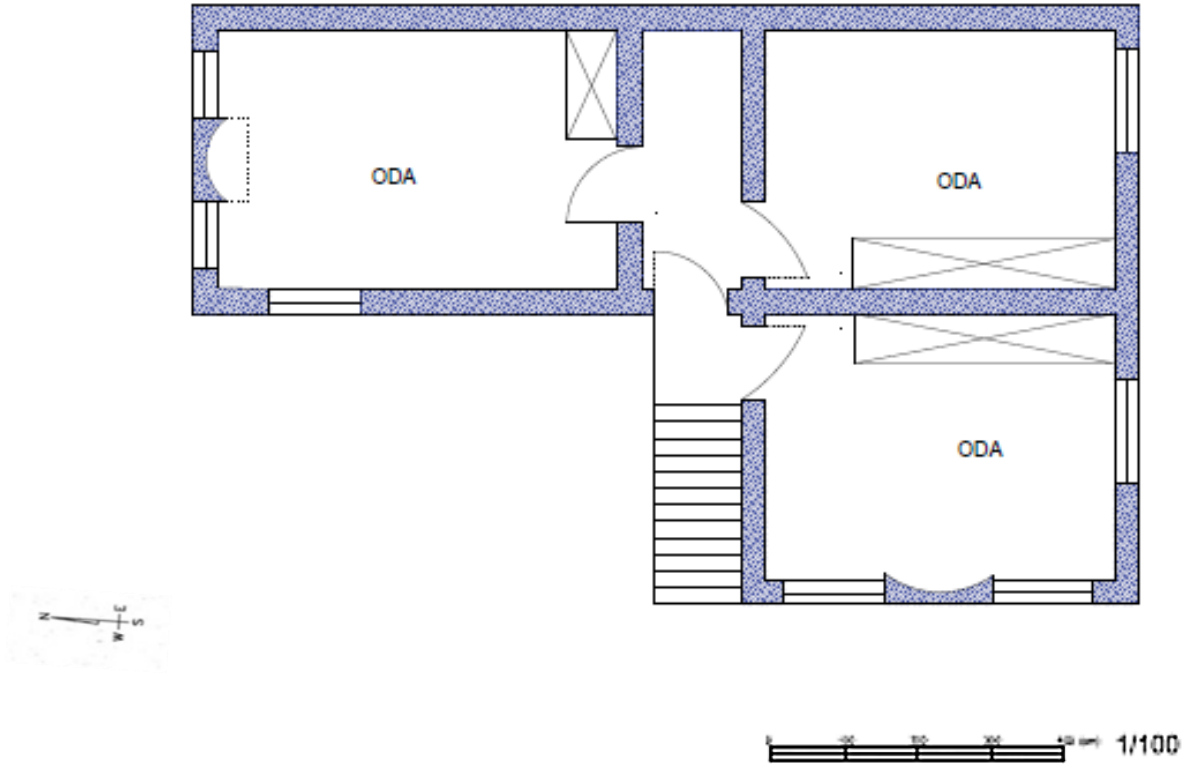

¹¹³ Dursun, Necla, a.g.e.

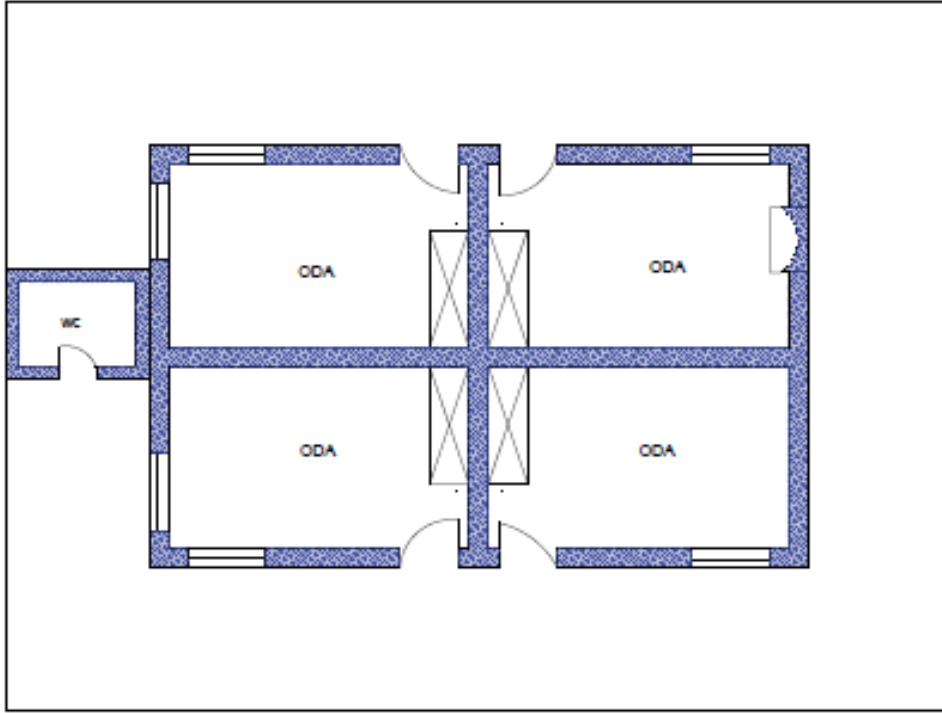
Çizim 27 Nazmi Kumcu Evi Planı(Seda G.)

Çizim 28 Çamlıpınar 12 Numaralı Evin Planı (Seda G.)

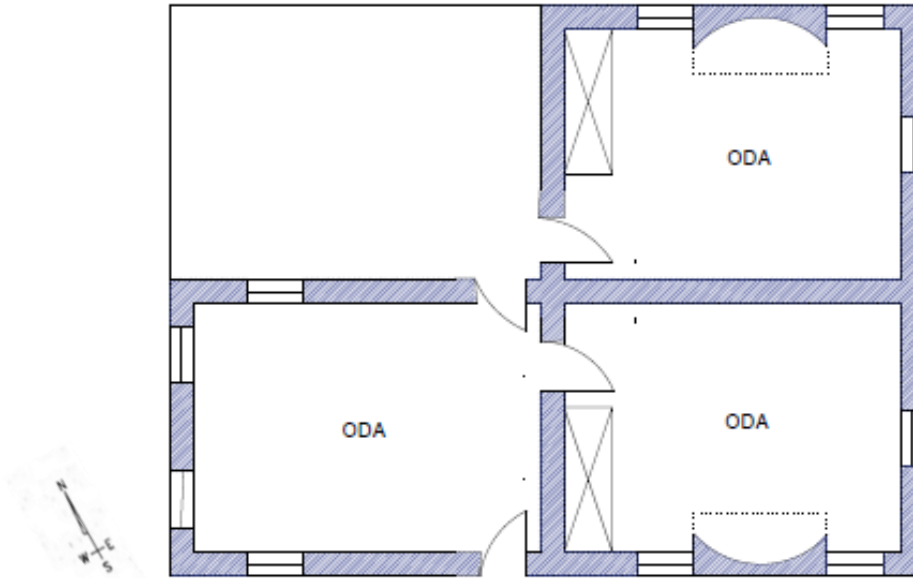

Çizim 29 Nasuh Durmaz Evi Planı (Seda G.)

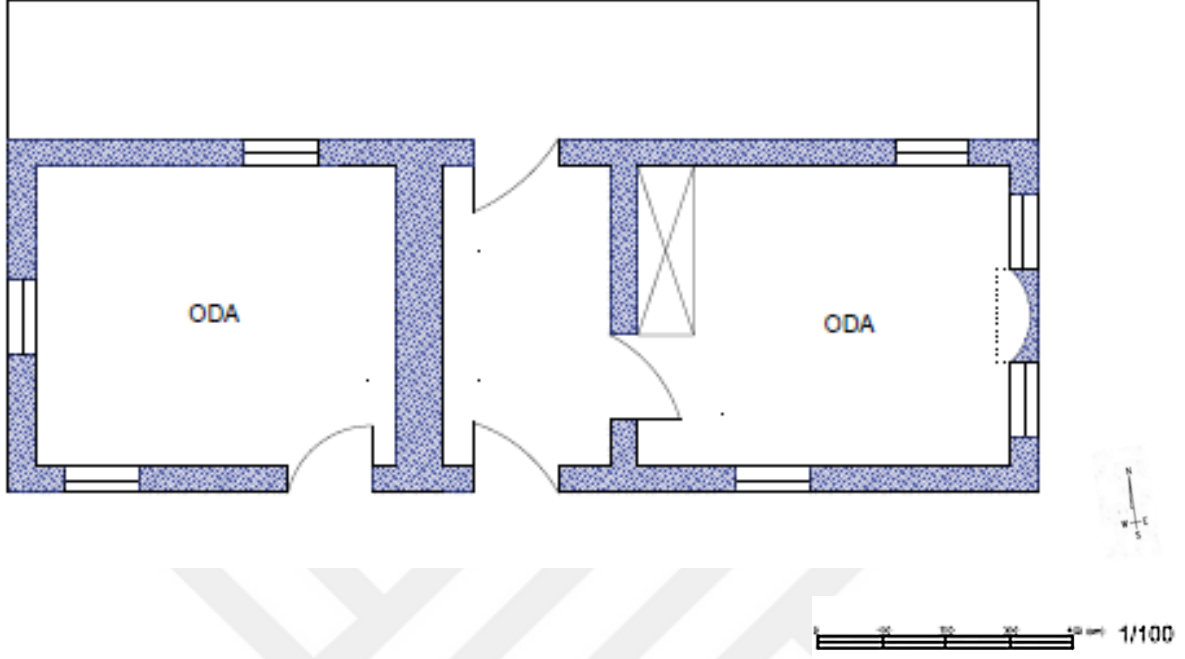
0 10 20 30 40 cm 1/100

Çizim 30 Ömer Yayla Evi Planı (Seda G.)

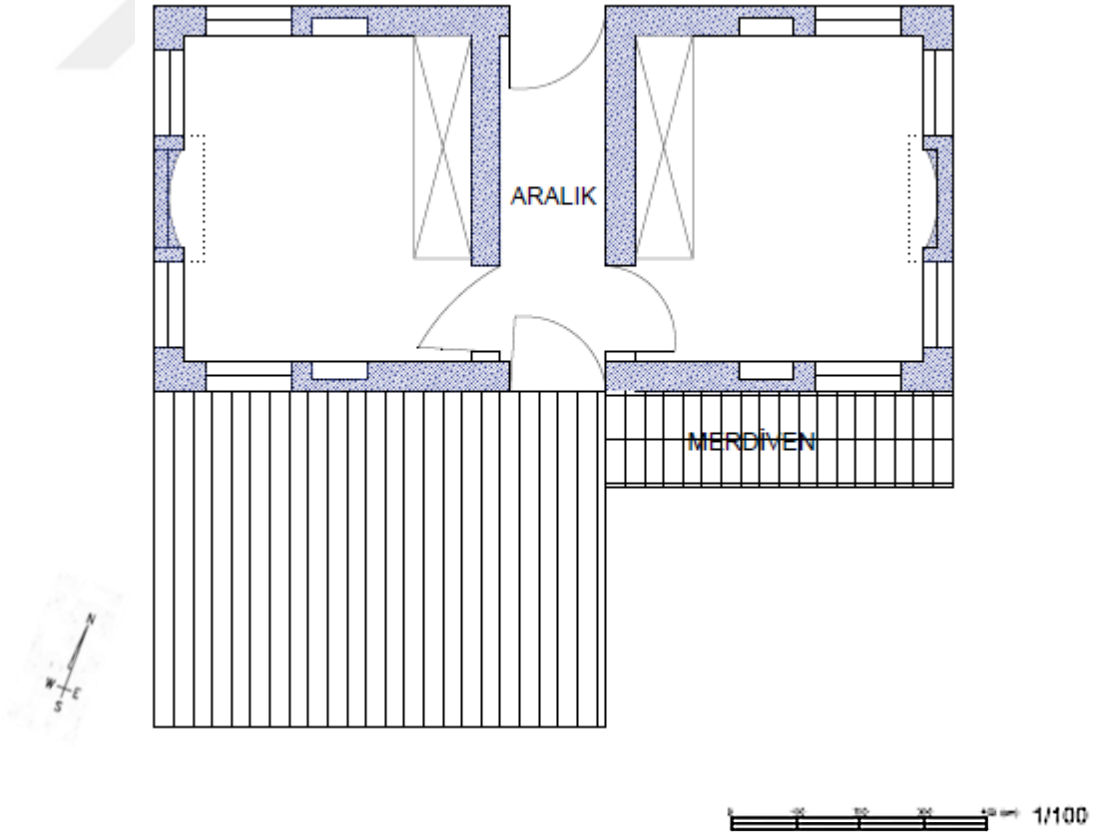

0 10 20 30 40 cm 1/100

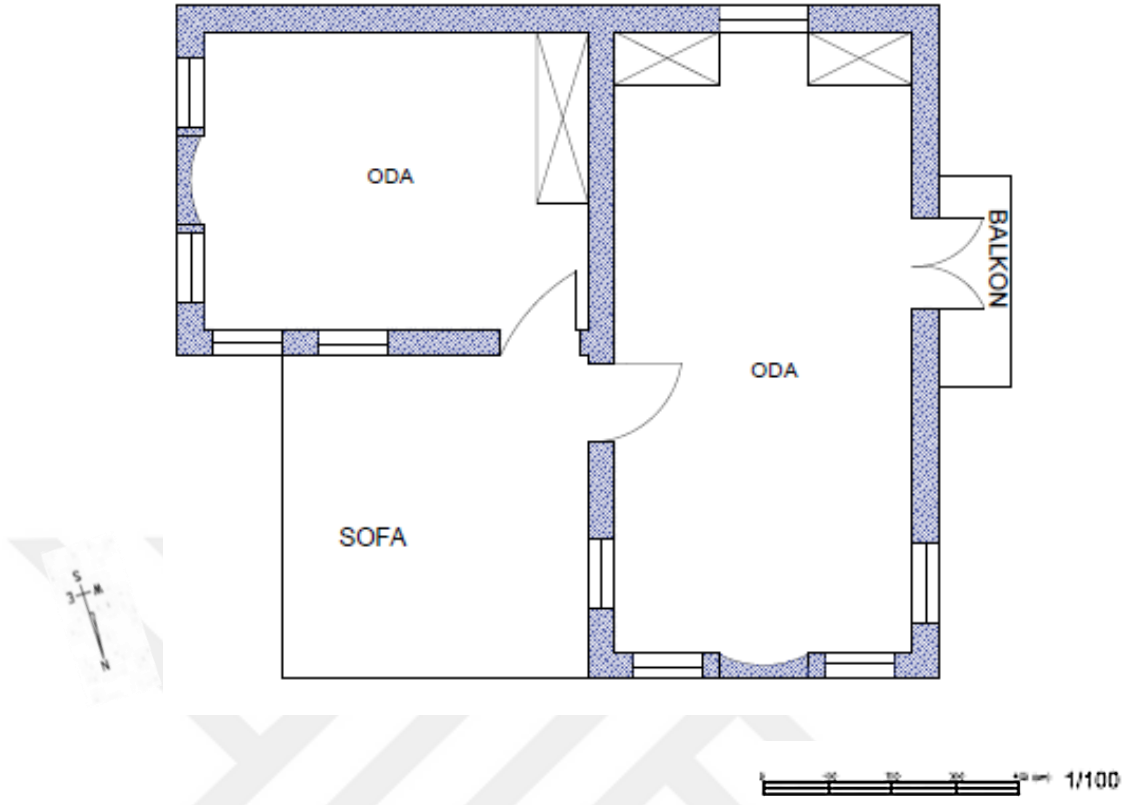
Çizim 31 Sakine Mecid Evi Planı (Seda G.)

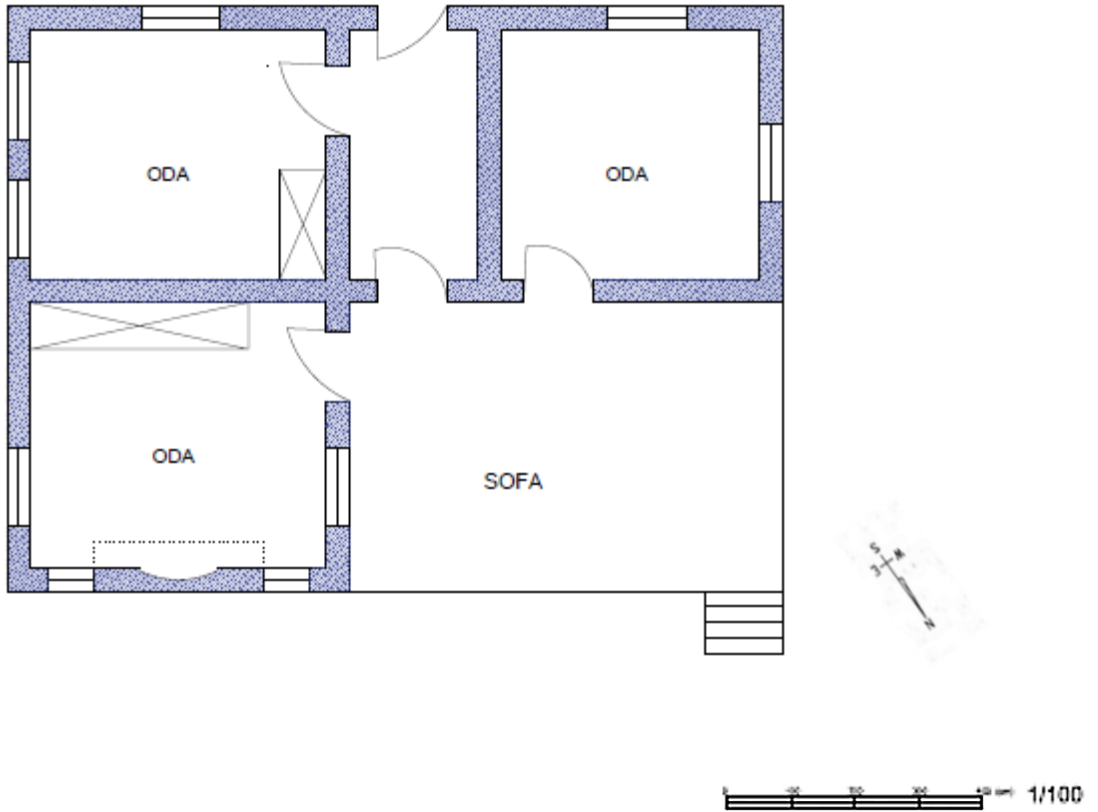
Çizim 32 Emin Göknaar Evi Planı(Seda G.)

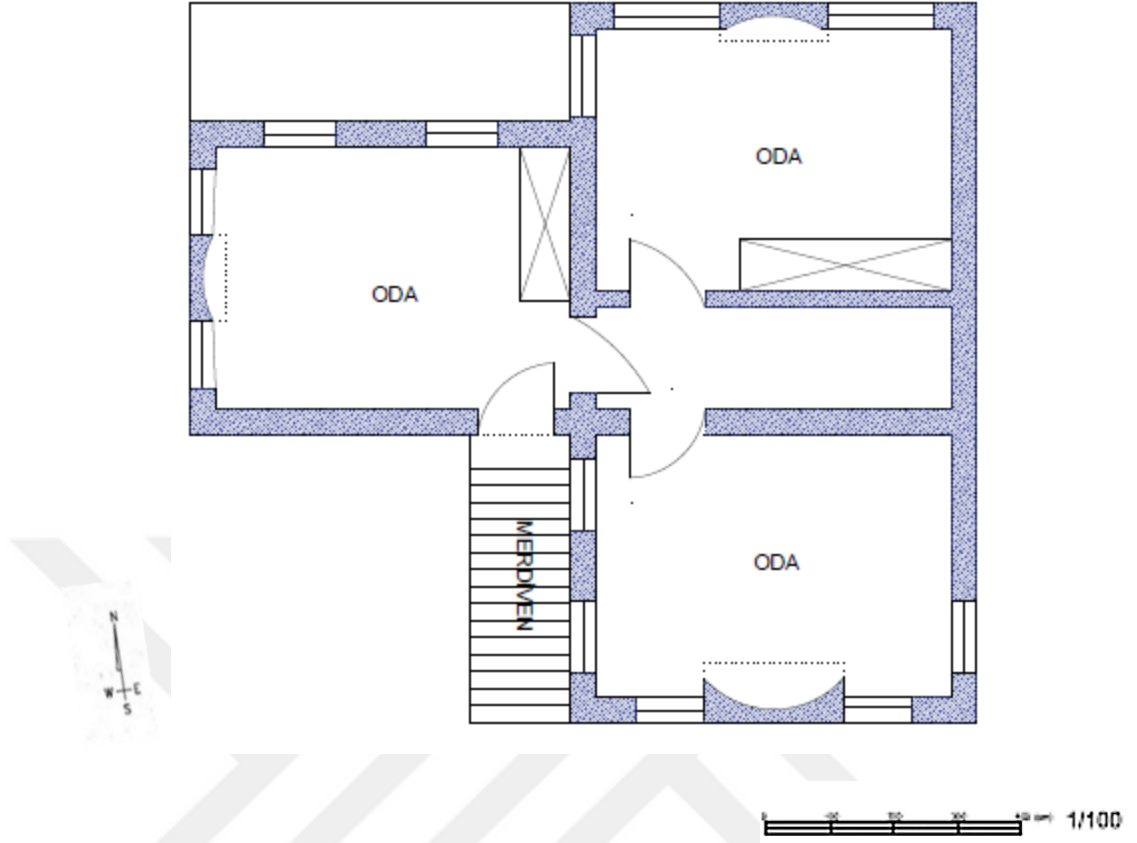
Çizim 33 Şafi Dede Evi Planı (Seda G.)

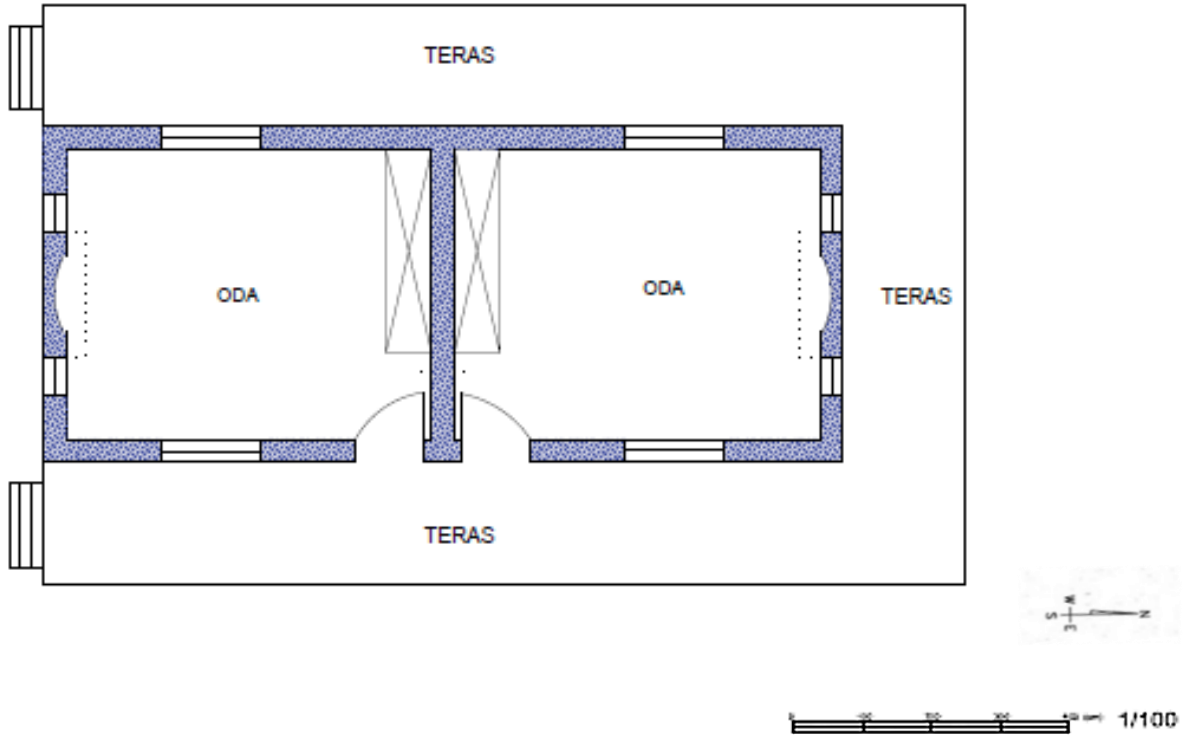
Çizim 34 Halis Güzel Evi Planı (Seda G.)

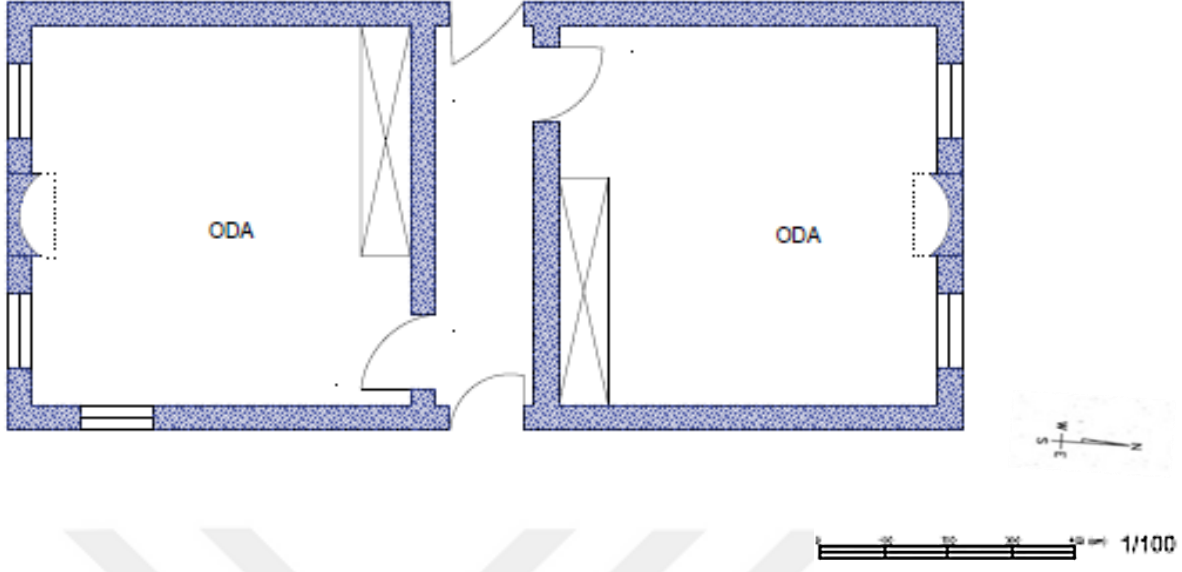
Çizim 35 Korucuk Boş Ev Planı (Seda G.)

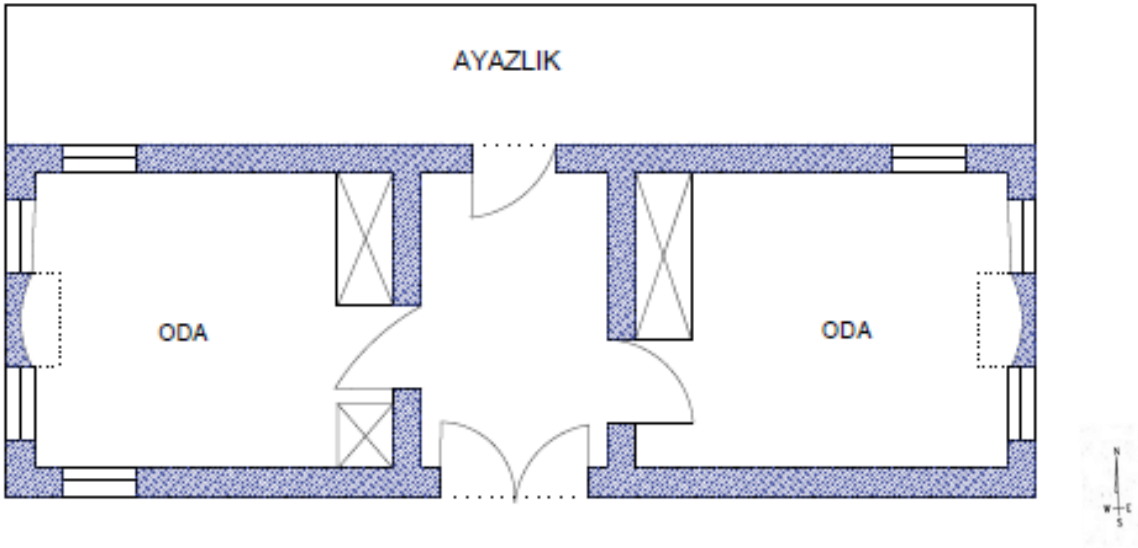
Çizim 36 Hasan Şahinciler Evi Planı (Seda G.)

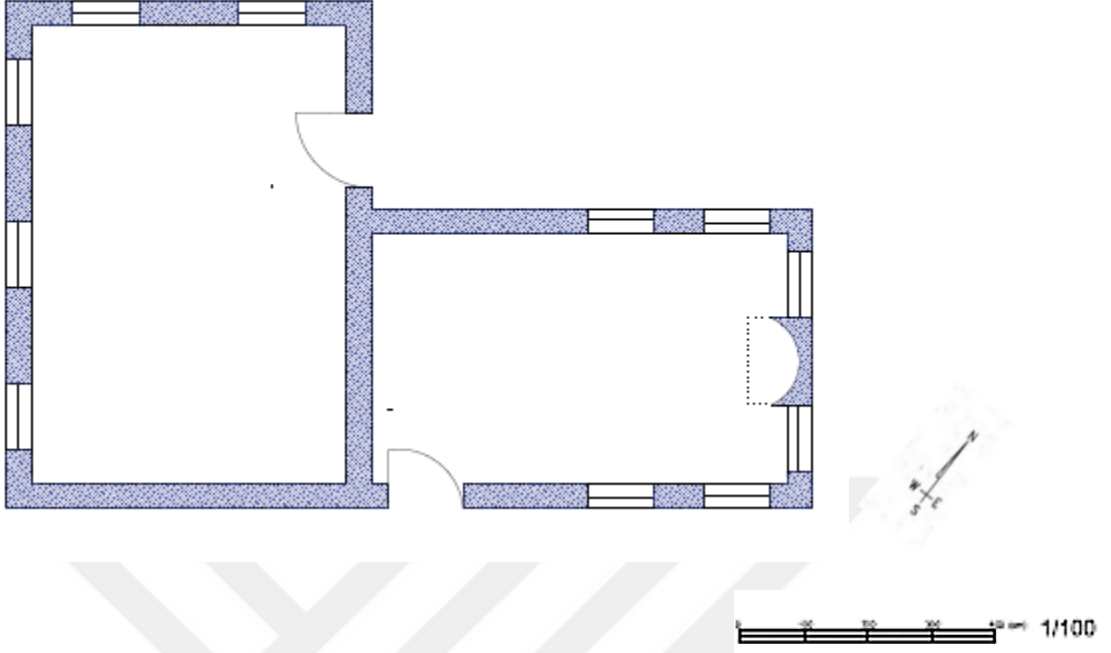
Çizim 37 Havva Çelik Evi Planı (Seda G.)

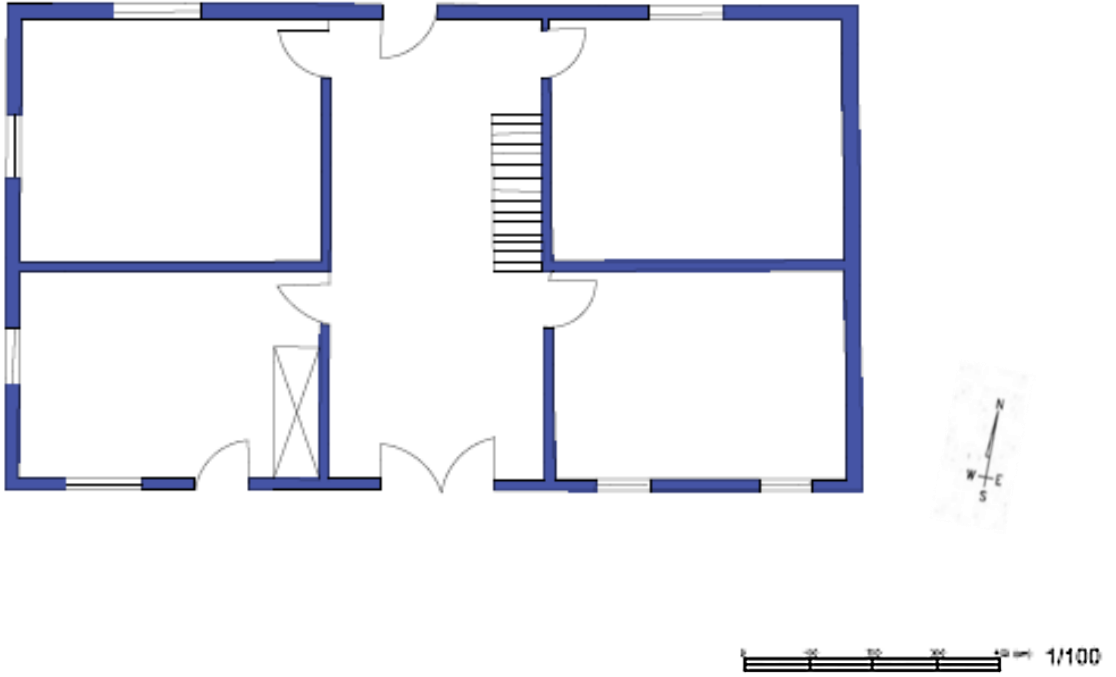
Çizim 38 İnce Ağa Evi Planı(Seda G.)

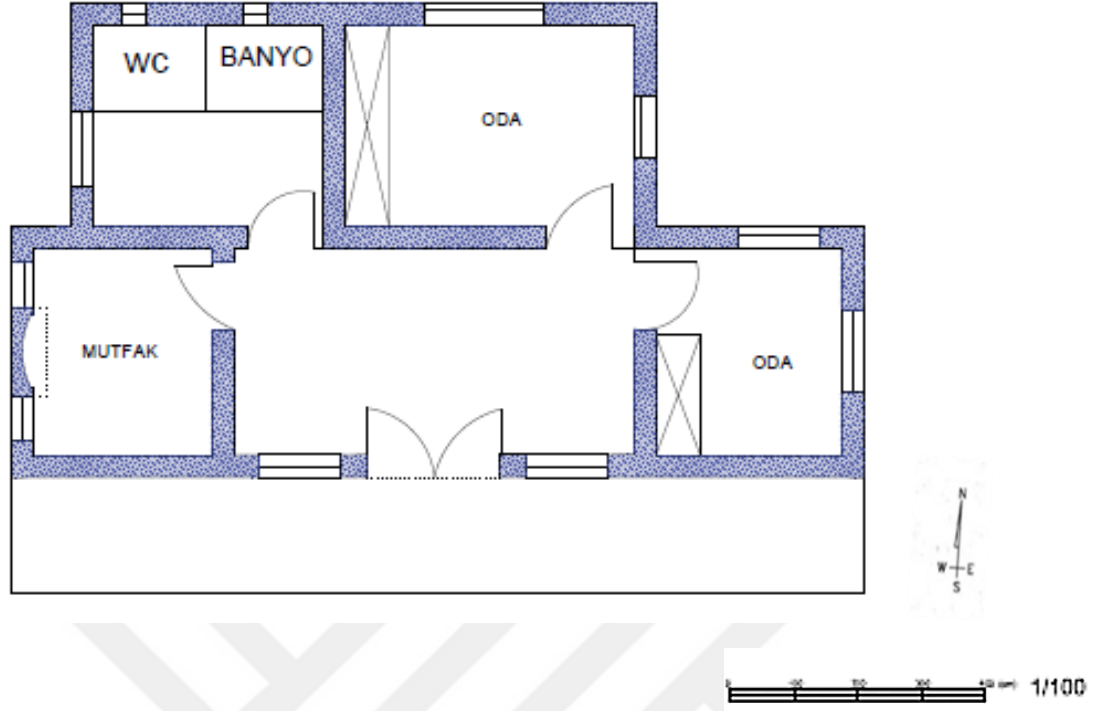
Çizim 39 İbrahim Bey Evi Planı (Seda G.)

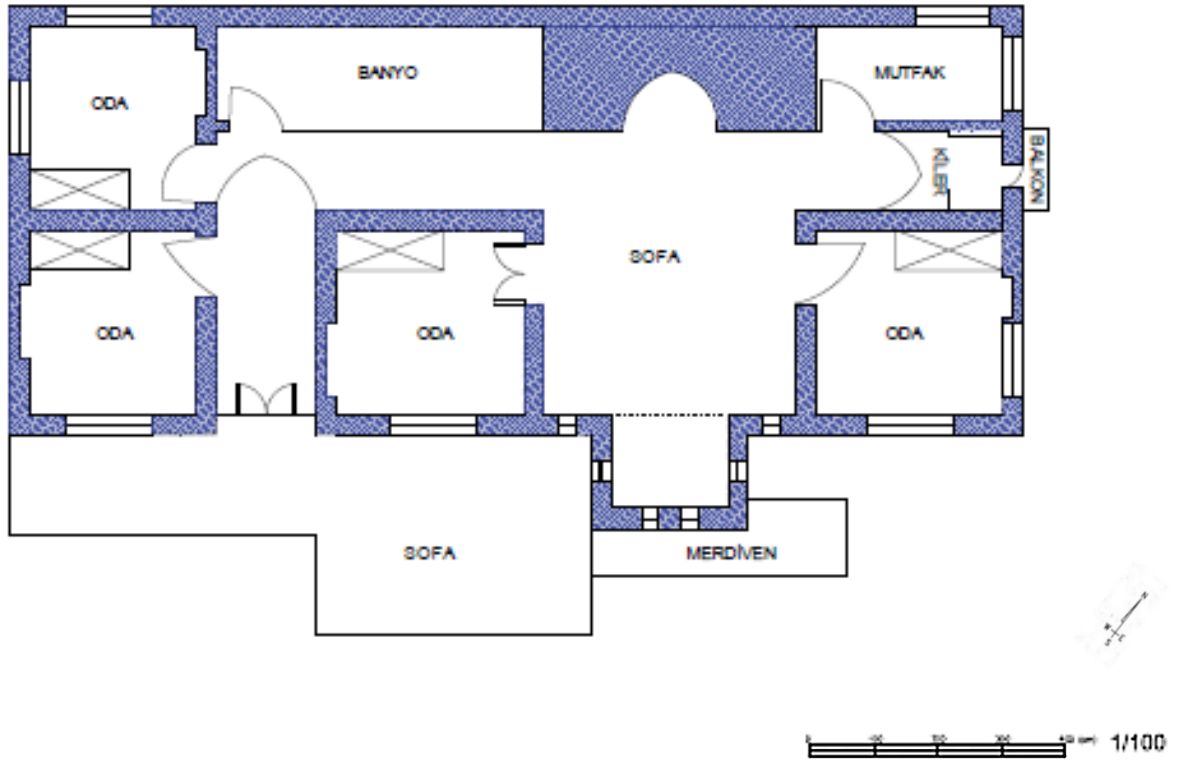
Çizim 40 Doktor Hayrettin Evi Planı (Seda G.)

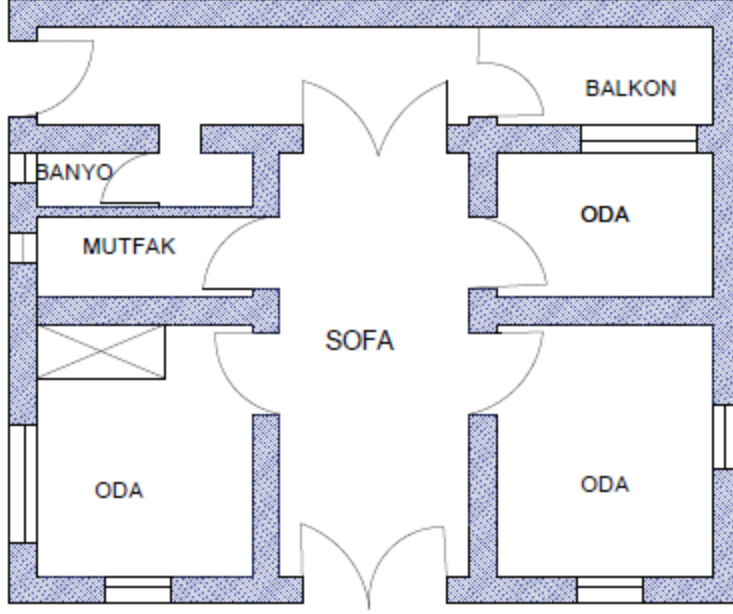
Çizim 41 Sinanoğulları Evi Planı (Seda G.)

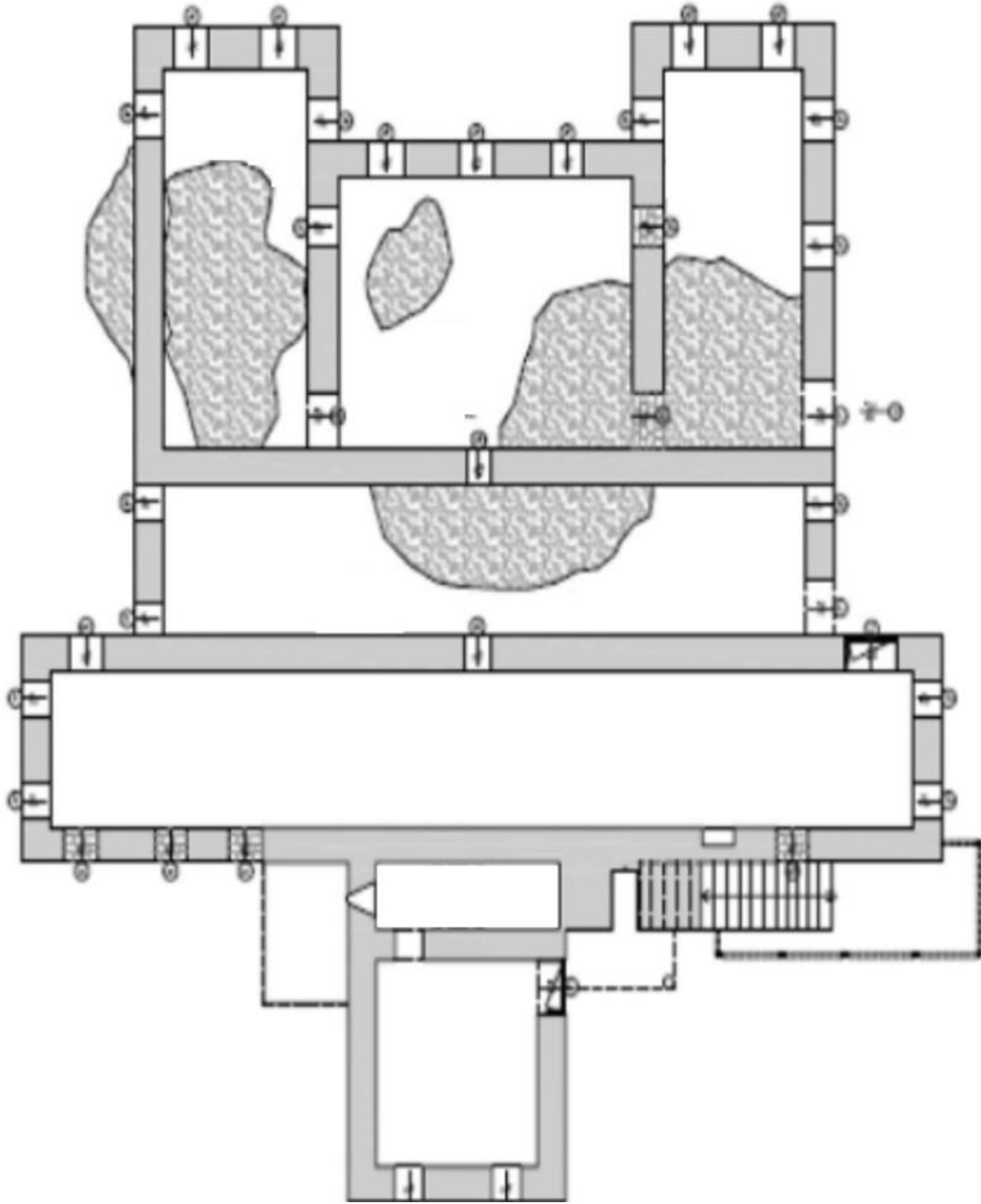
Çizim 42 Rum Evi Planı (Seda G.)

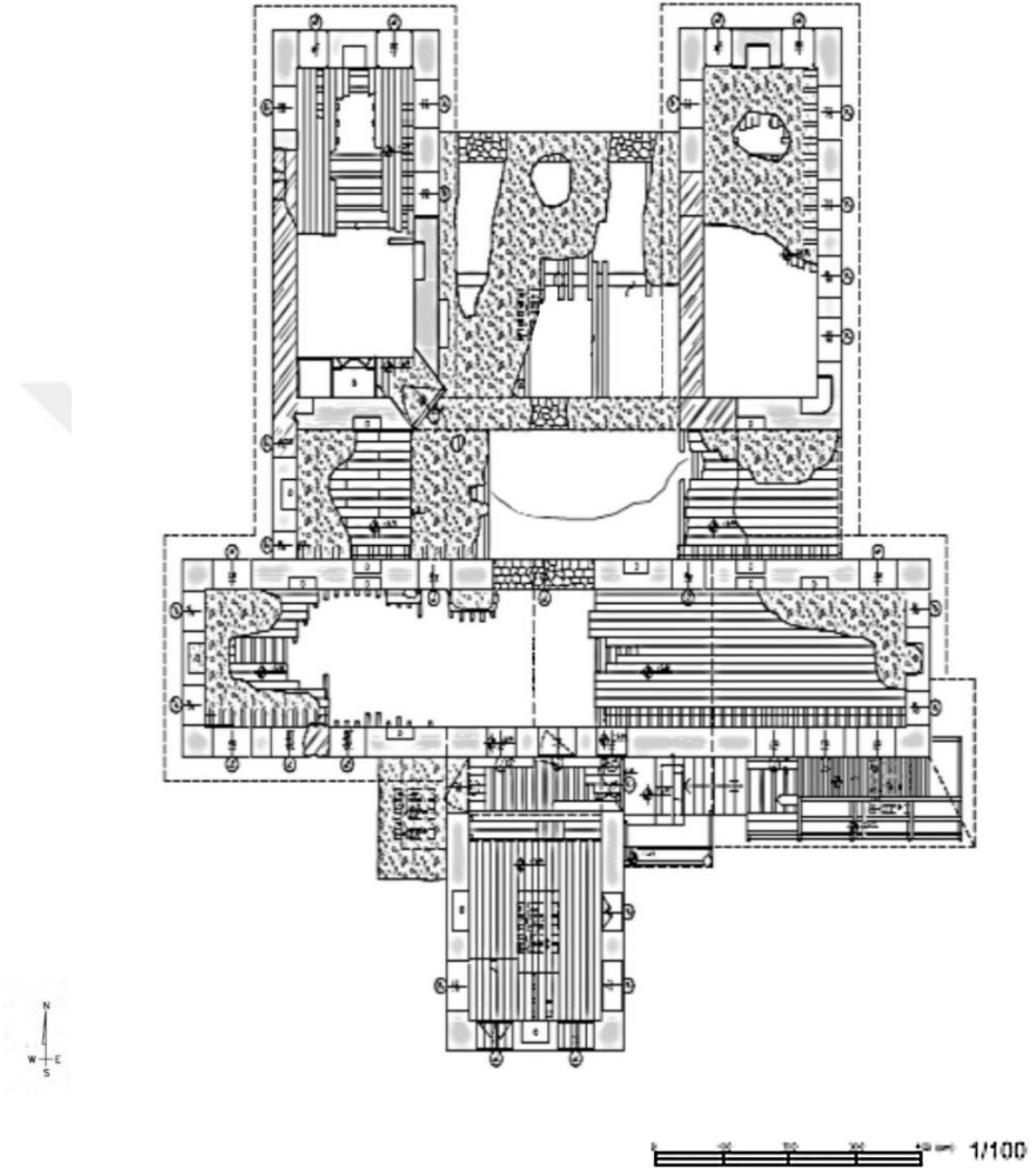
Çizim 43 Saray Mahallesi 23 Numaralı Evin Planı (Seda G.)

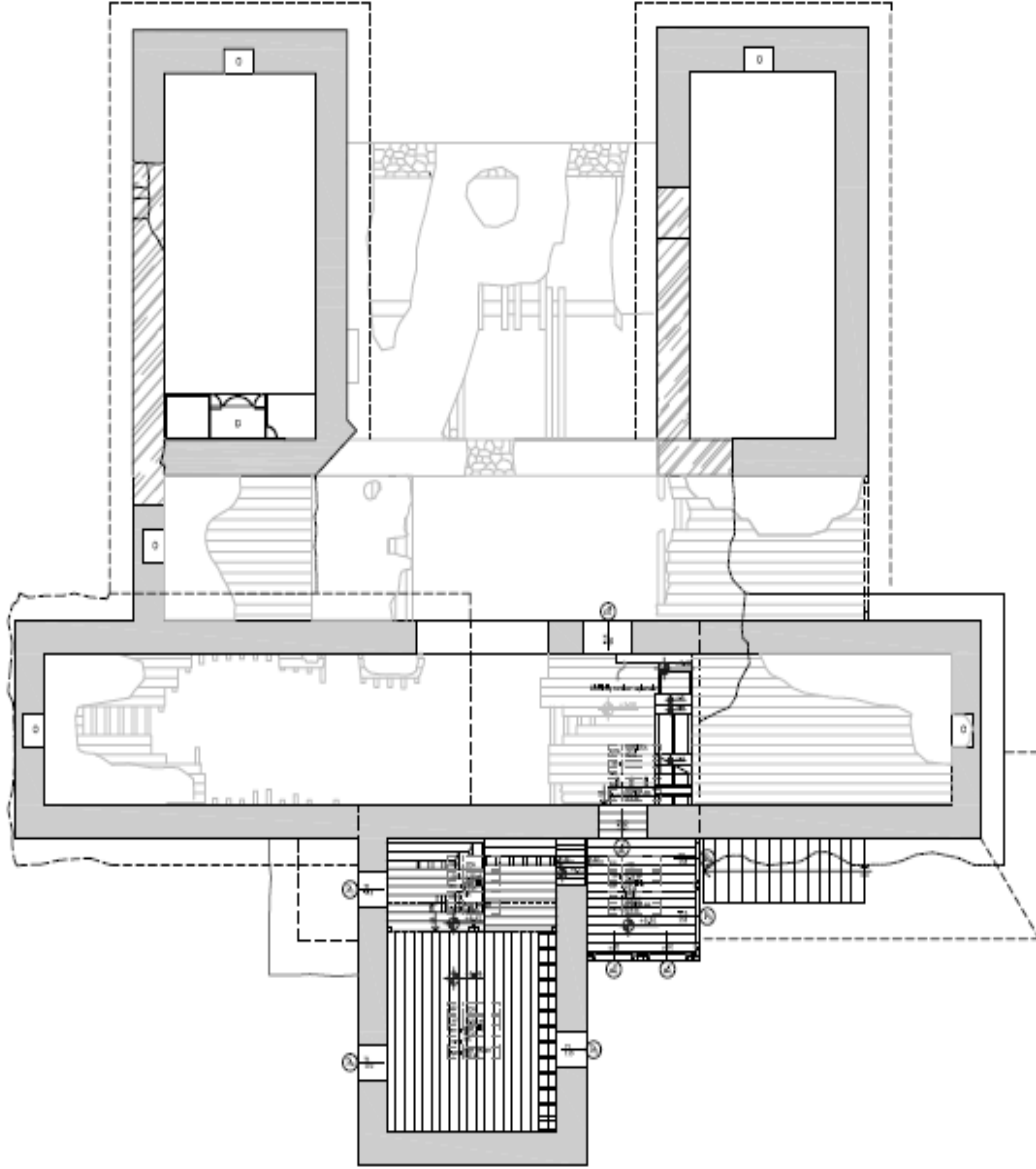
Çizim 44 Hacı Ali Bey Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)

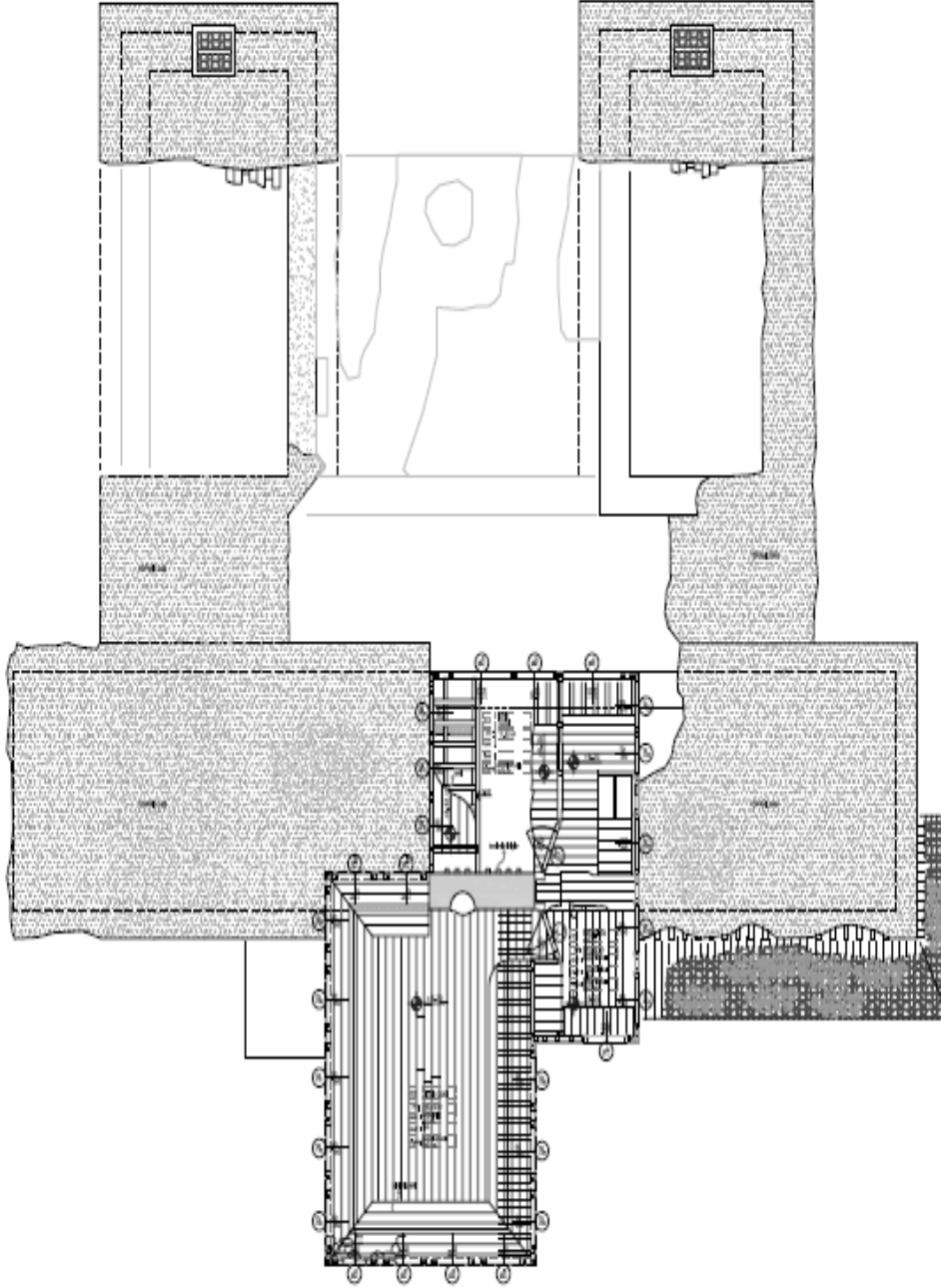
Çizim 45 Hacı Ali Bey Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)

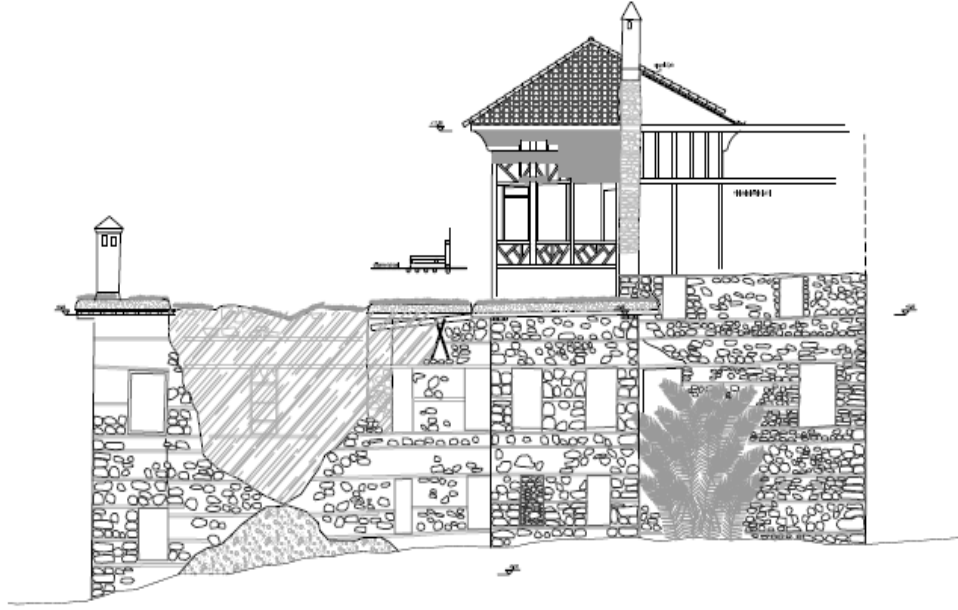
Çizim 46 Hacı Ali Bey Konağı Ara Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 47 Hacı Ali Bey Konağı İkinci Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 48 Hacı Ali Bey Konağı Batı Cephe Görünümü (Volkan Aslan)

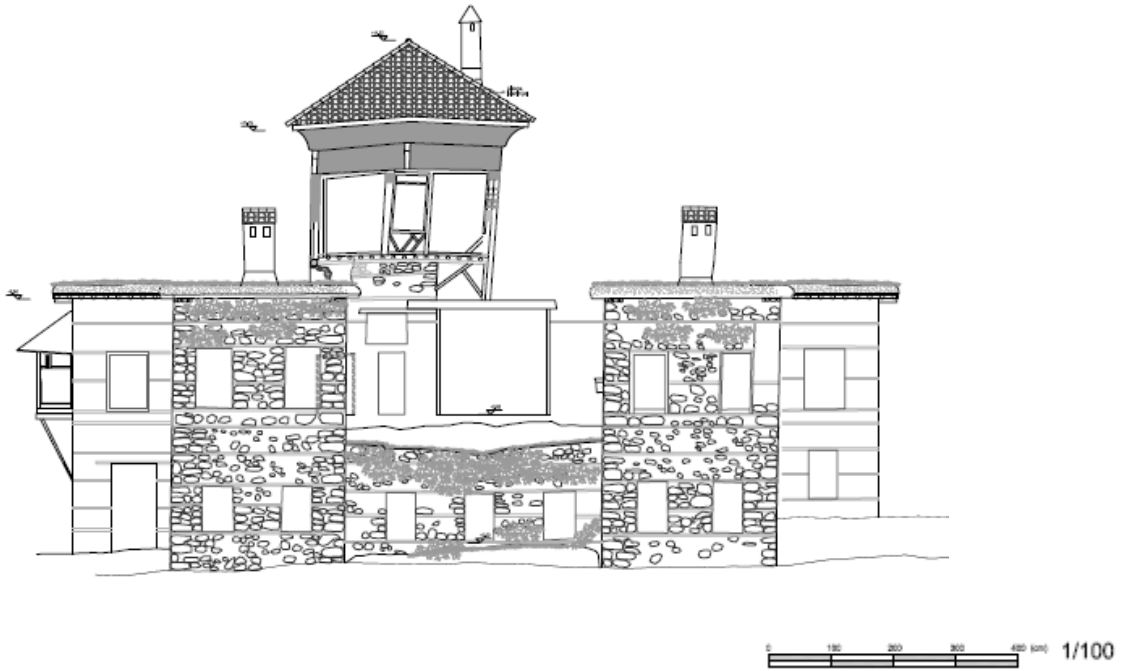
Çizim 49 Hacı Ali Bey Konağı Güney Cephe Görünümü (Volkan Aslan)

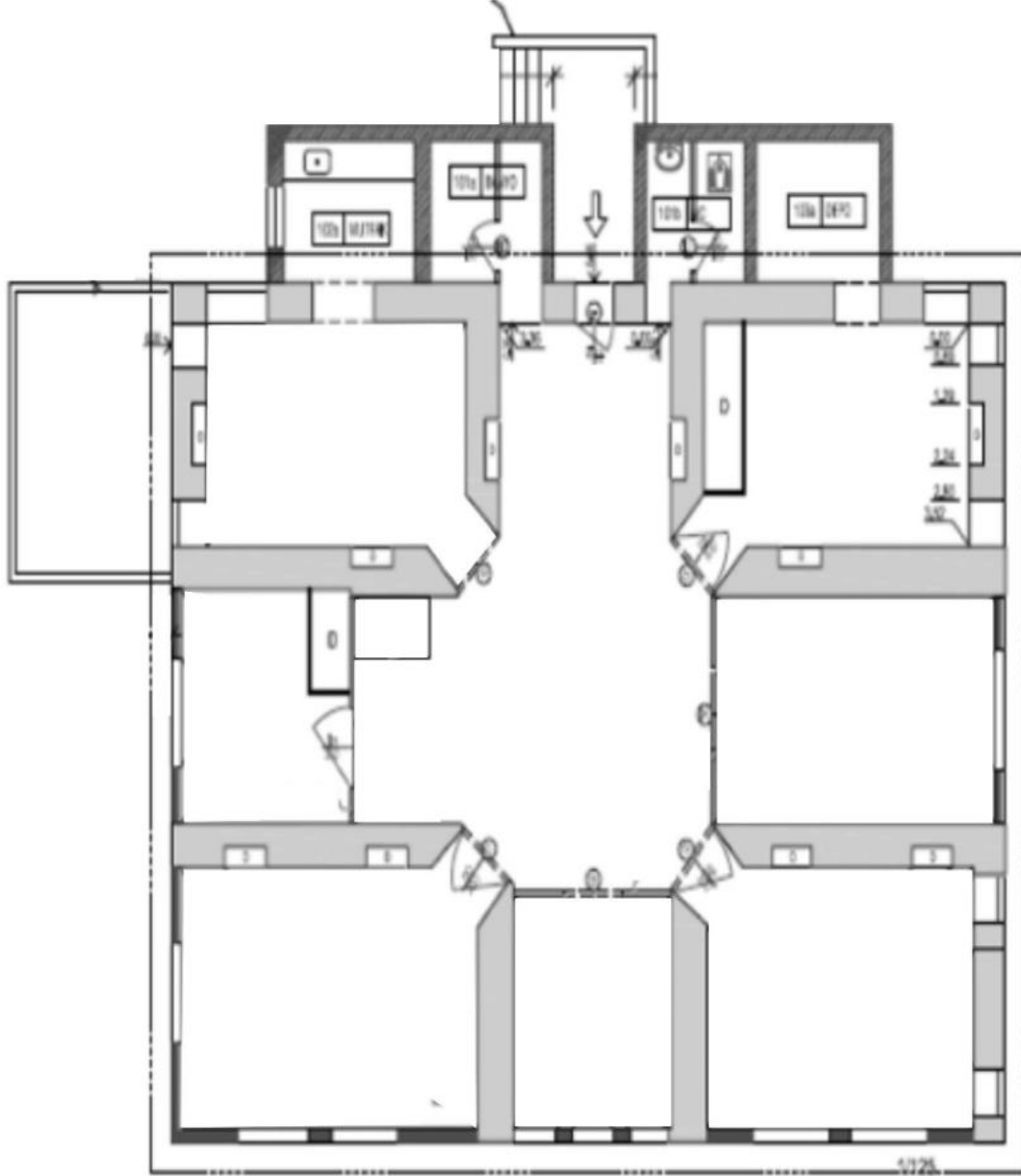
Çizim 50 Hacı Ali Bey Konağı Doğu Cephe Görünümü (Volkan Aslan)

Çizim 51 Hacı Ali Bey Konağı Kuzey Cephe Görünümü (Volkan Aslan)

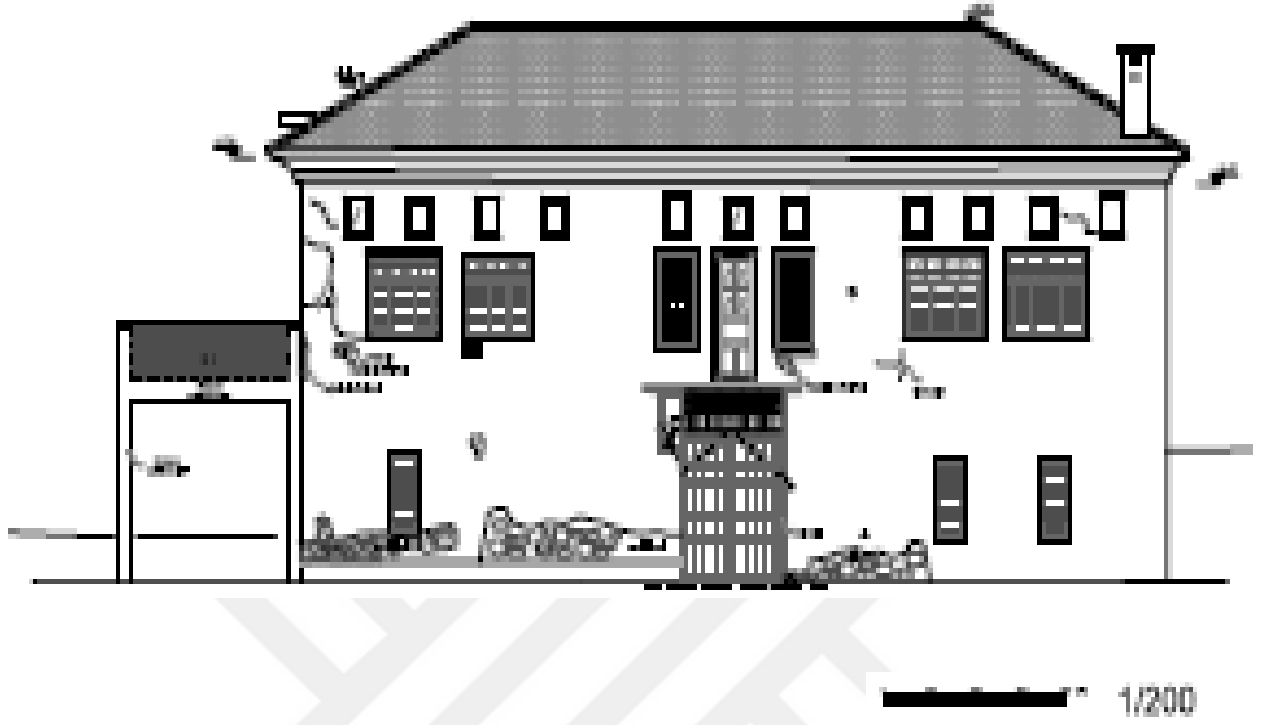

Çizim 52 Hacı Molla Evi Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)

0 100 200 400 cm 1/100

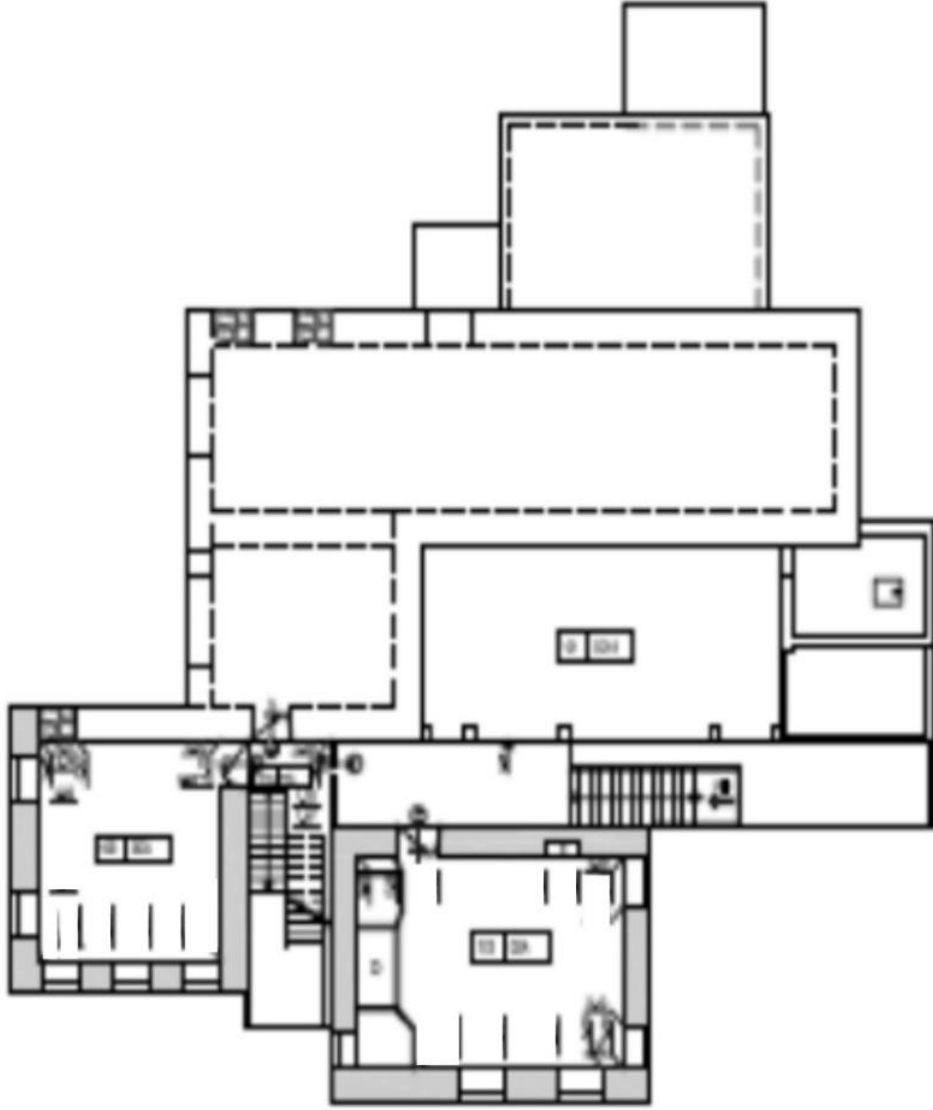
Çizim 53 Hacı Molla Evi Güney Cephesi (Volkan Aslan)

Çizim 54 Hacı Molla Evi Kuzey Cephesi (Volkan Aslan)

Çizim 55 Hakkı Efendi Konağı Planı (Volkan Aslan)

1/200

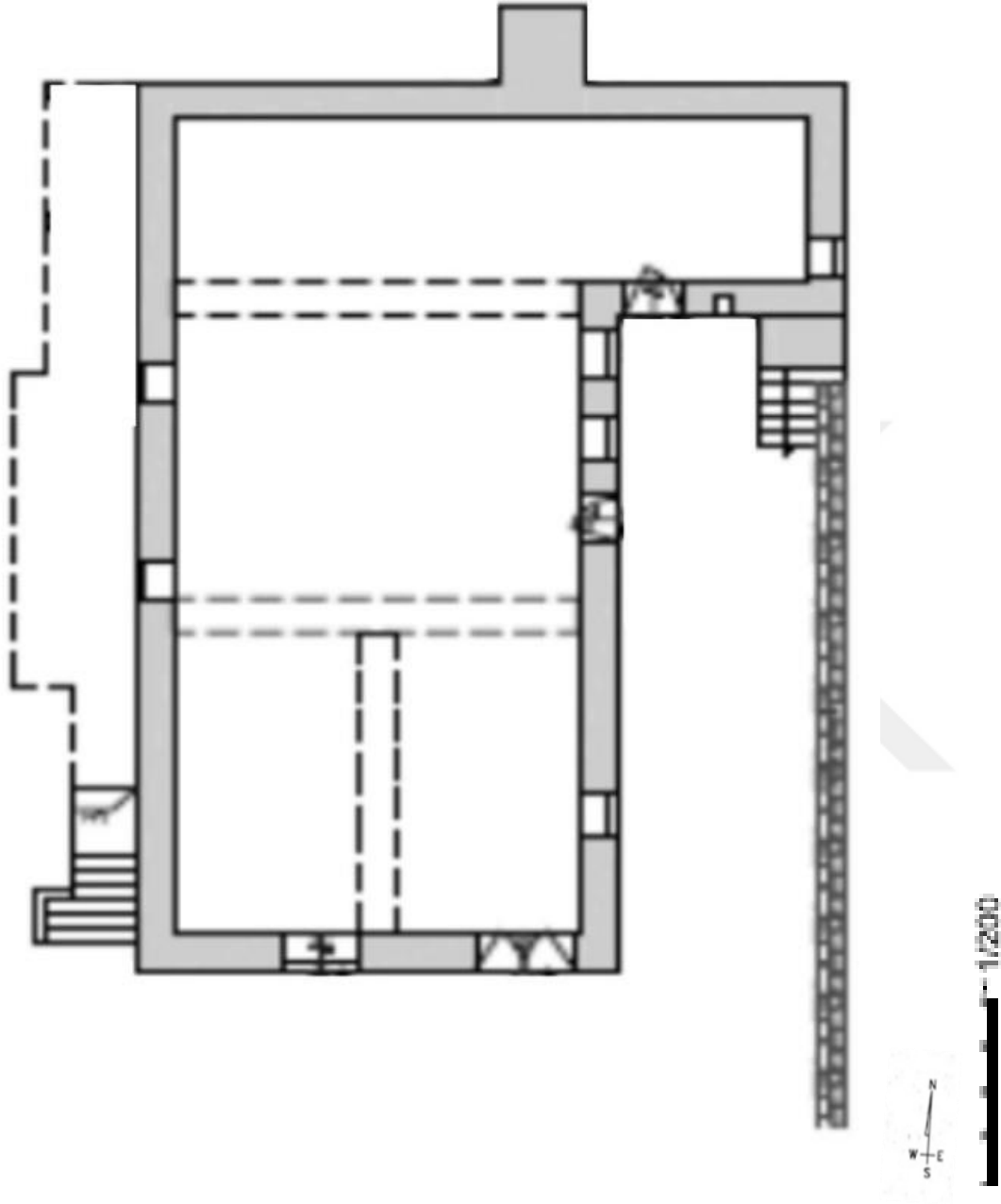
Çizim 56 Hakkı Efendi Konağı Batı Cephesi (Volkan Aslan)

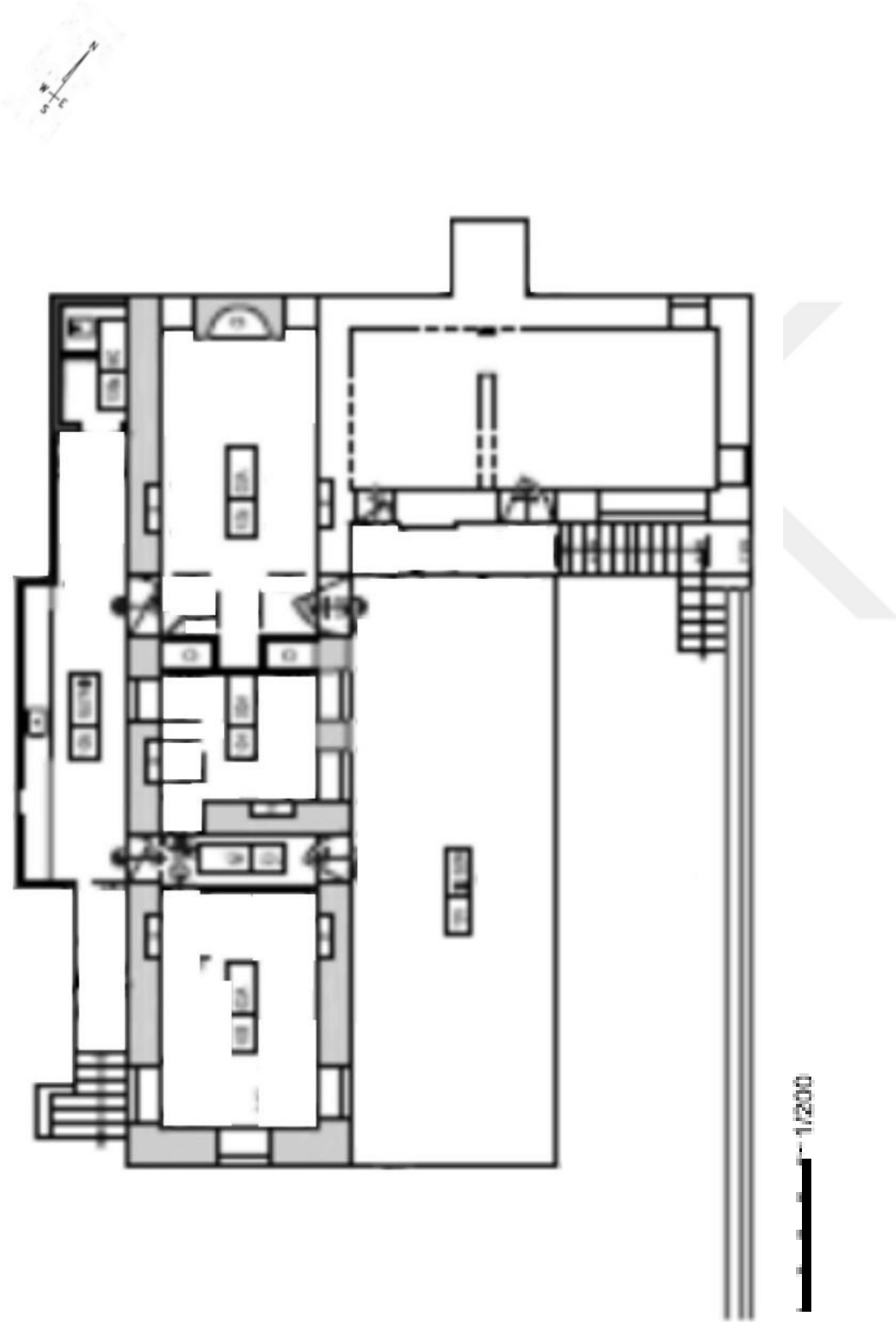
Çizim 57 Hakkı Efendi Konağı Güney Cephesi (Volkan Aslan)

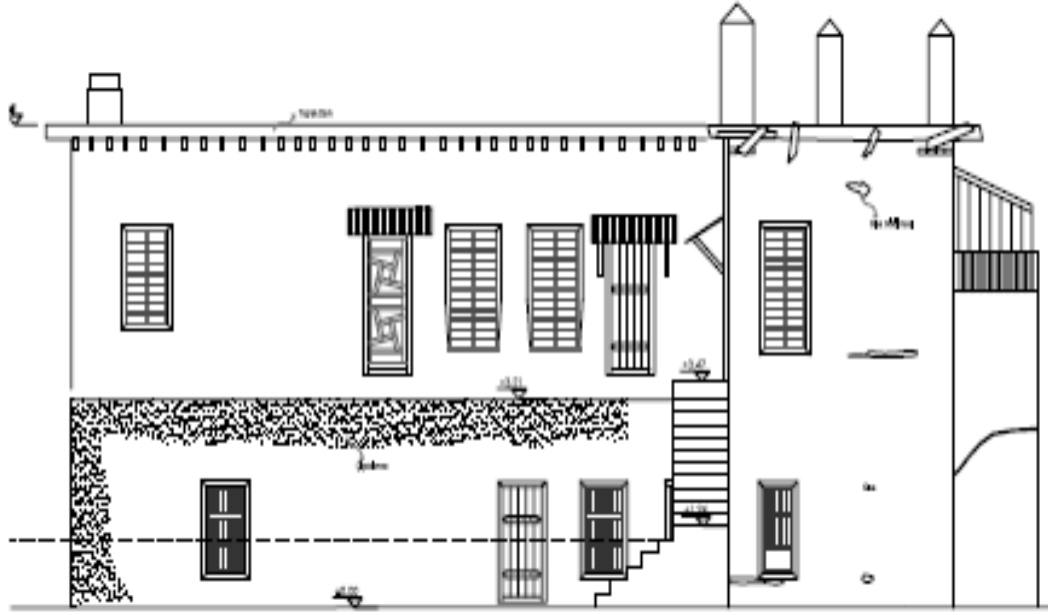
Çizim 58 Hüseyin Özaltun Evi Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 59 Hüseyin Özaltun Evi Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)

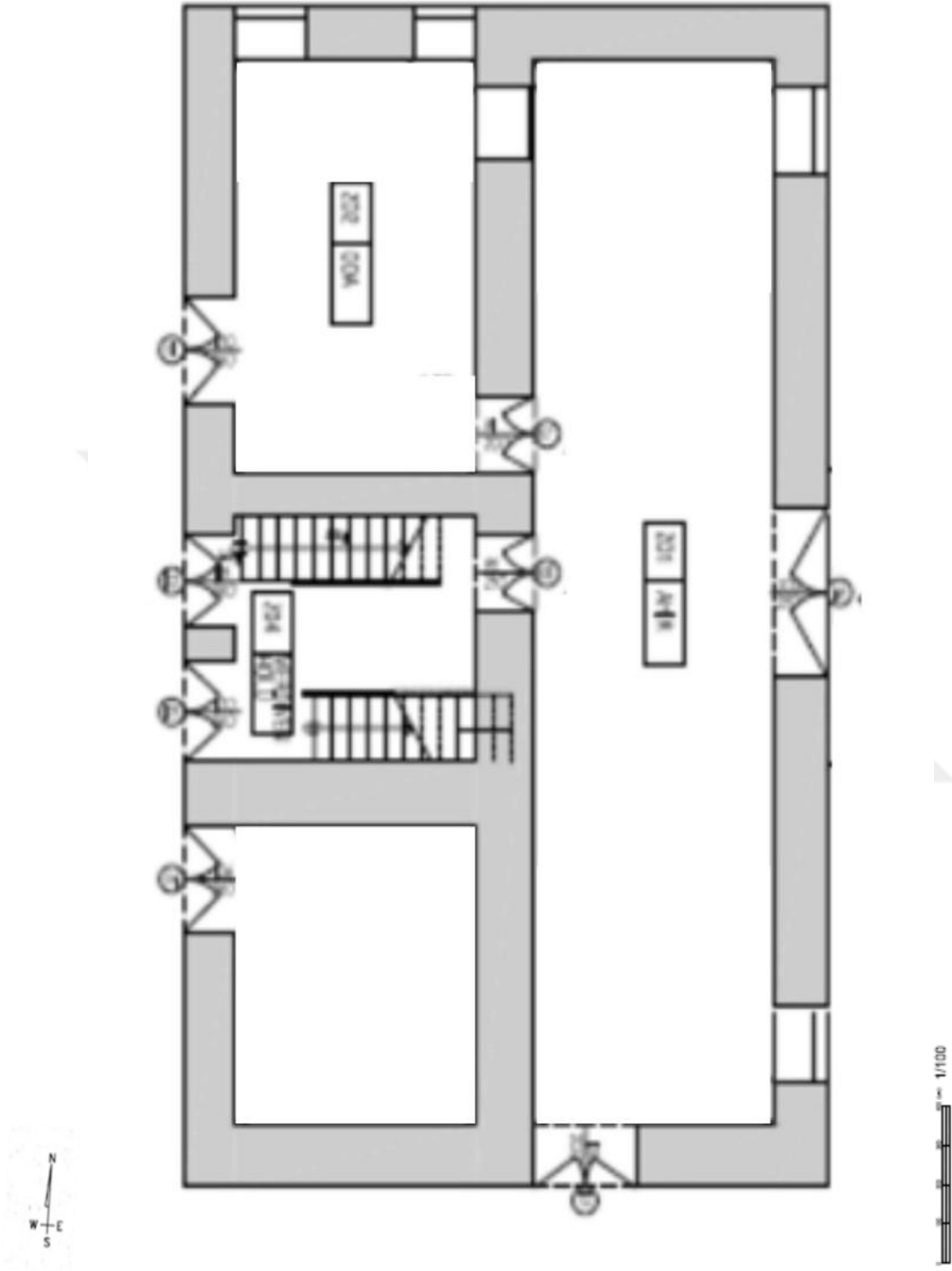
Çizim 60 Hüseyin Özaltun Evi Batı Cephesi (Volkan Aslan)

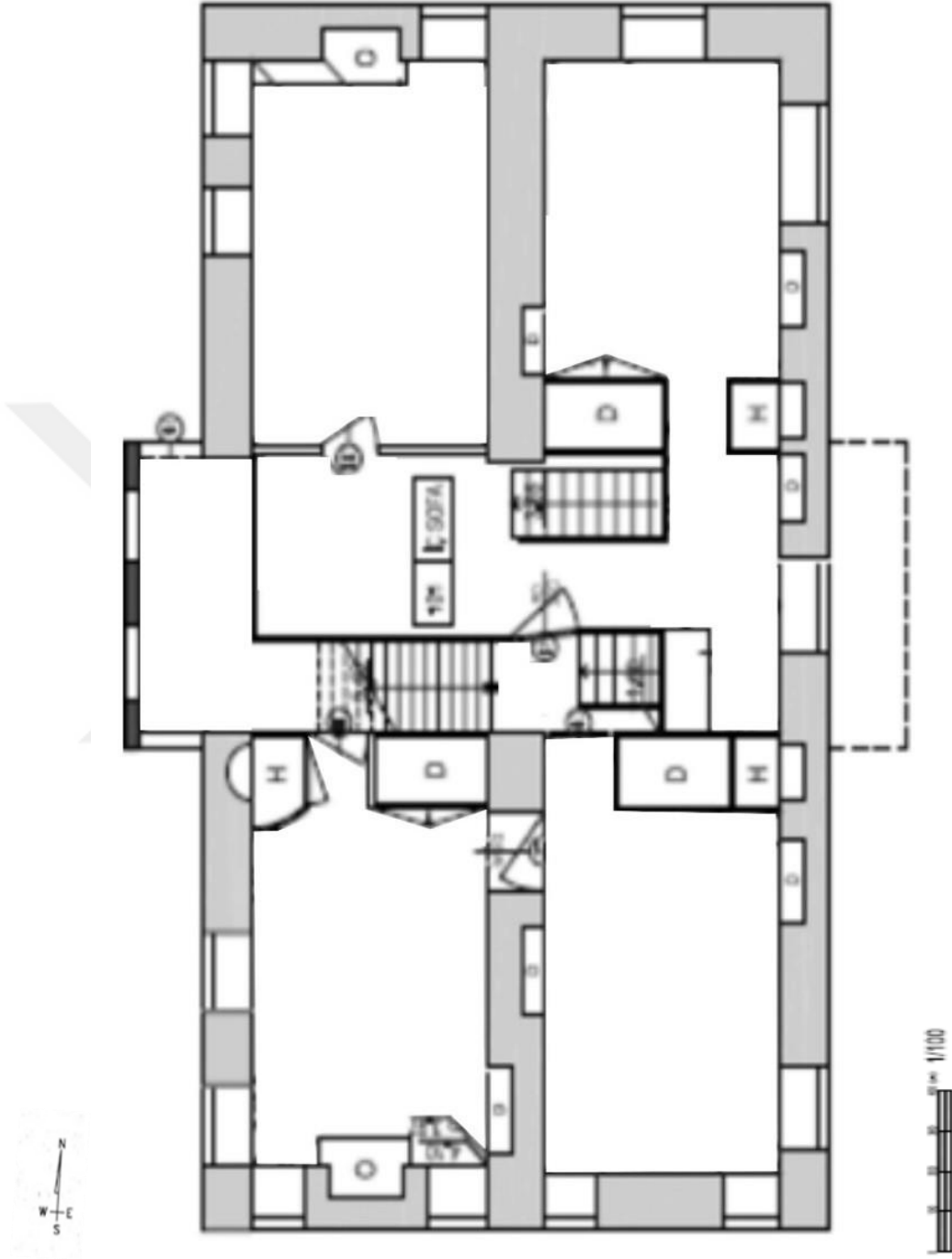
Çizim 61 Hüseyin Özaltun Evi Güney Cephesi (Volkan Aslan)

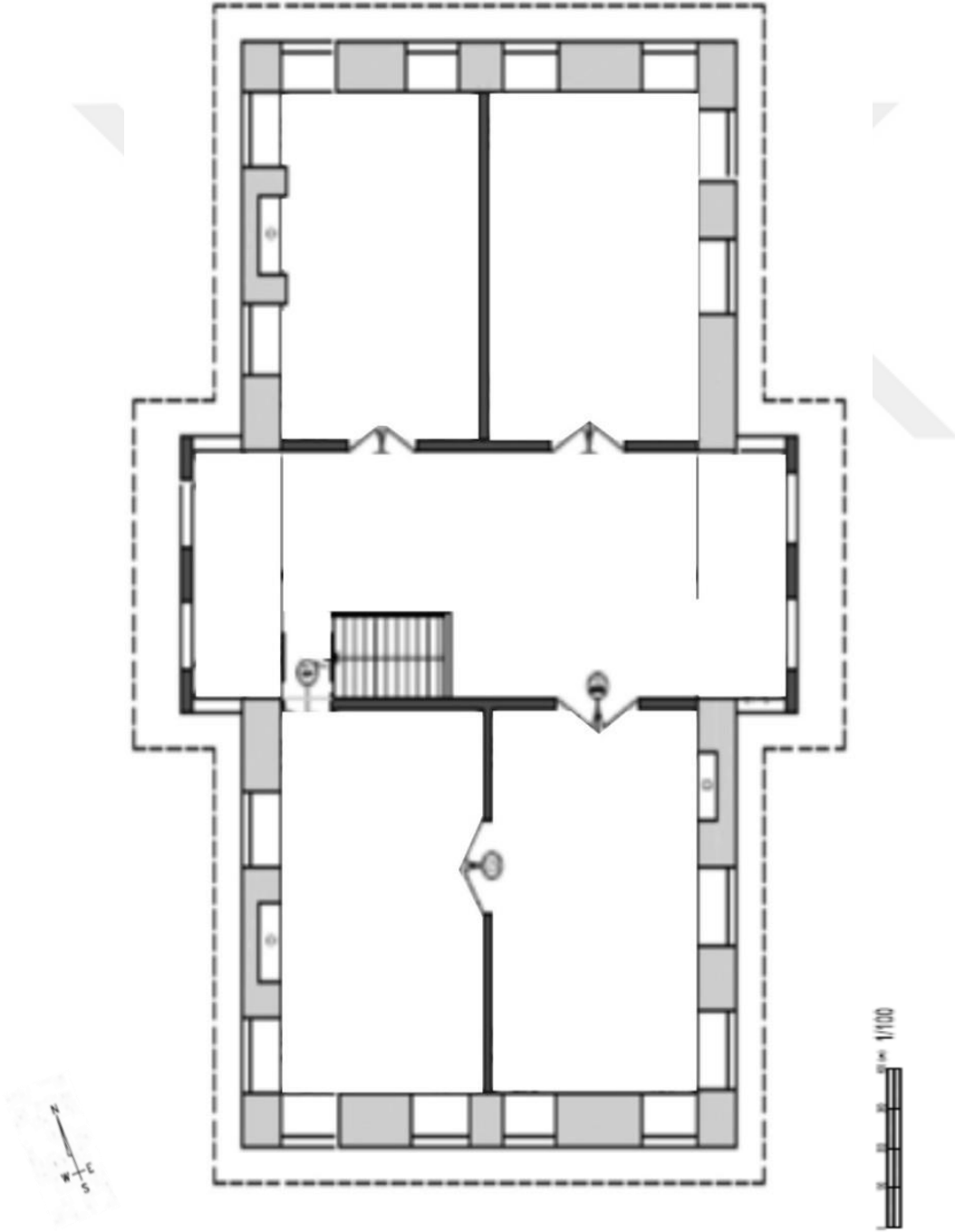
Çizim 62 Karamanoğlu Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 63 Karamanoğlu Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 64 Karamanoğlu Konağı İkinci Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 65 Karamanoğlu Konağı Kuzey Cephesi (Volkan Aslan)

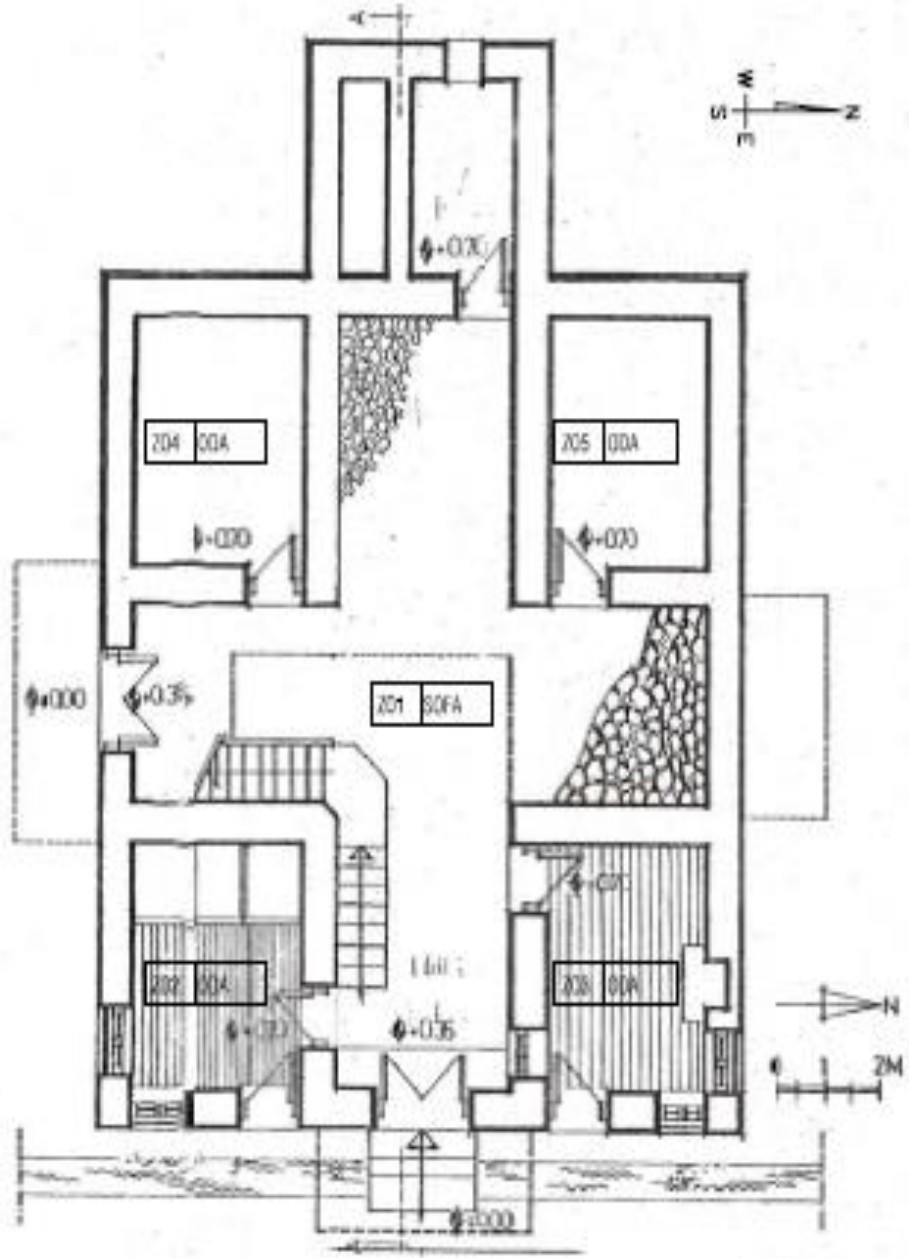
1/200

Çizim 66 Karamanoğlu Konağı Batı Cephesi (Volkan Aslan)

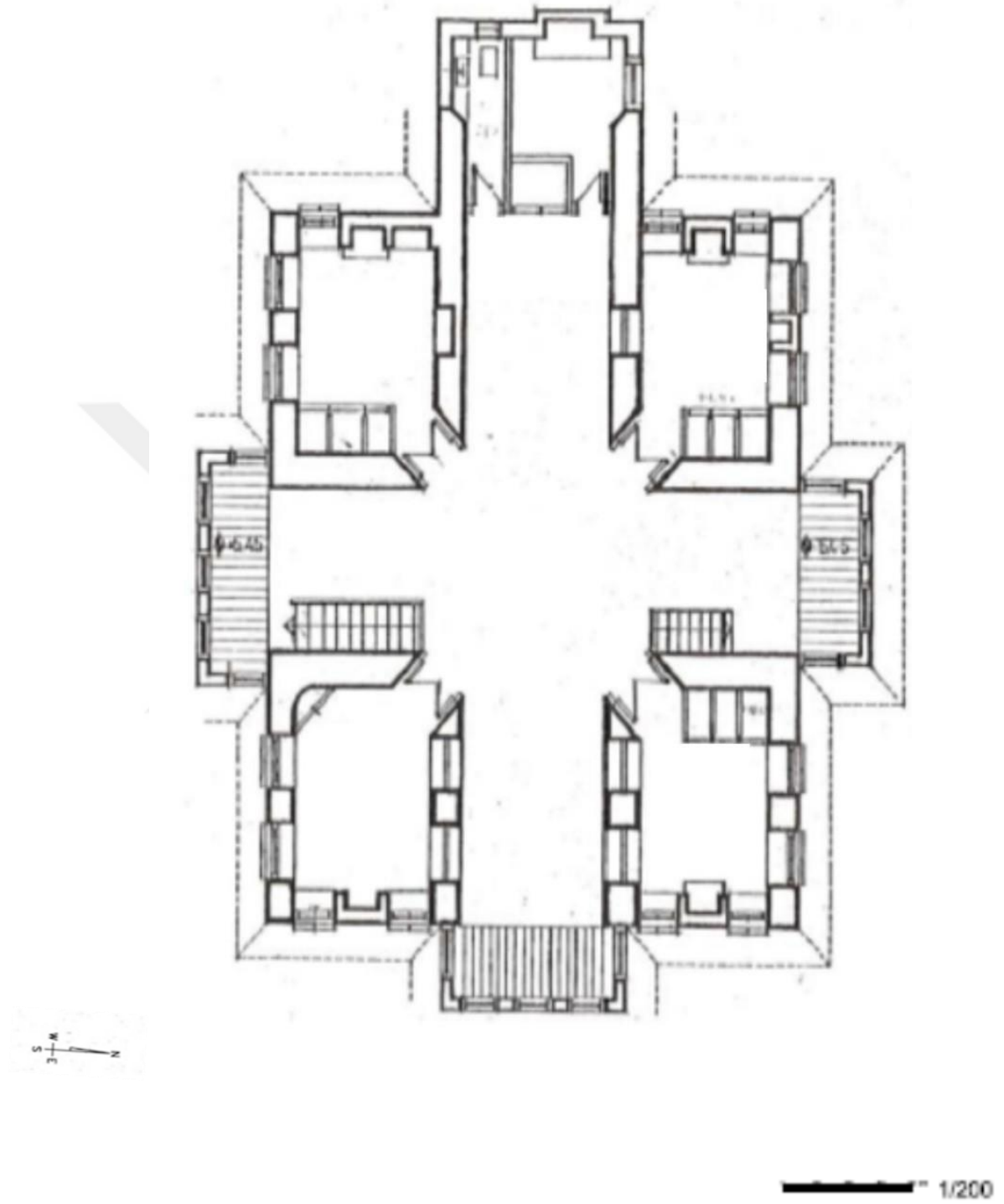
1/200

Çizim 67 Kısakahyaolu Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)

1/200

Çizim 68 Kısakahyaolu Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)

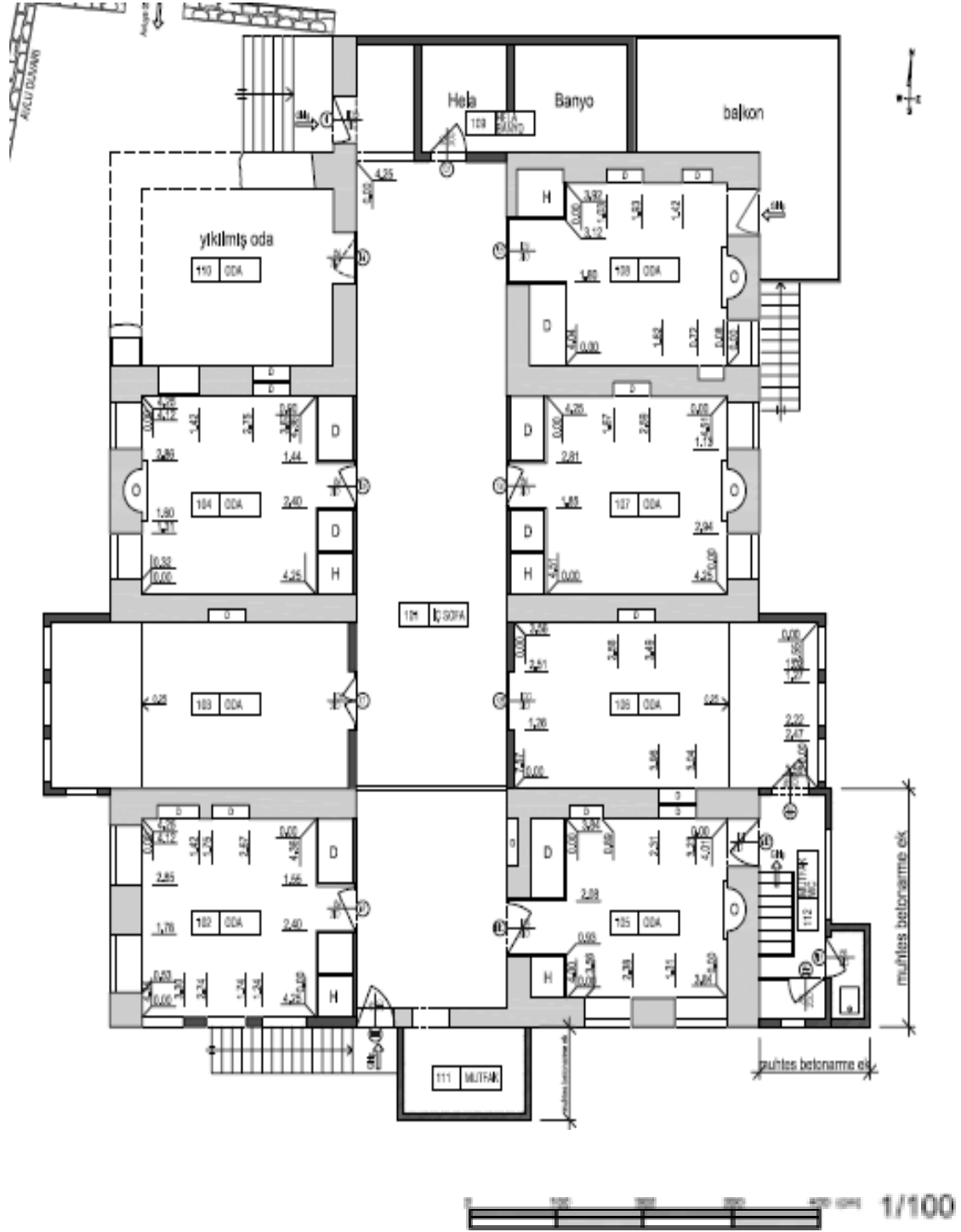
Çizim 69 Kısakahyaolu Konağı GÜney Cephesi (Volkan Aslan)

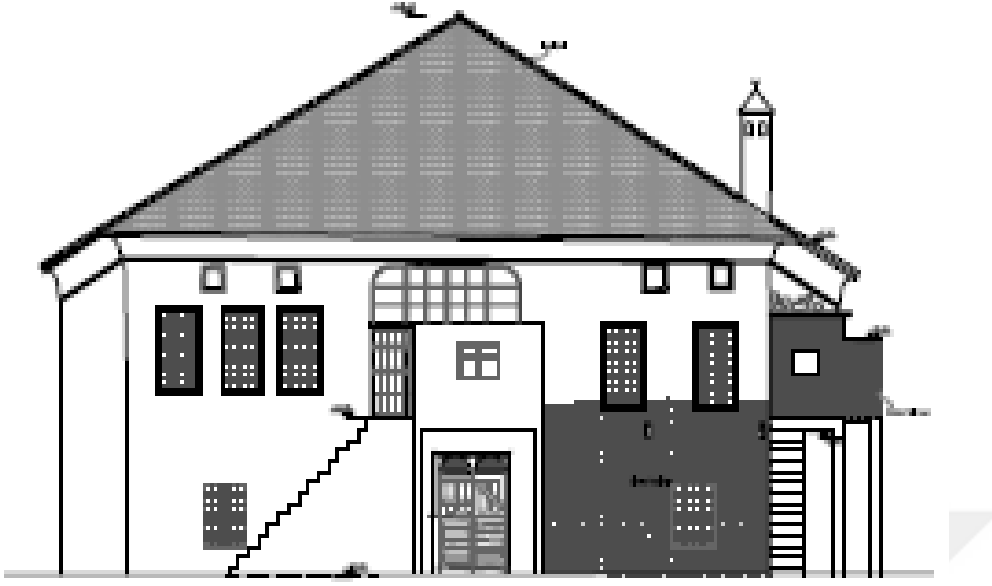
Çizim 70 Kısakahyaolu Konağı Doğu Cephesi (Volkan Aslan)

Çizim 71 Nazifoğlu Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 72 Nazifoğlu Konağı Güney Cephesi (Volkan Aslan)

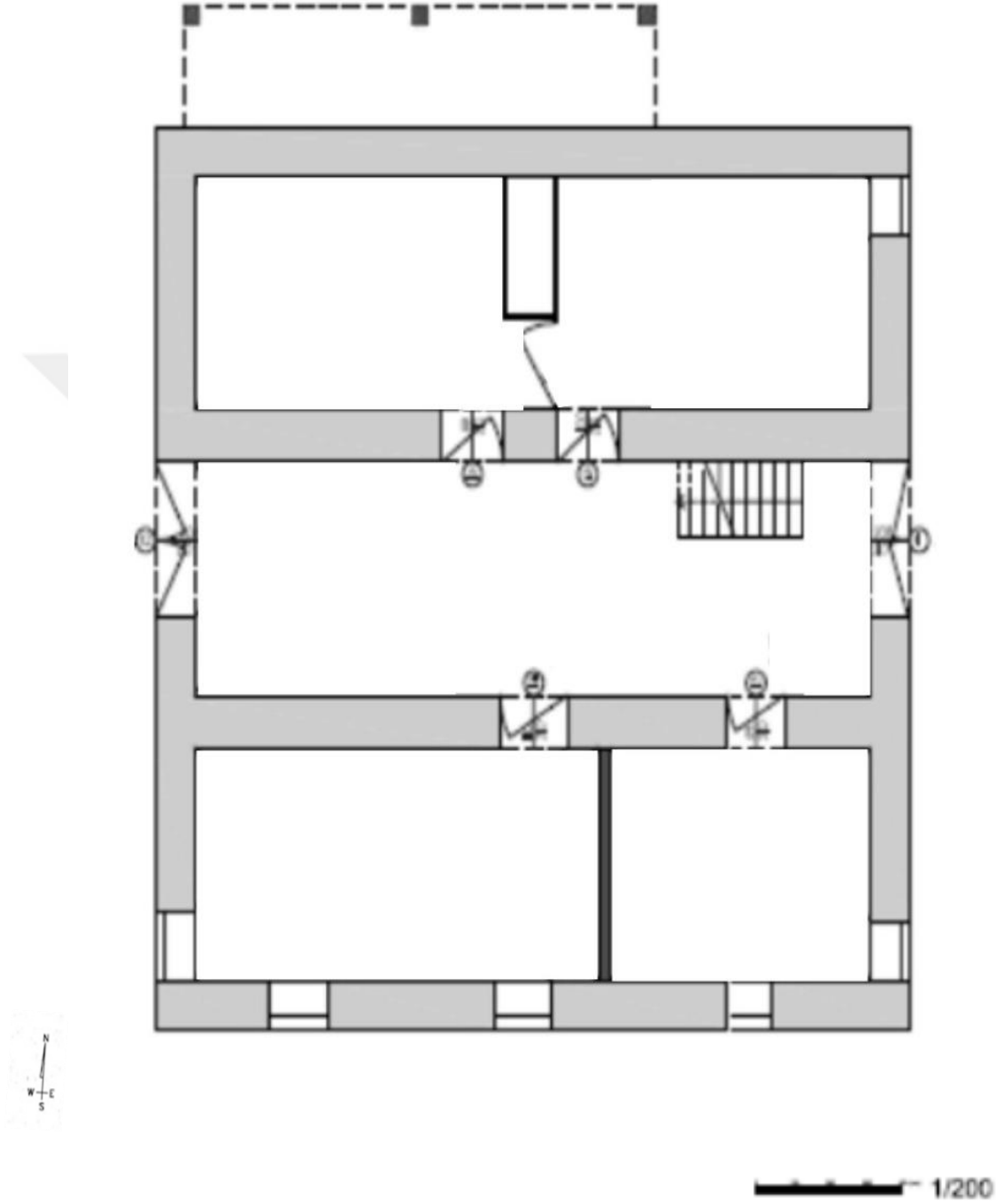
1/200

Çizim 73 Nazifoğlu Konağı Doğu Cephesi (Volkan Aslan)

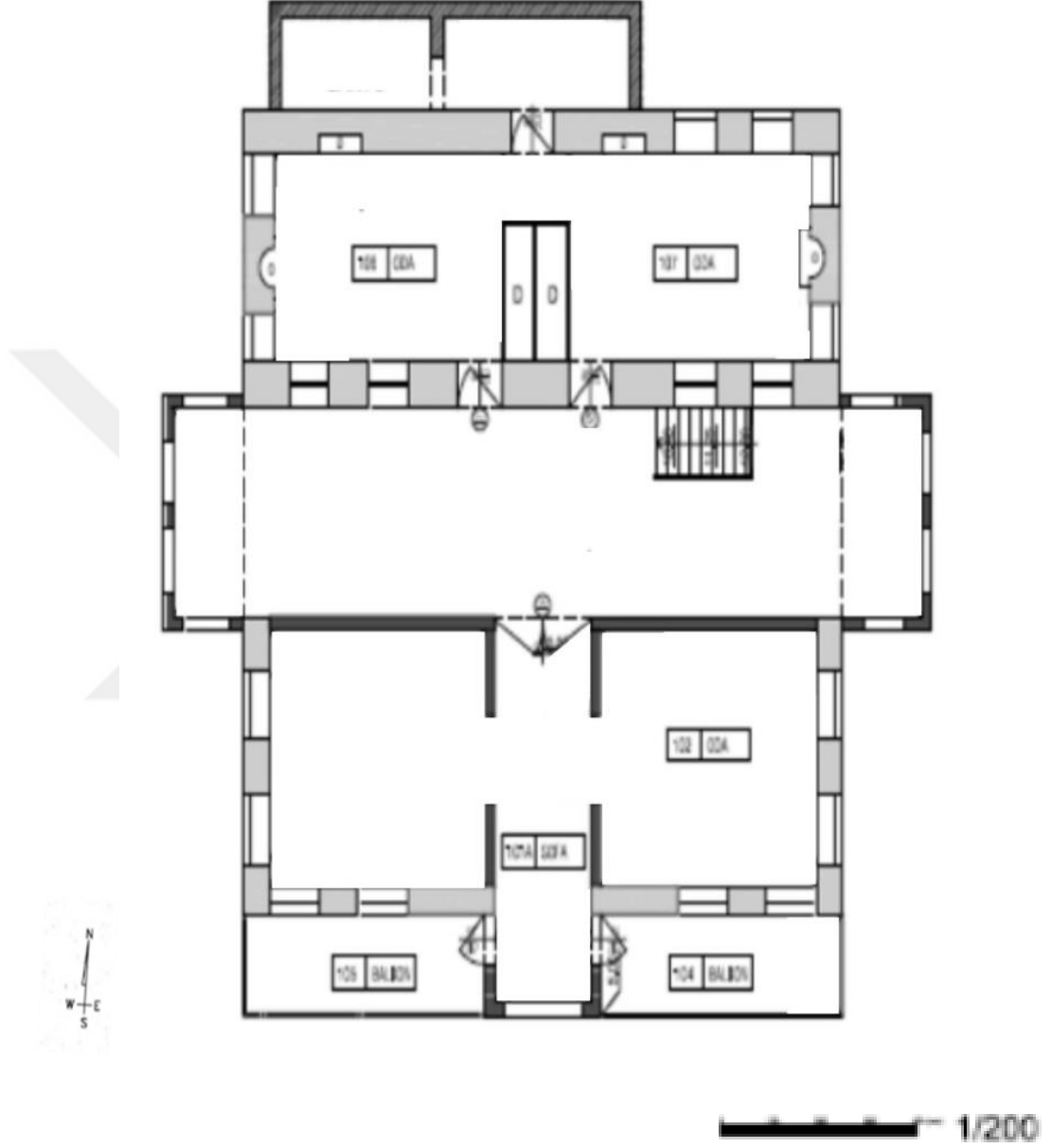

1/200

Çizim 74 Şevki Efendi Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 75 Şevki Efendi Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)

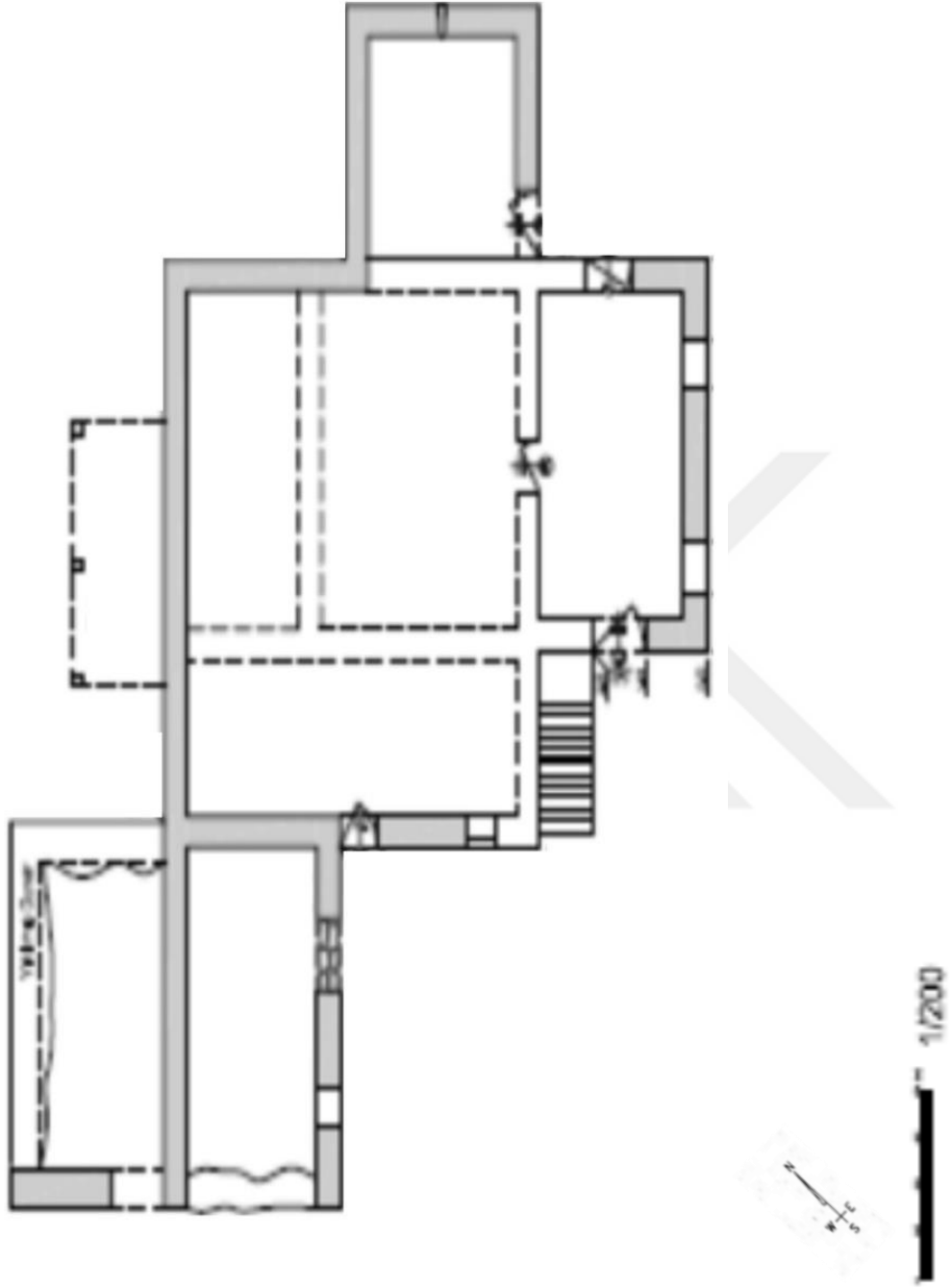
Çizim 76 Şevki Efendi Konağı Güney Cephe (Volkan Aslan)

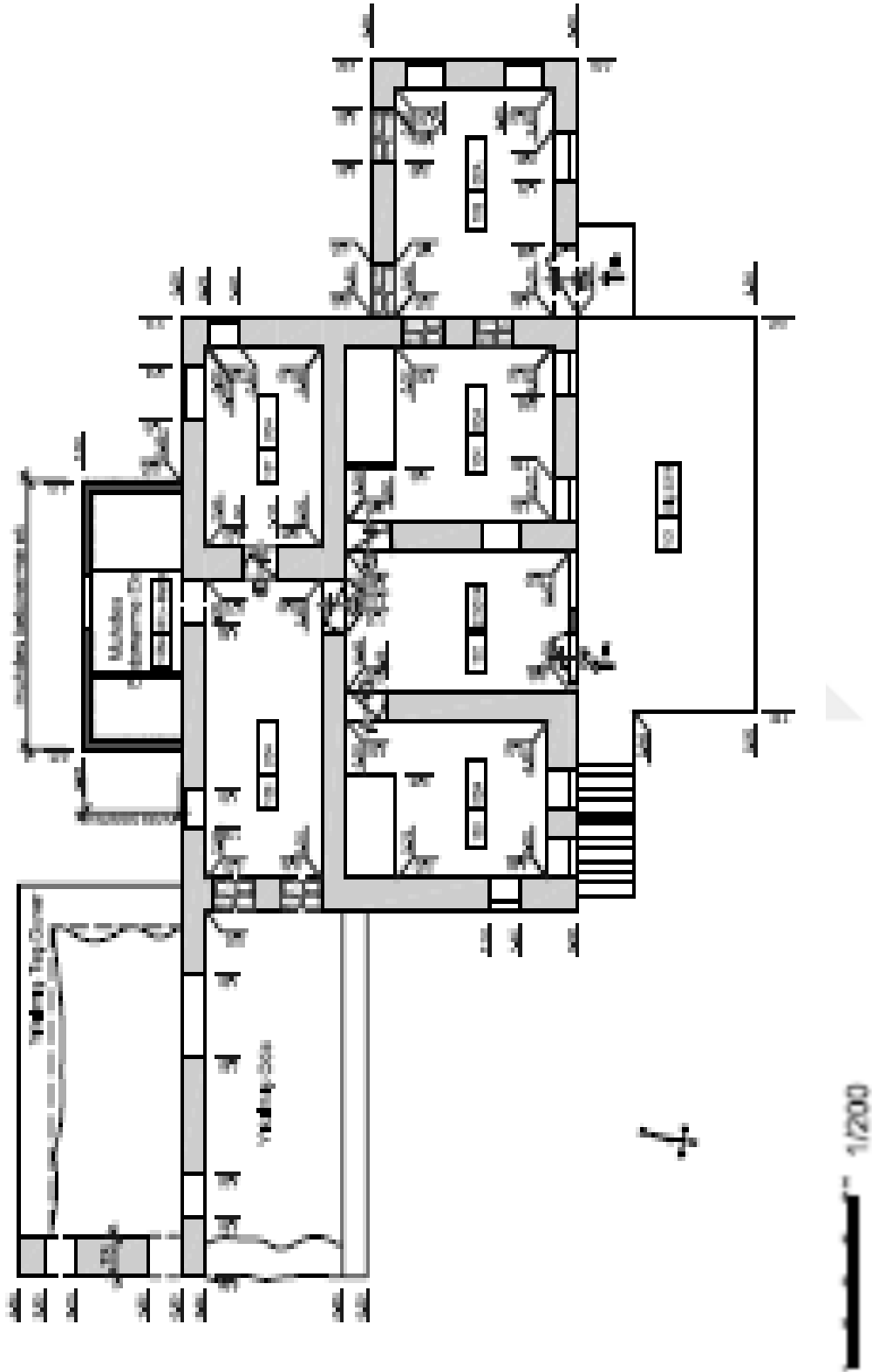
Çizim 77 Şevki Efendi Konağı Batı Cephe (Volkan Aslan)

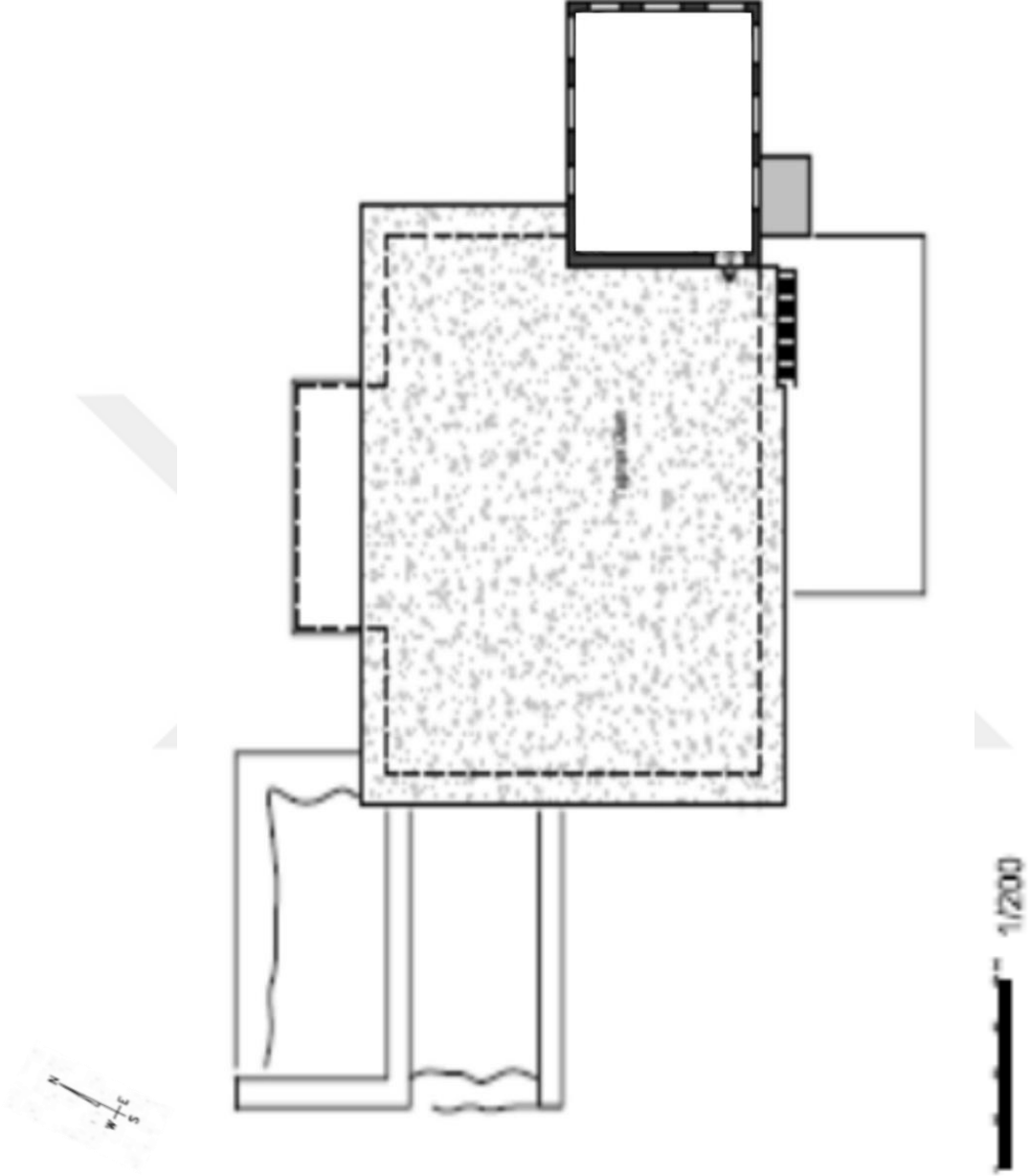
Çizim 78 Şevket Erdem Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 79 Şevket Erdem Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 80 Şevket Erdem Konağı Köşk Katı Planı (Volkan Aslan)

Çizim 81 Şevket Erdem Konağı Doğu Cephe (Volkan Aslan)

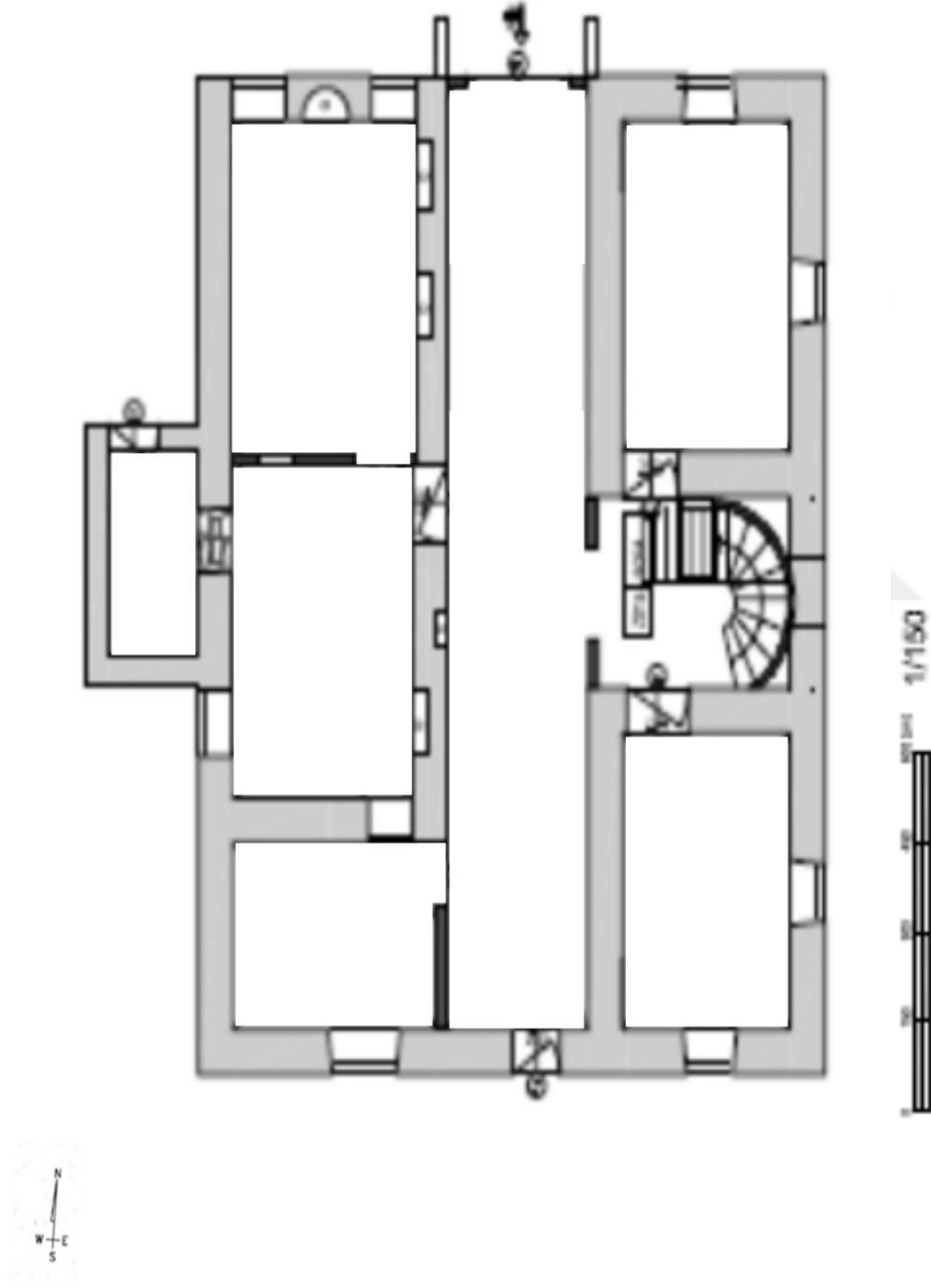
1/200

Çizim 82 Şevket Erdem Konağı Güney Cephe (Volkan Aslan)

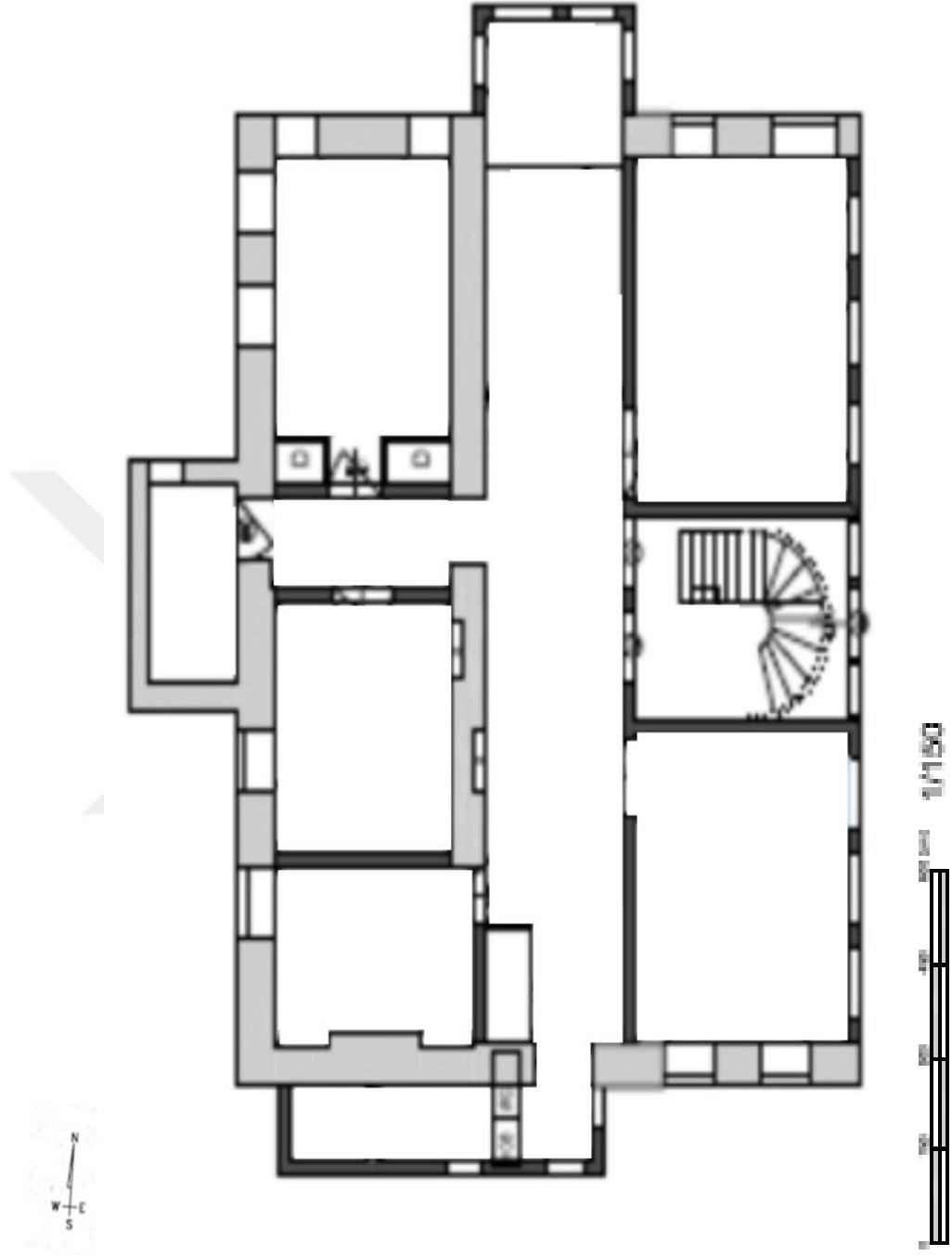

1/200

Çizim 83 Veli Arif Konağı Zemin Kat Planı (Volkan Aslan)

Çizim 84 Veli Arif Konağı Birinci Kat Planı (Volkan Aslan)

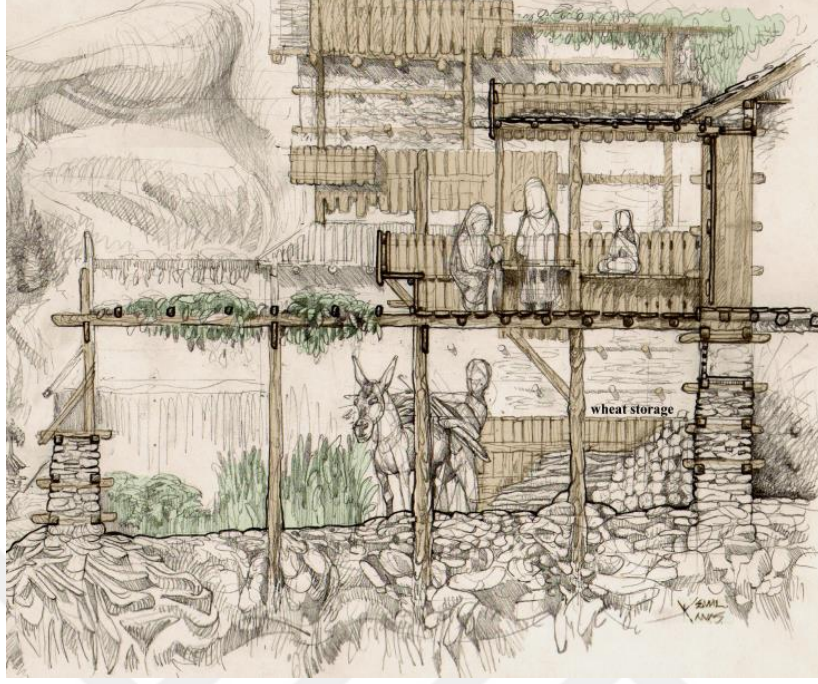
Çizim 85 Veli Arif Konağı Güney Cephe (Volkan Aslan)

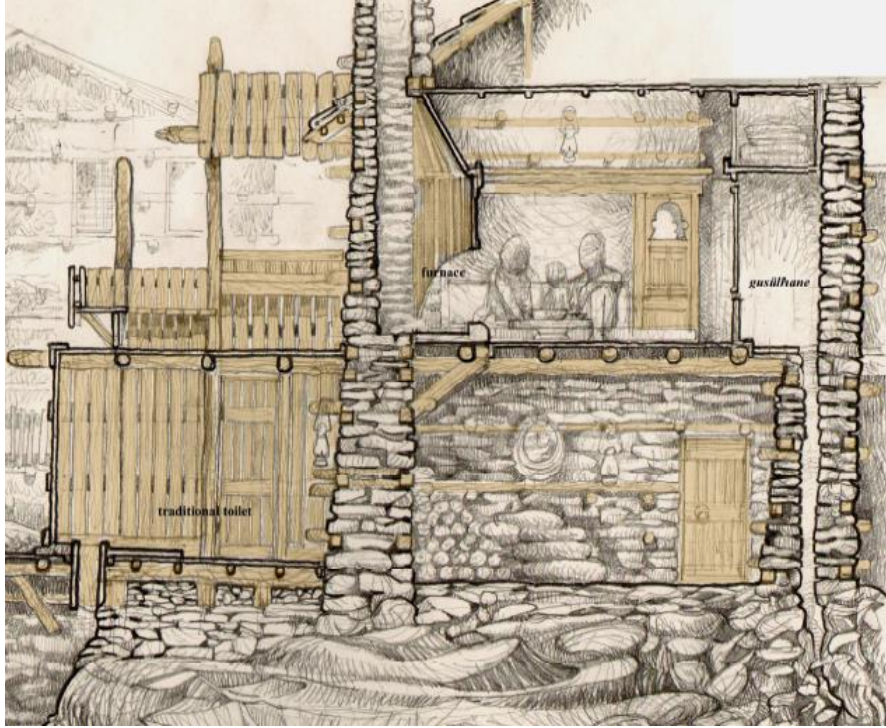
Çizim 86 Veli Arif Konağı Doğu Cephe (Volkan Aslan)

Çizim 87 Dış Sofa Uygulamasını Gösteren Çizim (Kemal Kavas)

Çizim 88 Bölge Evlerinin Yerleşimini Gösteren Çizim (Kemal Kavas)

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1 Issah Adına Düzenlenmiş Mozaik	9
Resim 2 Anamur'un Coğrafi Konumunu Gösteren Harita	11
Resim 3 Piri Reis'in Anamur Haritası	12
Resim 4 Anamur Arazi Kullanımını Gösteren Çizelge.....	14
Resim 5 Türk Evinin Yapısal Ögeleri (Arseven).....	27
Resim 6-7 Baca ve Kuru Duvar Örgüsü.....	122
Resim 8 Dr. Hayrettin Evinin Mutfak Ve Baca Kısım	122
Resim 9 Hakkı Efendi Konağı Köşk Katı Bağdadi Tekniği Uygulaması.....	123
Resim 10 Ahşap Hatıl Uygulaması	124
Resim 11 Pencere Ve İç Mekânlarda Ahşap Kullanımı	124
Resim 12 Lokmalı Parmaklık	111
Resim 13 Dr. Hayrettin Evine Ait Kapı Tokmağı	125
Resim 14 İnce Ağa Evinde Bulunan Kitabiyeye.....	132
Resim 15 Nasuh Durmaz Evine Ait Merdiven	121
Resim 16 Şafi Dede Evine Ait Taş Merdiven	135
Resim 17 Sinanoğulları Evi Ek Kısım	137
Resim 18 Hüseyin Özaltun Evi Mutfak Uygulaması.....	138
Resim 19 Çamlıpınar Havva Çelik Evi Hela Resim	125
20 Boğuntu Nasuh Durmaz Evi Hela.....	138
Resim 21 Kaşdışlen Emin Göknaar Evi Ahır Kısım	139
Resim 22 Hacı Ali Bey Konağı Köşk Katında Yer Alan Sedirler	141
Resim 23 Küskü sistemi ve Çizimi (Seda G.)	142
Resim 24 Evlerde Kullanılan Ocaklar	131
Resim 25 Hacı Molla Evi Ocak Detayı	144
Resim 26 Hüseyin Özaltun Evi Sofaya Dış Açılan Oda Kapıları.....	145
Resim 27 Nazifoğlu Konağı Saçak Altında Yer Alan Süslemeler	146
Resim 28 Çıkma Çizimi ve Şevki Efendi Konağı Çıkma Örneği	147
Resim 29 Geleneksel Konutlarda Görülen Balkon Örnekleri.....	148
Resim 30 Boğuntu Hasan Durmaz Evi Terası	148
Resim 31 Pencere Kafes Örnekleri	151
Resim 32 Şafi Dede Evinin Duvarlarında Yer Alan Süsleme.....	153
Resim 33 Ahşap Pencere Parmaklıkları Ve Nazifoğlu Konağı Ocak Süslemesi	153
Resim 34 Nazifoğlu Konağı Alçı Süsleme Detayı	154
Resim 35 Şevki Efendi Konağı Ve Nazifoğlu Konağı Renkli Cam Süslemeleri	154
Resim 36 Dr Hayrettin Evi Metal Kapı Tokmakları	155
Resim 37 Osman Sinanoğlu Konutu Kalemışı Süslemeleri	155
Resim 38 Hitit Evi (Hilani) İki Odalı, Dış Sofalı KonutÖrneği	109
Resim 39 Odalarda Yer Alan Yüklük Çizimi ve Görünümü (Seda G.)	111
Resim 40 Kilit Sistemi (Kösük) Örnekleri	112
Resim 41 Çekül Vakfı Arşivinden Geleneksel Anamur Evi.....	115

Resim 42 Evcik Ana Gövde Çizimi.....	117
Resim 43 Evcik Genel Görünüm (AEGM)	117
Resim 44 Berem Yaylasında Ahşap Çatılı Sayvant.....	118
Resim 45 Abanoz Yaylasında Taş Duvarlı Sayvant.....	119
Resim 46 Basit Taş Duvarlı Yayla Evi	119
Resim 47 Yaylada Kullanılan Ocak/ Mutfak.....	119
Resim 48 Kıl Çadır	120
Resim 49 Yaylada Görülen Çadır- Konut Örneği.....	120
Resim 50 Akseki Evlerinde Uygulanan Düğmeli Örgü Sistemi	163
Resim 51 Anamur Fiziki Haritası	241
Resim 52 Anamur (Çekül Vakfı)	242
Resim 53 Kale Cami	242
Resim 54 Kalenin Havadan Görünümü	243
Resim 55 Kalenin Havadan Görünümü	243
Resim 56 Kalenin 2019 Yılında Restorasyon sırasında Çekilen Fotoğrafı	244
Resim 57 Kalenin Etrafında Yer Alan Kanalın Görünümü	244
Resim 58 Anamurium Antik Kentten Mozaikler	245
Resim 59 Anamur 1970 Yılları.....	245
Resim 60 Eski Anamur Fotoğrafı (Çekül Vakfı).....	246
Resim 61 Alaçık Örneği (Kahn, 2010)	246
Resim 62 Kapı Kilit Sistemi (Kuskü).....	247
Resim 63 Saçak Süslemeleri Isparta(Demir Doğan)	247
Resim 64 Çatı Arası Örneği (Tuğba Karabulut).....	248
Resim 65 Havva Çelik Evi Sofa ile Yol Bağlantısı.....	249
Resim 66 Havva Çelik Evi Sofa ile Yol Bağlantısı.....	249
Resim 67 Havva Çelik Evi Sofa.....	250
Resim 68 Havva Çelik Evi Sofa.....	250
Resim 69 Havva Çelik Evi Kuzeydoğu Köşesi.....	251
Resim 70 Havva Çelik Evi Hela	251
Resim 71 Havva Çelik Evi Üst Kat Pencereleeri.....	252
Resim 72 Havva Çelik Evi Sofa Pencereleeri	252
Resim 73 Havva Çelik Evi Ocak	253
Resim 74 Havva Çelik Evi Pencereleeri.....	253
Resim 75 Havva Çelik Evi Yaşmaklı Kapıları.....	254
Resim 76 Havva Çelik Evi Duvar Kaplamaları.....	254
Resim 77 Havva Çelik Evi Bardaklık.....	255
Resim 78 Havva Çelik Evi Dolap	255
Resim 79 Havva Çelik Evi Niş Dolap	256
Resim 80 Havva Çelik Evi Oda Kapısı.....	256
Resim 81 Çamlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm	257
Resim 82 Çamlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm	257
Resim 83 Çamlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm	258
Resim 84 Çamlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm	258
Resim 85 Çamlıpınar 12 Numara Giriş Kapısı	259

Resim 86 Çamlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm	259
Resim 87 Çamlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm	260
Resim 88 Çamlıpınar 12 Numara Odadan Görünüm.....	260
Resim 89 Çamlıpınar 12 Numara Ocak Görünüm	261
Resim 90 Çamlıpınar 12 Numara Dolap	261
Resim 91 Ömer Yayla Evi Giriş Cehesi	262
Resim 92 Ömer Yayla Evi Doğu Cehesi.....	262
Resim 93 Ömer Yayla Evi Cepheden Görünüm	263
Resim 94 Ömer Yayla Evi Sofa Kapısından Görünüm	263
Resim 95 Ömer Yayla Evi Ahır Kapısı	264
Resim 96 Ömer Yayla Evi Sofadan Görünüm.....	264
Resim 97 Ömer Yayla Evi Odadan Görünüm.....	265
Resim 98 Ömer Yayla Evi Baca	265
Resim 99 Sakine Mecid Evi Giriş Cehesi	266
Resim 100 Sakine Mecid Evi Giriş Cehesi	266
Resim 101 Sakine Mecid Evi Giriş Kapısı	267
Resim 102 Sakine Mecid Evi Doğu Cehesi.....	267
Resim 103 Sakine Mecid Evi Doğu Cehesi.....	268
Resim 104 Sakine Mecid Evi Ocak	268
Resim 105 Sakine Mecid Evi Bardaklık	269
Resim 106 Sakine Mecid Evi Ocak Görünümü	269
Resim 107 Sakine Mecid Evi Gömme Dolap	270
Resim 108 Sakine Mecid Evi Aralık Görünümü	271
Resim 109 Sakine Mecid Evi Bahçede Bulunan Ocak Görünümü	271
Resim 110 Sakine Mecid Evi Görünümü	272
Resim 111 Sakine Mecid Evi Ahırın Dıştan Görünümü.....	272
Resim 112 Sakine Mecid Evi Zemin Kat Pencereleeri	273
Resim 113 Sakine Mecid Evi Ahırın İçinin Görünümü.....	273
Resim 114 Halis Güzel Evi.....	274
Resim 115 Halis Güzel Evi Güneybatı Cehesi	274
Resim 116 Halis Güzel Evi Sofaya çıkan Merdivenler	275
Resim 117 Halis Güzel Evi Kuzey Cehesi	275
Resim 118 Halis Güzel Evi Güneybatı Cehesinde Bulunan Baca.....	276
Resim 119 Halis Güzel Evi Sofanın Batıdan Görünümü	276
Resim 120 Halis Güzel Evi Sofaya Açılan Kapıların Konumu	277
Resim 121 Halis Güzel Evi Oda Kapıları.....	277
Resim 122 Halis Güzel Evi Oda Kapısı	278
Resim 123 Halis Güzel Evi Aralık Kapısı ve Kilit Sistemi	278
Resim 124 Halis Güzel Evi İç Kapıda Yer Alan Kapının Görünümü.....	279
Resim 125 Halis Güzel Evi Ocak	279
Resim 126 Halis Güzel Evi Bardaklık	280
Resim 127 Halis Güzel Evi Gömme Dolap	280
Resim 129 Halis Güzel Evi Odanın Görünümü.....	281
Resim 130 Halis Güzel Evi Yenilenen Odanın Görünümü.....	281

Resim 131 Halis Güzel Evi Bacanın Görünümü	282
Resim 132 Halis Güzel Evi Zemin Kat	282
Resim 133 Nazmi Kumcu Evi Çatıya Çıkan Merdiven	283
Resim 134 Nazmi Kumcu Evi Ön Cephe	283
Resim 135 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı	284
Resim 136 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı	284
Resim 137 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı	285
Resim 138 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı	285
Resim 139 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı	286
Resim 140 Nazmi Kumcu Evi Ocak.....	286
Resim 141 Nazmi Kumcu Evi Pencee	287
Resim 142 Nazmi Kumcu Evi Ayazlık.....	287
Resim 143 Davut Ateş Evi	288
Resim 144 Davut Ateş Evi Giriş Kapısı.....	288
Resim 145 Davut Ateş Evi	289
Resim 146 Davut Ateş Evi	289
Resim 147 Davut Ateş Evi	290
Resim 148 Davut Ateş Evi	290
Resim 149 Davut Ateş Evi	291
Resim 150 Davut Ateş Evi	291
Resim 151 Davut Ateş Evi	292
Resim 152 Davut Ateş Evi	292
Resim 153 Davut Ateş Evi	293
Resim 154 Davut Ateş Evi	293
Resim 155 Davut Ateş Evi	294
Resim 156 Davut Ateş Evi	294
Resim 157 Davut Ateş Evi	295
Resim 158 Davut Ateş Evi Tavan Kaplaması	295
Resim 159 Davut Ateş Evi Zemin Kat.....	296
Resim 160 Davut Ateş Evi Baca	296
Resim 161 Emin Gökknar Evi.....	297
Resim 162 Emin Gökknar Evi.....	297
Resim 163 Emin Gökknar Evi.....	298
Resim 164 Emin Gökknar Evi.....	298
Resim 165 Emin Gökknar Evi.....	299
Resim 166 Emin Gökknar Evi.....	299
Resim 167 Emin Gökknar Evi.....	300
Resim 168 Emin Gökknar Evi.....	300
Resim 169 Emin Gökknar Evi.....	301
Resim 170 Emin Gökknar Evi.....	301
Resim 171 Emin Gökknar Evi.....	302
Resim 172 Emin Gökknar Evi.....	303
Resim 173 Emin Gökknar Evi.....	303
Resim 174 Emin Gökknar Evi.....	304

Resim 175 Emin Gökmar Evi.....	304
Resim 176 Emin Gökmar Evi.....	305
Resim 177 Emin Gökmar Evi.....	305
Resim 178 Emin Gökmar Evi.....	306
Resim 179 Emin Gökmar Evi.....	306
Resim 180 Emin Gökmar Evi.....	307
Resim 181 Emin Gökmar Evi.....	307
Resim 182 Emin Gökmar Evi.....	308
Resim 183 Emin Gökmar Evi.....	308
Resim 184 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	309
Resim 185 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	309
Resim 186 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	310
Resim 187 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	310
Resim 188 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	311
Resim 189 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	311
Resim 190 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	312
Resim 191 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	312
Resim 192 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	313
Resim 192 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	313
Resim 194 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	314
Resim 195 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	314
Resim 196 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	315
Resim 197 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	315
Resim 198 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	316
Resim 199 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	316
Resim 200 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	317
Resim 201 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	317
Resim 202 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	318
Resim 203 Şafi Dede Evi (Şihın Evi).....	318
Resim 204 Korucuk Sahipsiz Ev	319
Resim 205 Korucuk Sahipsiz Ev	319
Resim 206 Korucuk Sahipsiz Ev	320
Resim 207 Korucuk Sahipsiz Ev	320
Resim 208 Korucuk Sahipsiz Ev	321
Resim 209 Korucuk Sahipsiz Ev	321
Resim 210 Korucuk Sahipsiz Ev	322
Resim 211 Korucuk Sahipsiz Ev	322
Resim 212 Korucuk Sahipsiz Ev	323
Resim 213 Korucuk Sahipsiz Ev	323
Resim 214 Hasan Şahinciler	324
Resim 215 Hasan Şahinciler	324
Resim 216 Hasan Şahinciler	325
Resim 217 Hasan Şahinciler	325
Resim 218 Hasan Şahinciler	326

Resim 219 Hasan Şahinciler	326
Resim 220 Hasan Şahinciler	327
Resim 221 Hasan Şahinciler	327
Resim 222 Hasan Şahinciler	328
Resim 223 Hasan Şahinciler	328
Resim 224 Hasan Şahinciler	329
Resim 225 Hasan Şahinciler	329
Resim 226 Hasan Şahinciler	330
Resim 227 Hasan Şahinciler	330
Resim 228 Nasuh Durmaz	331
Resim 229 Nasuh Durmaz	331
Resim 230 Nasuh Durmaz	332
Resim 231 Nasuh Durmaz	332
Resim 232 Nasuh Durmaz	333
Resim 233 Nasuh Durmaz	333
Resim 234 Nasuh Durmaz	334
Resim 235 Nasuh Durmaz	334
Resim 236 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	335
Resim 237 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	335
Resim 238 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	336
Resim 239 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	336
Resim 240 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	337
Resim 241 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	337
Resim 242 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	338
Resim 243 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	338
Resim 244 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	339
Resim 245 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	339
Resim 246 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	340
Resim 247 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	340
Resim 248 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	341
Resim 249 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	341
Resim 250 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	342
Resim 251 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	342
Resim 252 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	343
Resim 253 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi.....	343
Resim 254 Rum Evi.....	344
Resim 255 Rum Evi.....	344
Resim 256 Rum Evi.....	345
Resim 257 Rum Evi.....	345
Resim 258 Rum Evi.....	346
Resim 259 Rum Evi.....	346
Resim 260 Rum Evi.....	347
Resim 261 Rum Evi.....	347
Resim 262 Rum Evi.....	348

Resim 263 Rum Evi	348
Resim 264 Rum Evi	349
Resim 265 Rum Evi	349
Resim 266 Rum Evi	350
Resim 267 Rum Evi	350
Resim 268 Rum Evi	351
Resim 269 Rum Evi	351
Resim 270 Rum Evi	352
Resim 271 Rum Evi	352
Resim 272 Sinanoğluları Evi	353
Resim 273 Sinanoğluları Evi	353
Resim 274 Sinanoğluları Evi	354
Resim 275 Sinanoğluları Evi	354
Resim 276 Sinanoğluları Evi	355
Resim 277 Sinanoğluları Evi	355
Resim 278 Sinanoğluları Evi	356
Resim 279 Sinanoğluları Evi	356
Resim 280 Sinanoğluları Evi	357
Resim 281 Sinanoğluları Evi	357
Resim 282 Sinanoğluları Evi	358
Resim 283 Sinanoğluları Evi	358
Resim 284 Sinanoğluları Evi	359
Resim 285 Sinanoğluları Evi	359
Resim 286 Sinanoğluları Evi	360
Resim 287 Sinanoğluları Evi	360
Resim 288 Sinanoğluları Evi	361
Resim 289 Sinanoğluları Evi	361
Resim 290 Merkez 23 Numara	362
Resim 291 Merkez 23 Numara	362
Resim 292 Merkez 23 Numara	363
Resim 293 Merkez 23 Numara	363
Resim 294 Merkez 23 Numara	364
Resim 295 Merkez 23 Numara	364
Resim 296 Merkez 23 Numara	365
Resim 297 Merkez 23 Numara	365
Resim 298 Merkez 23 Numara	366
Resim 299 Merkez 23 Numara	366
Resim 300 Merkez 23 Numara	367
Resim 301 Merkez 23 Numara	367
Resim 302 Kısakahyaoğlu Konağı	368
Resim 303 Kısakahyaoğlu Konağı	368
Resim 304 Kısakahyaoğlu Konağı	369
Resim 305 Kısakahyaoğlu Konağı	369
Resim 306 Kısakahyaoğlu Konağı	370

Resim 307 Kısakahyaoglu Konağı	370
Resim 308 Kısakahyaoglu Konağı	371
Resim 309 Kısakahyaoglu Konağı	371
Resim 310 Kısakahyaoglu Konağı	372
Resim 311 Kısakahya Oğlu Konağı	372
Resim 312 Kısakahya Oğlu Konağı	373
Resim 313 Kısakahya Oğlu Konağı	373
Resim 314 Kısakahya Oğlu Konağı	374
Resim 315 Kısakahya Oğlu Konağı	374
Resim 316 Kısakahya Oğlu Konağı	375
Resim 317 Kısakahya Oğlu Konağı	375
Resim 318 Kısakahya Oğlu Konağı	376
Resim 319 Kısakahya Oğlu Konağı	376
Resim 320 Kısakahya Oğlu Konağı	377
Resim 321 Kısakahya Oğlu Konağı	377
Resim 322 Kısakahya Oğlu Konağı	378
Resim 323 Şevket Erdem Konağı.....	378
Resim 324 Şevket Erdem Konağı.....	379
Resim 325 Şevket Erdem Konağı.....	379
Resim 326 Şevket Erdem Konağı.....	380
Resim 327 Şevket Erdem Konağı.....	380
Resim 328 Şevket Erdem Konağı.....	381
Resim 329 Şevket Erdem Konağı.....	381
Resim 330 Şevket Erdem Konağı.....	382
Resim 331 Şevket Erdem Konağı.....	382
Resim 332 Şevket Erdem Konağı.....	383
Resim 333 Şevket Erdem Konağı.....	383
Resim 334 Şevket Erdem Konağı.....	384
Resim 335 Şevket Erdem Konağı.....	384
Resim 336 Şevket Erdem Konağı.....	385
Resim 337 Şevket Erdem Konağı.....	385
Resim 338 Şevket Erdem Konağı.....	386
Resim 339 Şevket Erdem Konağı.....	386
Resim 340 Şevket Erdem Konağı.....	387
Resim 341 Şevket Erdem Konağı.....	387
Resim 342 Şevket Erdem Konağı.....	388
Resim 343 Şevket Erdem Konağı.....	389
Resim 344 Şevket Erdem Konağı.....	389
Resim 345 Nazifoğlu Konağı	390
Resim 346 Nazifoğlu Konağı	390
Resim 347 Nazifoğlu Konağı	391
Resim 348 Nazifoğlu Konağı	391
Resim 349 Nazifoğlu Konağı	392
Resim 350 Nazifoğlu Konağı	392

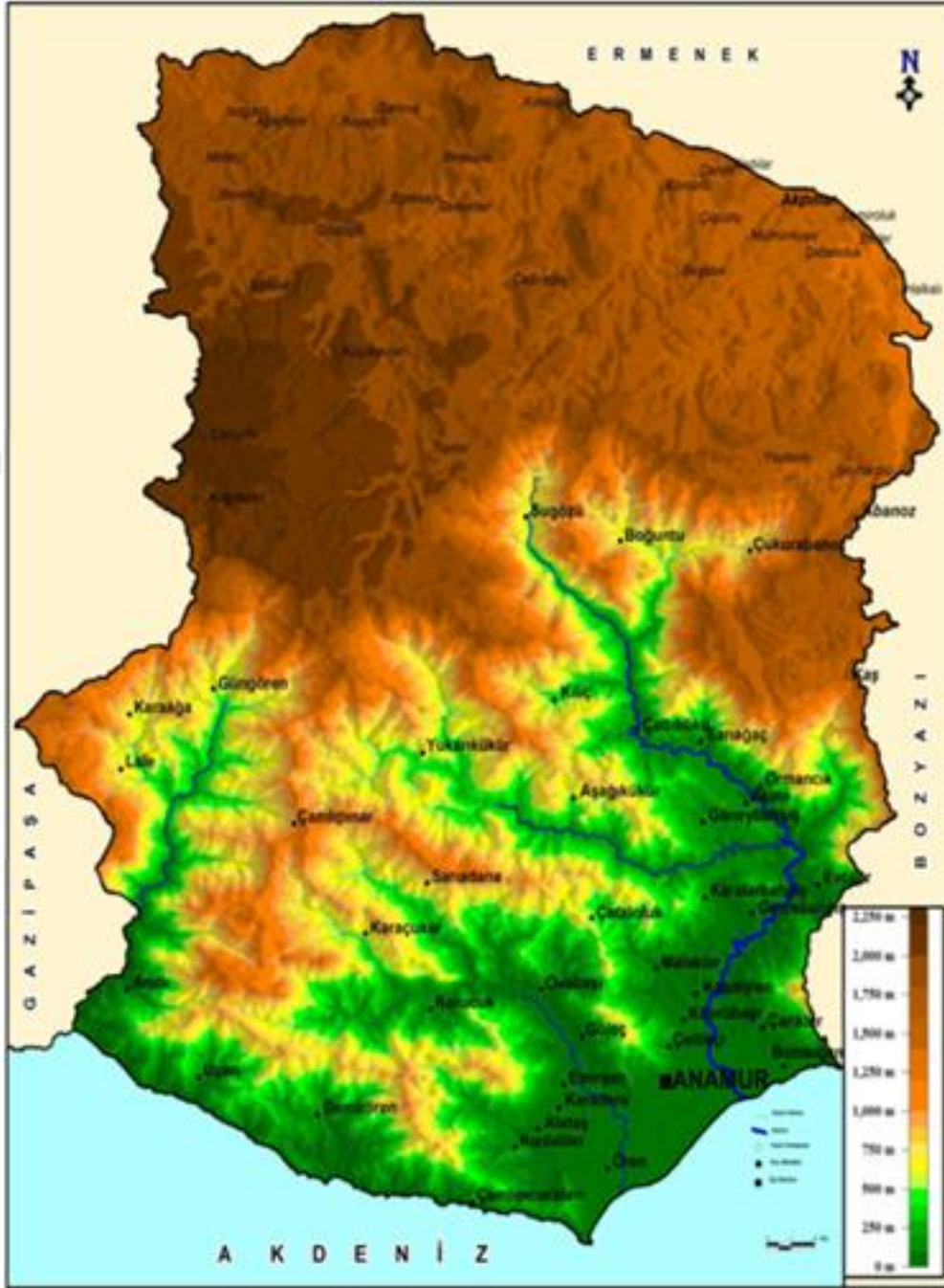
Resim 351 Nazifoğlu Konağı	393
Resim 352 Nazifoğlu Konağı	393
Resim 353 Nazifoğlu Konağı	394
Resim 354 Nazifoğlu Konağı	394
Resim 355 Nazifoğlu Konağı	395
Resim 356 Nazifoğlu Konağı.....	395
Resim 357 Nazifoğlu Konağı	396
Resim 358 Nazifoğlu Konağı	397
Resim 359 Nazifoğlu Konağı.....	397
Resim 360 Nazifoğlu Konağı	398
Resim 361 Nazifoğlu Konağı	398
Resim 362 Nazifoğlu Konağı	399
Resim 363 Nazifoğlu Konağı	399
Resim 364 Nazifoğlu Konağı	400
Resim 365 Nazifoğlu Konağı	400
Resim 366 Nazifoğlu Konağı	401
Resim 367 Nazifoğlu Konağı.....	401
Resim 368 Nazifoğlu Konağı	402
Resim 369 Nazifoğlu Konağı	402
Resim 370 Nazifoğlu Konağı	403
Resim 371 Nazifoğlu Konağı	403
Resim 372 Nazifoğlu Konağı	404
Resim 373 Nazifoğlu Konağı	404
Resim 374 Nazifoğlu Konağı.....	404
Resim 375 Nazifoğlu Konağı	405
Resim 376 Nazifoğlu Konağı.....	406
Resim 377 Nazifoğlu Konağı	406
Resim 378 Nazifoğlu Konağı	407
Resim 379 Nazifoğlu Konağı	407
Resim 380 Nazifoğlu Konağı	408
Resim 381 Nazifoğlu Konağı	408
Resim 382 Nazifoğlu Konağı.....	409
Resim 383 Nazifoğlu Konağı	409
Resim 384 Nazifoğlu Konağı	410
Resim 385 Nazifoğlu Konağı.....	410
Resim 386 Nazifoğlu Konağı	411
Resim 387 Nazifoğlu Konağı	411
Resim 388 Nazifoğlu Konağı	412
Resim 389 Karamanoğlu Konağı	412
Resim 390 Karamanoğlu Konağı	413
Resim 391 Karamanoğlu Konağı	413
Resim 392 Karamanoğlu Konağı	414
Resim 393 Karamanoğlu Konağı	414
Resim 394 Karamanoğlu Konağı	415

Resim 395 Karamanoğlu Konağı.....	415
Resim 396 Karamanoğlu Konağı.....	416
Resim 397 Karamanoğlu Konağı.....	416
Resim 398 Karamanoğlu Konağı.....	417
Resim 399 Karamanoğlu Konağı.....	417
Resim 400 Karamanoğlu Konağı.....	418
Resim 401 Karamanoğlu Konağı.....	418
Resim 402 Karamanoğlu Konağı.....	419
Resim 403 Karamanoğlu Konağı.....	419
Resim 404 Karamanoğlu Konağı.....	420
Resim 405 Şevki Efendi Konağı.....	420
Resim 406 Şevki Efendi Konağı.....	421
Resim 407 Şevki Efendi Konağı.....	421
Resim 408 Şevki Efendi Konağı.....	422
Resim 409 Şevki Efendi Konağı.....	422
Resim 410 Şevki Efendi Konağı.....	423
Resim 411 Şevki Efendi Konağı.....	423
Resim 412 Şevki Efendi Konağı.....	424
Resim 413 Şevki Efendi Konağı.....	424
Resim 414 Şevki Efendi Konağı.....	425
Resim 415 Şevki Efendi Konağı.....	425
Resim 416 Şevki Efendi Konağı.....	426
Resim 417 Şevki Efendi Konağı.....	426
Resim 418 Şevki Efendi Konağı.....	427
Resim 419 Şevki Efendi Konağı.....	427
Resim 420 Şevki Efendi Konağı.....	428
Resim 421 Şevki Efendi Konağı.....	428
Resim 422 Şevki Efendi Konağı.....	429
Resim 423 Hacı Molla Evi	429
Resim 424 Hacı Molla Evi	430
Resim 425 Hacı Molla Evi	430
Resim 426 Hacı Molla Evi	431
Resim 427 Hacı Molla Evi	431
Resim 428 Hacı Molla Evi	432
Resim 429 Veli Arif Konağı.....	432
Resim 430 Veli Arif Konağı.....	433
Resim 431 Veli Arif Konağı.....	433
Resim 432 Veli Arif Konağı.....	434
Resim 433 Veli Arif Konağı.....	434
Resim 434 Veli Arif Konağı.....	435
Resim 435 Veli Arif Konağı.....	435
Resim 436 Veli Arif Konağı.....	436
Resim 437 Veli Arif Konağı.....	436
Resim 438 Veli Arif Konağı.....	437

Resim 439 Veli Arif Konağı.....	437
Resim 440 Veli Arif Konağı.....	438
Resim 441 Veli Arif Konağı.....	438
Resim 442 Hüseyin Özaltun Evi.....	439
Resim 443 Hüseyin Özaltun Evi.....	439
Resim 444 Hüseyin Özaltun Evi.....	440
Resim 445 Hüseyin Özaltun Evi.....	440
Resim 446 Hüseyin Özaltun Evi.....	441
Resim 447 Hüseyin Özaltun Evi.....	441
Resim 448 Hüseyin Özaltun Evi.....	442
Resim 449 Hüseyin Özaltun Evi.....	442
Resim 450 Hacı Ali Bey Konağı	443
Resim 451 Hacı Ali Bey Konağı	443
Resim 452 Hacı Ali Bey Konağı	444
Resim 453 Hacı Ali Bey Konağı	444
Resim 454 Hacı Ali Bey Konağı	445
Resim 455 Hacı Ali Bey Konağı	445
Resim 456 Hacı Ali Bey Konağı	446
Resim 457 Hacı Ali Bey Konağı	446
Resim 458 Hacı Ali Bey Konağı	447
Resim 459 Hacı Ali Bey Konağı	447
Resim 460 Hacı Ali Bey Konağı	448
Resim 461 Hacı Ali Bey Konağı	448
Resim 462 Hacı Ali Bey Konağı	449
Resim 463 Hacı Ali Bey Konağı	449
Resim 464 Hacı Ali Bey Konağı	450
Resim 465 Hacı Ali Bey Konağı	450
Resim 466 Hacı Ali Bey Konağı	451
Resim 467 Hacı Ali Bey Konağı	451
Resim 468 Hacı Ali Bey Konağı	452
Resim 469 İbrahim Bey Konağı	452
Resim 470 İbrahim Bey Konağı	453
Resim 471 İbrahim Bey Konağı	453
Resim 472 İbrahim Bey Konağı	454
Resim 473 İbrahim Bey Konağı	454
Resim 474 İbrahim Bey Konağı	455
Resim 475 İbrahim Bey Konağı	455
Resim 476 İbrahim Bey Konağı	456
Resim 477 İbrahim Bey Konağı	456
Resim 478 İbrahim Bey Konağı	457
Resim 479 İbrahim Bey Konağı	457
Resim 480 İbrahim Bey Konağı	458
Resim 481 İbrahim Bey Konağı	458
Resim 482 İbrahim Bey Konağı	459

Resim 483 İbrahim Bey Konağı	459
Resim 484 İbrahim Bey Konağı	460
Resim 485 İbrahim Bey Konağı	460
Resim 486 İbrahim Bey Konağı	461
Resim 487 İbrahim Bey Konağı	461
Resim 488 İbrahim Bey Konağı	462
Resim 489 İbrahim Bey Konağı	462
Resim 490 İbrahim Bey Konağı	463
Resim 491 İbrahim Bey Konağı	463
Resim 492 İbrahim Bey Konağı	464
Resim 493 İbrahim Bey Konağı	464
Resim 494 İbrahim Bey Konağı	465
Resim 495 İbrahim Bey Konağı	465
Resim 496 İbrahim Bey Konağı	466
Resim 497 İbrahim Bey Konağı	466
Resim 498 Merkez 13 Numara	467
Resim 499 Merkez 13 Numara	467
Resim 500 Merkez 13 Numara	468
Resim 501 Merkez 13 Numara	468
Resim 502 Merkez 13 Numara	469
Resim 503 Merkez 13 Numara	469
Resim 504 Melleç Yaylası Sayvant Adem Gedik.....	470
Resim 505 Anamur ' Da Bir Yayla Evi (Fotoğraf: Veli Erdem).....	471
Resim 506 Berem Yaylası	471
Resim 507 Barcın Yaylasında Taş Duvarlı Konutlar	472
Resim 508 Kaş Yaylası (Adem Gedik).....	472
Resim 509 Berem Yaylası	473
Resim 510 Damda Kurutma Yapılan Ev Örneği(Âdem Gedik)	473
Resim 511 Boğuntu.....	474

Resim 51 Anamur Fiziki Haritası¹¹⁴

¹¹⁴ <http://www.anamur.gov.tr>

Resim 52 Anamur (Çekül Vakfı)

Resim 53 Kale Cami

Resim 54 Kalenin Havadan Görünümü

Resim 55 Kalenin Havadan Görünümü

Resim 56 Kalenin 2019 Yılında Restorasyon sırasında Çekilen Fotoğrafi

Resim 57 Kalenin Etrafında Yer Alan Kanalin Görünümü

Resim 58 Anamurium Antik Kentten Mozaikler

Resim 59 Anamur 1970 Yılları

Resim 60 Eski Anamur Fotoğrafi (Çekül Vakfı)

Resim 61 Alaçık Örneği (Kahn, 2010)

Resim 62 Kapı Kilit Sistemi (Küskü)

Resim 63 Saçak Süslemeleri Isparta(Demir Doğan)

Resim 64 atı Arası rneği (Tuğba Karabulut)

Resim 65 Havva elik Evi Sofa İle Yol Bağlantısı

Resim 66 Havva elik Evi Sofa İle Yol Bağlantısı

Resim 67 Havva elik Evi Sofa

Resim 68 Havva elik Evi Sofa

Resim 69 Havva elik Evi Kuzeydoğu Kesi

Resim 70 Havva elik Evi Hela

Resim 71 Havva elik Evi Üst Kat Pencereleeri

Resim 72 Havva elik Evi Sofa Pencereleeri

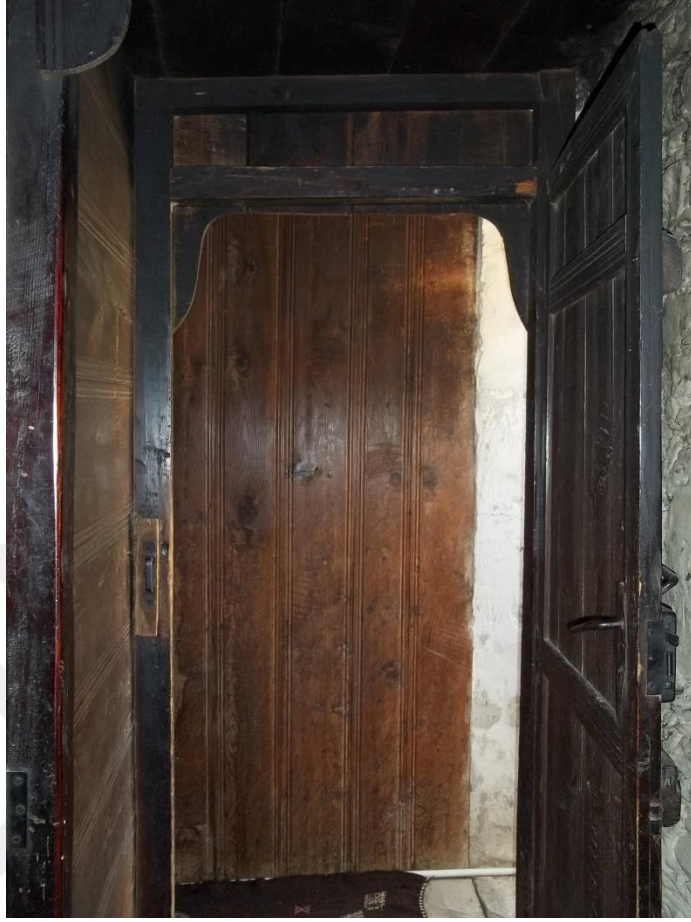
Resim 73 Havva Çelik Evi Ocak

Resim 74 Havva Çelik Evi Pencereleri

Resim 75 Havva elik Evi Yaşmahlı Kapıları

Resim 76 Havva elik Evi Duvar Kaplamaları

Resim 77 Havva elik Evi Bardaklık

Resim 78 Havva elik Evi Dolap

Resim 79 Havva elik Evi Niş Dolap

Resim 80 Havva elik Evi Oda Kapısı

Resim 81 amlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm

Resim 82 amlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm

Resim 83 amlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm

Resim 84 amlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm

Resim 85 amlıpınar 12 Numara Giriş Kapısı

Resim 86 amlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm

Resim 87 amlıpınar 12 Numara Cepheden Görünüm

Resim 88 amlıpınar 12 Numara Odadan Görünüm

Resim 89 amlıpınar 12 Numara Ocak Görünüm

Resim 90 amlıpınar 12 Numara Dolap

Resim 91 Ömer Yayla Evi Giriş Cephesi

Resim 92 Ömer Yayla Evi Doğu Cephesi

Resim 93 Ömer Yayla Evi Cepheden Görünüm

Resim 94 Ömer Yayla Evi Sofa Kapısından Görünüm

Resim 95 Ömer Yayla Evi Ahır Kapısı

Resim 96 Ömer Yayla Evi Sofadan Görünüm

Resim 97 Ömer Yayla Evi Odadan Görünüm

Resim 98 Ömer Yayla Evi Baca

Resim 99 Sakine Mecid Evi Giriş Cephesi

Resim 100 Sakine Mecid Evi Giriş Cephesi

Resim 101 Sakine Mecid Evi Giriş Kapısı

Resim 102 Sakine Mecid Evi Doğu Cephesi

Resim 103 Sakine Mecid Evi Doğu Cephesi

Resim 104 Sakine Mecid Evi Ocak

Resim 105 Sakine Mecid Evi Bardaklık

Resim 106 Sakine Mecid Evi Ocak Görünümü

Resim 107 Sakine Mecid Evi Gömme Dolap

Resim 108 Sakine Mecid Evi Aralık Görünümü

Resim 109 Sakine Mecid Evi Bahçede Bulunan Ocak Görünümü

Resim 110 Sakine Mecid Evi Görünümü

Resim 111 Sakine Mecid Evi Ahırın Dıştan Görünümü

Resim 112 Sakine Mecid Evi Zemin Kat Pencereleri

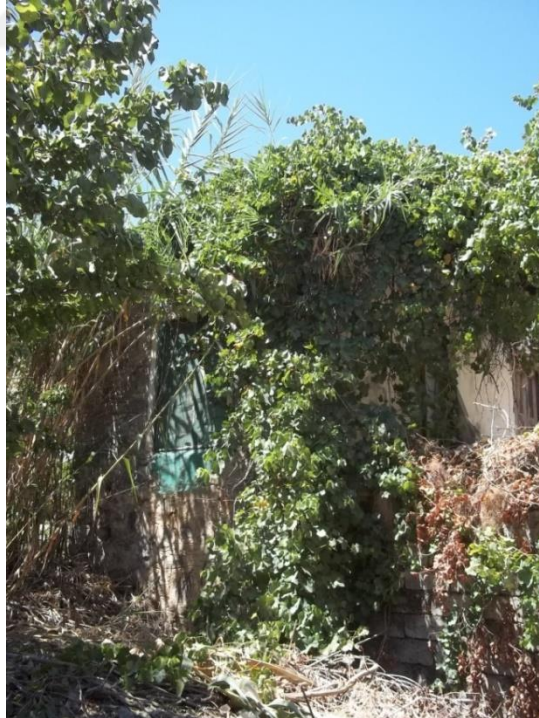
Resim 113 Sakine Mecid Evi Ahırın İçinin Görünümü

Resim 114 Halis Güzel Evi

Resim 115 Halis Güzel Evi Güneybatı Cephesi

Resim 116 Halis Güzel Evi Sofaya Çıkan Merdivenler

Resim 117 Halis Güzel Evi Kuzey Cephesi

Resim 118 Halis Güzel Evi Güneybatı Cephesinde Bulunan Baca

Resim 119 Halis Güzel Evi Sofanın Batıdan Görünümü

Resim 120 Halis Güzel Evi Sofaya Açılan Kapıların Konumu

Resim 121 Halis Güzel Evi Oda Kapıları

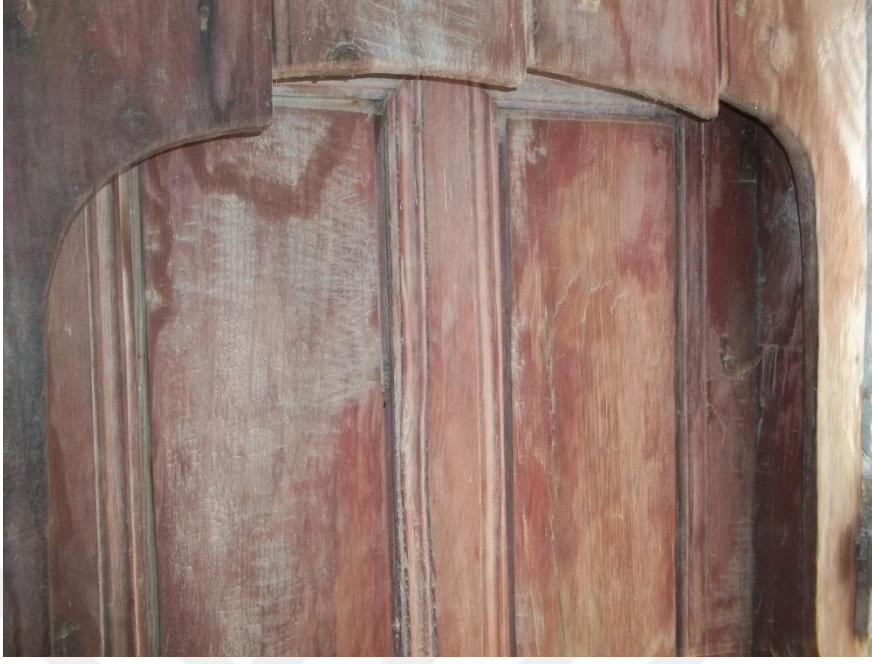
Resim 122 Halis Güzel Evi Oda Kapısı

Resim 123 Halis Güzel Evi Aralık Kapısı Ve Kilit Sistemi

Resim 124 Halis Güzel Evi İç Kapıda Yer Alan Kapının Görünümü

Resim 125 Halis Güzel Evi Ocak

Resim 126halis Güzel Evi Bardaklık

Resim 127 128halis Güzel Evi Gömme Dolap

Resim 129 Halis Güzel Evi Odanın Görünümü

Resim 130 Halis Güzel Evi Yenilenen Odanın Görünümü

Resim 131 Halis Güzel Evi Bacanın Görünümü

Resim 132 Halis Güzel Evi Zemin Kat

Resim 133 Nazmi Kumcu Evi Çatıya Çıkan Merdiven

Resim 134 Nazmi Kumcu Evi Ön Cephe

Resim 135 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı

Resim 136 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı

Resim 137 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı

Resim 138 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı

Resim 139 Nazmi Kumcu Evi Oda Kapısı

Resim 140 Nazmi Kumcu Evi Ocak

Resim 141 Nazmi Kumcu Evi Pencee

Resim 142 Nazmi Kumcu Evi Ayazlık

Resim 143 Davut Ateş Evi

Resim 144 Davut Ateş Evi Giriş Kapısı

Resim 145 Davut Ateş Evi

Resim 146 Davut Ateş Evi

Resim 147 Davut Ateş Evi

Resim 148 Davut Ateş Evi

Resim 149 Davut Ateş Evi

Resim 150 Davut Ateş Evi

Resim 151 Davut Ateş Evi

Resim 152 Davut Ateş Evi

Resim 153 Davut Ateş Evi

Resim 154 Davut Ateş Evi

Resim 155 Davut Ateş Evi

Resim 156 Davut Ateş Evi

Resim 157 Davut Ateş Evi

Resim 158 Davut Ateş Evi Tavan Kaplaması

Resim 159 Davut Ateş Evi Zemin Kat

Resim 160 Davut Ateş Evi Baca

Resim 161 Emin Gökmar Evi

Resim 162 Emin Gökmar Evi

Resim 163 Emin Gökner Evi

Resim 164 Emin Gökner Evi

Resim 165 Emin Gökmar Evi

Resim 166 Emin Gökmar Evi

Resim 167 Emin Gökmar Evi

Resim 168 Emin Gökmar Evi

Resim 169 Emin Gökmar Evi

Resim 170 Emin Gökmar Evi

Resim 171 Emin Göknaar Evi

Resim 172 Emin Göknaar Evi

Resim 173 Emin Gökner Evi

Resim 174 Emin Gökner Evi

Resim 175 Emin Göknaar Evi

Resim 176 Emin Göknaar Evi

Resim 177 Emin Gökmar Evi

Resim 178 Emin Gökmar Evi

Resim 179 Emin Gökmar Evi

Resim 180 Emin Gökmar Evi

Resim 181 Emin Göknaar Evi

Resim 182 Emin Göknaar Evi

Resim 183 Emin Gökmar Evi

Resim 184 Emin Gökmar Evi

Resim 185 Şafi Dede Evi (Şihın Evi)

Resim 186 Şafi Dede Evi (Şihın Evi)

Resim 187 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 188 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 189 Şafi Dede Evi (Şihın Evi)

Resim 190 Şafi Dede Evi (Şihın Evi)

Resim 191 Şafî Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 192 Şafî Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 193 Şafi Dede Evi (Şihın Evi)

Resim 194 Şafi Dede Evi (Şihın Evi)

Resim 195 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 196) Şafi Dede Evi (Şihm Evi

Resim 197 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 198 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 199 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 200 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 201 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 202 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 203 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 204 Şafi Dede Evi (Şihm Evi)

Resim 205 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 206 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 207 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 208 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 209 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 210 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 211 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 212 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 213 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 214 Korucuk Sahipsiz Ev

Resim 215 Hasan Şahinciler

Resim 216 Hasan Şahinciler

Resim 217 Hasan Şahinciler

Resim 218 Hasan Şahinciler

Resim 219 Hasan Şahinciler

Resim 220 Hasan Şahinciler

Resim 221 Hasan Şahinciler

Resim 222 Hasan Şahinciler

Resim 223 Hasan Şahinciler

Resim 224 Hasan Şahinciler

Resim 225 Hasan Şahinciler

Resim 226 Hasan Şahinciler

Resim 227 Hasan Şahinciler

Resim 228 Hasan Şahinciler

Resim 229 Nasuh Durmaz

Resim 230 Nasuh Durmaz

Resim 231 Nasuh Durmaz

Resim 232 Nasuh Durmaz

Resim 233 Nasuh Durmaz

Resim 234 Nasuh Durmaz

Resim 235 Nasuh Durmaz

Resim 236 Nasuh Durmaz

Resim 237 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 238 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 239

Resim 240 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 241 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 242 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 243 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 244 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 245 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 246 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 247 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 248 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 249 İNCE AĞA (TUNCER İNCE) EVİ

Resim 250 İnce AĞa (Tuncer İnce) Evi

Resim 251 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 252 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 253 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 254 İnce Ağa (Tuncer İnce) Evi

Resim 255 Rum Evi

Resim 256 Rum Evi

Resim 257 Rum Evi

Resim 258 Rum Evi

Resim 259 Rum Evi

Resim 260 Rum Evi

Resim 261 Rum Evi

Resim 262 Rum Evi

Resim 263 Rum Evi

Resim 264 Rum Evi

Resim 265 Rum Evi

Resim 266 Rum Evi

Resim 267 Rum Evi

Resim 268 Rum Evi

Resim 269 Rum Evi

Resim 270 Rum Evi

Resim 271 Rum Evi

Resim 272 Rum Evi

Resim 273 Sinanoğluları Evi

Resim 274 Sinanoğluları Evi

Resim 275 Sinanoğluları Evi

Resim 276 Sinanoğluları Evi

Resim 277 Sinanoğluları Evi

Resim 278 Sinanoğluları Evi

Resim 279 Sinanoğluları Evi

Resim 280 Sinanoğluları Evi

Resim 281 Sinanoğluları Evi

Resim 282 Sinanoğluları Evi

Resim 283 Sinanoğluları Evi

Resim 284 Sinanoğluları Evi

Resim 285 Sinanoğluları Evi

Resim 286 Sinanoğluları Evi

Resim 287 Sinanoğluları Evi

Resim 288 Sinanoğluları Evi

Resim 289 Sinanoğluları Evi

Resim 290 Sinanoğluları Evi

Resim 291 Merkez 23 Numara

Resim 292 Merkez 23 Numara

Resim 293 Merkez 23 Numara

Resim 294 Merkez 23 Numara

Resim 295 Merkez 23 Numara

Resim 296 Merkez 23 Numara

Resim 297 Merkez 23 Numara

Resim 298 Merkez 23 Numara

Resim 299 Merkez 23 Numara

Resim 300 Merkez 23 Numara

Resim 301 Merkez 23 Numara

Resim 302 Merkez 23 Numara

Resim 303 Kısakahyaolu Konağı

Resim 304 Kısakahyaolu Konağı

Resim 305

Resim 306 Kısakahyaolu Konağı

Resim 307 Kısakahyaolu Konağı

Resim 308 Kısakahyaolu Konağı

Resim 309 Kısakahyaoğlu Konağı

Resim 310 Kısakahyaoğlu Konağı

Resim 311 Kısakahyaolu Konağı

Resim 312 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 313 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 314 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 315 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 316 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 317 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 318 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 319 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 320 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 321 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 322 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 323 Kısakahya Oğlu Konağı

Resim 324 Şevket Erdem Konağı

Resim 325 Şevket Erdem Konağı

Resim 326 Şevket Erdem Konağı

Resim 327 Şevket Erdem Konağı

Resim 328 Şevket Erdem Konağı

Resim 329 Şevket Erdem Konağı

Resim 330 Şevket Erdem Konağı

Resim 331 Şevket Erdem Konağı

Resim 332 Şevket Erdem Konağı

Resim 333 Şevket Erdem Konağı

Resim 334 Şevket Erdem Konağı

Resim 335 Şevket Erdem Konağı

Resim 336 Şevket Erdem Konağı

Resim 337 Şevket Erdem Konağı

Resim 338 Şevket Erdem Konağı

Resim 339 Şevket Erdem Konağı

Resim 340 Şevket Erdem Konağı

Resim 341 Şevket Erdem Konağı

Resim 342 Şevket Erdem Konağı

Resim 343 Şevket Erdem Konağı

Resim 344 Şevket Erdem Konağı

Resim 345 Şevket Erdem Konağı

Resim 346 Nazifoğlu Konağı

Resim 347 Nazifoğlu Konağı

Resim 348 Nazifoğlu Konağı

Resim 349 Nazifoğlu Konağı

Resim 350 Nazifoğlu Konağı

Resim 351 Nazifoğlu Konağı

Resim 352 Nazifoğlu Konağı

Resim 353 Nazifoğlu Konağı

Resim 354 Nazifoğlu Konağı

Resim 355 Nazifoğlu Konağı

Resim 356 Nazifoğlu Konağı

Resim 357 Nazifoğlu Konağı

Resim 358 Nazifoğlu Konağı

Resim 359 Nazifoğlu Konağı

Resim 360 Nazifoğlu Konağı

Resim 361 Nazifoğlu Konağı

Resim 362 Nazifoğlu Konağı

Resim 363 Nazifoğlu Konağı

Resim 364 Nazifoğlu Konağı

Resim 365 Nazifoğlu Konağı

Resim 366 Nazifoğlu Konağı

Resim 367 Nazifoğlu Konağı

Resim 368

Resim 369 Nazifoğlu Konağı

Resim 370 Nazifoğlu Konağı

Resim 371 Nazifoğlu Konağı

Resim 372 Nazifoğlu Konağı

Resim 373 Nazifoğlu Konağı

Resim 374 Nazifoğlu Konağı

Resim 375

Resim 376 Nazifoğlu Konağı

Resim 377

Resim 378 Nazifoğlu Konağı

Resim 379 Nazifoğlu Konağı

Resim 380 Nazifoğlu Konağı

Resim 381 Nazifoğlu Konağı

Resim 382 Nazifoğlu Konağı

Resim 383

Resim 384 Nazifoğlu Konağı

Resim 385 Nazifoğlu Konağı

Resim 386

Resim 387 Nazifoğlu Konağı

Resim 388 Nazifoğlu Konağı

Resim 389 Nazifoğlu Konağı

Resim 390 Karamanoğlu Konağı

Resim 391 Karamanoğlu Konağı

Resim 392 Karamanoğlu Konağı

Resim 393 Karamanoğlu Konağı

Resim 394 Karamanoğlu Konağı

Resim 395 Karamanoğlu Konağı

Resim 396 Karamanoğlu Konağı

Resim 397 Karamanoğlu Konağı

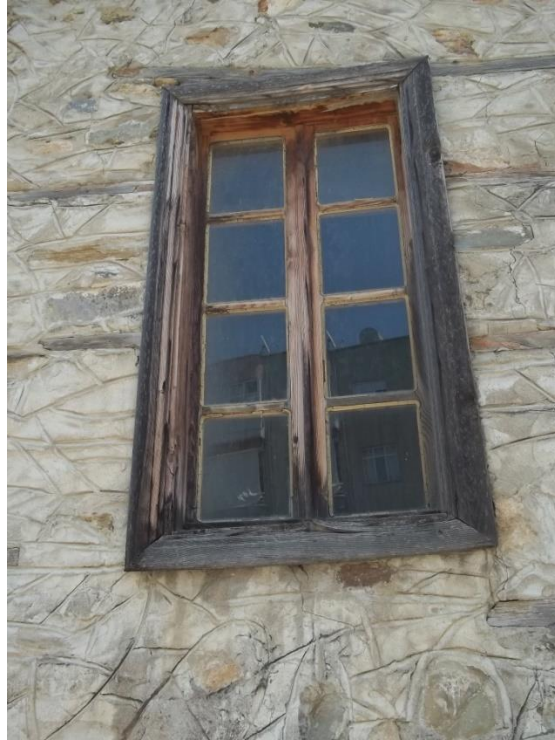
Resim 398 Karamanoğlu Konağı

Resim 399 Karamanoğlu Konağı

Resim 400 Karamanoğlu Konağı

Resim 401 Karamanoğlu Konağı

Resim 402 Karamanoğlu Konağı

Resim 403 Karamanoğlu Konağı

Resim 404 Karamanoğlu Konağı

Resim 405 Karamanoğlu Konağı

Resim 406 Şevki Efendi Konağı

Resim 407 Şevki Efendi Konağı

Resim 408 Şevki Efendi Konağı

Resim 409 Şevki Efendi Konağı

Resim 410 Şevki Efendi Konağı

Resim 411 Şevki Efendi Konağı

Resim 412 Şevki Efendi Konağı

Resim 413 Şevki Efendi Konağı

Resim 414 Şevki Efendi Konağı

Resim 415 Şevki Efendi Konağı

Resim 416 Şevki Efendi Konağı

Resim 417 Şevki Efendi Konağı

Resim 418 Şevki Efendi Konağı

Resim 419 Şevki Efendi Konağı

Resim 420 Şevki Efendi Konağı

Resim 421 Şevki Efendi Konağı

Resim 422 Şevki Efendi Konağı

Resim 423 Şevki Efendi Konağı

Resim 424 Hacı Molla Evi

Resim 425 Hacı Molla Evi

Resim 426 Hacı Molla Evi

Resim 427 Hacı Molla Evi

Resim 428 Hacı Molla Evi

Resim 429 Hacı Molla Evi

Resim 430 Veli Arif Konağı

Resim 431 Veli Arif Konağı

Resim 432 Veli Arif Konağı

Resim 433 Veli Arif Konağı

Resim 434 Veli Arif Konağı

Resim 435 Veli Arif Konağı

Resim 436 Veli Arif Konağı

Resim 437 Veli Arif Konağı

Resim 438 Veli Arif Konağı

Resim 439 Veli Arif Konağı

Resim 440 Veli Arif Konağı

Resim 441 Veli Arif Konağı

Resim 442 Veli Arif Konağı

Resim 443 Hüseyin Özaltun Evi

Resim 444 Hüseyin Özaltun Evi

Resim 445 Hüseyin Özaltun Evi

Resim 446 Hüseyin Özaltun Evi

Resim 447 Hüseyin Özaltun Evi

Resim 448 Hüseyin Özaltun Evi

Resim 449 Hüseyin Özaltun Evi

Resim 450 Hüseyin Özaltun Evi

Resim 451 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 452 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 453 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 454 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 455 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 456 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 457 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 458 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 459 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 460 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 461 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 462 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 463 Hacı Ali Bey Konağı

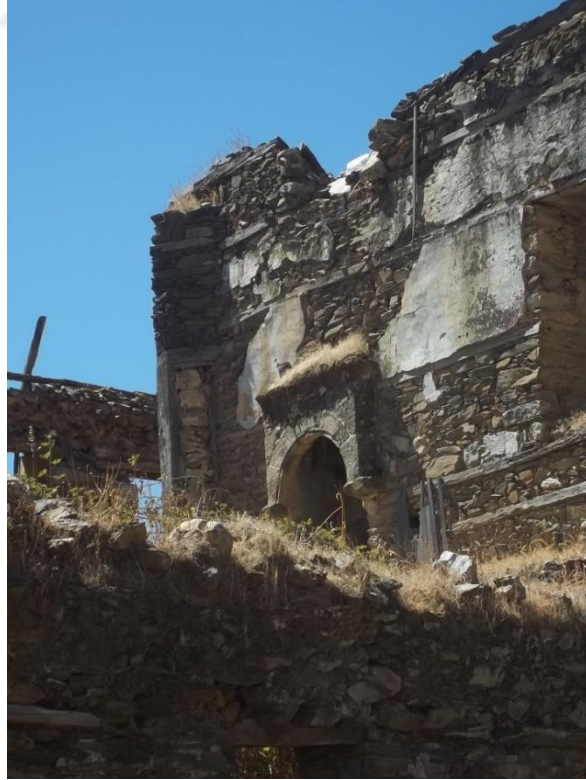
Resim 464 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 465 Hacı Ali Bey Konağı

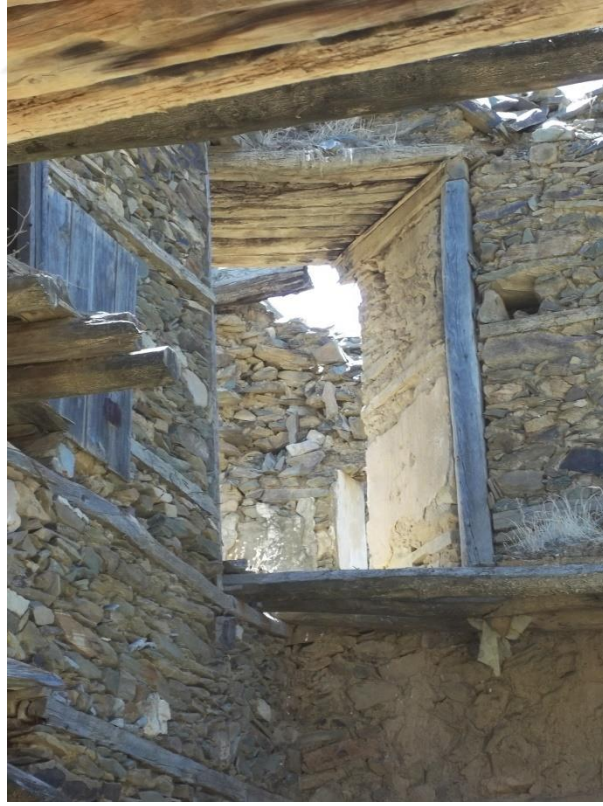
Resim 466 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 467 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 468 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 469 Hacı Ali Bey Konağı

Resim 470 İbrahim Bey Konağı

Resim 471 İbrahim Bey Konağı

Resim 472 İbrahim Bey Konağı

Resim 473 İbrahim Bey Konağı

Resim 474 İbrahim Bey Konağı

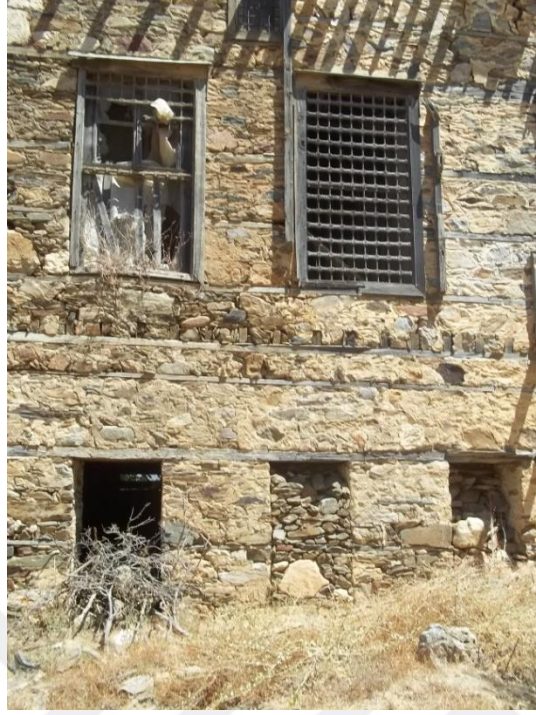
Resim 475 İbrahim Bey Konağı

Resim 476 İbrahim Bey Konağı

Resim 477 İbrahim Bey Konağı

Resim 478 İbrahim Bey Konağı

Resim 479 İbrahim Bey Konağı

Resim 480 İbrahim Bey Konağı

Resim 481 İbrahim Bey Konağı

Resim 482 İbrahim Bey konağı

Resim 483

Resim 484 İbrahim Bey Konağı

Resim 485 İbrahim Bey Konağı

Resim 486 İbrahim Bey Konağı

Resim 487 İbrahim Bey Konağı

Resim 488 İbrahim Bey Konağı

Resim 489 İbrahim Bey Konağı

Resim 490 İbrahim Bey Konağı

Resim 491 İbrahim Bey Konağı

Resim 492 İbrahim Bey Konağı

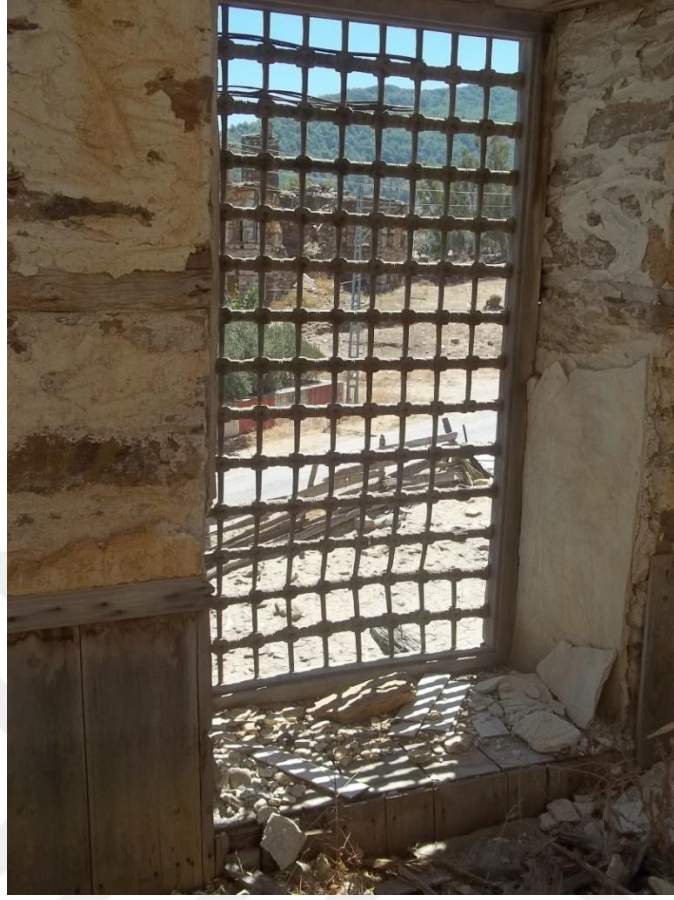
Resim 493 İbrahim Bey Konağı

Resim 494 İbrahim Bey Konağı

Resim 495 İbrahim Bey Konağı

Resim 496 İbrahim Bey Konağı

Resim 497 İbrahim Bey Konağı

Resim 498 İbrahim Bey Konağı

Resim 499 Merkez 13 Numara

Resim 500 Merkez 13 Numara

Resim 501 Merkez 13 Numara

Resim 502 Merkez 13 Numara

Resim 503 Merkez 13 Numara

Resim 504 Merkez 13 Numara

Resim 505 Melleç Yaylası Sayvant Adem Gedik

Resim 506 Anamur ' Da Bir Yayla Evi (Fotoğraf: Veli Erdem)

Resim 507 Berem Yaylası

Resim 508 Barcın Yaylasında Taş Duvarlı Konutlar

Resim 509 Kaş Yaylası (Adem Gedik)

Resim 510 Berem Yaylası

Resim 511 Damda Kurutma Yapılan Ev Örneği(Âdem Gedik)

Resim 512 Boğuntu

